

ဆုပြည့်စုံထွန်းစာပေ

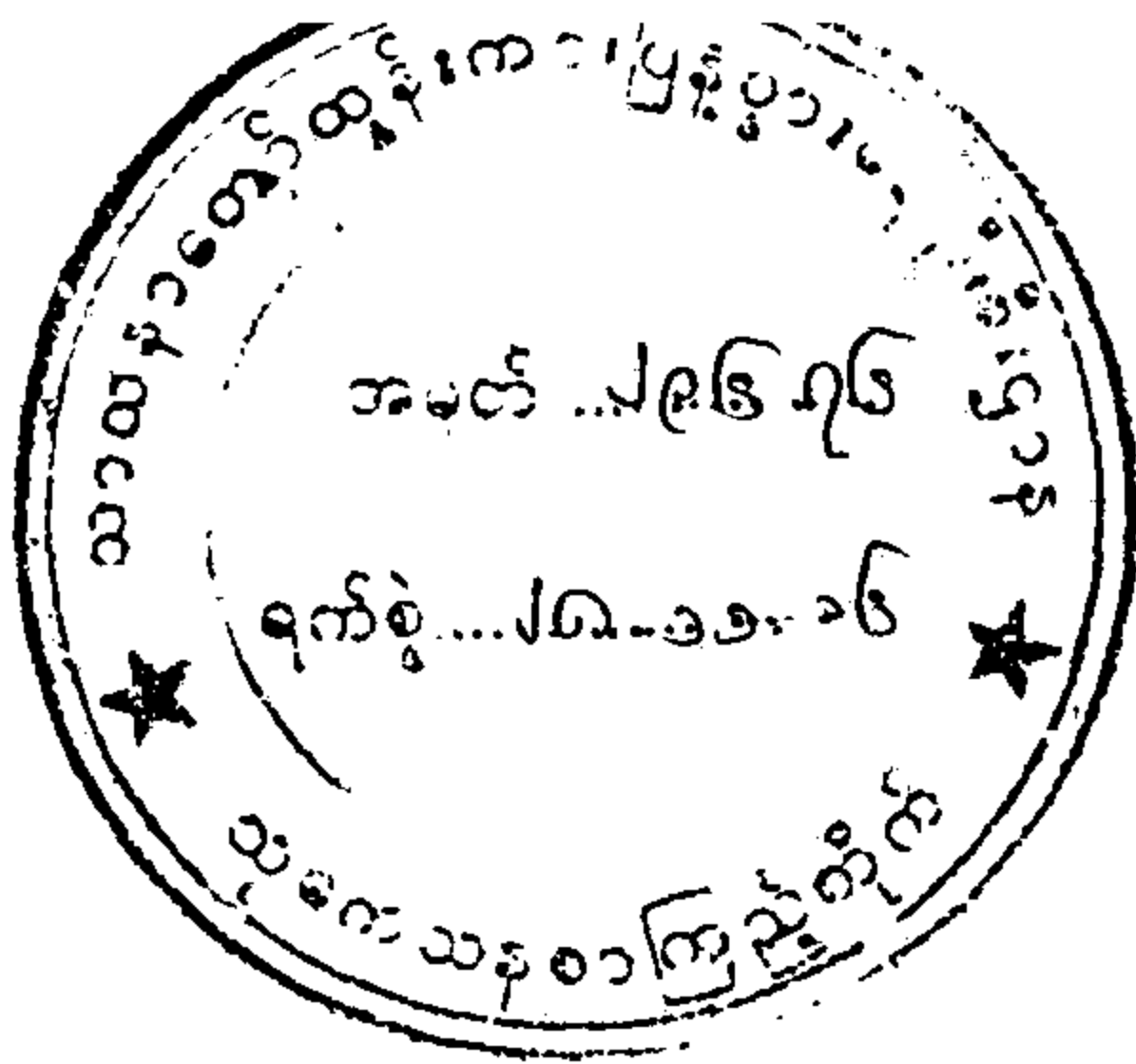
ကမ္ဘာ့အကောင်းဆုံးဘာသာ

ဦးလှသိန်းထွဋ်

မွေစိုယ၊ B.A, H.G.P

ဆုပြည့်စုံထွန်းစာပေ

အမှတ် - ၅၀၈/၅၁၂ (၂-ခ)၊ ပထမထပ်၊
ကုန်သည်လမ်း(ဆိပ်ကမ်းသာလမ်းထောင့်)၊
ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း - ၃၈၃၆၆၄၊ ၃၈၆၈၃၃။
Mail - qualityph@gmail.com

ပုံ နိ ဝ် မှ တ် တ မ် ။

မျက်နှာပုံ - ဉာဏ်လင်းထက်
 ထုတ်ဝေသည့်ကာလ - ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (ပထမအကြိမ်)
 ထုတ်ဝေသူ - ဆုပြည့်စုံထွန်းစာပေ၊ ဒေါ်ခင်မာရွှေ(၀၀၂၅၆)၊
 အမှတ် ၅၀၈/၅၁၂ (၂-ခ)၊ ပထမထပ်၊ ကုန်သည်လမ်း(ဆိပ်ကမ်းသာလမ်းထောင့်)၊
 ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဖုန်း ၃၈၃၆၆၄၊ ၃၈၆၈၃၃
 ဖလင် - Eagle ၊ စာအုပ်ချုပ် - ရွှေသမီး ၊
 ပုံနှိပ်တိုက် - ဖြိုးဝေလျှံပုံနှိပ်တိုက်၊ ဒေါ်ယဉ်ယဉ်မွန် (၀၀၂၃၈)
 အုပ်ရေ- ၅၀၀ အုပ် ၊ တန်ဖိုး - ၂၀၀၀ ကျပ်

ဆုပြည့်စုံထွန်းစာပေ

ကမ္ဘာ့အကောင်းဆုံးဘာသာ ဦးလှသိန်းထွဋ် ဓမ္မစရိယ, B.A, H.G.P

ကမ္ဘာ့အကောင်းဆုံးဘာသာ

ဦးလှသိန်းထွဋ်(ဓမ္မစရိယ, B.A, H.G.P)

မာတိကာ

အခန်း (၁)

သတ္တဝါတို့အကျိုးအတွက် ရတနာသုံးပါ ပေါ်လာရသည်	၁၁
- ရတနာသုံးပါး	၁၁
- ကမ္ဘာ့ အမွန်မြတ်ဆုံးဘာသာအဖြစ် ဗုဒ္ဓဘာသာ ရွေးချယ်ခံရ	၁၂
- သိပ္ပံပညာ၏ ချီတက်မှုသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အောင်ပွဲ	၁၃
- ဂျူးဘာသာဝင် အစွရေးတို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ လေ့လာရေးစင်တာဖွင့်	၁၃
- ကုလသမဂ္ဂ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ	၁၃
- ပညာရှင်ကြီးများ သုံးသပ်ချက်များ	၁၅
- အိုင်စတိုင်း၏ စကြဝဠာကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ	၁၆
- အာနီး၏ Light of Asia.	၁၇
- အာနီး	၁၈
- ဗြိတိသျှပညာရှင် ဘာထရန်ရပ်ဆဲ	၁၈
- ကမ္ဘာ့သမိုင်းပညာရှင် အိပ်ဂျီဝဲလ်	၁၉
- GOD သို့မဟုတ် Soul မပါလည်း ပြည့်စုံပါသည်	
သင်္ချာပညာရှင် Laplace နှင့် ဘုရင်နပိုလီယံ	၂၀
- ဒေါက်တာ ရာဘင်ဒရာနတ်တရိုး	၂၂
- တရိုး၏ နှလုံးသည်းပွတ်ထဲမှ ဗုဒ္ဓ	၂၂
- အိန္ဒိယသမ္မတကြီး ရာဇာခရစ်ရှနာ	၂၃
- ဒေါက်တာ ပေါကောရပ်စ	၂၄
- တုနိုင်းသူ တုနိုင်းသူကင်းသည့် အနှိုင်းမဲ့ ဗုဒ္ဓ	၂၄

- တစ်ဆူတည်းသော ဗုဒ္ဓ	၂၆
- တကယ်လုပ်ခဲ့၍ အဟုတ်ဖြစ်လာရ	၂၇
- ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ဂုဏ်တော် ဘုရားဂုဏ်တော်အနန္တ	၂၈
- တိုင်းတာမရဉာဏ်တော်အနန္တပါ	၂၈
- ရှင်တော်ဗုဒ္ဓ၏စိတ်ထားတော်	၂၉
- ဘုရားမြတ်စွာ သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်စေခဲ့သည်	၃၀
- လူ့ဘဝတန်းဖိုး ငရဲဘုံရောက်မှသိ	
ဒုသနသော ငရဲသားလေးယောက်	၃၀
- သူ့ထက်ငါဦးအောင် လာရောက်နာယူကျင့်ကြံလိမ့်မယ် (ဝေဘူဆရာတော်)	၃၁
- သာသနာဖျက်တဲ့လူပဲ ပျက်မှာ	၃၂
- အနှစ်ထိ တည်နေသော ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ	၃၃
- သာသနာတော်နှင့် တွေ့ခိုက် ရုန်းလိုက်ကြစို့	၃၃
- ယခုပင်လျှင် မအိုခင်က ကြိုတင်ကောင်းမှု နေ့စဉ်ပြုလော့	၃၄

အခန်း (၂)

ဗုဒ္ဓဘာသာသည်သာ	၃၅
- ဒေါက်တာ လီယွန်အီးရိုက်	၃၅
- ဒုံးပျံပါရဂူ ရောဘတ်ဟိုးမား	၃၅
- အင်္ဂလန်ပြည်သား ဂျွန်ကိုးလ်မင်း	၃၆
- ဒေါက်တာ ရာဒါခရစ် ရှနန်	၃၇
- ဝန်ကြီးချုပ် ရှရီနေရှူး	၃၇
- ဒေါက်တာ မူကာဂျီ	၃၇

- လာဒက်နယ် လားမားဂိုဏ်းချုပ်ကြီး	၃၇
- သာသနာရေးဝန်ကြီးဦးဝင်း	၃၈
- အိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ် ပဏ္ဍိတ်ဂျဝါဟလာနေရှူး	၃၈
- ဟိန္ဒူဘုန်းတော်ကြီး ဆွာမိဝိဝေကာနန္ဒ	၃၉
- ဂျာမန်ပညာရှင် ပါမောက္ခမက်စ်မူလာ	၃၉
- ဂျာမန်ခရစ်ယန်ဘုန်းတော်ကြီး အဒေါ့ ထောမက်	၄၀
- ဂျက်ကွမ်မာတင်	၄၀
- ခရစ္စမတ်ဟန်းဖရေး	၄၁
- ပါမောက္ခဒေါက်တာဝင်တာနစ်	၄၁
- ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင် ခရူရှက်	၄၁
- အိန္ဒိယသမ္မတ စီဂျီဘားရက်ဒီ	၄၂
- ဂျွန်ဝါလ်တာ	၄၂
- သောမတ်စ် ဟတ်စလေ	၄၃
- ရှော်ပင်ဟော်ဝါ	၄၃
- ကားလ်ဂျန်း	၄၃

ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း	၄၄
- စိန့်ဟီလီယား	၄၄
- ဖော်စ်ဘောလ်	၄၄
- ဘဒ္ဒန္တနာရဒ (သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ)	၄၄
- အာနန္ဒမေတ္တေယျ	၄၆
- ရှိပင်ဟောင်ဝါ	၃၆
- မစ္စတာ ဂိုအင်ကာ	၄၇

- မြန်မာနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ (အိပ်ချ် ဖီးလ်ဒင်းဟော)	၄၇
- ဂျိုးဇက် ဂိုးလ်စတိုင်	၄၈
- မဒမ် ဗလာဘတ်စကီး	၄၈
- အမြတ်ဆုံးကိုးကွယ်မှ အမြတ်ဆုံး အကျိုးရမည်	၄၉
- ဦးငါးဦးနှင့် ထူးသည့်မြန်မာ	၄၉
- ဝတ်ပြုကိုးကွယ်ရာ အမြတ်ဆုံးပါ	၅၀
- တစ်လောကလုံးတတွင် ပြိုင်ဘက်ကင်းသော ဗုဒ္ဓ	၅၁
- ရာဘင်ဒြာနတ်တဂိုး	၅၁
- ဖုံးထားမှ အကျိုးရှိသည့် အရာသုံးမျိုး	၅၁
- ဖော်ထားမှ အကျိုးရှိသည့် အရာသုံးမျိုး	၅၂
- ချီးမွမ်းပူဇော်မှုအားလုံးကို ခံယူထိုက်သူ	၅၂
- ဘုရားတစ်ဆူ၏ ဘဝဖြစ်စဉ်အဆင့်ဆင့်	၅၂
- ကုသိုလ်ရှင်များသာ ကိုးကွယ်နိုင်သော ဘာသာ	၅၃
- သောတာပန်ဖြစ်ရကျိုး	၅၃
- သာသနာပြုကံထူးရှင်ကြီးများ	၅၃
- ယောဆရာတော်	၅၄
- ရွှေဟင်္သာတောရစံကျောင်းဆရာတော်	၅၄
- လူချင်းတူသော်လည်း ယုတ်မြတ်ကွဲ	၅၄
- လူသည် ၃၁ ဘုံ သိန်းဆုရှင်	၅၄
- ကံညက် ဝီရိယ	၅၅
- ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်ရှု	၅၅
- နေ့စဉ် သတိထားသံဝေဂပွား	၅၅
- ဗြဟ္မစိုရ်တရားအပေါ်လောကတိုးတက် ဆုတ်ယုတ်မှုတည်	၅၆

- ဒါနဆိုတာ	၅၆
- သီလဆိုတာ	၅၇
- ဒုက္ခသုခဆိုတာ	၅၇
- သီလပြည့်စုံအောင် အရင်လုပ်	၅၇
- ပိဋကကို အဆီထုတ်လျှင်	၅၈
- လွန်	၅၈
- ဘဝတိုင်း မဖြစ်ရပါလို့	၅၉
- မှားလျှင်ပြင်	၅၉
- ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်လျှင်	၅၉
- ရာဂမွန် ဒေါသများ တရားဟောလို့ရပါ့မလား	၆၀
- လူဆိုတာ	၆၀
- ခန္ဓာရလာလျှင် သေရမည်	၆၀
- ညီညွတ်မှ ချမ်းသာမည်	၆၁
- လု - လူး ဘဝမှ လူပီသရေး	၆၁
- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အပြစ်အကြီးဆုံး	၆၂

အခန်း (၃)

အမှောင်ခွင်း၍ အလင်းဆောင်ပေးကြသူများ

- အရှုံးထဲက အမြတ်	၆၅
- ဖန်ဆင်းရှင်အစစ်မှာ ကံ	၆၉
- ထင်ရှားသော ပညာရှင်များ	၆၉

အနောက်ကမ္ဘာတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းများ ပေါ်ထွက်လာခြင်း

၇၈

- ဗုဒ္ဓဘာသာ သမဂ္ဂပေါ်ပေါက်လာခြင်း ၈၁
- အဖွဲ့၏ရည်ရွယ်ချက် ၈၁
- အဖွဲ့၏ဆုံးဖြတ်ချက်များ ၈၁

ကမ္ဘာ့သံဃာအဖွဲ့အစည်း ပေါ်ပေါက်လာရေး ကြိုးစားကြစို့ ၈၃

အီတလီဘုန်းတော်ကြီး ဦးလောကနာထ၏ သာသနာပြုဘဝခရီး ၈၉

အခန်း (၄)

ဥရောပ၌ သာသနာ့အလင်းရောင် ထွန်းညှိခဲ့ကြသူများ ၉၈

ရဟန်းတော်များ ၉၈

- ဘိက္ခုအာသောက (မစ္စတာဂေါဒန်ဒူးဘလက်) ၉၈

- ဘိက္ခုအာနန္ဒမေတ္တေယျ ၉၉

- ဘိက္ခုဉာဏတိလောက ၁၀၁

- အရှင်ဉာဏမောဠိ ၁၀၅

- အရှင်ဉာဏပုဏ္ဏိက ၁၀၆

- ကမ္ဘာသို့ ဗုဒ္ဓ၏ဓမ္မအလင်းရောင်ထွန်းညှိခဲ့သူ
ကဗျာဆရာကြီး အာနိ ၁၁၁

အခန်း (၅)

ကံကောင်းလှသည့် သာသနာပြုကြသူများ ၁၁၆

- ဂျော့တန်းနား ၁၁၆

- ပညာရှင် မက်မူလာ ၁၁၈

- သောမတ်စ် ပီလျံ ရိုင်ဒေးဗစ်	၁၁၉
- မစ္စက် ကာရိုလိုင်း ဂတ်စတာပိုလီ	၁၂၅
- ဒေါက်တာ အီးအာရ်ရော့စ်	၁၂၇
- ဒေါက်တာ ပေါလ်ဒါလ်ကေး	၁၃၃
- ပိုင်းလ် ဟမ်ဂျီရာ	၁၃၇
- ကမ္ဘာကျော်သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး အိုင်စတိုင်း၏ မိန့်ဆိုချက်	၁၃၈

အခန်း (၆)

ဂျာမနီ၊ ပြင်သစ်၊ ရုရှ၊ ပညာရှင်များလည်း

ဗုဒ္ဓဘာသာကို စိတ်ဝင်စားကြ

- အလက်ဇန္ဒရား ဒေးဗစ်နီးလ်	၁၄၃
- ဘာသာရှိပင်နား	၁၄၄
- ဟာမင်အိုဒင်ဘတ်ချ်	၁၄၅
- ကားလ်ဆိုင်ဒင် စတူကာ	၁၄၆
- ဂျော့ဂရင်း	၁၄၇
- မာယာဂီလာဂရင်း	၁၄၉
- ဂလက်ဆင်းနက်	၁၅၀
- ယူဂျင်နယူးမင်း	၁၅၁
- အီဗန်ပါဗလောဗ်မိနာယေ့ဗ်	၁၅၂
- ရှဲရဗက်စကီး	၁၅၄
- နင့်အတွက် လူ့ဘဝရခိုက် မမိုက်ကြရန် (လယ်တီဆရာတော်၏ ဆုံးမစာ)	၁၅၉

[အခန်း - ၁]

သတ္တဝါတို့ အကျိုးအတွက် ရတနာသုံးပါးပေါ်လာရသည်

ဗုဒ္ဓရတနာ

ဗုဒ္ဓေါလောကေ သမပ္ပန္နော

ဟိတာယ သဗ္ဗပါဏိနံ

လူနတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအားလုံးတို့ အကောင်းဆုံး ကောင်းကျိုး ရရှိ ဖြစ်
ထွန်းစေရန်အတွက် လူ့လောက၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှင် ဘုရားသခင် ပွင့်ပေါ်
လာရသည်။

ဓမ္မရတနာ

ဓမ္မောလောကေ သမပ္ပန္နော

သုခါယ သဗ္ဗပါဏိနံ

သက်ရှိသတ္တဝါအားလုံးတို့ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ကြည်နူးစွာဖြင့် သံသရာ
တစ်လျှောက်လုံး ချမ်းသာသုခမျိုးစုံ ရရှိခံစားရပြီး နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမြတ်ကိုပါ
ရရှိခံစားနိုင်ရေးအတွက် ဘုရားရှင်တို့သည် တရားဓမ္မများကို ဟောကြားခဲ့
သည်။

သံဃာ့ရတနာ

သံဃောလောကေ သမုပ္ပန္နော

အနတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ

သတ္တဝါတို့ ကုသိုလ်မျိုးစေ့များကို စိုက်ပျိုး ကြံချနိုင်ရန်အတွက် အကောင်းဆုံး လယ်ယာမြေအလား ဘုရားသားတော် သံဃာတော်တို့ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာရသည်။

ကမ္ဘာ့အမွန်မြတ်ဆုံးဘာသာအဖြစ် ဗုဒ္ဓဘာသာရွေးချယ်ခံရ

ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ ဂျီနီဗာမြို့ရှိ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဘာသာရေးနှင့် အသိဉာဏ်မြှင့်မားရေးဆိုင်ရာ ပူပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့က ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကမ္ဘာ့အမွန်မြတ်ဆုံးနှင့် အကောင်းဆုံးဘာသာအဖြစ် ၁၈ - ၁၁ - ၂၀၁၁ နေ့က ရွေးချယ်ခဲ့သည်။

ရွေးချယ်ပွဲကို ကမ္ဘာ့ဘာသာပေါင်းစုံမှ ကိုယ်စားလှယ် ၂၀၀ ကျော်က မဲပေးရွေးချယ်ခဲ့ရာတွင် မဲအများဆုံးဖြင့် ရွေးချယ်ခံခဲ့ရသည်။ ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်အများစုသည် မိမိတို့၏ ဘာသာများထက် ဗုဒ္ဓဘာသာကို မဲပေး ခဲ့ခြင်းသည် အလွန်အံ့ဩဖွယ်ကောင်းကြောင်း အဆိုပါအဖွဲ့၏ ညွှန်ကြားရေး မှူး Mr Famna Hult က ပြောကြားခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့အမွန်မြတ်ဆုံး ဘာသာရေး ဘွဲ့ကို ဗုဒ္ဓဘာသာရရှိခဲ့တာဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ဗုဒ္ဓ ဘာသာကြောင့် ဖြစ်ပွားရတဲ့စစ်ပွဲဆိုတာ မရှိခဲ့ဘူး၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကြောင့် သွေး ချောင်း မစီးခဲ့ဘူး၊ ဒီအချက်က အခြားဘာသာတွေထက် အသာလွန်ဆုံး အချက်ပါပဲဟု ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့သည်။

ဂျူးဘုန်းတော်ကြီး Shmuel Wasser Steim က ကျွန်တော်ရဲ့ ဂျူး ဒါလစ်ဇင်ကိုပဲ အမွန်မြတ်ဆုံးလို့ ထင်ပါတယ်၊ ရိုးရိုးသားသား ဝန်ခံရရင် နေ့စဉ် ကျွန်တော် ဂျူးဘာသာအရ ဝတ်ပြုရပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တော့ ဂျူး ဘာသာအရဝတ်ပြုခြင်းမပြုမီမှာ ဝိပဿနာတရားကို ကျင့်ကြံအားထုတ်ခဲ့တာ ၁၉၉၃ ခုနှစ်ကတည်းကပါ။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာကိုပဲ

မဲပေးခဲ့တာပါဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ ယခုအချိန်တွင် အာဖရိကနိုင်ငံမျိုး၌ပင် အာဖရိက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အရေအတွက် အများအပြား ရှိလာခဲ့ပြီဖြစ်ကြောင်း သိရပါတယ်။

The Doelwin Ret Dhammagelvacoo

သိပ္ပံပညာ၏ ချီတက်မှုသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အောင်ပွဲ

ဒေါက်တာ ဆာမရီဆင်ရိုးက “သိပ္ပံ”ပညာ၏ ချီတက်မှုသည် ဗုဒ္ဓဝါဒ အောင်ပွဲရမှုပင် ဖြစ်သည်။ သိပ္ပံပညာရှင်၏ အသစ်တွေ့ရှိချက်များသည် ဗုဒ္ဓ ဝါဒအားအကောင်းဆုံး သက်သေပြချက်များသာဖြစ်၏ဟု ရေးသားခဲ့သည်။

ဂျူးဘာသာဝင် အစွရေးတို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ လေ့လာရေးစင်တာဖွင့်

ယနေ့ခေတ်သစ်ကမ္ဘာနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ

အစွရေးနှင့် အောက်စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာသင်တော့မည်။

ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် အင်မတန် တိကျပြတ် သားလှသည့် ဂျူးဘာသာဝင် အစွရေးလူမျိုးများကပင်လျှင် ပါဠိ ပိဋကတ် တော်ကို လေ့လာလိုက်စားဆည်းပူးကြရန် အစွရေး ဗုဒ္ဓဘာသာ သုတေသန နှင့် သင်ကြားရေးစင်တာကို ဖွင့်လှစ်လိုက်ပါသည်။ ပိဋကတ်သုံးပုံကို ဟီးဘရူး ဘာသာနှင့် ပြန်ဆိုရေးသားဖို့ကိုလည်း စီမံကိန်းများ ချမှတ်အကောင်အထည် ဖော်နေကြပါပြီ။ ကမ္ဘာကျော် အောက်စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်ကြီးတွင်လည်း ဗုဒ္ဓ ဘာသာဆိုင်ရာ လေ့လာသင်ကြားရေးအတွက် စီစဉ်နေသည်။

ကုလသမဂ္ဂ၏ ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံ

သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၈ ရက်မှ ၃၀ ရက်ထိ ကမ္ဘာ့ကုလ သမဂ္ဂ အဆောက်အအုံကြီးထဲ၌ ထောင်စုနှစ်သစ် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ထိပ်သီး ညီလာခံကြီးတစ်ရပ် ကျင်းပခဲ့သည်။ ထိုညီလာခံကြီးတွင် ဤသို့ မှတ်တမ်း တင်ခဲ့သည်။

ကမ္ဘာ့ဘာသာရေးသမိုင်းတွင် လွန်ခဲ့သော နှစ်တစ်ရာကျော် ၁၈၉၃ ခုနှစ်က အမေရိကန်နိုင်ငံ ချီကာဂိုမြို့တော်တွင် ကမ္ဘာ့ဘာသာပေါင်းစုံညီလာခံ ကြီးတစ်ခု Religious Parliament ကျင်းပခဲ့ဖူး၏။

ထိုစဉ်က အသက် ၃၀ မျှသာ ရှိသေးသော သီရိလင်္ကာနိုင်ငံမှ လူသူ တော် အနာဂါရိကဓမ္မပါလက ဗုဒ္ဓဘာသာဘက်မှ ဦးဆောင် ဆွေးနွေးခဲ့ရာ အနောက်တိုင်းသားတို့ ဗုဒ္ဓဓမ္မအပေါ် ပို၍ အာရုံစိုက်လာကြသည်။ ထိုညီလာခံမျိုး အနှစ်တစ်ရာကျော်အတွင်း နောက်ထပ် မပေါ်ပေါက်ခဲ့ဖူးသေးပေ။

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးက ဦးစီးကျင်းပသော ဘာသာရေးထိပ်သီး ညီလာခံကြီးတွင် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် ဘဝဂျိန်း၏ အစီရင်ခံစာ တင်ပြချက်စာတမ်းမှာ -

"Allthought essentially a politieal body, The United Nations has had since its inception strong spiritual under pindings" ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးဟာပဓာနအားဖြင့်နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပေမဲ့ အစကနဦးကတည်းက စိုဏ်မာတဲ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေခံအုတ်မြစ် တွေ ချထားပြီးသားပါ။

Many years ago, secretery General Dag Harm mars KJold said "Me have tried to make peace on this earth and me have failed miserably. Unless there is a spiritual remai- ssance this world will know no peace"

တစ်ချိန်က အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် ဒဂ်ဟာမားရှီးက ပြောခဲ့ဖူး ပါတယ်။ "ကျွန်တော်တို့ ကမ္ဘာကြီး ငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့ အစွမ်းကုန် ကြိုးပမ်းနေ ပါတယ်။ ကံကောင်း အကြောင်းမလှချင်တော့ မအောင်မြင်ခဲ့ကြပါဘူး။ စိတ် ပိုင်းဆိုင်ရာ (ရင့်ကျက်ဖွံ့ဖြိုးမှု) တစ်ခေတ် မဆန်းသစ်လာသေးသမျှတော့ ကမ္ဘာကြီးဟာ ဘယ်လိုမှ ငြိမ်းချမ်းလာနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး"

"It was the dream of another distinguished secretirry General U Thant, a deep Ly spiritual man, to see a conuer-geuce of the political and spirritual.

ဒါဟာ လေးလေးနက်နက် တွေးခေါ် မြော်မြင်တတ်တဲ့ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ် (ဘုရားခန်းဝင်ပြီးမှ အလုပ်စားပွဲ ထိုင်လေ့ရှိသူ) ပုဂ္ဂိုလ် ကျော် ဦးသန့်ရဲ့ရည်မှန်းချက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ နိုင်ငံရေးနှင့် ဘာသာရေး ပေါင်းစည်းမှု သဟဇာတဖြစ်မှုကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ရည်မှန်းခဲ့သူ ဖြစ် ပါတယ်။

ဘာသာရေး အဖွဲ့ကြီး၏ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်ဖြစ်သူ ဘဝ ဂျိန်းက ယင်းကဲ့သို့ ဒဂုံဟောရုံးနှင့် ဦးသန့်တို့၏ ရည်မှန်းချက် လမ်းညွှန်ချက် ကို ကုလသမဂ္ဂကြီး သက်တမ်း ၅၅ နှစ်ရှိမှ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ကိုဖီအာနန်၏ အကူအညီဖြင့် ဤညီလာခံကြီး ဖြစ်မြောက်အောင် အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြောင်း အစီရင်ခံ ဖော်ပြထားလေသည်။

ပညာရှင်ကြီးများ သုံသပ်ချက်များ

အိုင်စတိုင်း၏ မှန်ကန်ရိုးသားသစ္စာတရား

သူသည် ကမ္ဘာကျော် သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး ဖြစ်သည်။ ခြိုးခြံချွေတာမှု၊ ရိုးသားမှု၊ နှလုံးမြင့်မြတ်မှုတို့မှာ စံထားရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်၏။ အိုင်စတိုင်းကို ဂုဏ်ပြု လေးစားသောအနေဖြင့် တက်သစ်စ ဂျူးနိုင်ငံဖြစ်သော အစ္စရေးနိုင်ငံ က ဂျူးလူမျိုးဖြစ်၍ ဂျူးတို့အတွက် စံပြ ဂုဏ်ယူစရာဖြစ်သော အိုင်စတိုင်းကို နိုင်ငံတော်၏ အထွတ်အထိပ် သမ္မတကြီးရာထူး လက်ခံပါရန် ကမ်းလှမ်းခဲ့ ကြသည်။ အိုင်စတိုင်းက ရိုးသားစွာပင် ဤသို့ ပြောခဲ့သည်။

“ကျေးဇူးတင်ပါတယ်ဗျာ။ သိပ္ပံနယ်ပယ်က ပြဿနာများနဲ့တော့ ကျုပ် က ရင်းနှီးပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ လူတွေကို ကိုင်တွယ်ဖို့ကျတော့ မွေးရာပါ အရည် အချင်းကလည်း မရှိ၊ အတွေ့အကြုံကလည်း မပြည့်စုံပါဘူးဗျာ...”

မိမိလုပ်ငန်းမှတစ်ပါး အခြားလုပ်ငန်းများကို ဤမျှအထိ သံယောဇဉ် ကင်းကင်းနေတတ်သော အိုင်စတိုင်းသည် မိမိပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ခရစ်ယာန်များ၊ ဇီယွန်ဝါဒီဂျူးများ ငြိုငြင်မည်ကို သိလျက်သားနှင့် လူသားတို့အတွက် လိုအပ် သဖြင့် ပြောဆိုခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒ အပေါ်မှာကား ကင်းကင်းရှင်းရှင်း မနေနိုင်ခဲ့ပါ။

စိတ်ဝင်စားခဲ့ပါသည်။ ထင်မြင်ချက် ပေးခဲ့ပါသည်။ အရမ်း လက်လွတ်စပယ် ပြောခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပါ။ သူပေးခဲ့သော ထိုစိတ်ဝင်စားချက်များထဲတွင် ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာအပေါ် ထားရှိသော အိုင်စတိုင်း၏ သံယောဇဉ်ကို မြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။ အိုင်စတိုင်း၏ မှန်ကန်ရိုးသား သစ္စာတရားကို မြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။ လူသားတို့ ကိုးကွယ်မှုမှန်စေရန် စေတနာထားခဲ့ပါသည်။

Cosmic Religion

စကြဝဠာကိုးကွယ်သည့် ဘာသာ

The Religion of the future will be a cosmic religion. It should transcend a personal GOD and avoid dogmas and theology, covering both the natural and the spiritual; It should be based on a religious sense arising from the experience of all things natural and spiritual and a meaningful unity.

Buddhism answers this description. If there is any religion that would cope with modern scientific needs. It would be Buddhism.

Dr. Alber Einstein

နောင်တစ်ချိန်မှာ စကြဝဠာတစ်ခုလုံး ကိုးကွယ်ကြတဲ့ ဘာသာတရား တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာလိမ့်မယ်။ အဲဒီ ဘာသာတရားဟာ ထာဝရဘုရားအယူ အဆကို လွှမ်းမိုးသွားလိမ့်မယ်။ တစ်ယူသန်ဝါဒ တရားသေဝါဒတွေကိုလည်း ရှောင်လွှဲနိုင်လိမ့်မယ်။ သဘာဝတရားနှင့် ဘာသာတရားနှစ်ခုလုံးလွှမ်းခြုံမိတဲ့ အဲဒီဘာသာတရားဟာ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို ကိုယ်တွေ့ခံစား သိမြင်မှုနှင့် အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝတဲ့ ပေါင်းစည်း ညီညွတ်မှုပေါ်မှာ အခြေခံလိမ့်မယ်။

ဒီအချက်တွေကို ဗုဒ္ဓဘာသာက အဖြေထုတ်ပေးလိမ့်မယ်။ တကယ် လို့သာ ခေတ်သစ်သိပ္ပံနည်းကျ လိုအပ်ချက်များကို အဖြေထုတ်ဖြည့်ဆည်း ပေးနိုင်တဲ့ ဘာသာတရားတစ်ခု ရှိလာမယ်ဆိုလျှင် အဲဒီဘာသာတရားဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာပဲ ဖြစ်လိမ့်မယ်။

သြစတြီးယားနိုင်ငံသား Sharavasti Dhan mita ၏ Good Question
 Good ansuer စာအုပ်၊ ကမ္ဘာကျော် သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး အယ်လ်ဘတ်
 အိုင်စတိုင်း ၁၉၃၉ ခုနှစ် မေလ ၁၉ ရက်နေ့၌ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု
 နယူးဂျာစီပြည်နယ် ပရင်စတန်တက္ကသိုလ်တွင် ကျောင်းသားများအား ဟော
 ပြောရာတွင် အထက်ပါအတိုင်း သိပ္ပံအမြင်နှင့် ဘာသာရေးဝါဒများကို သုံးသပ်
 ဟောပြောခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ခရစ်ယာန်လောက ပရိသတ်များအလယ်တွင်
 ဂျူးဘာသာဝင် ပါမောက္ခကြီးက အမှန်အတိုင်း သုံးသပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

Light of ASIA Sir Edwin Arnold

Pray not! the darlness will not brighten! Ask nought from
 the silence, for it can not speck! were not your mouth- ful minds
 with pious pain!

Ah! Brother, sisters seek. nought from the helpless GODS
 by the gift and Human,

Not bribe with blood, nor feed with fruit and cokes, within
 your selves deliverence must be sough.

Each man has prison makes.

ဆုမတောင်းသင့်၊ အမှောင်ထုကလည်း လင်းလာလိမ့်မည် မဟုတ်၊
 ဆိတ်ငြိမ်ထုမှာလည်း ဆုမတောင်းလင့် ဆိတ်ငြိမ်ထုကား စကားမပြောနိုင်။

သင်တို့၏ ငြိငြင်ပင်ပန်းနေသည့် စိတ်ဓာတ်တို့ကို ဘုရားတရားကို
 ကြည်ညိုသည့် ဒုက္ခဆင်းရဲတို့ဖြင့် အနှောင့်အယှက် မပြုပါလင့်။

အိုညီတော် နောင်တော် နှမတော်တို့...

အားကိုးရာမဲ့ နတ်သိကြားတို့ထံတွင် ပူဇော်ခြင်း ဓမ္မဂီတ သီဆိုခြင်း
 တို့ဖြင့် မခိုကိုးကြပါလင့်...

ယဇ်နတ် ပူဇော်ခြင်း၊ သစ်သီး မုန့်ပဲ သရေစာတို့ဖြင့် ပူဇော်ပသခြင်း
 အမှုတို့ကိုလည်း မပြုပါလင့်...

လွတ်မြောက်မှုကိုအသင်တို့ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်းမှာပင်ရှာဖွေကြပါကုန်လော့။

လူတိုင်းလူတိုင်းကိုယ့်အကျဉ်းထောင်ကိုကိုယ်တည်ဆောက်နေခြင်းသာဖြစ်သည်။

အာနိ:

နှစ်အသင်္ချေကြာမှ တစ်ခါသာ ပွင့်လာနိုင်သည့် ပွင့်လာပြီးလျှင်လည်း ကမ္ဘာလောကကြီးတစ်ခုလုံးကို ပညာရန်နှင့် မေတ္တာပျားရည်တို့ လွှမ်းစေမည့် လူသားသစ်ပင်က ပွင့်လာသည့် နတ်ပန်းတစ်ပွင့်။

ဗုဒ္ဓဝါဒထဲတွင် အားလုံးအတွက် မျှော်လင့်ချက် ထာဝရတည်ရှိမှု၊ ထာဝရရှင်သန်နေသော အတိုင်းအဆမဲ့ မေတ္တာတရား၊ အဆုံးစွန်သော ကောင်းကျိုးကို မပျက်ပြားနိုင်သည့် ယုံကြည်မှု အခြေခံသဘောတရား၊ လူသားတို့ဘဝလွတ်လပ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ပေါ်ဖူးသမျှတို့ထဲတွင်ဂုဏ်ယူဖွယ် အကောင်းဆုံးသော ဖော်ထုတ်ချက်များ ပါဝင်သည်။

ဗြိတိသျှ တွေးခေါ်ပညာရှင် ဘာထရန်ရပ်ဆဲလ်

ဗြိတိန်နိုင်ငံမှ ယထာဘူတပညာရှင် ကမ္ဘာကျော် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်သည်။ အနုမြူဗေဒ မိတ်ဆက်ကျမ်းကြီးမှာ သိပ္ပံလောကအတွက် အလွန် အကျိုးပြု ကျမ်းကြီးဖြစ်သည်။ အနုမြူ သိပ္ပံပညာရှင်လည်း ဖြစ်သည်။ အနုမြူဗေဒ ခေတ်ဦးကိုတံခါးဖွင့်ပေးသူ ဖြစ်သည်။

ခေတ်သစ်သိပ္ပံပညာဘက်မှာ ဒိုးလိုမ္မေ ရေလိုနောက်နိုင်သော ဘာထရန်ရပ်ဆဲလ်သည် ဘာသာရေးပိုင်း၌ ခံယူချက် ထူးဆန်းခဲ့သူ ဖြစ်၏။ ၁၉၁၀ ခုနှစ်ဝန်းကျင်က ဖြစ်၏။ သူကိုယ်တိုင်ပင် ဘာသာရေးခံယူချက်နှင့် ပတ်သက်သော စာတစ်အုပ် ရေးခဲ့သည်။

“ကျွန်ုပ် အဘယ့်ကြောင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင် မဖြစ်သနည်း”
ထိုစာအုပ်တွင် သူက ဤသို့ ရေးခဲ့သည်။

“ခရစ်ယာန်ဘာသာကိုကျွန်ုပ်လက်ခံယုံကြည်နိုင်ခြင်းမရှိပါ။သို့သော် ကမ္ဘာ့ဘာသာကြီးများအနက် တစ်စုံတစ်ခုသော ဘာသာကို လက်ခံရန် အကြောင်းများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သော် မိမိလက်ခံနိုင်သည့်ဘာသာမှာ ဗုဒ္ဓ ဘာသာသာဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒသည် နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ချင့်ချိန်စဉ်းစားမှု ဒဿနနှင့် ရုပ်ပိုင်း ဆိုင်ရာသိပ္ပံနည်းကျဒဿနတို့ပေါင်းစပ်ထားသောသဘောတရားဖြစ်သည်။ သိပ္ပံနည်းပညာကို အထောက်အကူပြုသည့်အပြင် ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်မှု ဟူသည့် အန္တိမ အမှန်တရားကိုလည်း ဖော်ထုတ်ပေးခဲ့သည်။

နာမ်နှင့် ရုပ်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ နာမ်နှင့် ရုပ်တွင် မည်သည်က ပို၍ အရေးကြီးသနည်း၊ စကြဝဠာကြီးသည် ပန်းတိုင်တစ်ခုဆီသို့ ဦးတည်ရွေ့လျား နေပါသလား၊ လူ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အဘယ်နည်း၊ အသက်ရှင်နေရုံမျှနှင့် မြင့်မြတ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသလား။

ဤသို့ ဤသို့သော စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းလှသည့် ပြဿနာများ၏ ဖြေရှင်းချက်များကိုဗုဒ္ဓဝါဒထဲ၌တကယ်ပင်တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ သိပ္ပံပညာက အားကိုးသည့် နောက်ဆုံးပေါ် ဆိုသည့် ကိရိယာများ၏ စွမ်းအား မပြည့်စုံ မှုကြောင့် သိပ္ပံပညာက ဖြေရှင်းမပေးနိုင်သည့် ပြဿနာများကို ဗုဒ္ဓဝါဒက တာဝန်ယူ ဖြေရှင်းပေးထားပါသည်။ နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စိတ်ဓာတ်နယ်ပယ်တွင် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အောင်မြင်မှုသည် အထွတ်အထိပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အိပ်ဂျီဝဲလ် (ဗြိတိသျှလူမျိုး ကမ္ဘာ့သမိုင်း ပညာရှင်)

သူသည် ကမ္ဘာ့သမိုင်းကို စနစ်တကျ လေ့လာခဲ့သော ဗြိတိသျှလူမျိုး သမိုင်းပညာရှင် ဖြစ်ပါသည်။ There Greatestmen in History Outline of world History By H.G. wells. စာအုပ်များကိုရေးသားခဲ့သည့်ကမ္ဘာကျော် သမိုင်းသုတေသီ ပညာရှင်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ သူက ဤသို့ ရေးခဲ့သည်။

“ဗုဒ္ဓဘာသာသည် လူသားတို့၏ သမိုင်းတွင် ကမ္ဘာကြီး၏ လူမှုရေးရာ နှင့် စစ်မှန်သော ယဉ်ကျေးမှုများ ထွန်းကားရေးအတွက် များစွာ စွမ်းဆောင်

နိုင်ခဲ့ပါသည်။ သန့်ရှင်းသောနည်းနာနိဿယများနှင့်မြင့်မြတ်သောသင်ကြားမှုများမှာ တစ်စုံတစ်ရာသော အယူဝါဒကြီး တစ်ခုကမျှ အလွမ်းသင့်အောင်မဆောင်ရွက်နိုင်သဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာထဲမှ ကူးယူကြရပါသည်။

ဗုဒ္ဓသည် ဒဏ္ဍာရီထဲမှ လူသားတစ်ယောက် မဟုတ်ပါ။ ရိုးသားသော ပရဟိတစိတ် အပြည့်ရှိသော၊ ဆိတ်ငြိမ်မှုကို နှစ်သက်သော အသိဉာဏ် အလင်းဓာတ်ကြီးအတွက် လူသား ခန္ဓာဖြင့် အရိုးကြေကြေ အရေခန်းခန်း တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သော လူသားတစ်ယောက်အဖြစ် မြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့လူသားအားလုံးအတွက် ကိုယ့်ကျင့်တရားကောင်းကို ညွှန်ကြားခဲ့ပါသည်။ ကောင်းမွန်မှန်ကန်လှသည့် ကျွန်ုပ်တို့၏ တွေးခေါ်ကြံဆမှု အားလုံးသည် ဗုဒ္ဓဓမ္မနှင့် ထပ်တူထပ်မျှ ဆီလျော်ညီညွတ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ရုပ်ပိုင်းခန္ဓာနှင့် လည်းကောင်း၊ စိတ်ပိုင်းခန္ဓာနှင့် လည်းကောင်း တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်း ဆက်စပ်နေပါသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ကမ္ဘာ့နေရာအနှံ့တွင် သက်ရှင်ကျန်နေပါသေးသည်။ အနောက်တိုင်း သိပ္ပံပညာရပ်များနှင့် ဆက်စပ်နေသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ သမိုင်း၏ လှံဆော် တောင်းဆိုချက်အရ လည်းကောင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သည်လည်းဖြစ်သော ပြန်လည်ထွန်းကားလာပြီလည်း ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓဂေါတမ၏ တရားဓမ္မများသည် လူသားတို့၏ အနာဂတ်ကံကြမ္မာ လမ်းကြောင်းဝယ် နေရာအနှံ့ သယ်ပိုးဆောင်ရွက် စီမံသွားပါလိမ့်မည်။

GOD သို့မဟုတ် Soul မပါလည်း ပြည့်စုံပါသည်
ပြင်သစ်သင်္ချာ ပညာရှင်ကြီး Laplace နှင့် ဘုရင်ကြီး နပိုလီယံ

ပြင်သစ်သင်္ချာ ပညာရှင်ကြီး Laplace သည် celestial Mechics စာအုပ်ကို ရေးခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်ကို Napoleon နပိုလီယံဘုရင်ကြီးထံ ရေးသားပြီးနောက် တင်ပြသည်။ ထိုစာအုပ်ကို ဘုရင်ကြီးသည် ဖတ်ရှုပြီးသော အခါ စာအုပ်ကို ပြန်ပေးရင်း နပိုလီယံက ဤသို့ ဆိုသည်။

"Your book is very excellent, Mr. Laplace. But there is one deficiency in your book. You have never mentioned the word "GOD" throughout your book.

မစ္စတာ လာပလေ့ရေ၊ သင်ရဲ့စာအုပ် သိပ်ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သင်ရဲ့စာအုပ်ထဲမှာ လိုအပ်ချက်တစ်ခု ရှိနေပါတယ်။ သင်ဟာ သင်ရဲ့စာအုပ် တစ်အုပ်လုံး တစ်နေရာမှာမှ ဂေါ်ဒ် "ဘုရားသခင်" ဟူတဲ့ စကားလုံးကို ဖော်ပြ မထားပါဘူး။ ဘာကြောင့် ဘုရားသခင်ကို မချီးမွမ်း အလေးမထားဘဲ ဖော်ပြ ခြင်း မပြုရတာပါလဲ (ဘုရားသခင်ရဲ့ နာမတော်ကို မချီးမွမ်းလို့ မပြည့်စုံတော့ ဘူးပေါ့)

ထိုအခါ သင်္ချာပညာကျော်ကြီး လာပလေ့က အောက်ပါအတိုင်း နပို လီယန် ဘုရင်ကြီးကို ပြန်လည်လျှောက်ထားခဲ့သည်။
So Laplace replied.

My book is quite complete. Quite perfect without the word "GOD" because my mathematics is perfect in it self without the need of mentioning the word "GOD". Hence Science agrees that there is no GOD and no soul.

လာပလေ့က နပိုလီယံကို ဒီလို ပြန်ဖြေခဲ့တယ်။

ဘုရင်မင်းမြတ်၊ ကျွန်ုပ် ရေးသားပြုစုခဲ့သော ဤစာအုပ်သည် လိုနေ သည်မရှိ အားလုံး လုံးဝ ပြည့်ဝစုံလင်ပါသည်။ GOD ဘုရားသခင် ဟူသော စကားလုံး (ဘုရားသခင်၏ နာမတော်ကို မချီးကျူးသော်လည်း) မပါရှိ မဖော် ပြထားသော်လည်း လုံးဝ ပြည့်စုံပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်၏ သင်္ချာစာအုပ်သည် သင်္ချာပညာသဘာဝအရ အဘက်ဘက်က ပြည့်စုံနေပါ တယ်။ GOD ကိုဖော်ပြရန် မလိုအပ်တဲ့အတွက် မဖော်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ထို့ကြောင့် သိပ္ပံပညာရပ်ဟာ GOD မရှိ၊ ဝိညာဉ်တော်မရှိ ဟူသော အယူ အဆကို သဘောတူလက်ခံပြီး ဖြစ်ပါတယ်ဟု ပြန်ကြားခဲ့သည်။

၂၀၆၇၆

ဆုပြည့်စုံထွန်းစာပေ

သိပ္ပံပညာရပ်သည် မိမိ လေ့လာသုံးသပ်သော အကြောင်းအရာ၏ အဓိကလိုအပ်ချက်ကို ရှာဖွေသုတေသနပြုပြီး တွေ့ရှိချက်များကို မှန်လျှင် မှန်သည်၊ မှားလျှင် မှားသည်ဟု သဘောတူလက်ခံမှုသာ အဓိက ဖြစ်ပါသည်။ အမှန်သစ္စာသည် သိပ္ပံပညာ၏မဏ္ဍိုင် ဖြစ်ပါသည်။

ဒေါက်တာ ရာဘင်ဒရာ နတ်တဂိုး (စာပေနိဘယ်လ်ဆုရသူ)

My religious convictions forbid me to subscribe my name to any of the existing religious organizations as an exclusives manber of it.

Yet if you insists asking me which of the great religion of the world.

I am more inclined to and am greater symphy with, I should unhesitatingly anduer Buddhism.

လက်ရှိတည်ရှိနေသော ဘာသာရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုကို ထိုအဖွဲ့အစည်း၏ သီးသန့်အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ် ကျွန်ုပ်အမည်ဖြင့် ထောက်ခံဖော်ပြခြင်းကို ကျွန်ုပ် ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်သော ဘာသာရေးက အပြစ်ဒဏ် အဖြစ် ဖြင့် တားမြစ်ထားပါသည်။

သို့ရာတွင် ကမ္ဘာပေါ်တွင် မည်သည့်ဘာသာသည် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော ဘာသာဖြစ်သည်ဆိုခြင်းကို မပြောလျှင်မဖြစ် ပြောပါဟု သင်က ကျွန်ုပ်အား တိုက်တွန်းခဲ့သော် ကျွန်ုပ်သည် စိတ်ပါလက်ပါ စာနာထောက်ထားသော အားဖြင့် “ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော ဘာသာဖြစ်သည်” ဟု မဆိုင်းမတွ အဖြေပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဒေါက်တာ ရာဘင်ဒြာ နတ်တဂိုး၏ နှလုံးသည်းပွတ်ထဲမှ ဗုဒ္ဓ

ကဆုန်လပြည့် ဗုဒ္ဓနေ့ ဝိသာခါ အခါတော်ပွဲ ဆင်နွဲ့ရန် အကျွန်ုပ် လာရောက်စဉ်ကအကျွန်ုပ်၏နှလုံးသည်းပွတ်ထဲတွင်ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ဘုရား

အား ဤလောက၌ မွေးဖွားပြီးသော လူသားအပေါင်းတို့တွင် အကြီးဆုံး အမြတ်ဆုံးလူသားအဖြစ် မှတ်ယူကာ ဦးညွှတ်ဂါရဝပြုရန် ဖြစ်ပါသည်။

အကျွန်ုပ်က ဤသို့ဂါရဝပြုခြင်းသည် သမားရိုးကျ ဝတ်ပြုသည့် သဘောမျှ မဟုတ်ပါ။ ထိုဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားအား အကျွန်ုပ်၏ နှလုံးသည်းပွတ် တွင်းက ယုံကြည်ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြသရန် အတွက် လည်းဖြစ်ပါသည်။

အကယ်တန္တ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် သူ့ခေတ်သူ့အခါက အသက် ထင်ရှား ရှိခဲ့ကြကုန်သော လူသားတို့အဖို့ စကြာဝတေးမင်း ဖြစ်ခဲ့ခြင်းအံ့၊ ထို ငါသည်ထိုခေတ်ထိုအခါက လူသားတို့အဖို့မူ ကိုးကွယ်အားထားရာ အစစ်ကြီး ဖြစ်ခဲ့မည်ကား မချပင်။ သို့ပင်ဖြစ်ခြင်းထိုအချိန်ကာလဟူသော မေ့ပျောက်ခြင်း ပမာဒတရား၏ ပိတ်ဆို့တားဆီးမှုကြောင့် ယခုလောက်ဆိုလျှင် ထိုမင်းကို သတိရရှိမည့်လူသား ရှိတော့အံ့ မထင်ပါ။

ယခုမူ တို့ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် အချိန်ကာလဆိုသော တရားကို လည်းလွန်မြောက်သွားပြီပဲကို၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် ကာလကိုလွန်မြောက် သော မဟာပုရိသ ဥတ္တမပုရိသ အဖြစ်ဖြင့် ခေတ်အဆက်ဆက် အသက် ထင်ရှားရှိသည့် လူသားတိုင်း၏ နှလုံးသားမြတ် ပလ္လင်ပေါ်ဝယ် ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေတော်မူပြီပဲကိုး...

ဗုဒ္ဓဝါဒမှာ လူတန်းစားခွဲခြားသော သဘောထား မရှိ၊ သူကား ဘာဘေ ရီးယန် (အရိုင်း) သူကား အာရိယန် (လူယဉ်ကျေး) ဟူသော ခွဲခြားမှု မရှိပေ။

အိန္ဒိယ သမ္မတကြီး ရာဇာခရစ်ရှနာ

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓ၏ လွန်ကဲမြင့်မြတ်လှသော ကျင့်ဝတ်တရား (အဓိသီလ) အရ လည်းကောင်း၊ လွန်ကဲ မြင့်မြတ်လှသော စိတ်နေစိတ်ထား (အဓိစိတ္တ) အရလည်းကောင်း အကဲဖြတ်ကြည့်ရလျှင် ရှင်တော်ဗုဒ္ဓသည် နိုင်ငံတကာ အတွေးအခေါ်ပညာရှင်များ၏ အရှင်သခင်ဖြစ်၏။ လူယဉ်ကျေးတို့အား အမျိုး မျိုးသော ဘက်စုံကောင်းမွန် မြင့်မြတ်သည့် အမွေအနှစ်များကို ပေးအပ်ခဲ့၏။

ဂေါတမဗုဒ္ဓသည် စိတ်ထား အမြင့်မြတ်ဆုံးနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား အပြည့်ဝဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီး ဖြစ်၏။ ပါရမီများကို အလုံအလောက်ဆည်းပူးပြီးမှ လောက ကောင်းစားရေးလုပ်ငန်း အပြည့်အဝကို လုပ်ဆောင်ပြီးမှ ရရှိလာသည့် အမှန် တရားကို လူသားကမ္ဘာဆီသို့ သယ်ဆောင်လာသော ရှားရှားပါးပါး တစ်ဦး တည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်၏။

ဒေါက်တာပေါကေရပ်စ

သူသည်ဂျာမနီ၌မွေးဖွားခဲ့ပြီးအမေရိကန်၌ကြီးပြင်းခဲ့သောဒဿနိက ပညာရှင်ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓစာပေများကို လေ့လာခဲ့သည့် ဗုဒ္ဓစာပေ ပညာရှင်လည်း ဖြစ်၏။

“လူသားတို့အားမရဏ၏ဘေးဘယာထဲမှရွေးထုတ်ပေးတော်မူခဲ့သူ၊ ဘဝ၏ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးအောက်တွင်ဗျာများနေသူတို့အားငြိမ်းချမ်းမှုကိုပေးအပ် ခဲ့သူ၊ ကမ္ဘာလောကကြီးကို ထွန်းလင်းစေရာဝယ် နေမင်းနှင့် လမင်းကဲ့သို့ အညီအမျှ လင်းဖြာသည့် ထာဝရအလင်းကို ထွန်းတောက်စေခဲ့သည့် မဟာ လူသားဗုဒ္ဓ၊ ကမ္ဘာလောကကြီးအတွက် မဟာမေတ္တာတော်ရှင် မဟာဖခင်ကြီး ဗုဒ္ဓ၊ ရောဂါဝေဒနာသည် ကမ္ဘာလောကသားတို့အတွက် အားကိုးအားထားရာ ဘေသဇ္ဇဂုရု မဟာသမားတော်ကြီး ဗုဒ္ဓ။

တုနိုင်းသူ တုနိုင်းသူကင်းသည့် အနိုင်းမဲ့ ဗုဒ္ဓ

ပါရမီရှင် ဘုရားတစ်ဆူပွင့်လှောင် နတ်လူများစွာ ချမ်းသာသုခ အကျိုး များလှ၏။

ဧကပုဂ္ဂလော ဘိက္ခဝေ လောက ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဗဟုဇန ဟိတာယ၊ ဗဟုဇနသုခါယ၊ လောကာနုကမ္ဘာယ၊ အတ္ထာယဟိတာယ

သုခါယ ဒေဝမနုဿာနံ၊ ကတမော ဧက ပုဂ္ဂလော၊ တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။

ရဟန်းတို့ တစ်ဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည် လောက၌ ဖြစ်ထွန်းပွင့်ပေါ်တော်မူလာလျှင် လူအများ၏ အစီးအပွားဖြစ်ခြင်းငှာ၊ လူအများ၏ ချမ်းသာခြင်းငှာ၊ သတ္တလောကကို အစဉ်သနားစောင့်ရှောက် ထောက်ပံ့ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ၊ နတ် လူများစွာ သတ္တဝါ အနန္တတို့၏ အကျိုးဖြစ်ခြင်းငှာ၊ အစီးအပွားဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ချမ်းသာခြင်းငှာဖြစ်၏။ တစ်ဦးတည်းသောပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ဟူသည် အဘယ်နည်း - ပူဇော်အထူးထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော၊ တရားအားလုံးတို့ကို ကိုယ်တော်တိုင် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ကိုယ်တိုင်ထိုးထွင်း သိမြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတည်း။ ထိုဘုရားရှင်ပွင့်တော်မူလာလျှင် လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအားလုံးတို့ ကြီးပွားချမ်းသာ တိုးတက်ကြကုန်၏။

ရဟန်းတို့ထိုဘုရားသခင်ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတစ်ဦး၏ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ပွင့်ထွန်းပေါ်ပေါက်ခြင်းကို လောက၌ ရခဲလှ၏။ အလွန်တွေ့ကြုံရန် ခဲယဉ်းလှပေ၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်မြတ် လောက၌ ဖြစ်ထွန်းသည်ရှိသော် လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးပူဇော်ထိုက်ပေ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီး၏ ကွယ်လွန်ခြင်း ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်တော်မူခြင်းသည် လူအများအား ပူပန်ခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ဘုရားရှင်သည် ပြိုင်ဘက်မရှိ၊ တူသူမရှိ၊ တုပနိုင်သူမရှိ တစ်ဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီးဖြစ်၏။ ဂုဏ်ရည်တူသူမရှိ၊ တန်းတူရည်တူသူ ဒုတိယမြောက် နှစ်ဦးမြောက် ပုဂ္ဂိုလ် မရှိပေ၊ ဂုဏ်ရည်တူသူ မရှိပေ၊ ပုံတူမရှိပေ၊ တုပပြိုင်နိုင်သူ မရှိပေ။

အဒုတိယော - ဘဝများစွာ ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သော ပါရမီတော်စွမ်းကြောင့် နှစ်ဦးမြောက် ဒုတိယ ပုဂ္ဂိုလ်မရှိသူ ဖြစ်၏။ အသဟာယော - ဂုဏ်ရည်တူသူ မရှိပေ။ အပ္ပဋ္ဌိမော - ပုံတူသူ မရှိပေ။ အပ္ပဋ္ဌိသမော - ဘက်ပြိုင်နိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ် မရှိသူဖြစ်၏။ အပ္ပဋ္ဌိဘာဂေါ - တုနှိုင်းသည့်သူ မရှိပေ။ အပ္ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလော - တုဖက်ပြိုင်ဘက် ကင်း၏။ အသမော - ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့နှင့် မတူသူ ဖြစ်၏။ အသမသမော - ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့နှင့် မတူသည့် ရှေးဘုရားရှင်တို့နှင့်သာ တူသူဖြစ်၏။ ဒွိပဒါနံအဂ္ဂေါ - အခြေနှစ်ချောင်းရှိသော လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့တွင် အမြတ်ဆုံးသောသူ ဖြစ်၏။ သတ္တဝါအားလုံးတို့တွင် အမြင့်မြတ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဟူသည် မည်သူနည်း။ ပူဇော်အထူးထူးကို ခံတော်မူ
ထိုက်သော၊ တရားဥဿုံ အလုံးစုံကို ကိုယ်တော်တိုင် ထူးသော သဗ္ဗညုတ
ဉာဏ်တော်မြတ်ဖြင့် ဆရာမကူ မိမိကိုယ်တိုင်သာ ထိုးထွင်းသိမြင်တော်မူ
သော၊ ပါရမီတော်အစုံကြောင့် ကောင်းစွာ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ
သော၊ ကိလေသာ မြူမှေး ညစ်အကြေးကို ဝါသနာလေ့ ထုံးအငွေ့မကျန်
ပယ်သတ်တော်မူနိုင်ပြီးသော ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးပင်တည်း။
အထက်ပါစကားတို့သည် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားခဲ့သော
စကားတော်ဖြစ်၏။ ဘုရားစကားတော်ဖြစ်၍ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ လွဲမှားမည်
မဟုတ်ပေ။ စင်စစ်ဧကန် မှန်သည့်စကားတော်ဖြစ်၏။ အဒွေဇ္ဈဝစနာဗုဒ္ဓါ
ဘုရားစကား မှား မရှိ၊ ဧကန် အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်လျှင် ဗုဒ္ဓစင်စစ်သည်
မည်မျှရှားပါး မည်မျှခက်ခဲ မည်မျှထက်မြက် မည်မျှအဖိုးအနုတ္တ ထိုက်တန်မည်
ဖြစ်ကြောင်း သဘောတူရမည်သာ ဖြစ်၏။ ဘာကြောင့် ဗုဒ္ဓရတနာသည် ဤမျှ
တုပြိုင်ဖက်ကင်း ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီး ဖြစ်ရပါသနည်း။

တစ်ဆူတည်းသော ဗုဒ္ဓ

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓဟူသည် စကြဝဠာ ကမ္ဘာများစွာတွင်း ပွင့်တော်မူသော
တုနိုင်ပြိုင်နိုင်သူ မရှိသည့် တစ်ဆူတည်းရှိသော ဘုရားရှင် ဖြစ်၏။ ထိုဗုဒ္ဓ
ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် ဇာတိခေတ်ခေါ်စကြဝဠာပေါင်းတိုက်တစ်သောင်း
တွင် တပြိုင်နက် နှစ်ဆူပွင့်ရိုး မရှိ။ ဇာတိခေတ် တစ်ခေတ်တွင် ဗုဒ္ဓတစ်ဆူသာ
ပွင့်မြဲဖြစ်၏။ ထိုဘုရားရှင်၏ တရားတော် အမိန့်တော် ပညတ်ချက် အာဏာ
တော်သည် အာဏာခေတ်ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော စကြဝဠာပေါင်း ကုဋေတစ်
သိန်း အတွင်း၌ အာဏာတည်၏။ စကြဝဠာပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်းအတွင်း၌
ရှိသော လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါဟူသမျှ လိုက်နာရ၏။ အမိန့်အာဏာကို
လေးစား ကြောက်ရွံ့လိုက်နာရ၏။ မကျူးလွန်ဝံ့ပေ၊ ကျူးလွန်လျှင် အန္တရာယ်
ကြုံတွေ့ရမည်။ ထိုဘုရားရှင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်မြတ်ဖြင့် အာရုံပြုနိုင်သော
စကြဝဠာ ပေါင်းကား ဝိသယခေတ် ခေါ် စကြဝဠာ ကမ္ဘာအနန္တ ဖြစ်လေသည်။

ထိုဘုရားရှင်သည် ဘာကြောင့် ဤမျှ အနန္တစွမ်းအင်ပိုင်ရှင်ဖြစ်နေရပါသနည်း။

အဖြေကား ရှင်းပါသည်။ ကောင်းမှုကုသိုလ် ပါရမီကောင်း၊ အကျင့်ကောင်းများကို သူမတူအောင် ဘဝအသင်္ချေ အနန္တ၊ ကုသိုလ် ပါရမီပေါင်း အနန္တ၊ အချိန်ကာလ အသင်္ချေအနန္တ ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကောင်းကံအနန္တကြောင့် ကံကောင်းမှု အကျိုးအနန္တရှင် ဖြစ်လေသည်။ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓကားကံကောင်းလေစွ။

လောကမျက်မြင်အားဖြင့်လည်း ထိုစကားမှန်ကန်ကြောင်း လက်ခံကြပါသည်။ စာပေများကို အမြဲထာဝရ နေ့စဉ်မှန်မှန် ဖတ်ရှုသွားလျှင် ထိုသူသည် ပညာရှိ ဖြစ်လာရသည်။ ဥစ္စာငွေကြေးကို နေ့စဉ်မှန်မှန် စုဆောင်းသွားလျှင် ထိုသူသည် ငွေရှင်သူဌေးကြီး ဖြစ်လာရသည်။ နေ့စဉ်မှန်မှန် သစ်ပင်များကို စိုက်ပျိုးသွားလျှင် မကြာခင်မှာပင် သစ်တောကြီးဖြစ်လာရသည်။ ဤသည်မှာ လောကမျက်မြင်ပင် ဖြစ်သည်။ မည်သူ မ.စ၍မျှ မဟုတ်၊ မည်သည့်တန်ခိုးရှင် ဖန်ဆင်း၍မှ ဖြစ်လာသည်မဟုတ်၊ အလုပ်၏ရလဒ် အလုပ်၏စွမ်းအင်ပင် ဖြစ်သည်။ ကောင်းကံပြုလုပ်စုဆောင်းခဲ့သဖြင့် ကံကောင်းမှု များစွာ လက်ခံရရှိခြင်းဖြစ်သည်။

တကယ်လုပ်ခဲ့၍ အဟုတ်ဖြစ်လာရ

ထို့အတူပင် ရှင်တော်ဗုဒ္ဓတစ်ဆူ ပွင့်တော်မူလာရာ၌လည်း မိမိ လုပ်ဆောင်ခဲ့သော အလုပ်ခေါ် ပါရမီကုသိုလ်တို့၏ စုပြုံအကျိုးပေးမှုကြောင့်သာ လျှင် အနန္တတန်ခိုးရှင် ဘုရားရှင်အဖြစ်ကို ရရှိတော်မူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဂေါတမဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် သုမေဓာ ရှင်ရသေ့ဘဝတွင် ဒီပင်္ကရာ ဘုရားရှင်ထံတော်မှ နိဿတဗျာဒိတ် ရရှိခဲ့သည်။ ဗျာဒိတ်ရရှိချိန်မှ ဂေါတမဗုဒ္ဓအဖြစ် ပွင့်တော်မူချိန်ထိ လေးအသင်္ချေနှင့် တစ်ကမ္ဘာတစ်သိန်းကြာအောင် လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ၊ ဗြဟ္မာဘဝ၊ တိရစ္ဆာန်ဘဝ ဖြစ်လေရာရာ ဘဝများစွာတို့တွင် မေ့လျော့ ပေါ့ဆမှု မရှိ၊ ထာဝရပင် ပါရမီများကို ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သည်။ ဒါန ပေးကမ်း

လှူဒါန်းမှု၊ သီလ ကာယကံ ဝစီကံဖြင့် အများသတ္တဝါ နစ်နာအောင် မပြုဘဲ
အများအကျိုးကို အမြဲတမ်း သယ်ဆောင်ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သည်။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ဂုဏ်တော်

ဘုရားဂုဏ်တော် အနန္တ

ဗုဒ္ဓေါပိ ဘဏေယျဗုဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏံ
ကပ္ပမ္ပိ စေ အည မဘသမာနော
ဝိယေထ ကပ္ပေါစိရ ဒိယမန္တရေ
ဝဏ္ဏော န ဝိယေထ တထာဂတဿ။

ပွင့်တော်မူပြီးသော ဘုရားရှင်တစ်ဆူဆူ၏ ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်
အလုံးစုံကို ကုန်ဆုံးအောင် ဘုရားရှင်တစ်ဆူက တစ်ကမ္ဘာ ကာလပတ်လုံး
အခြားတရားတော်များကို မဟောကြားဘဲ ချီးမွမ်းနေသော်လည်း တစ်ကမ္ဘာ
အချိန်သာလျှင် ကုန်ကောင်း ကုန်သွားနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ဘုရားရှင်၏ ကျေးဇူး
တော်ဂုဏ်တော်များကား ချီးမွမ်းကုန်ဆုံးမည် မဟုတ်ပါ။

ဘုရားဂုဏ်တော်များကားတိုင်းတာမရအနန္တဖြစ်ပါသည်။ ဘဝများစွာ
သံသရာဝယ် ကျင်လည်ကျက်စား ပြေးသွားရစဉ် ဘုရားအလောင်းတော်ဘဝ
တုန်းက သတ္တဝါများ အကျိုးစီးပွားအတွက် ခြေလက်အင်္ဂါ ရွှေငွေ ရတနာ
ပိုင်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံ ဇနီးမယား သမီးသားနှင့် အသက်ပါမကျန် အနစ်နာခံ၍ ဖြည့်
ကျင့်ခဲ့သော ကုသိုလ်တော်အနန္တ ကံတော်အနန္တ ပါရမီတော်အနန္တတို့ကြောင့်
ရရှိတော်မူလာသော ဉာဏ်တော်အနန္တ တန်ခိုးတော်အနန္တ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်
ရှင် ဘုရားသခင်၏ဂုဏ်တော်တို့ကား ရေတွက်မရ ချီးမွမ်း၍မကုန် အနန္တော
အနန္တဂုဏ်ပိုင်ရှင် ဖြစ်လေသည်။

တိုင်းတာမရ ဉာဏ်တော်အနန္တပါ

သက္ကာ သမုဒ္ဒေ ဥဒကံ၊ ပမေတုံ အာဠကေနဝါ၊
နတွေဝ တဝ သဗ္ဗညု၊ ဉာဏံသက္ကာ ပမေတဝေ။

မဟာသမုဒ္ဒရာ အဏ္ဏဝါရှိ ပင်လယ်ရေများကို ပြည်တောင်းခွက်ပေါင်း
များစွာဖြင့် ချင့်တွက်ခတ်ထုတ် ရေတွက်၍ ရနိုင်ကောင်း ရနိုင်ပါလိမ့်မည်။
ရှင်တော်မြတ် ဘုရား ဘုရား။ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်
ကိုတော့ မည်သို့မျှ ချင့်တွက်ပိုင်းခြား ရေတွက်၍ မကုန်နိုင်ပါ ဘုရား။

ဓာရေတုံ ပထဝီ သက္ကာ၊ ဌပေတွာ တုလ မဏ္ဍလေ။

နတွေဝ တဝ သဗ္ဗညု၊ ဉာဏံ သက္ကာ ဓရေတဝေ။

ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဘုရား၊ လူသားတို့ တည်ရာ မှီရာ ဤကမ္ဘာ မြေထု
ကြီးကို ချိန်ခွင်ပေါ်တင်၍ ချိန်တွယ်မည်ဆိုလျှင် အချိန်မည်မျှ ချိန်တွယ်၍
ရကောင်း ရနိုင်ပါလိမ့်မည် ဘုရား။ အရှင်ဘုရား၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်မြတ်
ကိုတော့ မည်သို့မျှ ချိန်တွယ်၍ မရနိုင်ပါ ဘုရား။

အာကာသော မိနိတုံ သက္ကာ၊ ရဇ္ဈုယာ အင်္ဂုလေနဝါ

နတွေဝ တဝ သဗ္ဗညု၊ ဉာဏံ သက္ကာ ပမာတဝေ။

ရှင်တော်မြတ် ဘုရား ဘုရား၊ ကြိုးတွေ လက်သစ် တောင်တာ ယူဇနာ
မိုင်တွေနှင့် အပြောကျယ်လှ အဇ္ဈကာသ ကောင်းကင်ကြီးကို တိုင်းတာ
နိုင်ကောင်း တိုင်းတာနိုင်ပါလိမ့်မည် ဘုရား။ အရှင်ဘုရား၏ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်
တော်မြတ်ကိုတော့ မည်သို့မျှ တိုင်းတာ၍ မရနိုင်ပါ ဘုရား။

ရှင်တော်ဗုဒ္ဓ၏ စိတ်ထားတော်

ဝဓကေ ဒေဝဒတ္တေ စ၊ စောရေ အင်္ဂုလိ မာလကေ

နေပါလေ ရာဟုလေ စ၊ သဗ္ဗတ္ထ သမမာနသော

ကိုယ်တော်မြတ်ကို သတ်ရန် ကြိုးစားသည့် ဒေဝဒတ်အပေါ်၌လည်း
ကောင်း၊ လူပေါင်းများစွာ အသက်သတ်၍ လက်ညှိုးဖြတ် သောင်းကျန်းနေ
သည့် အင်္ဂုလိမာလ လူဆိုး လူသတ်သမားကြီးအပေါ်၌လည်းကောင်း၊ အရက်
သေစာ မူးယစ်စွာသောက် စိတ်ရိုင်းပေါက်နေသည့် နေပါလ ဆင်ရိုင်းကြီး
အပေါ်၌လည်းကောင်း၊ ရင်သွေးရင်နှစ် သားတော်ရင်းဖြစ်သည့် ရာဟုလာ
မင်းသားအပေါ်၌လည်းကောင်း အားလုံး လူမိုက် လူလိမ္မာ မိမိ၏ ချစ်သူ မုန်းသူ

ခပ်သိမ်းသူတို့အပေါ်၌ ဘုရားရှင်၏ စိတ်ထားတော်သည် အညီအမျှ ရှိတော်မူပါသည်။

ဘုရားမြတ်စွာ သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်စေခဲ့သည်

စတုရိသတာ သင်္ချေယျ၊ တထာသဋ္ဌိ စ ကောဋိယော၊

ပါဏသတသဟဿာနိ၊ ဧကောဗုဒ္ဓေါပမောစယိ။

သတ္တဝါ အသင်္ချေ အနန္တတို့ အကျိုးငှာ ကမ္ဘာများစွာ ပါရမီဖြည့်ခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးဘဝ ဘုရားရှင်ဖြစ်လာသောအခါ နေမနား ညမအား နားချိန်မယူ ဟောပြော ချေချွတ်တော်မူခဲ့သဖြင့် ကျွတ်ထိုက်သသူ နတ်လူဗြဟ္မာတို့မှာ ၂၄ အသင်္ချေ ကုဋေ ၆၀ နှင့် ဗိုလ်ခြေတစ်သိန်း ရှိလေသည်။

လူ့ဘဝတန်ဖိုး ငရဲဘုံရောက်မှသိ

ဒု-သ-န-သော ငရဲသားလေးယောက်

၁။ ဒုဇ္ဈိဝိတမဇိဝိမှ ယေသံနော နဒဒမုသေ

ဝိဇ္ဇမာနေသူ ဘောဂေသု၊ ဒီပံ နာကမှ အတ္တနော

၂။ သဋ္ဌိဝဿ သဟဿာနိ၊ ပရိပုဏ္ဏာ နိသဗ္ဗသော

နိရယေ ပစ္စမာနာနံ၊ ကဒါ အန္တော ဘဝိဿတိ

၃။ နတ္ထိ အန္တော ကုတော အန္တော၊ နအန္တော ပဋိဒိဿတိ

တဒါ စ ပကတံ ပါပံ၊ မမတုယုဉ္စ မာရိသ

၄။ သောဟံ နုန ကုတော ဂန္ဓာ၊ ယောနိ လဒ္ဓါန မာနသိ

ဝဒညူ သီလသမ္ပန္နော၊ ကာဟာမိ ကုသလံ ဗဟံ။

ကဿပဘုရားရှင် လက်ထက် အခြားသူတို့ ဘုရားဖူး တရားနာ ဒါန သီလသမထဝိပဿနာအကျိုးရှိရာရှိကြောင်းကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုနေကြစဉ် ချမ်းသာကြွယ်ဝ သူဌေးသားလေးယောက်က အရက်သောက်၊ ဖဲရိုက်၊ သူ တစ်ပါး သားမယားဖျက်ဆီး ဒုစရိုက်မျိုးစုံဖြင့် ကာမဂုဏ်ဖိပ်ယာမှုမှ ချွေးနောက် လောဟကုမ္ဘီ သံရည်ပူ ငရဲအိုးထဲရောက်မှ လူ့ဘဝတန်ဖိုးသိကြပုံ

ဂါထာများကို ဘုရားရှင်က ကောသလမင်းကြီးအား ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။

- ၁။ ငါတို့သည် စည်းစိမ်ဥစ္စာ ပေါများစွာ ရှိခဲ့ပါလျက် သံသရာတွက် အားကိုးရာ ကုသိုလ်များကို မလုပ်ခဲ့ကြဘဲ မလှူမတန်းဘဲ မိုက်မဲစွာ အသက်မွေးမိခဲ့ကြတယ်။
- ၂။ သူငယ်ချင်းတို့ရေ ငါတို့လေးယောက် ဒီငရဲအိုးကြီးထဲ ရောက်တာ နှစ်ခြောက်သောင်းတောင် ကြာခဲ့ပြီလေ။ ငရဲမီး ပူလောင်ကျွမ်းပြီး ဒုက္ခအလူးအလဲခံရသည့်ဘဝမှ ဘယ်တော့များမှ လွတ်မြောက်ကြ ပါမလဲဟေ့။
- ၃။ ဟေ့ကောင်တို့ရေ မင်းတို့ ငါတို့ အတိတ်ဘဝက လုပ်ခဲ့ကြတဲ့ အကုသိုလ် အညစ်အဆိုးတွေကြောင့် ငါတို့တော့ ဘယ်တော့မှ ဒီ ဒုက္ခက လွတ်ကြပါမလဲ။ ငါတို့လွတ်ရက်မမြင်မိပါလား ကောင်တို့ ရာ။
- ၄။ ငါတော့လေ ဒီငရဲအိုးကလွတ်ပြီး လူပြည်ရောက်၍ လူဖြစ်ရင်တော့ သူတော်ကောင်းတွေ စကား နားထောင်တော့မယ်၊ ဥပုသ်စောင့်တော့မယ်၊ ကုသိုလ်ဟူသမျှ အကုန်လုပ်တော့မယ်ဟေ့။

သူ့ထက်ငါ ဦးအောင် လာရောက်နာယူ ကျင့်ကြံလိမ့်မယ် ဝေဘူဆရာတော်

ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်းဒီလိုမိန့်တော်မူတယ်။ သာသနာတော်ကြီးကတော့ အလွန်ကို အားရစရာ ကောင်းတယ်။ တစ်နေ့တော့ဖြင့် နိုင်ငံအသီးသီးလူမျိုးခြားဘာသာခြားတွေဟာ ဒီကသတင်းတွေကြားကြလိမ့်မယ်။ ကြားရတော့ သူ့ထက်ငါ ဦးအောင်ကို လာယူကြမှဗျာ။

လက်တွေ့လုပ်ကြည့်ကြတော့ သူတို့ အတိုင်းမသိ ဝမ်းသာကြလိမ့်မယ်။ ဒို့မလာခင်တုန်းကထက်တောင် သာလွန်မြင့်မြတ်နေပါကလားဆိုပြီး ဒီတရားတွေကို ရအောင်ယူကြလိမ့်မယ်။ ဆွေမျိုးတွေကိုလည်း ပြန်ပြီး ဝမ်း

သာအားရပေးကြလိမ့်မယ်၊ တစ်ဆင့်ရတဲ့ သူတွေကလည်း မနေကြသေးဘူး၊ ဒီကိုရောက်အောင် လာကြမှာ အဆက်ကိုမပြတ်တော့ဘူး၊ တသီတတန်းကြီးပဲ၊ အိမ်ရှင်တွေကလည်း သူတို့လိုချင်တာ ပေးနိုင်အောင် လုပ်ကြရလိမ့်မယ်၊ ဧည့်သည်လာရင် ပြုစုရမှာက အိမ်ရှင်ကလား၊ ဧည့်သည်ကလား။

နိုင်ငံအသီးသီး လူမျိုးအသီးသီးတွေဟာ သူတို့ဘာသာနဲ့ သူတို့ အသီးသီး ရှိနေကြပေမဲ့ မနေသေးဘူး၊ သာသနာတော်ဟာ မတုမယှဉ်သာအောင် မြင့်မြတ်တာကို သိပြီး အဆက်မပြတ် လာရောက်ကြည်ညို ပူဇော်ကြဦးမှာ ဗျာလို့ ဆရာတော်ကြီး ၁၃၂၁ ခုနှစ်က မိန့်တော်မူထားတဲ့ တရားတော်ကို ဓမ္မစရိယ ဆရာကြီးဦးဌေးလှိုင်က ဖော်ပြထားတယ်၊ ဝေဘူဆရာတော်ကြီး ဆိုရင်တော့ သာသနာ့နယ်ပယ် လောကမှာ မသိသူမရှိ အလွန်ထင်ရှားတဲ့ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဖြစ်တယ်၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီးဟာ ပဋိပတ္တိ သာသနာတော်ကို ပြုစုပျိုးထောင်ပေးတော်မူခဲ့ပြီး ကမ္ဘာမှာ သာသနာပြုခဲ့တဲ့ ဆရာတော်ကြီးပေါ့၊ ဆရာတော်ကြီးဟာ ဝိပဿနာတရားများကို အချိန်ပြည့်ကျင့်ကြံတော်မူခဲ့လို့ ရဟန္တာတစ်ဆူအဖြစ် လူအများက လေးစားပူဇော်ခဲ့ကြတယ်၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ စကားတော်ကို ကြည့်လျှင် မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့မို့လို့ မိန့်မှာ နေသလား ထင်ရအောင် တိကျလှတယ်လေ။

သာသနာဖျက်တဲ့ လူပဲ ပျက်မှာ

ဝေဘူဆရာတော်ကြီးက တရားဟောတယ်။

“မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ တရားတော်ကို သူ့အတိုင်း မဟုတ်ဘဲ နည်းနည်းလောက် နုတ်ထားလိုက်မယ်ဗျာ၊ ဒါမှမဟုတ် နည်းနည်းကလေး အပိုထည့်လိုက်မယ် ဆိုပါတော့ အဲဒါဟာ သာသနာပြုတာလား ဖျက်တာလား...”

ဖျက်တာပါ ဘုရား... အနို့ အဲသလို ဖျက်တော့ သာသနာတော်က ပျက်သွားမှာလား... ဖျက်တဲ့လူပဲ ပျက်မှာပါဘုရား...

အေးဗျာ... ဘုရားက ဒီလိုပါဆိုရင် ဒီအတိုင်းလုပ်ဗျာ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် မဖျက်ကြနဲ့...

ဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ ဟောပြချက်ဟာ သိပ်ကောင်းလှပါတယ်။ အဲဒီတရားတော်ကို ဆရာကြီးဦးဌေးလှိုင်က သူ့ရဲ့ရတနာသုံးပါး ဂုဏ်ကျေးဇူး စာအုပ် စာမျက်နှာ ၄၆ - ၄၇ မှာ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့တယ်။

အနှစ်ထိ တည်နေသော ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာ

ပိုးရွခြပုန်းတို့မည်သည် အကာအဆွေးကိုသာ ဖျက်ဆီးနိုင်၍ အသား ကျစ်အောင် အနှစ်တည်နေသော အရာကို ဖျက်ဆီးနိုင်ရိုး မရှိချေ။ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ သီလမေတ္တာ သမထ ဝိပဿနာ စသော အခြေခံပင်မ အင်အား တို့သည်ကား တန်ခိုးပြသကဲ့သို့ လူမမြင်ရသော်လည်း အလိုအလျောက် ပြီး မြောက်အောင်မြင်မြဲဖြစ်သည်။

နှိပ်စက်ဖျက်ဆီးတိုင်းပျက်စတမ်းဆိုပါမူ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာသည် ၂၅၀၀ - ၂၆၀၀ ခရီးသို့ပင် ချီတက် မလာနိုင်လောက်ပေ။ အမှန်အားဖြင့် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာ၌ “အမတ” ခေါ် စစ်မှန် မြင့်မြတ်သော လောကလွန် “မသေဓာတ်ကြီး” နှင့် အတူ ခန္တီမေတ္တာ ဟူသော အနှိပ်စက်ဒဏ်ချက်ကို ခံနိုင်သော “ပြီးဆေးအောင်မြင်ရေးလက်နက်ကြီးများ” ရှိနေကြလေသည်။ ထိုလက်နက်ကြီးများ သံချေးမတက်သမျှ နှစ်ပေါင်းထောင်သောင်းချီ၍ ဆက်လက်ရှင်သန် တည်တံ့နေဦးမည်မှာ ယုံမှားဖွယ် မရှိချေ။

သာသနာတော်နှင့် တွေ့ရှိရန် ရုန်းလိုက်ကြစို့

ငါးအာရုံဘင်အစု ခင်မှုနှင့် နေ့ကုန်
 နင်အစု မေ့ပုံကို စေ့စုံအောင် ရှုစမ်း
 ပါယ်လေးဝ သောက ဘုံမှာ၊ မျောရရုံရှိတော့ ခမန်း
 အောက်ဝီစိ သောင်းအငူမှာ ခေါင်းမပြူစတမ်း
 နှစ်အရှည်နှစ်မည့်လမ်းကိုလ ရှောင်စမ်းပါနှင့်ကိုယ်
 ဒေသနာထင် အလင်းရယ်နှင့်၊ နင် အဖျင်းပိုထက်သာပို
 သည်လောဘစရိုက်အိုကို မလိုက်လို့ ရှောင်ပစ်လို့

နောင် အသစ် တကယ်ပြင်လျှင် ကောင်းလိမ့်မယ် အစဉ်၊
 ခွင့်သာခိုက်မှ မလိုက်ချင်လျှင်
 အမိုက် နင့်ပြင် ရှိသေးလေလိမ့်လား
 ခွင့်သာဆဲမှ မခွဲချင်လျှင်
 အလွဲနင့်ပြင် ရှိသေးလေလိမ့်လား
 ခွင့်သာတုန်းမှ မရုန်းချင်လျှင်
 အရှုံးနင့်ပြင် ရှိသေးလေလိမ့်လား...

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ယခုပင်လျှင် မအိုခင်က ကြိုတင်ကောင်းမှု နေ့စဉ်ပြုလော့

ရုပ်ခန္ဓာယိုင်နဲ့လို့ မခိုင်တဲ့ ဓာတ်တွေ
 မပိုင်တဲ့ အနတ္တေ မှတ်ပါစေ ဖော်ပြ
 အိမ်ဟောင်းလို့ လဲဖို့ကြံစည်တယ်
 ခွဲဖို့ရန် နာမ်ရဲ့သဘာဝ
 အချင်းချင်း သင့်မညီတယ်၊ ခွင့်တလီ ရှာကြ
 ရင့်ကပြီ ဇရာကျလေတော့ အာဇာနည်အဖုံဖုံ
 မစွဲမာရ် ဗျူဟာစီးပြီမို့ လူနာကြီးဖြစ်ခိုက်နှင့် ကြုံ
 အဇ္ဈေဝ သုဝေကုန်လျှင် ခုနေပုံ အခြေမလှတာကြောင့်
 မသွေပ သေရမှန်စွာ ဧဝကန်သာ
 ဘယ်သူမှ မနိုင်ပါတယ် မပိုင်တာ မူရင်းမို့လေး

အရှေ့အလယ်ဆရာတော် ဦးဝါယမ

[အခန်း - ၂]

ဗုဒ္ဓဘာသာသည်သာ

ဒေါက်တာလီယွန်အီးရိုက်

ဘာသာရေး ဝါဒကြီးများကို လေ့လာကျွမ်းကျင်ပြီးဖြစ်သော အမေရိကန်နိုင်ငံ ဝါရှင်တန်မြို့မှ ခရစ်ယာန်ဘာသာ ပါမောက္ခ (ဟော) ဒေါက်တာ လီယွန်အီးရိုက်၏ ပြောစကားသည် ငြိမ်းချမ်းရေးကို မျှော်လင့်နေကြသော ကမ္ဘာ့ပြည်သူများအတွက် ဘဝရှေ့ဆောင် မီးရှူးရောင် ဖြစ်နေပါသည်။ သူက ဤသို့ ဆိုခဲ့ပါသည်။ “ဗုဒ္ဓဝါဒ၏လိုရင်းဖြစ်သည့် ကိုယ်တွေ့လုပ်ငန်း ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို မည်မျှလေးနက်စွာ လက်ခံ၍ စိတ်ထက်သန်စွာဖြင့် အဘယ်ကဲ့သို့သော ကျေနပ်နှစ်သိမ့်မှုမျိုးကို ရရှိသွားကြပုံကို ဖော်ပြနိုင်ရန် ကျွန်တော့်မှာ စကားလုံးများကိုပင် ရှာ၍ မရနိုင်တော့ပါ။

ဗုဒ္ဓဘာသာသည် အားလုံးတို့တွင် အကောင်းဆုံးသော ဘာသာရပ်ပင် ဖြစ်ကြောင်း အလွယ်တကူ သိရှိနိုင်ပေသည်။

ဒုံးပျံပါရဂူ ရောဘတ်ဟိုဗား

သူ့လိုပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဝိပဿနာ ဒေသနာတော်ကို ကိုယ်တွေ့သိမြင်အောင် အားထုတ်ခဲ့သော အမေရိကန်ပြည်သား ဒုံးပျံပါရဂူ မစ္စတာရောဘတ်

ဟိုမား၏ရင်ထဲ အသည်းထဲက ထွက်ပေါ်ပေါက်ဖွားလာသည့် စကားကလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရှာမှီးနေကြကုန်သော ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားတို့အတွက် ဘဝ လမ်းပြမြတ်မွေဖြစ်နေပါသည်။

“လက်တွေ့ ကျင့်သုံးနည်းအရ စိတ်စေတသိက်တို့ အလုပ်လုပ်ပုံ အကြောင်းကို သဘောပေါက်မှ တကယ့်ချမ်းသာကို လူသားတို့ ရကြပါလိမ့် မည်။ လူသားတို့ နေ့စဉ်ကြုံတွေ့နေရသော ဒုက္ခပြဿနာများကို ဖြေရှင်းပယ် ဖျောက်ပေးနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိရှိကြောင်း စမ်းသပ်တွေ့ရှိရပေရာ လူသား အချင်းချင်း မနာလိုမှု၊ မုန်းတီးမှု အထင်မှားမှုကို ဝိပဿနာ ပညာအသိဖြင့် ထိရောက်စွာ ပယ်ဖျောက်နိုင်ပါသည်။ ဤဖြေရှင်း ပယ်ဖျောက်နည်းကို စက် ကိရိယာဖြင့် ပြုလုပ်၍ မရပါ။ ဝိပဿနာနည်းဖြင့်သာ ကျော်လွန်နိုင်ပါသည်။

ဒုံးပျံပါရဂူကြီး ရောဘတ်ဟိုဗားသည် ဒုက္ခနှင့် ရင်ဆိုင်ကာ ဒုက္ခကင်း ဝေး ချမ်းသာရေးလမ်းစကို ရှာနေကြသော ဒုက္ခသည် ကမ္ဘာသားတို့အား မယုံ မရှိနှင့် ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ပါသည်ဟု ရဲဝံ့စွာ ဝန်ခံ၍ ယခုချက်ချင်းပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဝိပဿနာတရား အရသာကို စားသုံးကြရန် တိုက်တွန်းခဲ့ပါသည်။

အင်္ဂလန်ပြည်သား ဂျွန်ကိုးလ်မင်း

အင်္ဂလန်ပြည်သား မစ္စတာ ဂျွန်ကိုးလ်မင်းကလည်း ဒုက္ခကြီး ဒုက္ခငယ် အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့် ဝန်းရံ ပိတ်မိနေကြကုန်သော လမ်းစရှာမရသေးသည့် ဘဝခရီးတစ်လျှောက် ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းပျောက်နေသူတို့အား ငြိမ်းအေးချမ်း သာ လျှောက်ရမည့်လမ်းကို ညွှန်ပြခဲ့ပါသည်။

“ယနေ့ကမ္ဘာကြီး၌ ဆိုးရွားလှသော ပြဿနာတို့နှင့် တွေ့ကြုံခံစား နေရရာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ တရားတော် ကျင့်သုံးနည်းအရ အအေးဓာတ် ပေးရန် အထူးလိုအပ်နေပါသည်။

အကုမ္ဘူစစ်ပွဲကြီးကား တစ်နေ့တခြား နီးကပ်လာနေပြီဖြစ်ရာ လူသား အားလုံး ပျက်သုဉ်းမှုမှ ကာကွယ်လိုကြပါလျှင် သစ္စာလေးပါးကို တစ်ကမ္ဘာလုံး သိရှိအောင် အလင်းရောင် လမ်းညွှန်ပေးမှုမှတစ်ပါး အခြားနည်းလမ်း မရှိပါ”

ဒေါက်တာရာဒါခရစ်ရှ်နန်

တစ်ချိန်က အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ သမ္မတကြီးဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့ ဒေါက်တာ ရာဒါ ခရစ်ရှ်နန်ကလည်း ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ တရားတော်များနှင့်ပတ်သက်၍ ဤသို့ ဖွင့်ဆိုခဲ့ပါသည်။ “ကမ္ဘာတိုင်းပြည် အသီးသီးတို့၏ အစိုးရများနှင့် လူမျိုး အပေါင်းတို့အတွက် ဗုဒ္ဓဩဝါဒတော်များသည် အလင်းဓာတ်ပေးမည့် လင်း ရောင်ခြည်များဖြစ်ပါပေသည်” ဟု ဖော်ကျူးခဲ့ပါသည်။

အိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ် ရှရီနေရူး

အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာတာဝန်ထမ်းဆောင် ခဲ့သည့် ဝန်ကြီးချုပ် ရှရီနေရူးကလည်း သူ၏ ခံယူချက်ကို ဤသို့ ဖော်ပြခဲ့ပါ သည်။ “မောဟတရားများ ဖုံးလွှမ်း၍ ဤမျှဆူပွက်လျက် ဂယက်ရိုက်နေသော ကမ္ဘာကြီးအတွက် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်၏ တရားတော်များသည် (ဒုက္ခကင်းဝေး ငြိမ်း ချမ်းရေးအတွက်) အလွန်သင့်လျော်လှပါကြောင်း” ထပ်လောင်းတိုက်တွန်းခဲ့ ပါသည်။

ဒေါက်တာမူကာဂျီ

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ တရားတော်များကို လည်လည်ပတ်ပတ် လေ့လာ ထားပြီးဖြစ်သော အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဘုရားပွင့်ရာမြေမှ မဟာဗောဓိအသင်းကြီးရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ခဲ့ဖူးသူ ဒေါက်တာမူကာဂျီကလည်း သူ၏ရင်ထဲမှလာသော ခံယူ ချက်ကို လေးနက်စွာ တင်ပြခဲ့ပါသည်။

“ဗုဒ္ဓဘာသာဟာ ဘာသာတစ်ရပ်အနေနဲ့သာ မဟုတ်ဘဲ ယဉ်ကျေးမှု တစ်ရပ်အနေနှင့်လည်း တည်တံ့လျက် ရှိပါတယ်ဟု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေ့ လာတင်ပြခဲ့ပါတယ်။

လာဒက်နယ် လားမားဂိုဏ်းချုပ်ကြီး

ဒုက္ခအပေါင်းမှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ကယ်တင်နိုင်မည့်သူကို ရှာ ဖွေနေကြသော ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသား သတ္တဝါများအတွက် လာဒက်နယ် လား

မားဂိုဏ်းချုပ်ကြီးက ဤသို့ ဖော်ထုတ်လမ်းပြခဲ့ပါတယ်။ “မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော်များကသာလျှင် ကမ္ဘာလူထုကြီးအား ကယ်တင်နိုင်ပါလိမ့်မည်”ဟု တိတိကျကျ ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။

သာသနာရေးဝန်ကြီး ဦးဝင်း

အိန္ဒိယပြည် ဆန်ချီမြို့တွင် ၁၉၅၂-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့က နိုင်ငံပေါင်းစုံ ဗုဒ္ဓဘာသာယဉ်ကျေးမှု ညီလာခံကြီးကို ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့၌ အဂ္ဂသာဝကကြီးနှစ်ပါးရဲ့ ဓာတ်တော်များ စံကျောင်းတော်သစ်ဖွင့်ပွဲနှင့် ဌာပနာပွဲများကို ၎င်းမဟာဗောဓိအသင်းကြီးရဲ့နှစ် ၆၀ ပြည့် အထိမ်းအမှတ် Diamon Jubly ကိုလည်းကောင်း တစ်ပြိုင်နက် ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံအသီးသီးမှ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၊ ရဟန်းတော်များ၊ သီလရှင်များ၊ ရာဇဝင်ဆရာများမှအစ ကိုယ်စားလှယ်ပေါင်း ၃၀၀၀ ကျော် တက်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးတို့လည်း တက်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်တော် သာသနာရေးဝန်ကြီးက “လူ့လောကရဲ့ သာယာဝပြောရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပေးစွမ်းနိုင်မည့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီးဟာ ရာဇဝင်မှာ မကြုံဖူးအောင် ပြန်လည်ထွန်းကားလာမည့်အချိန်သို့ ရောက်လုနီးနေပါပြီဟု ကြွေးကြော်ခဲ့ပါတယ်။

အိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ် ပဏ္ဍိတ်လျဝါဟလာနေရှူး

ကမ္ဘာပေါ်၌ရှိနေသော ပေါ်ပေါက်ပြီးသော ဘာသာဝါဒများသည် သိပ္ပံပညာ တိုးတက်ဆုံးကာလသို့ ရောက်သောအခါ ထိုသိပ္ပံအဆင့် ပေတံနှင့် အတိုင်းခံနိုင်မှသာ ကြံ့ကြံ့ခံကျန်ရစ်မည်။ သို့မဟုတ်ပါက တိုက်ဖျက်ပစ်ရန်ပင် မလို အလိုအလျောက် ပြိုကျသွားမည့် အဆောက်အအုံများ ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်မှ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကား ဘာသာရေးအဖြစ် ကြံ့ကြံ့ခံ ကျန်ရစ်နိုင်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာမှ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို လက်ခံနိုင်ပါသည်။

ကမ္ဘာကျော် ဟိန္ဒူဘုန်းတော်ကြီး ဆွာမိဝိဝေကာနန္ဒ

ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်ခြင်းရဲ့ လျှို့ဝှက်ချက်ဟာ အခြားမဟုတ်၊ ယုံကြည်မှုပဲ ဖြစ်တယ်။ မိမိကိုယ်မိမိ ယုံကြည်မှုဖြစ်တယ်။ သန်းပေါင်း ၃၃၀ လောက်ရှိတဲ့ ရိုးရာအစဉ်အလာ ဒဏ္ဍာရီထဲက ဘုရားတွေပြီးတော့ တိုင်းတစ်ပါးက လာတဲ့ ဘုရားတွေ၊ ဒါတွေကိုသာ ယုံကြည်ပြီး မိမိကိုယ်မိမိ မယုံတဲ့သူအတွက် ထွက်ရပ်လည်းမရှိပါ။ ဒါကြောင့် မိမိကိုယ်ကိုယုံကြည်ပါ။ အဲဒီယုံကြည်မှုအပေါ် မူတည်ပြီး မိမိကိုယ်မိမိ ကြံ့ခိုင်ပါစေ။

သကျမုနိဗုဒ္ဓသည် ဖျက်ဆီးရန် လာသူမဟုတ်၊ ဖြည့်တင်းရန် လာသူ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်ုပ်သည် ဂေါတမဗုဒ္ဓကဲ့သို့ ကိုယ်ကျင့်တရားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့အား ဖူးမြော်လိုပါ၏။

ဗုဒ္ဓသည် ကမ္ဘာလောကကြီးအား ပြည့်စုံသော ကိုယ်ကျင့်တရားကို ပေးခဲ့သော အဦးဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်၏။

ပါမောက္ခ မက်စ်မူလာ လျာမန်ပညာရှင်

ဗုဒ္ဓဝါဒကို အပြိုင်ချိုးကျူးနေကြသော ခရစ်ယာန်ဘာသာ သာသနာပြုဆရာတို့၏ ရေးသားချက်များကို ဖတ်ရှုရသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့မှာ ကိုယ့်မျက်စိကိုယ်ပင် မယုံနိုင်ချေ။ ဗုဒ္ဓ၏ ပြုပြင်ရေးတရားများသည် ဘာသာရေးထက် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အဆမတန် များပြားလှပါသည်။

ဗုဒ္ဓ၏ အရေးအကြီးဆုံးသော ပြုပြင်ရေး သဘောတရားများမှာ လူမှုရေးနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ သဘာဝကျင့်ဝတ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေများသည် ဤကမ္ဘာပေါ်မှာ ပေါ်လာခဲ့ပြီး သမျှတို့အထဲတွင်ပြီးပြည့်စုံမှုအရှိဆုံးဖြစ်သည်။ သူ၏ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာသည် လူသားတို့အား ဒုက္ခအတွင်းမှ လွတ်မြောက်နည်းကို လည်းကောင်း၊ မရကစက်ရဟတ် ပြတ်သွားစေသည့် နည်းကိုလည်းကောင်း ဖော်ညွှန်းထားပါသည်။

လူသားတို့အား နိုင်လိုမင်းထက် အမွေဝါဒ လျှော့နည်းသွားစေရန် လည်းကောင်း၊ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်လှသော ယဇ်ပူဇော်ခြင်း ဓလေ့ပပျောက် သွားစေရန်လည်းကောင်း လူသားကမ္ဘာကြီးအား တွန်းအားပေးသွားခဲ့ပါ သည်။

သူ၏ကိုယ်ကျိုးစွန့်လွှတ်မှု၊ မေတ္တာစေတနာမပြောင်းလဲသည့် သိမ်မွေ့ မှုတို့သည် တစ်ခဏလေးမျှပင် မပျက်ပြယ်ခဲ့ပေ။

အဒေါ့ထောမက် လျာမန်ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီး

ဗုဒ္ဓသည် စိတ်နှလုံး မြင့်မြတ်၍ သိမ်မွေ့နူးညံ့၏။ မိမိယုံကြည်ချက် အတွက် ဘာမဆို စွန့်ရဲသော ယောက်ျားအာဇာနည် နှလုံးရည်တို့နှင့် ပြည့်စုံ ၏။ သီလ သမာဓိ အရာ၌ အခြားသူများထက် မြင့်မြတ်၏။

ခရစ်တော်မပေါ်မီ နှစ်ပေါင်း ငါးရာကျော်က ပေါ်ထွန်းခဲ့သော ဗုဒ္ဓသည် ၁၉ ရာစု ခေတ်ရောက်ကာမှ သိပ္ပံပညာရှင်တို့ တွေ့သိကြရသော အချက်များ ကို ကြိုတင်သိမြင်ခဲ့သည်။ လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်မှုကို လိုလား၍ ယခုကာလ သိပ္ပံပညာရှင်တို့ကဲ့သို့ လွတ်လပ်စွာ ဆင်ခြင်စဉ်းစားတတ်သူ ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်သည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်ပြီ ဖြစ်သော်လည်း ဗုဒ္ဓကို လူတို့ မမေ့ကြသေးပေ။ ဗုဒ္ဓအမည်သတင်းသည် ယခုအခါ ဥရောပ တိုက်၊ အမေရိကတိုက် အပါအဝင် တစ်ကမ္ဘာလုံးသို့ ပျံ့နှံ့ ထင်ရှား၏။ ယနေ့ ထက်တိုင် တစ်ကမ္ဘာလုံးမှ ပညာရှင်တော်တော်များများ၏ စိတ်ကို ဆွဲဆောင် နိုင်ခဲ့သည်။

လျက်ကွိမ်မာတင် (ပြင်သစ်လူမျိုး စက်မှုအင်ဂျင်နီယာ)

ဗုဒ္ဓဘာသာအနေဖြင့် ဥရောပတိုက်သားများကို ဆွဲဆောင်နိုင်ခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏တရားတော်များသည် အကြောင်းပြချက်ကောင်းမွန်ပြည့်စုံခြင်း၊ အမှားအမှန်ကို ဝေဖန်ဆန်းစစ်ပြနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓတရားတော်များ ယခုအထိ ခိုင်ခိုင်ခံ့ခံ့ရှိနေသော သုတေသန ပြုလုပ်ထားပုံတို့မှာ အနောက်နိုင်ငံများတွင် သိပ္ပံပညာကို သုတေသန ပြုလုပ်ထားပုံထက် ပို၍ လက်တွေ့ကျပါသည်။

ခရစ္စမတ်ဟန်းဖရေး (အင်္ဂလိပ်စာပေ ပညာရှင်)

ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာမှ ကျွန်ုပ်တို့အတွက် နက်ရှိုင်းသော ဗဟုသုတများ ရရှိခဲ့သည်မှာ ရှင်းပါသည်။ ပန်းချီပန်းပု ဗိသုကာ စသည့် လုပ်ငန်းအဆက်ဆက်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာက ထုတ်လုပ်ခဲ့သော ယဉ်ကျေးမှု လုပ်ငန်းများမှာ အနောက်တိုင်း ယဉ်ကျေးမှု၏ အမြင့်ဆုံး ထုတ်လုပ်မှုများနှင့် ဘေးချင်းယှဉ်၍ ထားနိုင်ပါသည်။

ပါမောက္ခ ဒေါက်တာဝင်တာနစ် (လျာမန်လူမျိုး)

ဗြဟ္မဏဘာသာ၊ ဂျိန်းဘာသာနှင့် အခြားဘာသာများသည် အိန္ဒိယစာပေလောကကိုများစွာအကျိုးပြုပေးခဲ့သော်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာတစ်ခုတည်းသာလျှင် ကမ္ဘာ့ဘာသာကြီးတစ်ရပ်အဖြစ် အိန္ဒိယပြည် နယ်နိမိတ် အပြင်ဘက်သို့ ဝေးလံစွာ ထိုးဖောက်ကျော်ထွက်၍ အရှေ့အနောက် နိုင်ငံများစွာသို့ ကျယ်ပြန့်ခဲ့သည်။

ကွန်မြူနစ်ထိပ်သီးခေါင်းဆောင် ဝန်ကြီးချုပ် ခရူရှက်

သူသည် ရုရှနိုင်ငံမှ ကွန်မြူနစ်ထိပ်သီးခေါင်းဆောင် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်၏။ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၌ မြန်မာပြည်သို့ရောက်စဉ် ရွှေတိဂုံစေတီတော် ပေါ်တက်၍ ကြည်ညိုခဲ့၏။ သတင်းထောက်များက ဘာကြောင့် စေတီတော်ကို လက်အုပ်ချီ၍ အရိုအသေ ပေးရပါသလဲဟု မေး၏။ “ဗုဒ္ဓကို ကျွန်တော်တို့ အရိုအသေပြုရ၊ အလေးပြုရပါမယ်ဗျာ၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဗုဒ္ဓဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်တဲ့ မိမိဝါဒကို နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်မက တည်တံ့အောင် ပျိုးထောင်ခဲ့တဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့စွမ်းအားဟာ ကျွန်တော်တို့ လူ့သမိုင်းတစ်လျှောက်မှာ ဘယ်လူသားကမှ

လိုက်မမီနိုင်သေးဘူး၊ ခု ကျွန်တော်တို့ စည်းရုံးနိုင်တယ်ဆိုတာ လူ ဘယ် နှစ်သန်းကို နောက်လိုက်ဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်ကြသေးလို့လဲ... နှစ်ပေါင်း ဘယ် လောက်ကြာကြာ တည်တံ့အောင် လုပ်နိုင်သေးလို့လဲ... ဗုဒ္ဓလောက် ကြီးမြတ် တဲ့ စည်းရုံးရေးမှူးမျိုး ရှိနိုင်ပါမလား...

ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓရဲ့ စည်းရုံးရေးစွမ်းအင်ကို အလေးပြုတဲ့အနေနှင့် ကျွန် တော်ဟာ ခင်ဗျားတို့ ဓလေ့အတိုင်း ရှိခိုးတာဗျာ၊ ဒါဟာ လုပ်သင့် လုပ်ထိုက်တဲ့ အလုပ် မဟုတ်လား..."

စိရိဘားရက်ဒီ အိန္ဒိယသမ္မတကြီး

ဗုဒ္ဓဘာသာ အစောဆုံးရောက်ရှိလာပြီး ၎င်း၏ အခြေခံ သဘောတရား များကို ခရစ်တော်နှင့် မဟတ္တမဂန္ဓီတို့က သုံးစွဲခဲ့ကြပါသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အခြေခံသဘောတရားများကို ရှိသေပါသည်။ ကြည်ညိုလေးစားပါသည်။

ရွှန်ဝါလ်တာ

ကျွန်ုပ်တို့သည် မကြုံစဖူး စိတ်ဓာတ်ကျမှု အားငယ်မှုများ ကြုံတွေ့နေ ကြရပါသည်။ ထိုသို့ ကြုံတွေ့ခံစားနေကြရသည်မှာ ယုံယုံကြည်ကြည်နှင့် လက်တွေ့ကျကျ အသုံးပြုနိုင်သော အတွေးအခေါ် အယူအဆများ မရှိသော ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့တစ်တွေသည် ရုပ်ဝတ္ထုကြွယ်ဝမှု ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေသည့် ကြားတွင် စိတ်ဓာတ်ရေးရာအားဖြင့် ချွတ်ခြုံကျနေကြပါသည်။ ရုပ်ဝတ္ထု ကြွယ်ဝသော်လည်း စိတ်ချမ်းသာမှုကင်းသော အခြေအနေတွင် စိတ်အေး ချမ်းမှု အမှန်တကယ်ရရန်အတွက် ဗုဒ္ဓ၏ကျင့်စဉ်သည် စိတ်ချမ်းသာမှုကို အမှန်တကယ်ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

သောမတ်စ်ဟတ်စလေ (ဗြိတိသျှ သိပ္ပံပညာရှင်)

ဗုဒ္ဓအယူအဆတွင် အနောက်တိုင်းသားများ နားလည်သော ဘုရားသခင်ဆိုသည်မှာ မရှိပေ။ အကျင့်မပါဘဲ ဆုတောင်းနေရုံဖြင့် အကျိုးမထင်သည့် သဘောကို ဟောထားသည်။ လူသားသည် အခြားကို အားကိုးရန်မလို၊ မိမိ၏လုပ်ရပ်ကိုသာလျှင် အားကိုးအားထားရမည့် သဘောကို ဖော်ပြထားသည်။

အစဉ်အမြဲ တည်နေသော ဝိညာဉ်သဘောကိုလည်း ဗုဒ္ဓအယူအဆတွင် မတွေ့ရပေ။ ဂေါတမဗုဒ္ဓသည် ကမ္ဘာ့အကြီးအကျယ်ဆုံးသော နာမ်ဝါဒီများထက်လေးနက်ခိုင်မာသောအတွေးအမြင်နှင့် ကျင့်စဉ်များကိုဖော်ဆောင်ခဲ့သူဖြစ်လေသည်။

ရှော်ပင်ဟော်ဝါ ဂျာမန် ဒဿနပညာရှင်

ကျွန်တော့်အနေဖြင့်ကိုယ်ပိုင်ဒဿနအမြင်များကိုအမှန်တရားအဖြစ်ထား၍ ပြောရလျှင် ဗုဒ္ဓအယူအဆများသည် အခြားအခြားသော အယူအဆများထက်လေးနက်သည်ဟု ပြောရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကားလ်ဂျန်း (စိတ်ပညာပါမောက္ခ၊ ဇူးရစ်မြို့)

ဘာသာအယူဝါဒများကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာနေသော သုတေသီ တစ်ဦးအနေဖြင့် ဗုဒ္ဓအယူအဆသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အမှန်ကန်ဆုံးသော အယူအဆတစ်ခုဖြစ်သည်ဟုယုံကြည်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ကျိုးကြောင်းဆက်နွှယ်ပြောင်းလဲမှု သဘောတရားနှင့် ကမ္မတရားတို့သည် အခြားအတွေးအမြင် ယုံကြည်မှုများထက် နှိုင်းယှဉ်မရအောင် သာလွန်မှန်ကန်သော အယူအဆများသာ ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း

စိန့်ဟိလီယား

ဗုဒ္ဓသည် အကျင့်သိက္ခာအားလုံးနှင့် ပြည့်စုံသော စံနမူနာကို ဟောတော်မူ၏။ သူ၏ ဘဝမှာလည်း မိမိဟောသည့်အတိုင်း ကောင်းသော ကိုယ်ကျင့် သီလတို့နှင့် ပြည့်စုံသဖြင့် အစွန်းအထင်းဟူ၍ လုံးဝမရှိခဲ့ချေ။

ဖော်စံဘောလ်

ကျွန်ုပ်သည် ဗုဒ္ဓအကြောင်းကို ပို၍သိလေလေ ဗုဒ္ဓကို ပို၍ကြည်ညိုလေလေ ဖြစ်မိပါသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဗုဒ္ဓအကြောင်းကို ပို၍သိလေ ဗုဒ္ဓကို ပို၍ မြတ်နိုးလေလေ၊ လေးစားလေလေ၊ ယုံကြည်လေလေ ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓကို ပို၍ ချစ်ခင်မြတ်နိုး လေးစားကြည်ညိုလာသည်နှင့် အမျှလည်း ဗုဒ္ဓအကြောင်းကို ပို၍သိလာခဲ့ရပါသည်။

ဘဒ္ဒန္တနာရဒ (သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ)

လူကို လူလိုမမြင်ဘဲ တိရစ္ဆာန်လောက် သဘောထား နှိမ့်ချ ရက်စက်လှသော ကျေးကျွန်စနစ် ပယ်ဖျောက်ရေး၊ ကွယ်ပျောက်ရေးကို ပထမဦးဆုံး ကြိုးပမ်းခဲ့သူနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ခိုင်မြဲစွာ အမြစ်တွယ်နေသော ဇာတ်နိမ့်

ဇာတ်မြင့် ဇာတ်ခွဲခြားရေးစနစ်ကို အပြင်းအထန် ကန့်ကွက်ခဲ့သူမှာ ဗုဒ္ဓပင် ဖြစ်သည်။ ဇာတ်နိမ့် ဇာတ်မြင့် မခွဲခြားဘဲ မိမိသာသနာတွင်း ဝင်လာခဲ့သူများကို သိက္ခာဝါအရ ရှိခိုးစေခဲ့သည်။ ဇာတ်နိမ့်သူများကိုလည်း သာသနာ့တာဝန် ရာထူးဧတဒဂ်များ ပေး၍ မြှောက်စားခဲ့သည်။ အမျိုးယုတ်သူ အမျိုးမြတ်သူ ဖြစ်ခြင်းမှာ မွေးဖွားရာ မျိုးရိုးဇာတ် သက်သက်ကြောင့် မဟုတ်၊ ထိုသူပြုလုပ် ထားသော ကောင်းမှု မကောင်းမှုတို့ကြောင့်သာ ဖြစ်၏ဟု အမှန်တရားကို ညွှန်ပြခဲ့၏။

ဇာတ် သို့မဟုတ် အသားအရောင်သည် တစ်ဦးတစ်ယောက်သော သူ၏ ဗုဒ္ဓဝါဒီဖြစ်ခွင့် ရဟန်းဘောင်ဝင်ခွင့်ကို အတားအဆီး မပြုနိုင်ပေ။ တံငါသည်၊ အမှိုက်လှဲသမား၊ ပြည့်တန်ဆာ၊ စစ်သား၊ ဒွန်းစက္ကား ဇာတ်နိမ့်များကို ဇာတ်မြင့်များ၊ ပုဏ္ဏားများ၊ ဘုရင်များနှင့်အတူ ရဟန်းဘောင်သို့ ဝင်ရောက်ရန် လွတ်လပ်စွာ ခွင့်ပြုထား၏။ ထိုသူတို့အားလုံးသည် ရဟန်းဘဝ၌ ညီမျှသော အခွင့်အရေးနှင့် အဆင့်အတန်းကို ခံစားကြရသည်။ အနိမ့်ခံ အမျိုးသမီးများ ကိုလည်း အခွင့်အရေး တန်းတူပေးခဲ့၏။

မာတုဂါမမှာ မိခင်မျိုးနွယ် မိခင်အဖွဲ့အစည်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ မိန်းမ သားသည် မိခင်တစ်ယောက်အဖြစ်ဖြင့် ဂုဏ်သိက္ခာရှိသော နေရာကို ရထား ၏။ ဇနီးမယားကို လင်ယောက်ျား၏ အကောင်းဆုံး မိတ်ဆွေဟု သတ်မှတ်ပေး ထား၏။ အဂ္ဂသာဝက အခွင့်အရေးကို ထေရ်ယောက်ျားတို့ကို ပေးအပ်သလို အဂ္ဂသာဝိကာ အမြတ်ဆုံးတပည့် ဘိက္ခုနီများအဖြစ် ထေရီမ အရှင်မ ခေမာ၊ အရှင်မ ဥပ္ပလဝဏ် မိန်းမသားများကို ခွဲခြားမှုမရှိ အခွင့်အရေးပေးခဲ့၏။ ဆတ္တာ သည်ရှင်ဥပါလိ၊ သင်္ချိုင်းစောင့်ရှင်သောပါကတို့ကို သားတော်ရာဟုလာတို့နှင့် တန်းတူ ဧတဒဂ်ရာထူး ပေးခဲ့၏။ တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါများကို အားပါးတရ ထင် တိုင်းကြံ၍ သတ်ဖြတ် ယဇ်ပူဇော်ခြင်းကို ပိတ်ပင်ခဲ့၏။ အသေးငယ်ဆုံး သက်ရှိ သတ္တဝါမှစ၍ သတ္တဝါအားလုံးအပေါ် မေတ္တာစိတ်ထား၍ ကြင်နာ သနားကြရန် သွန်သင်ခဲ့လေသည်။

အာနန္ဒမေတ္တယျ

အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင် ဟင်နရီ အယ်လင်ကင်းနက် သည် ဗုဒ္ဓဘာသာအဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့သည်သာမက ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းအဖြစ် ပင် ခံယူခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓစာပေ ပိဋကသုံးပုံကို သီရိလင်္ကာ မြန်မာပညာရှိ ဆရာ တော်ကြီးများထံ သင်ယူခဲ့သည်။ ထိုအရှင်က ဤသို့ မိန့်ဆိုခဲ့သည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသည် လူ့စွမ်းရည်ကို အပြည့်အဝ အသုံးပြုသော ဘာသာ တရားဖြစ်သည်။ ညီမျှသော လူ့အခွင့်အရေးကို ပေးအပ်သည့် ဓမ္မတရားတော် ဖြစ်သည်။ တိုးတက်သည့် သိပ္ပံပညာနှင့် အဝင်ခွင်ကျ ဘာသာတရားဖြစ်သည်။ လူ့အခွင့်အရေးသာမက သတ္တဝါတိုင်း၏ အသက်ရှင် ရပ်တည်မှု အခွင့်အရေး ကို အလေးအနက် တန်ဖိုးထားသည်။ ကမ္ဘာတွင် ဖြစ်ပွားနေသော ဒေသဆိုင် ရာနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စစ်ပွဲဟူသမျှ စစ်တားဆီးရေး တရားတော် ဖြစ်သည်။ ရာဇဝတ်မှုမျိုးစုံ ပပျောက်ရေးအတွက် အကောင်းဆုံး၊ အထိရောက်ဆုံး သွန် သင်ချက်များ ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာလူသားတို့ သောကကင်းဝေး နေထိုင်နိုင်ရေး နှင့် ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေး ဒုက္ခပေါင်းစုံ ကင်းဝေးလွတ်မြောက်ရေးကို တွန်းအား ပေးသော မြတ်နိုးစရာ အကောင်းဆုံးနှင့် အစစ်မှန်ဆုံး ဘာသာတရားတော် ဖြစ်သည်။

ဂျာမန် ဖီလော်ဆော်ဖာ ရှိပင်ဟောင်ဝါ

ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင် ဂျာမန် ဖီလော်ဆော်ဖာ ရှိပင်ဟောင်ဝါ Schopen Hauer က ဥရောပမှ အာရှသို့ ခရစ်ယာန် သာသနာပြုလာသူတို့ကို သတိပေးခဲ့သည်။

Now, you go as teachers to teach them but will return home being taught.

အခုတော့ မင်းတို့က အာရှသားတွေကို သင်ပြဖို့ သွားကြတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူတို့က ဗုဒ္ဓဓမ္မကို သင်ပြလိုက်လို့ မင်းတို့ပြန်လှည့်လာကြရမှာပါ။

မစ္စတာ ဂုရုကြီး ဂိုအင်ကာ

ဂုရုကြီးဂိုအင်ကာသည် အိန္ဒိယနွယ်ဖွား မန္တလေးသား ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေး အောင်မြင်ခဲ့သည့် ဟိန္ဒူဘာသာဝင် အိန္ဒိယလူမျိုးဖြစ်ခဲ့သည်။ သူ့တွင် ကုဏ္ဍိမပျောက်နိုင်သည့် ခေါင်းကိုက်ရောဂါ စွဲကပ်နေသည်။ ငွေကြေး တတ်နိုင်သူဖြစ်သဖြင့် တိုင်းရင်းဆေး၊ အနောက်တိုင်းဆေး၊ ဆေးမျိုးစုံ ကုသခဲ့သော်လည်း မပျောက်ခဲ့ပေ။ နောက်ဆုံးတွင် လူတစ်ဦး၏ အကြံပေးချက်အရ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဝိပဿနာကို စတင်လေ့လာ ရှုပွားကြည့်ရာ အနှစ်နှစ်အလလ ကုမရသည့် ရောဂါကြီးလုံးဝ ပျောက်ကင်းသွားသည်။

ဂိုအင်ကာသည် ထိုအချိန်မှစ၍ ဝိပဿနာရှုပွားနည်းကို အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းသို့ နည်းပြသာသနာပြုတော့သည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်မှစ၍ တရားပြသခဲ့သည်။ ၁၉၇၈ ခုနှစ်သို့ ရောက်သောအခါ တရားပြသည့် အကြိမ်ပေါင်း ၁၂၅ ကြိမ် ရှိပြီး နိုင်ငံပေါင်း ၆၅ နိုင်ငံတွင် ယောဂီပေါင်း ၈၅၀၀ ကျော် ဝိပဿနာရှုပွားခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ မြန်မာအပါအဝင် ဓမ္မရိပ်သာပေါင်း များစွာ ဖွင့်လှစ်၍ ဗုဒ္ဓသာသနာ၏ အနှစ်သာရ ဝိပဿနာဒေသနာကို ကမ္ဘာရောက် ဖြန့်ဝေခဲ့လေသည်။

မြန်မာနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ (အိပ်ချ် ဖီးလဒင်းဟော)

အိပ်ချ်ဖီးလဒင်းဟော အမည်ရှိသော ဗြိတိသျှလူမျိုး စာရေးဆရာ တစ်ဦးသည် ၁၈၈၆ ခုနှစ်လောက်က မြန်မာပြည်သို့ ရောက်လာပြီး အရေးပိုင် လုပ်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုးကွယ်ကြသော မြန်မာလူမျိုးတို့ကို လေ့လာ ကြည့်ခဲ့သည်။ မြန်မာလူမျိုးတို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဆုံးအမတော်ကို ရင်ထဲ နှလုံးထဲ အသည်းထဲကအထိ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခဲ့ကြကြောင်း ကိုယ်တွေ့သိရှိ ရသဖြင့် The soul of a people လူမျိုးတစ်မျိုးလုံး၏ အသက်ဝိညာဉ် အမည် ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် မြန်မာလူမျိုးတို့၏ အသက်ဝိညာဉ်ဖြစ်သည်ဟု ရေးသား မှတ်ချက်ချခဲ့သည်။

လျိုးဇက် ဂိုးလ်စတိုင်

အမေရိကန်နိုင်ငံသား ခရစ်ယာန်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ မဟာစည် ဆရာတော်ထံ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာ နည်းခံ ရှုပွားခဲ့ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာအပေါ် လွန်စွာ လေးစားခဲ့သည်။ မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးက ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာအဖြစ် ခွင့်ပြုခဲ့သူဖြစ်သည်အထိ ပေါက်ရောက်ခဲ့သည်။ The experience of in sight ကမ္မဋ္ဌာန်းစာအုပ်ကို ၁၉၇၅ - ခုနှစ်က ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်အထိ စတုတ္ထအကြိမ်ထိ ပုံနှိပ်ခဲ့ရသည်။ သူသည် ဝိပဿနာရိပ်သာတစ်ခု ဖွင့်လှစ်ပြီး အနောက်နိုင်ငံသားတို့ကို ဝိပဿနာပြခဲ့သည်။ သူရိပ်သာသို့ လာရောက်တရားထိုင်သူများသည် ဦးစွာပထမ သရဏဂုံ ခံယူရသည်။ အနီးရှိ ခရစ်ယာန် ဘုရားရှိခိုးကျောင်းမှ တစ်နှစ်လျှင် တစ်လ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား လာရောက်ပွားများကြသည်။

သူ့စာအုပ်တွင် A Traditional beginning for meditation retreats is taking Refuge in the Buddha, Dhamma and Sammgha. ဟု ဖော်ပြထားသည်။

မဒမ်ဗလာဘတ်စကီး

သူမသည် ရုရှနိုင်ငံသူ ဖြစ်သည်။ ဟယ်လင်နာပတ်ထရီ ဗနာဗလာဘတ်စကီး အမည်ရှိသည်။ ကမ္ဘာကျော် ဂမ္ဘီရပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သီဟိုဠ်နိုင်ငံတွင် အမေရိကန်လူမျိုး ဗိုလ်မှူးကြီးအော်လ်ကော့နှင့် တွဲမိပြီး သီဟိုဠ်ဆိုဖီအသင်းကို ထူထောင်သည်။ အော်လ်ကော့နှင့်အတူ သီရိလင်္ကာဘုန်းတော်ကြီး သာသနာပိုင် ဆရာတော်ကြီးထံတွင် သရဏဂုံ ဆောက်တည်ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာအဖြစ် ပြောင်းလဲခံယူခဲ့သည်။ The key to theosophy နှင့် Issis Unveiled တို့ကို ရေးခဲ့သည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မိမိခေတ်မတိုင်မီက လည်းကောင်း၊ နှောင်းခေတ်များတွင် လည်းကောင်း၊ မသိနားမလည်မှုမှ ပေါက်ဖွားလာသော တစ်ယူသန် အယူသီးမှုများနှင့် လှိုင်ဘောလယ်နေသော ယုတ္တိမဲ့အယူအဆများကို

သဘာဝဓမ္မများကို ကိုယ်တွေ့အားထုတ်ကြည့်ခြင်းဖြင့် အမှားအမှန် ဝေဖန် ပိုင်းခြားသိမြင်စေပြီး ပယ်စွန့်စေခဲ့သည်ဟု ထုတ်ဖော်ခဲ့သည်။

အမြတ်ဆုံးကိုးကွယ်မှု အမြတ်ဆုံးအကျိုးရမည်

အဂ္ဂေါဗုဒ္ဓေါအဂ္ဂေါဓမ္မော၊ အဂ္ဂေါသံယော အနတ္တရော
အဂ္ဂေါဝိပါကော မေဟောတု၊ ယံ ယံ ဣန္ဒြိယမိဇ္ဈတု။

ပါရမီဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ် စွန့်ခြင်းကြီးငါးပါး စရိယသုံးပါး ပါရမီများကို လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း သတ္တဝါတို့အတွက် အနစ်နာခံ ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သော သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူခဲ့သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှင် ဘုရားသည် လူနတ် ဗြဟ္မာသတ္တဝါအားလုံးတို့တွင် အမြတ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီး ဖြစ်ပါပေ၏။ ထိုဘုရားရှင် ဟောပြောအပ်သော မဂ်လေးတန် ဖိုလ်လေးတန် နိဗ္ဗာန် ပရိယတ် ဆယ်ပါးသော တရားတော်မြတ်သည် အယူဝါဒဘာသာဓမ္မဟူသမျှတွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပါပေ၏။ ဘုရားမြတ်စွာ စိန္တေယျာ၏ အာဏာဒေသနာ လိုက်နာကျင့်ပွား နိဗ္ဗာန်အတွက် ကြိုးစားအားထုတ်နေသော လူ့ဘောင် ခွာရှောင် ကိလေသာနည်းပါးအောင် ကျင့်ကြံနေကြသည့် အရိယာပုထုဇဉ် သံဃာတော်များသည် ကိုးကွယ်ထိုက်သူတို့တွင် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပါပေ၏။ ထိုသို့မြင့်မြတ်လှသည့် ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာမြတ်တို့ကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်သော ကျွန်ုပ်အား အမြတ်ဆုံး ကောင်းကျိုး ဖြစ်ပါစေ၊ လိုလားသမျှ ကောင်းကျိုး အနန္တတို့သည် မုချလျှင်စွာ ပြည့်ဝပါစေသတည်း။

ဦး ငါးဦးနှင့် ထူးသည့်မြန်မာ

Myanmar

The country with fine firsts.

Dr. Tin Than Myint.

The country endowed with fine first.

- (1) The first offering of alms.
- (2) The first sermon.
- (3) The first sacred stands of hair.
- (4) The first stupa and
- (5) The first laymen to find refuge in the threefold jewels.

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဦး... ငါးဦးနှင့် ပြည့်စုံခဲ့သည်။

- (၁) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် ပထမဦးဆုံး ဆွမ်းကပ်ရသည်။
- (၂) ဘုရားရှင်၏ တရားတော်ကို ပထမဦးဆုံး နာယူခဲ့ရသည်။
- (၃) ဘုရားရှင်၏ ဆံတော်ဓာတ်မြတ်ကို ပထမဦးဆုံး ကိုးကွယ်ခဲ့ရသည်။
- (၄) ရွှေတိဂုံစေတီတော်ဟု ဆံတော်ဓာတ်ကို ဌာပနာ၍ ပထမဆုံး စေတီတော်တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ရသည်။
- (၅) ဘုရားရှင်ပွင့်တော်မူစ သံဃာ့ရတနာ မပေါ်ခင်ကပင် ရတနာသုံးပါးအနက် ဘုရား၊ တရားရတနာနှစ်ပါးကို ရှေးဦးအစ ပထမဆုံး ဒွေဝါစိက သရဏဂုံ ဆောက်တည်ခဲ့ရသည်။ အဦးဆုံး ဗုဒ္ဓဘာသာ ဥပါသကာများ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

ဝတ်ပြုကိုးကွယ်ရာ အမြတ်ဆုံးပါ

ယေကေစိ လောကေ ဝန္တနေယျာ၊ ဝန္တနံ အရဟန္တိယေ
သဗ္ဗသေဋ္ဌော မဟာဝီရ၊ သဒိသော တေန ဝိဇ္ဇတိ

ဗုဒ္ဓဝံ သ၊ ဋ္ဌ၊ ၆၂။

လောကလူသား လူအများတို့သည် ရှိခိုးကိုးကွယ် ဆည်းကပ် အလေးအမြတ်ပြုစရာ အနေဖြင့် အရာများစွာ ပုဂ္ဂိုလ်များစွာကို ရှိခိုးစရာအဖြစ် ထင်မှတ်၍ ရှိခိုးနေကြပါကုန်၏။ သတ္တဝါကျိုးအတွက် အားထုတ် ကြိုးပမ်းခဲ့သူတို့တွင် အမြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား ရှိခိုးစရာ ပုဂ္ဂိုလ်

များစွာတို့တွင် အရှင်ဘုရားသည် အမြတ်ဆုံးပါ ဘုရား။ အရှင်ဘုရားနှင့် တူညီသူ မရှိပါ ဘုရား။

တစ်လောကလုံးတွင် ပြိုင်ဘက်ကင်းသော ဗုဒ္ဓ

နမေ အာစရိယော အတ္ထိ၊ သဒိသော မေ နဝိဇ္ဇတိ
သဒေဝကသ္မိ လောကသ္မိ၊ နတ္ထိ မေ ပဋိပုဂ္ဂလော။

မ၊ ၁၊ ၂၂၇၊ ဝိ၊ ၃၊ ၁၂။

ဘုရားရှင်အား သွန်သင်ပြသ ဆုံးမသည့် ဆရာ မရှိပါ။ သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို ကိုယ်တော်တိုင် ထိုးထွင်း၍ အမှန်အတိုင်း သိမြင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နှိုင်းခိုင်းစရာ အတူပုဂ္ဂိုလ် မရှိပါ။ လူသားကမ္ဘာသာမက နတ်ဗြဟ္မာအားလုံး တစ်လောကလုံးတွင် ဘုန်းကံဉာဏ်အရာ ပြိုင်စရာပုဂ္ဂိုလ်မရှိ ပြိုင်ဖက်ကင်းသူ ဗုဒ္ဓဖြစ်ပါသည်။

ရာဘင်ဒြာနတ်တရီး

လူနှင့် လူကို ရန်သူဟု သတ်မှတ်ကြသည်မှာ လူတို့အချင်းချင်း သင်္ကာမကင်းခြင်း၊ စိတ်မချခြင်း၊ မယုံကြည်ကြခြင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓ၏ မေတ္တာဝါဒသည် လူအချင်းချင်း မယုံသင်္ကာမှု ကင်းဝေးစေသည့် ကိုယ်ချင်းစာ ကရုဏာဝါဒ ဖြစ်သည်။ မိမိကိုယ်ကိုယ် ပြုစေလိုသကဲ့သို့ သူတစ်ပါးအပေါ် ပြုမှုကျင့်ကြံသော တရားပင် ဖြစ်သည်။ ဤတရားသည် လောဘကို ငြိမ်းစေသော တရား မဟုတ်ပါလော။

ဖုံးထားမှ အကျိုးရှိသည့် အရာသုံးမျိုး

မှားယွင်းသော မိစ္ဆာဝါဒများ အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်သည့် လောကီပညာ အင်းအိုင် ခါးလွှဲ လက်ဖွဲ့ မန္တာန် အတတ်ပညာများ၊ မာတုဂါမ ခေါ် မိန်းမများ၏ ခန္ဓာကိုယ် သဘာဝအလှများသည် ဖုံးထားမှ ကောင်းသည်၊ အကျိုးရှိသည်။

ဖော်ထားမှ အကျိုးရှိသည့် အရာသုံးမျိုး

မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော် ဓမ္မရတနာများ၊ လပြည့်ဝန်းကြီး၏ အေးမြသော အရောင်အဝါများ၊ နေမင်းကြီး၏ ရောင်ခြည်တစ်ထောင် အလင်းရောင်များသည် ဖုံးကွယ်ထားလျှင်၊ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်နေလျှင် အကျိုးမရှိ၊ ကျယ်ပြန့် ဖွင့်ဖော် ကမ္ဘာကျော်နေမှ အကျိုးရှိသည်။

မိစ္ဆာ မန္တာန် မာတုဂါမ် ဖွင့်လှန် ကျိုးမရှိ၊

တရားလ၊ နေ ဤသုံးထွေ ဖုံးလေ ကျိုးမရှိ

အင်္ဂုတ္တရ၊ တိကာ၊ ပဋိစ္ဆန္တသုတ်။

ချီးမွမ်းပူဇော်မှု အားလုံးကို ခံယူထိုက်သူ

အဘိဝါဒနံ ထောမနဉ္စ၊ ဝန္တနဉ္စ ပသံသနံ၊

နမဿနဉ္စ ပူဇဉ္စ၊ သဗ္ဗံ အရဟသိ တုဝံ။

လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးမှု၊ ချီးမွမ်းဂုဏ်ပြုမှု၊ မြေဝယ်ပြားချ ဝပ်ချ ညွတ်တွားမှု၊ လေးမြတ်ကော်ရော် ပူဇော်မှု၊ ရင်မှ လှိုက်လှဲ မြတ်နိုး တနာ ရိုသေရှိခိုးမှု၊ ပစ္စည်းမျိုးစုံ စုပုံ ပူဇော်မှု အားလုံးကို ကိလေသာကင်း စင်ကြယ်ခြင်းရှိသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာနှင့်သာ ထိုက်တန်သင့်မြတ် လျော်ကန်လှပေ၏။

ဘုရားတစ်ဆူ၏ ဘဝဖြစ်စဉ်အဆင့်ဆင့်

စိန္တိတံ သတ္တသင်္ချေယျံ၊ နဝသင်္ချေယျ ဝါစကံ၊

ကာယဝါစံ စတုချာတံ၊ ဗုဒ္ဓတ္ထံ သမု ပါဂမိ။

ဘုရားဖြစ်ရေးအတွက် ၇ - သင်္ချေလုံး စိတ်ထဲက ဆုတောင်းခဲ့ရသည်။ သန္နိဋ္ဌာန် စိတ်စွဲလာပါက နှုတ်ဝစီဖြင့် ၉ - အသင်္ချေထုတ်ဖော် ဆုမြွက်တောင်းဆိုခဲ့ရပါသည်။ ဘုရားဖြစ်ရေးအတွက် စိတ်ထဲ နှုတ်မြဲ ကြိုးစား ဆုတောင်းခဲ့ရာမှသာ ဘုရားတစ်ဆူအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ရသည်ဖြစ်၍ ခဲယဉ်းဆုံး ဖြစ်ပါသည်။

ကုသိုလ်ရှင်များသာ ကိုးကွယ်နိုင်သော ဘာသာ

သာသနံ ပုည ဝန္တဿ၊ ပုည ဝန္တာဝလတ္တရေ၊

အပ္ပပုညာ ကရဟစိ၊ ပဂ္ဂကိုတု မဝိသယာ။

ဘုန်းတော်အနန္တ ကံတော်အနန္တ ဉာဏ်တော်အနန္တ တန်ခိုးတော် အနန္တနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်မြတ်ကို အတိတ်က ကုသိုလ်ကံ အားကောင်းခဲ့သည့် ဘုန်းရှင် ကံရှင်တို့မှသာ ကိုးကွယ်ခွင့်ရကြပါသည်။ ကုသိုလ်ကံနည်းပါးအကုသိုလ်ကံများလှသည့်ကံဆိုးကံညံ့သူများအဖို့ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ ကြုံဆုံခွင့်၊ ဖူးမြော်ခွင့်၊ ချီးမြှောက်ခွင့်၊ ကျင့်ကြံခွင့်၊ သာသနာပြုခွင့် မရနိုင်ကြပါ။

သောတာပန်ဖြစ်ရကျိုး

ပထဗျာဇကရဇ္ဇေန၊ သဂ္ဂဿ ဂမနေန ဝါ၊

သဗ္ဗလောကာ ဝိပဇ္ဇေန၊ သောတာပတ္တိ ဖလံ ဝရံ။

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ရခြင်း၊ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရခြင်း တစ်ကမ္ဘာလုံးကို အုပ်ချုပ်ရသော စကြာဝတေးမင်း စည်းစိမ်ထက် သောတာပန်ဘဝကား အကျိုးအနန္တမြင့်မြတ်လှပေ၏။

သာသနာပြု ကံထူးရှင်ကြီးများ

သာသနံ ဘဂဝန္တဿ၊ ဘဂဝန္တာဝ နာယကာ၊

ပူဇကာ ဉာဏဝန္တာဝ၊ သဒ္ဓါ ဝန္တာဝ ပဂ္ဂဟာ။

ဘုန်းရှင် ဘုရားမြတ်စွာ၏ သာသနာတော်မြတ်ကို ဘုန်းရှင် ကံရှင် ပါရမီရှင်တို့သာ ဦးဆောင်နိုင်ကုန်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ် အသိမှန် ပုဂ္ဂိုလ်များသာ လေးမြတ်ကော်ရော် ပူဇော်ကိုးကွယ် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ် ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။ စေတနာ သဒ္ဓါ ဥစ္စာရှိသူ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသမျှတို့သာ ပေးကမ်းလှူဒါန်း ပါဝင်နိုင်ကြကုန်၏။

ယောဆရာတော်

ကုသိုလ်ကြောင့် လူဖြစ်လာရသည်ဖြစ်၍ လူနှင့် ကုသိုလ်၊ ကုသိုလ်နှင့် လူသည် ခွဲခွာမရ၊ ဒွန်တွဲနေသည်။ ကုသိုလ်လမ်း ကွယ်ပျောက်သွားသည်နှင့် လူသည် လူလမ်းကြောင်းပေါ်မှ ဖယ်ခွာသွားရမည် ဖြစ်သည်။

ရွှေဟင်္သာတောရ စံကျောင်းဆရာတော်

ကုသိုလ်ကို ဘယ်တော့မှ မမေ့ရ၊ ကုသိုလ်ကို ကိုယ်ကမေ့လျှင် ကုသိုလ်က ကိုယ့်ကို မေ့လိမ့်မည်။ ကုသိုလ်က ကိုယ့်ကိုမေ့လျှင် ဘေးအန္တရာယ်တွေ့လိမ့်မည်။

လူချင်းတူသော်လည်း ယုတ်မြတ်ကွဲ

- (၁) သူ့ကို သတ်ဖြတ် သက်တိုတတ် မသတ် အသက်ရှည်။
- (၂) ညှဉ်းဆဲသူကား အနာများ သနား ကျန်းမာသည်။
- (၃) မပေးလှူက မွဲပြာကျ လှူမှ ပေါကြွယ်သည်။
- (၄) မရှိမသေ မျိုးယုတ်ချေ၊ ရှိသေ မျိုးမြတ်သည်။
- (၅) မနာလိုမှာ ခွေရံကွာ၊ ကြည်သာ ခွေရံစည်။
- (၆) မမေးမမြန်း ဉာဏ်မြင်ကန်း၊ စူးစမ်း ဉာဏ်ကြီးသည်။
- (၇) ကောင်းတာပြုက ကောင်းကျိုးရ၊ ဆိုးက ညံ့ချေမည်။

လူသည် ၃၁-ဘုံ သိန်းဆုရှင်

လူ့ဘဝကို ရလာသူများသည် ၃၁-ဘုံ သိန်းဆုရှင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ကုန်းနေ ၉ ကုဋေ၊ ရေနေ ၁၀ ကုဋေကို ကျော်လွန်လာသူများ ဖြစ်၏။ ဘဝများစွာက ပြုခဲ့၊ လေ့ခဲ့၊ ထုံခဲ့၊ ကျင့်ခဲ့သော ကံစွမ်းစိတ်ဓာတ် အစွမ်းသတ္တိ ပါရမီ ရှိခဲ့လို့ လူဖြစ်လာရတယ်။ လောကမှာ အခက်ခဲဆုံးဟာ လူ ဖြစ်တယ်၊ အခြားအရာတွေက လူလောက် မခက်ဘူး၊ ဒါကြောင့် လူလုပ်က အားလုံး ဖြစ်တယ်။ တန်ဖိုးရှိသော လူတစ်ယောက်ဖြစ်ရန် အမြဲကြိုးစားနေရမယ်။

ကံ ဉာဏ် ဝီရိယ

ကံဟု မူလ သမ္မုဒ္ဓတို့ ဟောပြသည်မှာ အရင်းသာရှင့်၊ ဥစ္စာဘောဂ၊ ဇီဝိတနှင့် သုခပွားရန် ဤလူ့ထံ၌ ဉာဏ်ဝီရိယ ပယောဂတည်း။

မဃဒေဝလင်္ကာ

ပစ္စုပ္ပန်တည်တည်ရှု

အတိတ်နာနာဂမေယျ၊ နပ္ပင်္ဂိကဇံ အနာဂတံ
ယဒတိတံ ပဟိနံတံ၊ အပ္ပတ္တန္တ အနာဂတံ
ပစ္စုပ္ပန္တ ယောဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ
အသံဟိရံအသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒ္ဓါ မနုဗြူဟယေ။

မ၊ ၃၊ ၂၂၆။

အတိတ်ကို မလိုက်ရ၊ အနာဂတ်ကိုလည်း မျှော်လင့်မလို မရှိရာ၊
အတိတ်က ပယ်ခဲ့ စွန့်ခဲ့ ကျော်လွန်ကုန်ဆုံးခဲ့ပြီး အနာဂတ်ကာလကလည်း
မရောက်လာသေးပါ။ ထိုထို ခဏ၌ လက်ရှိပစ္စုပ္ပန် အခိုက်အတန့်ဖြစ်သော
အကြင်ရုပ်နာမ် ဖြစ်ခိုက် ပျက်ခိုက် အာရုံကိုသာလျှင် အကြင်ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်
သည် မပြောင်းမရွှေ့မီ မပျောက်မပျက်မီ ဝိပဿနာရှု၏။ ထိုရုပ်နာမ် ဖြစ်ခိုက်
ပျက်ခိုက် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံကိုသာလျှင် ပညာရှိသည် ရှုမှတ်ပွားများရာ၏။

နေ့စဉ်သတိထား သံဝေဂပွား

- (၁) နနယ်ရုပ်ဆင်း ပျိုမြစ်ခြင်းကား အိုမင်း နောက်ဆုံးရှိချေ၏။
- (၂) ဥစ္စာဆင် မြင်းပေါများခြင်းကား ယိုယွင်း နောက်ဆုံးရှိချေ၏။
- (၃) ချစ်ခင်ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံခြင်းကား သေခြင်း နောက်ဆုံးရှိချေ၏။
- (၄) ဝိညာဉ်ထင်လင်း သက်ရှည်ခြင်းကား သေခြင်း နောက်ဆုံး
ရှိချေ၏။
- (၅) တက်ကြွားကြွကြွ မြင့်လွန်းကလည်း လျော့ကျနောက်ဆုံး ရှိချေ
၏။

- (၆) ခုံမင်ခယ ချစ်လွန်းကလည်း သောက နောက်ဆုံးရှိချေ၏
- (၇) ပွဲလယ်ပြင်ပ ချီးမွမ်းကြလည်း ရှုတ်ချနောက်ဆုံး ရှိချေ၏။
- (၈) ကြည်သာရွှင်ပျ ချမ်းသာကြလည်း ဒုက္ခနောက်ဆုံး ရှိချေ၏။

ဗြဟ္မစိုရ်တရားအပေါ် လောကတိုးတက် ဆုတ်ယုတ်မှုတည်

သတ္တဝါတို့၏ ငတ်မွတ်ခြင်း၊ ဝပြောခြင်းကို မိုးကသာ စီရင်သကဲ့သို့ ထိုအတူသတ္တဝါတို့၏ဆင်းရဲမှု၊ ချမ်းသာမှု၊ ကြီးပွားမှု၊ ဆုတ်ယုတ်မှုတို့ကိုလည်း ဗြဟ္မစိုရ်တရားလေးပါးကသာ ပြုပြင်၏။ အကြင်အခါ ထိုတရားလေးပါးသည် အားနည်းဆုတ်ယုတ်၏။ ထိုအခါ လောကကြီးသည်လည်း အားနည်း ဆုတ်ယုတ်၏။ အကြင်အခါထိုတရားလေးပါးတို့တိုးပွားကြီးမြင့်၏။ ထိုအခါလောကကြီးသည် တိုးပွားကြီးမြင့်၏။

ထိုတရား လေးပါးတို့သည် ထင်းချောင်းများကို စည်းနှောင်ထားသော ကြိုး၊ သစ်ဖောင်၊ ဝါးဖောင်တို့ကို တုပ်နှောင်ထားသော ကြိမ်နွယ်၊ အုပ်တို့ကို ဆက်စပ်ပေးသော သရွတ် အင်္ဂတေ၊ ရွှေ ငွေ ကြေး သံ စသည်တို့ကို ဆက်စပ်ပေးသော ဂဟေတို့နှင့် တူကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အကြင်အမျိုးသား၊ အကြင် မြို့ရွာ နယ်ပယ်၊ တိုင်း နိုင်ငံတို့၌ ထိုတရား လေးပါးကိန်းခြင်း မရှိ၊ ထိုအမျိုးသား ထို မြို့ ရွာ နယ်ပယ် တိုင်းနိုင်ငံတို့မှာ အကွပ်မရှိသော ကြမ်း၊ အထိန်းမရှိသော ချည်ခင်ပမာ ပရမ်းပတာ ပျက်စီးကြ၍ မည်သည့်ကိစ္စတို့ကိုမျှ ဆောင်ရွက်နိုင် ကြတော့မည် မဟုတ်ချေ။ ထိုတရားလေးပါး ကိန်းခြင်းရှိကလည်း မည်မျှ ကြီး ကျယ်သော ကိစ္စကိုမဆို လွယ်ကူစွာနှင့် ရွက်ဆောင်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ကြ၏။

ရွှေဟင်္သာတောရစံကျောင်းဆရာတော်

ဒါနဆိုတာ

ဒါနံနာမသုခါဒိနံ နိဒါနံ ပရမံမတံ
ဒိဗ္ဗာနံပန ဘောဂါနံ၊ ပတိဋ္ဌာတိပရနွတိ။

ပေးကမ်းစွန့်ကြဲ လှူဒါန်း မျှဝေမှု ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့မှု ဒါနဆိုတာ ခုရော နောင်ခါ သံသရာတစ်လျှောက် ချမ်းသာသုခ ရောက်ဖို့ အမြင့်မြတ်ဆုံး အကျိုးပေး တုံ့ပြန်နိုင်သည့် သဘာဝရှိ၏။ နတ်ပြည် လူရွာ ဗြဟ္မာ မကြွင်း ဘုံဘဝ ခပင်းရှိ စည်းစိမ်ချမ်းသာ သုခအဖြာဖြာ ဥစ္စာကြွယ်ဝမှု မျိုးစုံတို့၏ ထောက်ရာတည်ရာ အားပေးရာ အကျိုးပေးရာ ဖြစ်၏။

ဒါနံဘိက္ခဝေ မာဘာယိတ္ထ၊ ဒါနံ ဘာယန္တော သုခံ ဘာယတိ နာမ ဒါနကို ချစ်သားတို့ မကြောက်ကြနင့်၊ ဒါနကို ကြောက်လျှင် ချမ်းသာ ခံစားရမှာကို ကြောက်သူဖြစ်၏။

သီလဆိုတာ

သီလံ နာမေတံ ဣဓလောက ပရလောက သမ္ပတ္တိမူလံ
ကိုယ်ကျင့်သီလဆိုတာ ဒီဘဝ ဟိုဘဝ သုဂတိဘဝမျိုးစုံ ဘဝပြည့်စုံမှု မျိုးစုံတို့၏ အခြေခံဖြစ်၏။

ဒုက္ခ-သုခ ဆိုတာ

ဒုက္ခ သာနန္တရံ သုခံ၊ သုခဿာ နန္တရံ ဒုက္ခံ။

ဇာ ၁၊ ၁၈၂။

ဒုက္ခခံပြီးရင် သုခဖြစ်လာမယ်၊ သုခပြည့်ရင် ဒုက္ခအလှည့်ပေါ့။

သီလပြည့်စုံအောင် အရင်လုပ်

စေတီယင်္ဂဏဝတ်၊ ဗောဓိယင်္ဂဏဝတ်၊ ဆရာသမား မိဘဝတ်၊ သား သမီးဝတ်၊ လင်ဝတ်၊ မယားဝတ် ဒါတွေလုပ်ရတာက စရဏကုသိုလ် သီလ ဘက်ကဗျ။ ဒါတွေလုပ်ရင်းနဲ့ ဆောင်လို့ မှတ်ရှုလို့ကော မရဘူးလား၊ ဒီဝတ် တွေ မဖြည့်ဘဲနဲ့ သီလ ပြည့်စုံပါ့မလား။ သီလမပြည့်စုံရင် လိုလားတောင့်တတဲ့ ချမ်းသာကော ရပါ့မလားဗျ၊ ချမ်းသာမှု မရှိရင် သမာဓိ မရဘူး သမာဓိ မရတော့ ပညာလည်း မရနိုင်ဘူးဗျာ။

ဝေဘူဆရာတော်ကြီး

သီလဆောက်တည်ပြီးလျှင် ပြည့်စုံအောင် ဖြည့်ကြ။ ဖြည့်လို့ ပြည့်စုံပြီ ဆိုလျှင် မိမိစိတ်အလို တောင့်တတဲ့အတိုင်း ပြီးမယ်၊ ယခုလည်း ချမ်းသာမယ်၊ နောင်လည်း ချမ်းသာမယ်။

ပစ္စုပ္ပန် ချမ်းသာ သံသရာ ချမ်းသာ နှစ်ဖြာကို ပေးစွမ်းနိုင်တာဟာ ဘုရားရှင် အဆုံးအမတော်ကလွဲလို့ တခြားမရှိဘူး။

ပိဋကကို အဆီထုတ်လျှင်

ဘုရားရှင်အဆုံးအမဆိုတာ ပိဋက သုံးပုံပဲ။ ပိဋက သုံးပုံဆိုတာ အလွန် ကျယ်ဝန်းတယ်။ ပိဋက သုံးပုံကို အဆီထုတ်ပါလျှင် ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇ ပါး ရတယ်။ ဗောဓိပက္ခိယ တရား ၃၇ ပါးကို အဆီထုတ်လျှင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ရတယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို အဆီထုတ်လျှင် သိက္ခာသုံးပါး ရတယ်။

သိက္ခာသုံးပါးဆိုတာ အဓိသီလ၊ အဓိစိတ္တ၊ အဓိပညာပါပဲ။ သိက္ခာ သုံးပါးကို အဆီထုတ်လျှင် ဧကောဓမ္မော တစ်ခုရတယ်။ ရုပ်ပေါ် နာမ်ပေါ်မှာ နေပြီး ယခုလို ဆောင်ထားတော့ (ရှုမှတ်နေတော့) ကာယကံ သောင်းကျန်းမှု၊ ဝစီကံသောင်းကျန်းမှု မရှိဘူး ဒါ “အဓိသီလ” လို့ ခေါ်တယ်။ အဓိသီလ အားကောင်းလျှင် စိတ်တွေ သောင်းကျန်းမှု မရှိဘဲ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားပြီး တည်နေ တော့တယ်။ အဲဒါ အဓိစိတ္တ လို့ ခေါ်တယ်။

အဓိစိတ္တ (သမာဓိ) အားကောင်းလို့ အချိန်ကြာလျှင် ဘယ်သူ ဘယ် နတ် ဘယ်ဗြဟ္မာမှ ဖန်တီးလို့ မဖြစ်ဘူး။ လျှပ်တပြက်အတွင်း ကုဋေ တစ်သိန်း ပျက်နေတယ်။ ရုပ်ကို နာမ်က သိနေလျှင် ဖြစ်ပျက်ကို သိတော့တာပဲ။ ဖြစ်ပျက် ကို သိတာ “အဓိပညာ” လို့ ခေါ်တယ်။

ဝေဘူဆရာတော်ကြီး

လွန်

သဒ္ဓါလွန်လျှင် ကွန်သည်၊ ပညာလွန်လျှင် ဆွံ့သည်။
ဝီရိယလွန်လျှင် ပြန့်သည်၊ သမာဓိ လွန်လျှင် တွန့်သည်။

သတိမူကား လွန်သည်မရှိ၊ လိုသည်သာ ရှိသည်။
သဒ္ဓါနှင့် ပညာ၊ ဝီရိယနှင့် သမာဓိ မျှစေရမည်။

ဘဝတိုင်း မဖြစ်ရပါလို့

နတ္ထိတိ ဝစနံ ဒုက္ခံ၊ ဒေဟိတိ ဝစနံ တထာ။
တသ္မာ နတ္ထိတိ ဒေဟိတိ၊ မာမေ ဟောတု ဘဝါဘဝေ။
မရှိပါဆိုတဲ့ စကားဟာ ဆင်းရဲလှပါတယ်။ ပေးပါဆိုပြီး တောင်းရမ်း
ရတာကလည်း ဆင်းရဲရတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် မရှိလို့ပါ။ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲကြပါ
ဆိုတဲ့ စကားမျိုး ပြောဆိုရတဲ့ဘဝမျိုး သံသရာအဆက်ဆက် ဘယ်တော့မှ
မဖြစ်ပါရစေနဲ့။

မှားလျှင်ပြင်

It is never too late to ment.

အမှားပြုပြင်ရန် ဘယ်တော့မှ နောက်မကျပါ။ နောက်ကျတယ် မရှိပါ။

ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်လျှင်

တစ်နေ့ နှစ်ကြိမ် ၁၅ မိနစ် မိနစ် ၂၀ ခန့်စီလောက် အချိန်ယူပြီး စိတ်
တည်ငြိမ်သွားအောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်ပါ။ အသက်ကို ဖြည်းဖြည်းနှင့် ခပ်ပြင်းပြင်း
လေးရှူပေးပြီး ဝင်သက်ထွက်သက် အပေါ်အာရုံချထားပေးပါ။ ဒီလိုတရားထိုင်
တာဟာ ကျန်းမာရေးကို အကျိုးပြုကြောင်း သက်သေထူနိုင်ခဲ့ပြီ ဖြစ်တယ်လို့
ဝါရှင်တန်ဒီစီက စိတ်ပိုင်းရုပ်ပိုင်း ဆေးပညာဗဟိုဌာနထူထောင်သူနှင့် ဒါရိုက်
တာလည်းဖြစ်တဲ့အပြင် တိုးချဲ့အသွင်ပြောင်း ဆေးပညာဆိုင်ရာ အိမ်ဖြူတော်
ကော်မရှင် ဥက္ကဋ္ဌလည်းဖြစ်တဲ့ James Gordn M.D. က ပြောပြပါတယ်။

တရားထိုင်တဲ့ ပုံစံအမျိုးမျိုးရှိပါတယ်။ စင်္ကြံလျှောက် တရားရှုမှတ်တာ
မျိုးတောင် ရှိပါတယ်။ ပုံသဏ္ဌာန်အားလုံးက အာရုံကြောစနစ်ကို တည်ငြိမ်စေ
နိုင်ပြီး စိတ်တင်းကြပ်မှု စိုးရိမ်သောက သွေးတိုးရောဂါ နာကျင်ကိုက်ခဲတာ

ရင်ကြပ်ပန်းနာတို့ကို သက်သာလျော့ပါးစေနိုင်ပါတယ်။ တရားထိုင်တာဟာ လှုပ်ရှားလုပ်ကိုင်မှုနှင့် ရောဂါခုခံနိုင်စွမ်းအားတွေကိုလည်း တိုးတက်ပါစေ တယ်ဟု သူက ဆက်ပြောပါသည်။

ရာဂမွန် ဒေါသများ တရားဟောလို့ရပါ့မလား

ကိစ္စေန မေ အဓိကတံ၊ ဟလံ ဒါနိ ပကာသိတုံ။

ရာဂဒေါသ ပရေတေဟိ၊ နာယံ ဓမ္မော သုသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ (ဝိ၊ ၃၊ ၅။)

ငါဘုရားသည် ဒီသစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ဘဝများစွာ ပါရမီဖြည့်၊ ယခုဘဝထိလည်း အပြင်းအထန် အားထုတ်တဲ့အခါမှာမှ ပင်ပင်ပန်းပန်း ဆင်းရဲခံမှ ရလာခဲ့တယ်။ အဲဒီ သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားကို ဒီလူတွေကို ဟောဖော်ပြသလို့ အဆင်ပြေမှ ပြေပါ့မလား။ ဒီလူတွေဟာ ရာဂလည်းမွန် ဒေါသလည်းပွား တဏှာကျောမှာ ပျော်ပါးနေလေတော့ သစ္စာလေးပါး မြတ် တရားကို ပိုင်းခြားသိနိုင်တဲ့ သူ ရှိမှရှိပါ့မလား။

လူဆိုတာ

to err is human. လူဆိုတာ မှားတတ်ပါတယ်။

Err and err and err but less and less and less.

မှားနိုင်ပါတယ်။ မှားတတ်ပါသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ အမှားတဖြည်းဖြည်း ချင်းလျော့သွားပါစေ။ နောက်ဆုံးတော့ မမှားစေနဲ့တော့ပေါ့။

ခန္ဓာရလာလျှင် သေရမည်

ခန္ဓာရလာလျှင် သေဘေးဖြစ်လာမည်။ မရဏပရိယောသာနံ။

သားကအမိ၊ အမိက သား မကယ်နိုင်။ အမာတာ ပုတ္တိက ဘေး။

ဘယသုတ်၊ အံ၊ တိကနိပါတ်။

မီးဘေးရေဘေး၊ ပြည်ပျက်ဘေးကား၊ ဆယ်ရေး တစ်ရေး၊ ကယ်နိုင် သေး၏။ အိုဘေး နာဘေး၊ သေခြင်းဘေးဟု၊ ဤဘေးသုံးပါး၊ လွန်ကြီးမားကား။

သားနှင့်အမိ၊ ဖြစ်တုံ့ဘိလည်း၊ မျက်စိအောက်တွင်၊ ရင်ခွင်တင်လျက်၊ သက်
သက် ရေးပိုင်၊ မကယ်နိုင်ဘူး။ (မဃဒေဝလင်္ကာ)

ညီညွတ်မှ ချမ်းသာမည်

သုခေါ ဗုဒ္ဓါန မုပ္ပါဒေါ၊ သုခါ သဒ္ဓမ္မဒေသနာ။
သုခါ သံဃဿ သာမဏီ၊ သမဂ္ဂါနံ တပေါ သုခေါ။
ဘုရားပွင့်လာတာဟာ သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာဖို့ပါပဲ၊ တရားတော် ပေါ်
ထွန်း ကျယ်ပြန့်လာတာလည်း လူတို့ချမ်းသာဖို့ပါ။ အချင်းချင်း ညီညွတ်
စည်းလုံးခြင်းဟာလည်းပျော်ရွှင်စရာချမ်းသာဖို့ပါပဲ။ ညီညွတ်ရေးစည်းလုံးရေး
ကျင့်စဉ်ဆိုတာကလည်း ညီညွတ်သူအားလုံးအတွက် ကိုယ်ရောစိတ်ရော
ချမ်းသာရေးတရားတစ်မျိုးပါပဲ။

လူ-လူ ဘဝမှ လူပီသရေး

သဘာဝဓမ္မကိုလေးလေးနက်နက်မသုံးသပ်ဘဲသင်္ချိုင်း၏ဤမှာဘက်
လောက်ကိုသာ ကြည့်ရှုတတ်ပြီး ကိုယ့်အခွင့်အရေးသာတုန်း တိရစ္ဆာန်များ
ပမာ နိုင်ရာစားသော သဘောတရားအယူဝါဒ အတွေးအခေါ်များကို ပွေပျက်၍
သူတစ်ပါးထမင်းလုတ်ကို လုတ်တတ်ကြသည့် “လူဝါဒီ” များ ဖြစ်လာမည်ကို စိုး
ရိမ်ရွံ့မှုန်းသလိုဘူးလုံးနားမထွင်းအသိဉာဏ်ကင်းပြီးအငတ်ငတ်အပြတ်ပြတ်
လူးလိုမ့်ခံစားရသော အဖိနှိပ်ခံ “လူးများ” ဖြစ်မည်ကိုလည်း ကြောင့်ကြသည်။

“လူ” ဆိုသည်မှာ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ အသိပညာ မေတ္တာ ကရုဏာ
စသော ဂုဏ်အင်္ဂါတို့ဖြင့် တည်ဆောက်ထားသူသာ ဖြစ်ရမည်။ ထင်ရာလုပ်၊
ထင်ရာပြော လူ့ကျင့်ဝတ် လူ့စိတ်ဓာတ် လူ့အသိကင်းလွတ်ပြီး မေတ္တာ
ကရုဏာမုဒိတာခေါင်းပါးသူ မဖြစ်ရပေ။ ပညာမဲ့အသိမဲ့ဘာသာမဲ့သာသနာမဲ့
အမျိုး ဘာသာ သာသနာစိတ် နိမ့်ကျ အဖိနှိပ်ခံ လူ့သုညလည်း မဖြစ်ရပေ။
လူပီသရေးမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ အသိဉာဏ်ပေါ် အခြေစိုက်နေရမည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ

အသိဉာဏ်သည် ဤကမ္ဘာလောကတွင် သတ္တဝါတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံရမည့် အကောင်းဆုံး အမှန်ဆုံး အကျိုးရှိဆုံးဖြစ်သည်ဟု တစ်ထပ်ချ ယုံမှားမရှိ ယုံကြည်သည်။

စံကင်းဆရာတော်

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အပြစ်အကြီးဆုံး

နာဟံ ဘိက္ခဝေ အညံ ဇကဓမ္မမ္ပိ သမနပဿာမိ။ ယံ ဇဝံ မဟာသာဝဇ္ဇံ၊
ယထယိဒံ ဘိက္ခဝေ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပရမာနိ ဘိက္ခဝေ မဟာသာဝဇ္ဇာနိ။

အံ၊ ၁၊ ၃၅။

ချစ်သား ရဟန်းတို့။ ဒီလောက် အပြစ်ကြီးတဲ့ ဆိုးကျိုးကို ပေးနိုင်တဲ့ တစ်စုံတစ်ခုသော တရားသဘောတရားမျိုးကို မြင်တော်မမူပေ။ ရဟန်းတို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ခေါ်တဲ့ အကြင်သဘောတရားသည် ရှိ၏။ အပြစ်အကြီးဆုံး ဆိုးကျိုးကို အပေးနိုင်ဆုံး တရားတို့တွင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက ထိပ်ဆုံးပဲ ချစ်သားတို့။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသည်မှာ အမြင်မှားအမြင်လွဲခံယူချက်ကိုးကွယ်မှုအမှားပင် ဖြစ်၏။ ဘာသာကိုးကွယ်မှုသည် လူတစ်ယောက် သတ္တဝါတစ်ဦးအတွက် အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။ ကိုးကွယ်မှုမှားခဲ့လျှင် ဒီဘဝသာမက ဘဝပေါင်း အသင်္ချေအနန္တ ဒုက္ခရောက်နိုင်ကြသည်။ ကာလရှည်စွာ ဒုက္ခခံကြရမည်။ ကိုးကွယ်မှုဘာသာ မှန် မှားကို သဘာဝဓမ္မ အရှိတရားနှင့် သုံးသပ်ဆုံးဖြတ်ရသည်။ လူတိုင်း အသက်ကို အတွယ်တာဆုံး ဖြစ်သည်။ မိမိပစ္စည်းကို အနှစ်သက်ဆုံးဖြစ်သည်။ မိမိလက်တွဲဖော်ကို အမြတ်နိုးဆုံးဖြစ်သည်။ လိမ်ညာမှုကို မကြိုက်ကြ။ မူးရူးကြလျှင် မကြိုက်ကြ။ ထိုအရာများကို ကိုယ်ချင်းစာ စောင့်ထိန်းရမည်။ ကျူးလွန်လျှင်မကောင်းပေ။ လူတိုင်းမကြိုက်ပေ။ ထိုအလုပ်မျိုးကို လုပ်လျှင် သဘာဝအားဖြင့် အပြစ်ရှိသည်။ ထိုအလုပ်မျိုးကို အကုသိုလ်ကံဟု ခေါ်သည်။ အကုသိုလ်ကံကိုလုပ်လျှင် သဘာဝဓမ္မက ဆိုးကျိုးတုံ့ပြန်ပေးအပ်သည်။ သတ်လျှင် ပြန်၍ အသတ်ခံရမည်။ အသက်တိုမည်။ ကျန်းမာရေး ညံ့မည်။ ရောဂါများမည်။ ဒုက္ခခံရမည်။ ဤသည်မှာ သဘာဝဓမ္မအရ ဓမ္မသဘာဝ

က ဆိုးကျိုးပေးအပ်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ မည်သည့် ဖန်ဆင်းရှင်ကြောင့်မှ မဖြစ်နိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့်ကောင်းတာလုပ်လျှင်ကောင်းကျိုးရမည်။ ကောင်းသည့်ဘုံဘဝ ကောင်းသော ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တွေ့ရမည်။ မကောင်းတာလုပ်လျှင်မကောင်းကျိုးရမည်။ မကောင်းသည့်ဘုံဘဝမကောင်းသောပတ်ဝန်းကျင်နှင့် တွေ့ရမည်။ သတ္တဝါတိုင်းအတွက် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရတနာသည် ကံသာ ဖြစ်သည်။ သတ္တဝါတိုင်း ကံ၏ ကောင်းမွေ ဆိုးမွေကို ခံစားနေကြရသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္မဿကာ - ကံသာ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိကြသည်။ ထိုအယူအဆကို လက်ခံလျှင် ယုံကြည်လျှင် ကမ္မဿကာတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ - အမြင်မှန်ဖြစ်သည်။

ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံကို လက်မခံဘဲ တန်ခိုးရှင် ဖန်ဆင်းရှင်တို့ကို ကိုးကွယ်လျှင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်သည်။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှား ခံယူချက်မှား ကိုးကွယ်မှုမှားသဖြင့် သံသရာဝယ်လမ်းမှားသို့ ရောက်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကံကို မယုံကြည်လျှင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်တော့သည်။ အမြင်မမှန်သဖြင့် အမှားလုပ်ငန်းတွေ အမှားအကြံအစည်တွေကို လုပ်တော့သည်။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြောင့် ဒုက္ခတွေ ထပ်ခါတလဲလဲ ရရှိတော့သည်။ ထို့ကြောင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည် အပြစ်အကြီးဆုံး ဖြစ်လေသည်။

ကမ္မ - ကံဟူသည် အခြားသူနှင့် မဆိုင်ပေ။ မိမိကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်ထားသော အလုပ်ကိစ္စများ ဖြစ်သည်။ မိမိလုပ်သော အလုပ်၏အကျိုးကို မိမိကိုယ်တိုင် ခံစားရမည်ဖြစ်သည်။ ဘဝတွင် တွေ့ကြုံခံစားနေရသော အကျိုး ဖြစ်စဉ်ကောင်းမကောင်းတို့သည်မိမိလုပ်သောကံ၏အကျိုးပေးတရားတို့သာ ဖြစ်သည်။

သဘာဝသည် ဓမ္မဖြစ်သည်။ သီးခြား ဓမ္မကို ရှာဖွေကိုးကွယ်နေခြင်းသည် မှားယွင်းပါသည်။ မမှန်ပါ။ မမှန်သော ဓမ္မသဘာဝကို ကိုးကွယ်နေလျှင် ယုံကြည်နေလျှင် လိုက်နာပြုမူနေလျှင် မိမိသာ နစ်မွန်းပါလိမ့်မည်။ ထိုသို့ သဘာဝနှင့်မကိုက်ညီသောဘာသာကိုးကွယ်ယုံကြည်လိုက်နာမှုကိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အမှားကိုးကွယ်မှုဟု ဆိုပါသည်။ သဘာဝတရားသည် ပုဂ္ဂိုလ် ယုတ် လတ်

မျက်နှာမရွေး အခွင့်မပေးပါ။ အမှားကို ကိုးကွယ်လျှင် အမှားအကျိုး မကောင်း ကျိုးကို ပေးပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ဘာသာကိုးကွယ်မှုသည် အရေးတကာတို့ တွင် အရေးအပါဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ မိမိအတွက် သေရေးရှင်ရေး သံသရာရေး အထိ ကောင်း/ဆိုး အကျိုးပေးမည့် ဘာသာရေးကို အလေးအနက်ထား၍ စဉ်းစားလက်ခံရပါမည်။

ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာရေးနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် လောကတွင် ခေတ္တသာတွေ့ကြုံရသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို အလေးပေးလွန်းသူ မဖြစ်သင့်ပါ။ ဘာသာမှား အယူမှားကို ကိုးကွယ်နေသူများကို အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် မျက်နှာထောက်ပြီး အားနာစွာနှင့် မိမိပါဆက်ကိုးကွယ်နေလျှင် ထိုကိုးကွယ်မှု အမှား၏ဒဏ်ကို မိမိသာ ခံရပါမည်။ သံသရာ သဘောအရ တစ်ဘဝကုန်သွား လျှင် နောက်ဘဝ လာပါဦးမည်။ မိမိပြုလုပ်ခဲ့သော ကောင်းဆိုးနှစ်တန် ကံအရ ဘဝ ကောင်းဆိုးကို မိမိတစ်ဦးတည်းသာ ခံရမှာဖြစ်၍ ကံတရားကို ပယ်ရှား သော မိစ္ဆာဘာသာဝါဒများကို ရဲဝံ့စွာ ခွာရှောင်၍ ကံတရားကို လက်ခံသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဘာသာအဆုံးအမကို နာယူနိုင်သူများ ဖြစ်ရန် အားထုတ်ရပါမည်။

[အခန်း - ၃]

အမှောင်ခွင်း၍ အလင်းဆောင်ပေးကြသူများ

အရှုံးထဲမှ အမြတ်

ဥရောပအမှောင်ခေတ်တွင်ဥရောပသားတို့သည်အသိဉာဏ်မှောင်ချ ခံနေရာမှ Remo Samec ခေတ်သစ်သို့ ရောက်လာသောအခါ သိပ္ပံပညာ တိုးတက်လာသည်။ အတွေးအခေါ်အယူအဆသစ်တို့ကို လက်တွေ့စမ်းသပ် မှုနှင့် ပေါင်းစပ်ရာမှ သိပ္ပံပညာရပ်တို့ ပေါ်ထွက်လာသည်။ သိပ္ပံပညာရပ်၏ အစွမ်းကြောင့် ရုပ်ဝတ္ထုတို့၏ လျှို့ဝှက်ချက်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်လာပြီး စက်မှု တော်လှန်ရေးကြီးကို တည်ဆောက်နိုင်လာကြသည်။ စက်မှုတော်လှန်ရေး ကြီးကြောင့် ဥရောပတိုက်သည် ကမ္ဘာတွင် ထိပ်တန်းအဆင့်သို့ ရောက်လာခဲ့ သည်။ နည်းစနစ်အသစ်အဆန်း စက်မှုပညာရပ် အံ့ဘနန်းတို့ကြောင့် ကုန် ထုတ်လုပ်ငန်းများသည်ဝမ်းစာဖူလုံရေးအဆင့်မှဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်သို့ ကူးပြောင်းလာသည်။ ထိုမှတဆင့် အရင်းရှင်စနစ်သို့ ရောက်လာသည်။ ထိုမှ နောက်ဝယ် လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်စနစ်သို့ ရောက်လာသည်။ ထို့နောက် စစ်လက်နက် အမျိုးမျိုးဖြင့် နိုင်ငံတကာကို နယ်ပယ်ချဲ့ထွင်ခဲ့ပြန်ရာ နယ်ချဲ့ လက်ဝါးကြီးအုပ် ကိုလိုနီနိုင်ငံကြီးများ ဖြစ်လာ၏။ ထိုအခါဝယ် အင်္ဂလိပ်၊

ပြင်သစ်၊ ဂျာမနီ၊ အီတလီ၊ ပေါ်တူဂီ၊ စပိန်နိုင်ငံတို့သည် နိုင်ငံငယ်လေးများ၊ ဖွံ့ဖြိုးမှု မရှိသော နယ်မြေများကို အပြိုင်သိမ်းပိုက်လာသည်။ သူတို့၏ ကိုလိုနီ နယ်မြေများတွင် သူတို့ကိုးကွယ်သော ခရစ်ယာန်ဘာသာကို အတင်းအဓမ္မ ကိုးကွယ်စေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအချိန်ကို သမိုင်းပညာရှင်တို့က 3 M ခေတ်ဟု ခေါ်ကြသည်။

M. Merchant ကုန်သွယ်မှု နယ်ချဲ့ခြင်း၊

M. Millitary စစ်တိုက် နယ်ချဲ့ခြင်း၊

M. Missionary သာသနာပြု နယ်ချဲ့ခြင်း၊

M.3 စီမံကိန်းဖြင့် နယ်ချဲ့ခဲ့ကြရာ အာရှတိုက်သို့ ရောက်လာသည်။ အာရှတိုက်သည် ဥရောပတိုက်ထက် ဘာသာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ အနုပညာရပ်များ ထွန်းကားရာဒေသ ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း စက်မှုပညာ မတိုးတက်သဖြင့် လက်နက်၊ စက်ပစ္စည်းစသည် မရှိပေ။ နယ်ချဲ့တို့သည် တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ မြန်မာ၊ သီဟိုဠ်၊ ထိုင်း စသော နိုင်ငံများသို့ နယ်ချဲ့ခဲ့ကြပြီး တွေ့ရှိသော အသစ်အဆန်းများကို မိမိတို့၏ နိုင်ငံများသို့ ပြန်ပို့ကြသည်။ လေ့လာကြသည်။ သူတို့သည် မိမိတို့ စစ်နိုင်သော နိုင်ငံများမှ ရွှေငွေရတနာ ကျောက်မျက်များကို သိမ်းယူကြသည်။

ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ၊ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဒဿနများ အဘိဓမ္မာ စာပေများကို တွေ့ရသောအခါ အထူးအဆန်း အသစ်အဆန်း လျှို့ဝှက်နက်နဲ ဂန္ထီရပညာရပ်များကို စိတ်ဝင်စားတတ်ကြသော အနောက်တိုင်းသားတို့သည် အရှေ့နိုင်ငံများမှ ရနိုင်သမျှ ပေစာ၊ ကျောက်စာ၊ စာအုပ်စာပေ - ပြောဆိုချက်ပုံပြင် ဒဏ္ဍာရီများကို ယူဆောင်သွားကြသည်။ ထိုစာပေများကို လေ့လာရာမှ အထူး ဆန်းဆုံး၊ သဘာဝအကျဆုံး၊ သိပ္ပံပညာရပ်နှင့် အနီးစပ်ဆုံး ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေများကို လေ့လာမိကြတော့သည်။ သိပ္ပံပညာရပ်ကို ဦးထိပ်ပန်ဆင်ထားသော အနောက်နိုင်ငံများအတွက် ၎င်းတို့သိရှိထားသော သိပ္ပံပညာထက် ပို၍ သိပ္ပံနည်းကျသော ဗုဒ္ဓစာပေများကို လက်ခံလာကြသည်။ သိပ္ပံပညာရပ်သည် ရုပ်သဘာဝကိုသာ လေ့လာနိုင်သော်လည်း ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ ဗုဒ္ဓစာပေများမှာမူ

ရုပ်တရားထက် ပို၍နူးညံ့သိမ်မွေ့ သိမြင်နိုင်ခဲ့သည့် နာမ်တရားများကိုပါ ပြဆိုထားသဖြင့် အဆင့်အမြင့်ဆုံး သိပ္ပံဘာသာရပ်အဖြစ် လက်ခံလာကြသည်။ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ ဗုဒ္ဓဝိပဿနာအရ လောက၏ ဒုက္ခဟူသမျှကို ကျော်လွှား လွန်မြောက်နိုင်ကြောင်း သိရှိလာကြသည်။

သူတို့သည် သူတို့နိုင်ငံထုတ် မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်များတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်းအရာများကို ရေးသားလာကြသည်။ တစိုက်မတ်မတ် လေ့လာနေသော ပညာရှင်တို့ကမူ သူတို့၏ ဗုဒ္ဓနည်းကျ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များကို စာတစ်စောင် ပေတစ်ဖွဲ့ ကျမ်းတစ်ကျမ်းအဖြစ် ကမ္ဘာသို့ တင်ပြခဲ့ကြသည်။ ဗုဒ္ဓစာပေ၏ လေးနက်မှန်ကန်မှုကို ကိုယ်တိုင်စမ်းသပ် အားထုတ်ကြည့်ကြရာမှ အနောက်နိုင်ငံသား ပညာတတ် လူတော်များသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ် ပြောင်းလဲခံယူ ကျင့်သုံးလာကြသည်။ မိမိတို့ ကိုးကွယ်သော ဖန်ဆင်းရှင်ဘာသာဝါဒများဖြစ်သည့် ဟိန္ဒူ၊ ခရစ်ယာန်၊ အစ္စလာမ်၊ မဟာယာန၊ နတ် ကိုးကွယ်မှုများသည် ဘိန်းနှင့် တူသည်။ လူတစ်ယောက်၏ ခေါင်းထဲသို့ ဒဏ္ဍာရီများကို ရိုက်သွင်းလိုက်သဖြင့် ထိုသူသည် ဆန်းစစ်ဝေဖန်မှု မရှိဘဲ စွဲစွဲမြဲမြဲ ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသည်။ ဘိန်းစားတစ်ယောက် ဘိန်းစွဲလျှင် ဖြတ်ရန် မလွယ်ကူသည်နှင့် တူသည်။ ထို့ကြောင့် မာကစ် စသော ဂျာမန်ကွန်မြူနစ်ဝါဒီတို့က ဘာသာရေးသည် ဘိန်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့ကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာမှလွဲ၍ ကျန်သည့် ဘာသာဝါဒအားလုံးတို့သည် ဖန်ဆင်းရှင်ကို ကိုးကွယ်ကြသည်။ ဖန်ဆင်းရှင်များကလည်း အသက်လိပ်ပြာ ဇီဝ သရီရ ဝိညာဉ်တို့ကို လူ သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းသို့နည်းမျိုးစုံဖြင့် သွတ်သွင်းခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့သော ဖန်ဆင်းရှင်၏ အမတေလေးကို ထာဝရခိုင်မြဲသော အတ္တ - အတ္တမံ၊ အသက်၊ ဝိညာဉ်တော်ဟု သမုတ်ခဲ့ကြသည်။ သတ္တဝါတို့၏ဘဝကို အတ္တက စီမံနေသည်ဟု ဆိုခဲ့ကြသည်။

သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာသောအခါ ခန္ဓာကိုယ်ထဲတွင် သူတို့ပြောသည့် အတ္တကောင်လေးကို ရှာမတွေ့ခဲ့ပေ။ ယခုမူ အနောက်တိုင်းသားတို့သည် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ၊ ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာသုတ် - ဝိနည်း - အဘိဓမ္မာပိဋကစာပေ

တို့ကို ဖတ်ရှုရပြီး ရှင်တော်ဗုဒ္ဓက သတ္တဝါတိုင်း ဓာတ်ကြီးလေးပါးနှင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ရုပ်လောက စကြဝဠာ ကမ္ဘာ တော တောင် သမုဒ္ဒရာ နေ ရေ လေ သက်မဲ့တို့သည် ဓာတ်ကြီးလေးပါး၊ ရုပ်တရားတို့နှင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ သက်ရှိဟူသမျှကို ရုပ် နာမ် တရားနှစ်ပါးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ မိမိတို့သန္တာန်ရှိ မိမိတို့၏ ရုပ် နာမ် တရားတို့၏ လှုပ်ရှားမှုကြောင့် သင်္ခါရ ဓမ္မ သင်္ခါရလောက ဖြစ်လာရသည်။ သင်္ခါရ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ပြုလုပ်မှုဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ လူတိုင်းသိနေသော အလုပ်ပင်ဖြစ်သည်။ အလုပ်မှာ ကမ္မ ဖြစ်သည်။ ကမ္မကို ကံဟုခေါ်သည်။ သင်္ခါရနှင့် ကမ္မသည် အဓိပ္ပာယ်တူသည်။ လုပ်ဆောင်မှုပင်။ သင်္ခါရခေါ် ထိုကံသည် ကိုယ်နှုတ်စိတ် ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ ၃ပါးရှိသည်။ ကိုယ်နှုတ်စိတ် ကံတို့ဖြင့် အပြစ်မရှိတဲ့ ကောင်းတဲ့ အလုပ်ကို လုပ်လျှင် ကုသိုလ်ကံဖြစ်မည်။ မကောင်းတဲ့အလုပ်ကို လုပ်လျှင် အကုသိုလ်ကံဖြစ်မည်။ ကုသိုလ်ကံက ကောင်းတဲ့အကျိုး ဘဝသမ္ပတ္တိကို ပေးမည်။ အကုသိုလ်ကံက မကောင်းတဲ့အကျိုး ဘဝဝိပတ္တိ ဆိုးကျိုးကို ပေးမည်။ ထို ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံရဲ့ စွမ်းအင်သတ္တိကြောင့် လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသုရကာယဖြစ်ရသည်။ ဘယ်သူကမှ သတ္တဝါတွေကို မဖန်တီး။ ဘယ်တန်ခိုးရှင်ကမှ သတ္တဝါတွေကို အပါယ်မပို့နိုင်။ နတ်၊ ဗြဟ္မာဘုံ မပို့နိုင်။ ၃၁ဘုံ သံသရာလည်နေအောင် အထက်အောက်ရောက်အောင် မည်သည့်ဘုရားရှင်၊ မည်သည့်တန်ခိုးရှင်ကမှ မပို့နိုင်။ မိမိပြုလုပ်သောကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကသာ ပို့နေခြင်းဖြစ်သည်။ လောကတွင် သတ္တဝါအားလုံးအတူ တူပင် ဖြစ်သည်။ ဘုရား၊ ရဟန္တာ၊ သူတော်စင်တွေ ဖြစ်ချင်လျှင် ပါရမီကုသိုလ် တွေ လုပ်ပါက ဘုရားလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ရဟန္တာလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ အကုသိုလ် မျိုးစေ့ ကုသိုလ်မျိုးစေ့တွေကြောင့် သံသရာလည်ရသည်။ သတ္တဝါမျိုးစုံ အဆင့်အတန်း နိမ့်မြင့် ကွဲပြားရသည်။ ဘယ်ဘုံ ဘယ်ဘဝ ဘယ်သတ္တဝါပဲဖြစ် ဖြစ် အို၊ နာ၊ သေမှ မလွတ်နိုင်။ နိဗ္ဗာန်ရမှ လွတ်မည်။ ရုပ် နာမ် သဘာဝမှန်ကို သိပြီး အားထုတ်ပါမူ သံသရာစက်ကြီးမှ လွတ်တော့သည်။ သတ္တဝါတိုင်းကိုယ် လုပ် ကိုယ်ခံ၊ ကမ္မဿကတာ ကံသာ အဓိက ဖြစ်သည်။

ဖန်ဆင်းရှင်အစစ်မှာ ကံ

ဘဝပြဿနာအဖြေရှာနေသော သိပ္ပံပညာရှင်တို့အဖို့ ယခုမှ အဖြေမှန်ကို တွေ့ရသည်။ သတ္တဝါတွေကို ဘယ်သူမှ ဖန်ဆင်းနေသည် မဟုတ်။ ဖန်ဆင်းရှင် ဘုရားရှင်ဆိုတာ မရှိဟူသော အဖြေမှန်ကို သိလာကြသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် ဗုဒ္ဓစာပေများကို အားပါး တရလေ့လာကြပြီး သူတို့လူများနားလည်စေရန် ကျမ်းစာများကို ရေးသားထုတ်ဝေကြသည်။ ဗုဒ္ဓဝိဇ္ဇာကျမ်းစာအုပ်များကို လူအများ ဖတ်ရှုနိုင်ရန် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ ဂျာမန်ဘာသာ၊ ရုရှဘာသာ၊ စပိန်ဘာသာ စသည့် ဘာသာရပ်များသို့ ပြန်ဆိုကြသည်။ ထိုသိပ္ပံပညာရှင်အနောက်တိုင်း ပညာရှင်များသည် သဘာဝကျ၍ စစ်မှန်သော ဗုဒ္ဓဘာသာကို လေ့လာတွေ့ရှိကြသော ကံကောင်းသည့်သူများ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့၏ ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် လူအများသည် “ကံကောင်းလေစွ ဗုဒ္ဓဘာသာဘဝ” ဟု ဥဒါန်းကျူးရလောက်အောင် သံသရာအတွက် အမှန်ဆုံး အကောင်းဆုံး တန်ဖိုးအရှိဆုံး ဗုဒ္ဓဘာသာဘဝကို ရရှိကြလေသည်။ သူတို့သည် ဤမျှတွင်သာ ရပ်တန့်မနေဘဲ သူတို့၏ လောကီစည်းစိမ် ရာထူး ဂုဏ်သိန် ဘဝသမ္ပတ္တိ ဘောဂ သမ္ပတ္တိနှင့် မိဘဆွေမျိုး အသိုင်းအဝိုင်းကိုပင် စွန့်ကာ မြင့်မြတ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်ဘဝ ဥပသမ္ပဒကံအဖြစ် လောကီ ခွာရှောင်၍ ရဟန်းဘောင်သို့ ပြောင်းလဲ ဝင်ရောက်သွားကြသည်။ လောကီသက်သက် ဇိမ်ယစ်မှုများကို ပယ်ခွာ၍ သင်္ကန်းသုံးထည်၊ သပိတ်တစ်လုံးသာ ဆောင်ယူ၍ ထီးဖိနပ်မစီးဘဲ တောတောင် အထပ်ထပ် ခြေကျင်ဖြတ်ကျော်၍ သာသနာပြုခဲ့ကြလေသည်။ သူတို့၏ အဓိကဆန္ဒမှာ လူသားတိုင်း အစစ်အမှန် ကိုးကွယ်ကြပြီး ဒုက္ခသည်ဘဝမှ လွတ်မြောက်စေချင်၏။ လူသားသတ္တဝါတို့ မိစ္ဆာဝါဒမှ ကင်းလွတ်ကြပြီး စစ်မှန်သည့် ဗုဒ္ဓဝါဒကို ကိုးကွယ်ကြကာ ကံကောင်းလေစွ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဘဝကို ခံယူကြစေရန် ဖြစ်ပေသည်။

ထင်ရှားသော ပညာရှင်များ

ဥရောပသားတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေကို လေ့လာကြပြီး သက်ဆိုင်ရာ အင်္ဂလိပ်၊ ဂျာမနီ၊ ရုရှစာပေများအဖြစ် ဘာသာပြန်ဆိုကြသည်။ ထိုပညာရှင်

တို့၏ ဘာသာပြန်စာပေများကို ဖတ်ရှုကြရသဖြင့် အနောက်ကမ္ဘာတစ်လွှား သည် ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေ ပြန့်ပွားလာသည်။ ဗုဒ္ဓတရားတော်များ ထွန်းကားလာ သည်။ ဖန်ဆင်းရှင်ဘုရားသခင် ကိုးကွယ်မှုဟူသော အမိုက်မှောင်ကို ဖြိုခွင်း ကာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ကမ္မဝါဒ - မိမိလုပ်လျှင် မိမိရမည်၊ လုပ်သမျှ ခံရမည်၊ စံရ မည်ဟူသော သဘာဝဓမ္မနှင့် ကိုက်ညီသော ကမ္မနိယာမကို လက်ခံလာကြ သည်။ ကောင်းသောကံများကို ပြုလုပ်လာကြသဖြင့် ကံကောင်းသူများ ဖြစ် လာကြသည်။ ထိုခေတ်က ဗုဒ္ဓဘာသာပြန့်နှံ့ရေးကို ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့သူများမှာ အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်တို့ဖြစ်ကြသည်။

(၁) ၁၈၂၅ ခုနှစ်တွင် ဂျော့တန်နာ (George Turnour) သူသည် သီရိလင်္ကာ၌ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ် ဗုဒ္ဓဘာသာကို လေ့လာပြီး Bengal Asiatic Society ဘင်္ဂါအာရှတစ်ဂျာနယ်၌ ဗုဒ္ဓဝင် Biography of Buddha ကို စတင်ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၈၄၄ တွင် ဗန်နော့စ်သတင်း ဖြန့်ချိရေးစာစောင်၌ ဗုဒ္ဓအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးခဲ့ပြန်သည်။

(၂) ၁၈၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် မစ္စတာဆင်ဒီနာနှင့် မစ္စတာ ပါကေဒီယတ် တို့သည် ဗုဒ္ဓအတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ တရားတော်များကို ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့ပြန်သည်။

(၃) ၁၈၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် မစ္စတာဆပင်ဆာဟာဒီ (Mr. Rspence Hardy) သည် ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း Manual of Buddhism စာအုပ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ နယ်ချဲ့ လက်အောက်မကျရောက်ခင် အချိန်များကပင် စတင်နေကြပြီဖြစ်သည်။

အမှန်တကယ်ဆိုရမူ သူသည် သီဟိုဠ်နိုင်ငံတွင် ဝစ္စလီမစ်ရှင် ခရစ်ယန် သာသနာပြုရန် ရောက်လာသည့် သာသနာပြုဆရာတစ်ဦးသာ ဖြစ်သည်။ စောစောပိုင်းက သူသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချရေးသားခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ထိုခေတ် ထိုအချိန်တွင် ဥရောပတက္ကသိုလ်များတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို စိတ်ဝင် တစား လေ့လာနေကြသူ များပြားနေသဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ရှုတ်ချချေပရန် ပြန်လှန်ရေးသားရာမှ ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်းစာအုပ်ကို ရေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

သူ၏ အရေးအသားကြောင့် အနောက်ဥရောပသားများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ပို၍ သိလာကြသည်။

(၄) ၁၈၆၄ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်မှ ရောဘတ်ချလ်ဒါ (R.E. chlder) နှင့် ရိုင်း ဒေးဗစ် (Rays David) တို့သည် သီဟိုဠ်သို့ ပဋိညာဉ်ဝန်ထမ်းအဖြစ် ရောက်လာကြသည်။ ရိုင်းဒေးဗစ်သည် သီဟိုဠ်ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တသုမင်္ဂလ ထံတွင် ပါဠိဘာသာကို သင်ယူပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆို ဖြန့်ချိခဲ့သည်။

(၅) ၁၈၇၄ ခုနှစ်တွင် ဂျာမနီပြည်သား မစ္စတာ ဆော်လ်မွန်လက်ဖီးပင် သည် သက္ကတဘာသာဖြင့် ရေးထားသော လလိတဝိတ္ထာရ - တင့်တယ်ခြင်း အသရေတော်အကျယ် အမည်ရှိ ဗုဒ္ဓဝင် ဗုဒ္ဓစရိတအကျယ်ကျမ်းကြီးကို ဂျာမန်ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုရေးသားခဲ့သည်။

(၆) မစ္စတာ ဖော့စ်ဘောလ်ကလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ ပါဠိတော်များကို သင်ယူလေ့လာပြီး အင်္ဂလိပ်စာဖြင့် စတင်ပြန်ဆို ရေးသားဖြန့်ဝေခဲ့သည်။

(၇) မစ္စတာ မက်ကီစ်မူလာကလည်း အာရှနိုင်ငံများ၏ ဘာသာဝါဒ ဆိုင်ရာ စာအုပ်များကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓစာပေ အများဆုံး ပါဝင်သည်။

(၈) ၁၈၇၉ ခုနှစ်တွင် အာရှနိုင်ငံများသို့ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ရောက်လာသော ဆာအက်ဒွင်အာနီး (Sir Edwin Arnod) သည် သက္ကတစာပေ၊ ဗုဒ္ဓစာပေတို့ကို လေ့လာပြီး လလိတဝိတ္ထာရကျမ်းလာ ဗုဒ္ဓအကြောင်းအရာကို လေ့လာပြီး The Light of Asia အာရှအလင်းရောင် ကဗျာကြီးကို ရေးသားခဲ့သည်။ The Great Renouncetion မဟာဘိနိက္ခမ - မြတ်သော တောထွက်တော်မူခြင်း ကဗျာစာအုပ် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဤစာအုပ်သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အလွန်ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့ပြီး အကြိမ် ၆၀ ကျော် ပုံနှိပ်ခဲ့ရသည်။ ထိုကဗျာကြီး၏ ကျေးဇူးကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို စိတ်ဝင်စားလာသူများ အလွန်များပြားလာခဲ့သည်။

အာနီးသည်မြန်မာပြည်၌ အာနန္ဒမေတ္တေယျ ဖွဲ့စည်းသည့် ဗုဒ္ဓသာသနာသမာဂမခေါ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓသာသနာအသင်းကြီးမှ ထုတ်ဝေသော ဗုဒ္ဓဝါဒစာစောင်၌ The Golden Temple အမည်ရှိ ရွှေတိဂုံစေတီဘွဲ့ကဗျာကြီးကို ၁၉၀၃ ခု စက်တင်ဘာလ ပထမဆုံးထုတ် စာစောင်၌ ရေးသားခဲ့သည်။ အာရှအလင်းရောင်စာအုပ်မှာ လူကြိုက်များ ကျော်ကြားလှသဖြင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရက “ဆာ” ဘွဲ့ဖြင့် သူကောင်းပြုခဲ့ရသည်။ ထိုစာအုပ်ကို ဂျာမန်ဘာသာ၊ ပြင်သစ်ဘာသာ၊ ရုရှားဘာသာများပြန်ဆိုထုတ်ဝေခဲ့ရသည်အထိ ကမ္ဘာကျော်ခဲ့သည်။

(၉) ၁၈၈၁ ခုနှစ်တွင် ပါမောက္ခ မစ္စတာ ရိုက်ဒေးဗစ် (Dr. Ray David) နှင့် မစ္စတာရိုက်ဒေးဗစ် ဇနီးမောင်နှံတို့သည် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် ညှိနှိုင်းကာ ပါဠိဘာသာအသင်း Pali Society of Landon အသင်းကို စတင်တည်ထောင်ပြီး ပါဠိတော် စာအုပ်များကို ရောမအက္ခရာဖြင့် ရေးသားပြီး နိကာယ်ငါးရပ် ပါဠိတော်စာအုပ်များနှင့် အဋ္ဌကထာအချို့ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ကြသည်။ ၎င်းအသင်းမှ ပြန်ဆိုခဲ့သော ကျမ်းစာများမှာ -

- ၁။ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ - ဗီဇော့စ်ဘောလ်က ဘာသာပြန်ဆိုပြီး ၁၈၅၅ ခုနှစ်တွင် ကိုပင်ဟေဂင် မြို့၌ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။
- ၂။ ဇာတကအဋ္ဌကထာများ - ဗီဇော့စ်ဘောလ် ဘာသာပြန်ဆို၍ အတွဲ ၅ တွဲလုံးကို ၁၈၇၇ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။
- ၃။ ဒီယနိကာယ (ပ)တွဲ - T.W.R David နှင့် J.E. capentor တို့က ဘာသာပြန်သည်။ ၁၈၉၈ ခုနှစ်တွင် P.T.S မှ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။
- ၄။ မဇ္ဈိမနိကာယ - ဗီထရန်ကနား ပြန်ဆို၍ ၁၈၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် P.T.S က ထုတ်သည်။

- ၅။ မိလိန္ဒပဉ္ဇ - ဗီထရန်ကနား ပြန်ဆို၍ ၁၈၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် P.T.S က ထုတ်သည်။
- ၆။ သံယုတ္တနိကာယ - လီအွန်ဖီးသား ပြန်ဆို၍ ၁၈၈၄ ခုနှစ်တွင် P.T.S က ထုတ်သည်။
- ၇။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ - ရဲဗရင်းရစ်ချ်ဒ်မောင်ရစ် ပြန်ဆိုပြီး ၁၈၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် P.T.S က ထုတ်သည်။
- ၈။ ဝိနယပိဋက၊ စူဠဝဂ္ဂ (ဒု-တွဲ) မစ္စတာ ဟာမင်အိုလ်ဘာဂ် ပြန်ဆိုပြီး ၁၈၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် P.T.S က ထုတ်သည်။
- ၉။ ဝိနယမဟာဝဂ္ဂ - မစ္စတာ ဟာမင်အိုလ်ဘာဂ်က ပထမပြင်ဆင်၍ ၁၈၇၉ ခုနှစ်တွင် P.T.S က ထုတ်သည်။
- ၁၀။ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် - မစ္စတာ ရောဘတ်အောဇာချိုက် ပေဒါ ပြန်ဆို၍ ၁၈၇၈ ခုနှစ်တွင် P.T.S က ထုတ်သည်။
- ၁၁။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် - ၁၈၈၃ တွင် သီဟိုဠ်နိုင်ငံ ကိုလံဘိုမြို့မှ ရိုက်နှိပ်သည်။
- ၁၂။ ဥဒါနပါဠိ - မစ္စတာပေါလ်စတိန်သယ်လ်က ပြန်ဆို၍ ၁၈၈၅ ခုနှစ်တွင် P.T.S က ထုတ်သည်။
- ၁၃။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ - မစ္စတာဟင်နရီကလက်ဒါရင် ပြန်ဆိုထုတ်ဝေသည်။

အမေရိကန်နိုင်ငံသား မစ္စတာဟင်နရီကလက်ဒါရင်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ အကြောင်းလေ့လာပြီး Buddhist Intransation စာအုပ်ကို ရေးသားကာ

၁၈၉၆ ခုနှစ်တွင် ဟားဗတ် အရှေ့တိုင်းစာပေမှ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ - ထိ ၁၀ ကြိမ် ရိုက်ရသည်။ ဥရောပတွင် ထင်ရှားသော စာအုပ်ဖြစ်သည်။

ဂျာမန် ဗုဒ္ဓဘာသာပညာရှင်များကလည်း ဗုဒ္ဓစာပေများကို ဂျာမန် ဘာသာ ပြန်ဆိုရန် ကြိုးစားလာကြသည်။

၁၈၉၃ တွင် ဒေါက်တာ ကောတာကာလ်ဖြူဂျင်နရယ်က မဇ္ဈိမနိကာယ ပါဠိ၊ ဒီယနိကာယပါဠိ၊ ခုဒ္ဒကနိကာယပါဠိ၊ ဓမ္မပဒပါဠိနှင့် အဋ္ဌကထာတို့ကို ဂျာမန်ဘာသာ ပြန်ဆိုထုတ်ဝေခဲ့ကြသည်။ ဒေါက်တာကောတာကာလ်ကို ဟိုလ်ဒင်ဘာဂ်၊ အမ်ဝေါလ်ဆာ၊ အယ်လ်ဘွန်ကာဆိုဒါ၊ အေဖန်ဂ်စိတ်၊ ဂျေဒူ တိုက်တ်တို့က ကူညီပြန်ဆိုပေးခဲ့ကြသည်။ နောင်အခါ၌ ၁၈ - ရာစုတွင် ဂျာမနီ ပြည်သား ထင်ရှားသော ဗုဒ္ဓဘာသာ ပညာရှင်များ ဖြစ်လာကြသည်။

ထိုဂျာမန် ဗုဒ္ဓဘာသာ ပညာရှင်များထဲမှ လူ့ဘောင်ကို ခွာရှောင်၍ ရဟန်းဝတ်လာသူမှာ ဘဒ္ဒန္တဉာဏတိလောက ဂျာမန်ရဟန်းတော် ဖြစ်သည်။ သူသည် အင်္ဂုတ္တရနိကာယအားလုံးနှင့် မိလိန္ဒပဉ္စ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာတို့ကို ဂျာမန်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် ၁၈ - ရာစုတွင် ဥရောပတိုက်သား ပညာရှင်များသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို များစွာလေ့လာကြပြီး သက်ဆိုင်ရာ ဘာသာအသီးသီးသို့ ပြန်ဆိုခဲ့ ကြသဖြင့် ဥရောပမြေပြင်ဝယ် ဗုဒ္ဓစာပေများ ထိုးဖောက်လာလေသည်။

အဓိပ္ပာယ်မှန်ကန် တိကျစေရန် ပါဠိအဘိဓာန် ပြုစုကြခြင်း ဗုဒ္ဓ၏တရား တော်များကို မာဂဇဘာသာခေါ် ပါဠိဘာသာဖြင့် သင်္ဂါယနာ တင်ခဲ့ကြသည်။ ပါဠိဘာသာသည် ယခုအခါ ကမ္ဘာတွင် သုံးစွဲမှုမရှိတော့သဖြင့် ဘာသာသေ တစ်ခု ဖြစ်နေသည်။ ပါဠိဘာသာကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့က ရှေးဦးဘာသာ၊ ကမ္ဘာတွင် ပထမဦးဆုံးပေါ်လာသော ဘာသာဟူ၍ ခံယူထားသည်။ သက္ကတ ဘာသာကို အသုံးပြုသော သူတို့ကလည်း သူတို့၏ သက္ကတဘာသာသာလျှင် မူလဘာသာဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ ပါဠိဘာသာဝေါဟာရတို့ကို စိစစ်လျှင် ပါဠိဘာသာသည် မူလဘာသာ ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ဘာသာဗေဒသမားတို့ကမူ လက်ခံချင်မှ လက်ခံပေမည်။ ယခုခေတ် အသုံးပြုနေကြသော လက်တင်

ဘာသာ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာတို့သည် ပါဠိဘာသာမှ မြစ်ဖျားခံလာနိုင်ကြသည်။ ဥပမာ အင်္ဂလိပ်စကားကို ကြည့်ပါ။ မိခင်ကို ပါဠိဘာသာက မာတာ ခေါ်သည်။ အင်္ဂလိပ်က မားသား Mother ဖြစ်သည်။ ဖခင်ကို ပိတာ ခေါ်သည်။ ဖားသား ဖြစ်သည်။ အစ်ကိုကို ဘာတာခေါ်သည်။ ဘရားသား ဖြစ်နေသည်။ သမီးကို ဝိတာ ခေါ်သည်။ အင်္ဂလိပ်က ဒေါတား ဖြစ်နေသည်။ တူညီသည့်အချက်များ များစွာ ရှိနေသဖြင့် ပါဠိဘာသာသည် မူလဘာသာဖြစ်သည်ဟူသော အယူ အဆသည် နီးစပ်သည်။

ဤပါဠိဘာသာကို ကမ္ဘာဦးလူများ၊ နတ်ဗြဟ္မာများ၊ ဘုရားရှင်များ၊ စကားသံလုံးဝမကြားဘူးသူများ ပြောဆိုကြသည်ဟု စာပေတွင် လာပါသည်။ မည်သို့ပင် ဖြစ်ပါစေ။ ပါဠိဘာသာမှာ ဘုရားရှင်၏ ဓမ္မရတနာများကို ရှင်းပြရာ ဘာသာဖြစ်၍ အဖိုးတန်ဘာသာတစ်ခုဖြစ်သည်ကတော့ ဧကန်ပင်ဖြစ်သည်။ မြင့်မြတ်သောအရာတို့၏ သဘာဝမှာ ပေါ်ချိန်တန်လျှင် ပေါ်မည်။ ပျောက်ကွယ်ချိန်တန်လျှင် ပျောက်ကွယ်နေမည်။ သို့မှသာ အနာမသတ္တ ပရိဘောဂ် - မြင့်မြတ်သူတို့သာ သုံးထိုက်သော အဖိုးတန်အရာဖြစ်သည်။ အဖိုးတန် စိန်ကျောက်ပတ္တမြားများသည် ရှားပါးရပေမည်။ လမ်းခင်းကျောက်ကဲ့သို့ ပေါများမည် မဟုတ်။ ထို့အတူပင် ဘုရားရှင်တို့၏ အသုံးအဆောင်တို့သည် ဘုရားရှင်လက်ထက်တွင်သာ ရှိနိုင်သည်။ ဘုရားရှင်မရှိလျှင် ပျောက်ကွယ်မြဲဖြစ်သည်။ ရှားပါးပေမည်။ ရှားပါးမှ ရတနာထိုက်ပေမည်။ ရတနာထိုက်မှ တန်ဖိုးရှိပေမည်။

သို့အတွက် ဘုရားစကားတော်တို့သည် ကမ္ဘာသုံးများသော လူသုံးများသော စကားတို့မဟုတ်ပေ။ အဆင့်မြင့်သူကံကောင်းသူတို့သာ သိနိုင်သုံးစွဲနိုင်လေသည်။ ဘုရားစကားတော်များမှာ ဘာသာသေများဖြစ်၍ နေ့စဉ်သုံးစကားကဲ့သို့ အဓိပ္ပာယ်မပြောင်းပေ။ မိုက်သည်ဟူသော စကားမှာ မကောင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော်လည်း ဒီကောင်မလေး သိပ်မိုက်တယ်ကွာဟု ယခုအခါ အကောင်းအဖြစ် သုံးနေသည်။ ဘာသာသေမှာမူ ဝေါဟာရသည် မပြောင်းလဲပေ။ ထို့ကြောင့် ဘုရားဟောစကားလုံးများသည် တိကျသည်။ ခိုင်မာသည်။

ပြည့်စုံသည်။ ပြောင်းလဲမှုမရှိပေ။ ဘုရားရှင်၏ အဘိဓမ္မာစကားလုံးများ၊ ဝိပဿနာစကားလုံးများသည် အဓိပ္ပာယ် တိကျဖို့လိုသည်။ သဒ္ဓါအထားအသို ပုဒ်၊ ဗျည်း၊ ဓာတ်၊ ပစ္စည်း၊ ဝိဘတ်၊ သမာဿ၊ တဒ္ဓိတ်၊ ကိတ်၊ ဝိဂြိုဟ်၊ ဝစနတ်တို့ တည်ငြိမ်မှ သဘာဝဓမ္မတို့ကို တိတိကျကျ ဘာသာပြန်ဆိုနိုင်မှ အမှန်အတိုင်း ရှုမြင်ပွားများ အားထုတ်နိုင်မည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဥပသာရပုဒ်၊ နိပါတ်ပုဒ် ရှေ့နောက် ဆက်လိုက်သည်နှင့် အဓိပ္ပာယ် ပြောင်းသွားနိုင်သည်။ ထိုသို့ ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်ဝေါဟာရတို့တညီတည်းတချက်တည်းတိတိကျကျဖော်ပြနိုင်ရန်ဆိုလျှင် ပါဠိအဘိဓာန်ကျမ်းများ လိုလာသည်။ ပါဠိတော်၏ ဆိုလိုချက် သဘာဝဓမ္မတစ်ခုအတွက် ဘာသာပြန် ရေးသားကြရာတွင် တိကျသော အနက်အဓိပ္ပာယ် ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့်အညီ ဘာသာပြန်ဆိုနိုင်ရန်အတွက် ကမ္ဘာသုံးဘာသာတစ်ရပ်ဖြင့်မှန်ကန်တိကျသော ပါဠိအဘိဓာန်ထားရှိသင့်ကြောင်း ဆွေးနွေး တိုင်ပင်ခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက် ဗုဒ္ဓဘာသာ ပညာရှင်တို့သည် ပါဠိအဘိဓာန်ကျမ်းကြီးများကို ရေးသားခဲ့ကြသည်။

လန်ဒန်တက္ကသိုလ်မှပါဠိနှင့်ဗုဒ္ဓစာပေပါမောက္ခအရှုတစ်အသင်းကြီး (သီဟိုဠ်အသင်းခွဲ) ၏ ဂုဏ်ထူးဆောင် အသင်းသားဖြစ်သော ရောဘတ်လေဇာ ချီလီဒါသည် သီဟိုဠ်၌ တာဝန်ဖြင့် အမှုထမ်းနေစဉ် သီဟိုဠ်သား ပညာရှင် ရဟန်းတော်များနှင့် ညှိနှိုင်းပြီး ၁၈၇၂ ခုနှစ်တွင် ပါဠိ + အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ကြီးကို ရေးသားပြီး လန်ဒန်မှာ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

လန်ဒန်ပါဠိအသင်းကြီးမှ မစ္စတာ ရိုက်စ်ဒေးဗစ်တို့ ဇနီးမောင်နှံက လည်း ပါဠိဘာသာအဘိဓာန်ကျမ်းကြီးကို ရေးသားခဲ့သည်။

မစ္စစ်စတီးဒ်သည် ချီလီဒါပါဠိအဘိဓာန်မှ အရာဝတ္ထုများနှင့် မာတိကာစဉ်များကို ရေးသားကူညီခဲ့သည်။

ပရော်ဖက်ဆာ ဒူရောဇယ်လီကကဝဂ်ကို ရေးသားခဲ့သည်။ ဒေါက်တာ ဒဗလျူ အိပ်ချ်ဒီရော့စ်က စဝဂ်မှ တဝဂ်အထိ ပုဒ်များကို ရေးသားခဲ့သည်။

ဒေါက်တာမာဗယ်လ်အိပ်ချ်ဗိုဒ်ကလည်း ပဝဂ်ကို ပြုစုခဲ့သည်။ ပရော်ဖက်ဆာ ဆာစတိန်နီက ယမှ ဟ အထိ ပုဒ်များကို ရေးခဲ့သည်။ ဤအဘိဓာန်

ကျမ်းကြီးကို ပြုစုရာ၌ ဒေါက်တာဘီဒမန်ဟာဗီ ရေးသားခဲ့သော ပါဠိတော် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်စာအုပ်များကို အများဆုံး ကိုးကားခဲ့သည်။ ဤအဘိဓာန် ကြီးကိုပရော်ဖက်ဆာဒေါက်တာအန်ဒါဆင်က၁၉၀၇ခုနှစ်တွင်တည်းဖြတ်ပြီး ၁၉၀၉ ခုနှစ်တွင် P.T.S က ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ထိုအဘိဓာန်ထက် ကျယ်ဝန်းသော အဘိဓာန်ကျမ်းကြီးတစ်ဆူကို လည်း ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ ပါဠိအသင်းမှ ပြုစုထုတ်ဝေခဲ့ပြန်ပါသည်။

ဒိန်းမတ်နိုင်ငံ ပါဠိအသင်းကလည်း ပါဠိအင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်ကျမ်းကြီး တစ်ဆူကို ထပ်မံထုတ်ဝေခဲ့ပါသေးသည်။

ဤသို့ဖြင့် ဗုဒ္ဓ၏ ဒေသနာတော် ဝေါဟာရတို့ကို မိမိတို့၏ တိုင်းရင်း ဘာသာပြန်ဆိုရာ၌ အင်္ဂလိပ်၊ ဂျာမန်၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဒိန်းမတ် ဘာသာရပ် အသီး သီးနှင့် ရှိလာသဖြင့် တစ်ကမ္ဘာလုံး ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်ကို ဘာသာပြန်ဆိုရာ တိကျသော အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြနိုင်လာသည်။

အနောက်ကမ္ဘာတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းများ ပေါ်ထွက်လာခြင်း

ဥရောပအမှောင်ခေတ် တစ်ခေတ်လုံး ဥရောပကို ဖုံးလွှမ်းနေရာယူထားခဲ့သော ခရစ်ယာန်ကျောင်းတော်များသည် သိပ္ပံပညာရပ်ပေါ်ထွန်းစ ပြုလာသောအခါ သမ္မာကျမ်းစာကို ဆန့်ကျင်သည်၊ ခရစ်ယာန်ဝါဒကို ယှဉ်ပြိုင်အနိုင်ယူသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ သိပ္ပံပညာရှင်တို့ကို သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲဖမ်းဆီးထောင်ချ နှိပ်ကွပ်ခဲ့ကြသည်။ ဘေကွန် စသော သိပ္ပံပညာရှင်တို့ကို အရှင်လတ်လတ် မီးရှို့သတ်ကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟု သမုတ်ခဲ့ကြသည်။ နက္ခတ္တပညာရှင်တို့သည်လည်း ကမ္ဘာဂြိုဟ်သည်နေကြယ်ကြီးကို ဗဟိုပြု၍ လှည့်ပတ်နေသည်ဟု နက္ခတ်မှန်ပြောင်းတို့ အစွမ်းဖြင့် သိလာရသော်လည်း ကမ္ဘာဂြိုဟ်သည်သာ နက္ခတ်တာရာအားလုံး၏ ဘုရင်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာကြီးသည်အလုံးမဟုတ် အပြားဖြစ်သည်ဟူသော မှားယွင်းသော ဝါဒအတိုင်း လက်ခံရန်ကြိုးစားခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘာလုံးပါသည်ဟုဆိုလျှင် သမ္မာကျမ်းစာနှင့်မညီဟုဆိုကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအဖြစ် မီးရှို့သတ်မှာကြောက်၍ အမှန်တရားများကို မဖော်ပြရဲကြပေ။ သို့သော်လည်း သိပ္ပံပညာသည် အချိန်ကြာလာသောအခါ သမ္မာကျမ်းစာ၏ အမှားကို ထောက်ပြ၍ ရဲဝံ့စွာ သုတေသနပြုနိုင်ခဲ့ကြသဖြင့် ယခုအခါဝယ် သိပ္ပံပညာရပ်ကို ယှဉ်ပြိုင်မရ နောက်ဆုတ်ပေးခဲ့ကြရသည်။

ဤအတူပင် အနောက်ကမ္ဘာ ခရစ်ယာန်ဘာသာသည် လက်ဝါးကြီး အုပ်၍ ဖန်ဆင်းရှင်ဝါဒဖြင့် လွှမ်းခြုံနေရာယူခဲ့ရာမှ ယခုအခါ ကမ္ဘာဝါဒ ဗုဒ္ဓ ဒေသနာတော်တို့ နေရာယူလာကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ဥရောပ၏ ဆန်းသစ်စလစန္ဒာဖြစ်လာသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာကို တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်း ကျေနပ်နှစ်သက်ရာမှ ခရစ်ယာန်ဘာသာကို စွန့်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ပြောင်းလဲခဲ့ကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အချင်းချင်းတွေ့ကြသောအခါ ဗုဒ္ဓအကြောင်း၊ ဓမ္မအကြောင်းဆွေးနွေးကြရာမှ အသင်းအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းရန် အကြံရလာကြသည်။ ဓမ္မ၏ အမြိုက်အရသာကို မိမိတို့ မိသားစုတွေလည်း ဖြန့်ဝေ ခံစားစေချင်လာသည်။ ဦးလောကနာထမှာမူ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘဝဖြင့် ဘဝဇာတ်သိမ်းခဲ့ကြရသော မိမိ၏ မိဘနှစ်ပါးအတွက် တဿယ ယူကြုံးမရ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်ဟု မိမိရင်ထဲမှ ဆန္ဒကို ဖွင့်ဟဝန်ခံခဲ့သည်။ လမ်းမှားသို့ ရောက်နေကြသော မိမိတို့၏ ဆွေမျိုးသားချင်းတို့ လမ်းမှန်ပေါ် ရောက်ရှိရေးအတွက် အချင်းချင်းလက်တွဲ ဆောင်ရွက်ရန် အသင်းအဖွဲ့ဖွဲ့ရေး အလေးထားလာကြသည်။ အပြစ်အကြီးဆုံးဘေးမှာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘေး၊ ကိုးကွယ်ရာမှားမှုဘေးကြီးဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်ကြသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်များကို ဘာသာပြန်ခြင်း၊ ဖြန့်ဖြူးခြင်း၊ ကျမ်းစာပြုခြင်းဖြင့် ကျေနပ်မနေကြဘဲ ဗုဒ္ဓ၏ ဆုံးမတော်မူချက်အတိုင်း ကိုယ်တိုင် သီတင်းသီလ ဆောက်တည်လာကြသည်။ သရဏဂုံဆောက်တည်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ် ခံယူလာကြသည်။ ဘာဝနာတရားများကို ကျင့်ကြံ အားထုတ်လာကြသည်။ ရဟန်းသံဃာတော်များကို ပင့်ဖိတ်ပြီး တရားဆွေးနွေးခြင်း၊ တရားနာယူခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်နိုင်စေရန်အတွက် စတင်လှုပ်ရှားလာကြသည်။

၁၉၅၀ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး အာဂျေဂျက်ကဆန် R. Jackson သည် လန်ဒန်မြို့ ရီဂျင်းပန်းခြံ၌ ထင်းရှူးသေတ္တာကို တရားဟောစင် ပြုလုပ်လျက် ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်ကို လူထုပရိသတ်အား စတင်ဟောကြားခဲ့သည်။ သူသည် မြန်မာပြည်၌ စစ်မှုထမ်းရောက်ခဲ့ဖူးသော ဂျေ-အာပိန် J.

Payne အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတစ်ယောက်နှင့် စာအုပ်ဆိုင်တစ်ဆိုင်ဖွင့်ကာ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများကို ရောင်းချခဲ့သည်။ သူတို့နှစ်ဦးသည် ၁၉၀၆ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်ပြည်၌ ပထမဦးဆုံးသော ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း Buddhist Society ကို စတင်တည်ထောင်ကြသည်။

မစ္စတာအာပိန်၏ ဗုဒ္ဓဘာသာဟောပြောပွဲကို နားထောင်ခဲ့သူများထဲမှ Christmas Humphrey ဆိုသူသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို စိတ်ဝင်စားလာပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းသို့ ဝင်ရောက်ကာ အသင်း၏ တိုးတက်ရေးကို ကြိုးစားဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဤအသင်းသည် မကြာမီမှာပင် အင်္ဂလိပ်ရဟန်းတော် အာနန္ဒမေတ္တေယျနှင့် ဆက်သွယ်မိသည်။ အာနန္ဒမေတ္တေယျ၏ ဦးဆောင်ဟောပြောမှုကြောင့် အင်္ဂလန်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော် ပြန့်ပွားလာပြီး အိုင်ယာလန်အထိ တိုးချဲ့နိုင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ထိုအသင်းကို P.T.S အသင်း ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သော ပရော်ဖက်ဆာ ရိုက်စ်ဒေးဗစ်ဇနီးမောင်နှံနှင့် ပရော်ဖက်ဆာ အီးတီမစ်လ်တို့ကပါဦးဆောင်ပူးပေါင်းလာပြီး ဗြိတိန်အိုင်ယာလန်ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းကြီး The Buddhist Society of Great Britain Ireland ကို ထူထောင်နိုင်ခဲ့ကြသည်။

အသင်းသားများမှာ ပညာတတ်များဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာပညာဗဟုသုတ ပြန့်ပွားလာသည်။ အာနန္ဒမေတ္တေယျက အာဂျေလျက်ဆင်တို့နှင့်အတူ ဦးဆောင်ပြီး Buddhist Review ဂျာနယ်ကို ထုတ်ခဲ့သည်။

၁၉၂၄ တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းတိုက် Buddhist Lodge ကို တည်ထောင်ပြန်သည်။ Buddhist in England မဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်ဝေကြသည်။ The Middle Way စာစောင်ကိုပါ ၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၉၂၆ သို့ ရောက်သောအခါ သီဟိုဠ်နိုင်ငံသား အနာဂါရိယဓမ္မပါလသည် Christmas Humphreys နှင့်တွဲ၍ အင်္ဂလန်မဟာဗောဓိအသင်းကြီးကို တည်ထောင်ပြီး Britain Buddhist စာစောင်ကို ထုတ်ဝေကြလေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသမဂ္ဂ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း

၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၁, ၁၂, ၁၃ ရက်အထိ ၃ ရက်တိုင်တိုင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ ပါရီမြို့တော်၌ ရှာမနီ၊ ပြင်သစ်၊ နယ်သာလန်၊ သြစတြီးယား၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံများ၌ ရှိနေကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာ အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စား လှယ်တော်ကြီးများ စုဝေးကာ ဥရောပတိုက် ဗုဒ္ဓဘာသာသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးကို တည်ထောင်လိုက်ကြသည်။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံမှ လေ့လာသူ နှစ်ဦးတက်ရောက် ခဲ့သည်။

အဖွဲ့၏ ရည်ရွယ်ချက်

- ၁။ ဗုဒ္ဓဘာသာ အချင်းချင်း နိုင်ငံအချင်းချင်း ချစ်ကြည်မှု တိုးတက် လာစေရေး။
- ၂။ သတင်းဖလှယ်ရေး။
- ၃။ အပြန်အလှန် ကူညီရေး။
- ၄။ ဗုဒ္ဓတရားတော်များ ပျံ့နှံ့ထွန်းကားရေး။

အဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များ

- ၁။ ဥရောပနိုင်ငံများရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာ အသင်းအဖွဲ့များ စာရင်းနှင့် အသင်းအဖွဲ့များ၏ လှုပ်ရှားမှုကို စနစ်တကျ ရေးသားပြုစု ဖလှယ် ရေး။
- ၂။ အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတိုင်း၌ အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့များ ထားရှိကာ မိမိတို့ နိုင်ငံအတွင်း၌ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ပတ်သက်သော လှုပ်ရှားဆောင် ရွက်ချက်များကို ဗဟိုအတွင်းရေးမှူးချုပ်ထံ မှန်မှန်အစီရင်ခံရေး။
- ၃။ ဝိပဿနာရိပ်သာများ နိုင်ငံအသီးသီး၌ တည်ထောင်ရေး။
- ၄။ ပြပွဲများနှင့် ဆွေးနွေးပွဲများ ဖြစ်မြောက်ရေး။
- ၅။ အတွင်းရေးမှူးက ရရှိသော အစီရင်ခံချက်များကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ များအားလုံး သိရှိပြီး လိုအပ်သလို အသုံးပြုရန် ဝေငှပေးရေး။

- ၆။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများရှိ ဓမ္မကထိကများ၏ စာရင်းကို ဗဟိုသို့ ပေးပို့ကာ နိုင်ငံအချင်းချင်း ဖလှယ်ဖိတ်ကြားကာ ဟောပြောစေရေး။
- ၇။ နိုင်ငံတိုင်းတွင် ဗုဒ္ဓစာပေ ပိဋကတ်တိုက်များ တည်ဆောက်ရေး နှင့် စာအုပ်စာတမ်းများ ဖလှယ်ရေး၊ စုဆောင်းရေး။
- ၈။ ဗဟိုအဖွဲ့မှ ဘာသာစကား ၃ - မျိုးဖြင့် စာစောင်များ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေး။
- ၉။ ဗုဒ္ဓကျမ်းစာများကို ဘာသာပြန်ဆိုခြင်း မပြုရသေးသော နိုင်ငံများ အတွက် ဝိုင်းဝန်းကူညီပြန်ဆိုပေးကာ စာအုပ်များ ရိုက်နှိပ် ဖြန့်ဖြူးရေး။
- ၁၀။ သမဂ္ဂမှ ကြီးမှူးကာ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် သိပ္ပံအကြား ပူးပေါင်းကူးဆက်သွယ်မှု တိုးမြှင့်ရေး။
- ၁၁။ သမဂ္ဂအနေဖြင့် ဥရောပတစ်ဝန်း၌ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ အစည်းအဝေးကြီးများသို့ တက်ရောက်ကာ ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့်အညီ တိရစ္ဆာန်များအပေါ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ တားဆီးရေး၊ လူသားအချင်းချင်း ငြိမ်းချမ်းစွာ နေထိုင်ပါဝင်ကြိုးစားရေး စသော လုပ်ငန်းများကို ချမှတ်ခဲ့ကြပါသည်။
- ဥရောပနိုင်ငံများရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဥက္ကဋ္ဌများသည် မိမိတို့၏ အဖွဲ့အစည်းကို ကိုယ်စားပြုကာ ဥရောပဗုဒ္ဓဘာသာ သမဂ္ဂတွင် ပါဝင်ရမည်။
- ပြင်သစ်နိုင်ငံ ဗုဒ္ဓဘာသာအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ မစ္စတာ ပီအာနို အား သမဂ္ဂ၏ အတွင်းရေးမှူးချုပ်အဖြစ် တင်မြှောက်ကြသည်။

ကမ္ဘာ့သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း ပေါ်ပေါက်လာရေး ကြိုးစားကြစို့

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာတော်တွင် အများနားလည်နေသည်မှာ ဘာသာဝါဒနှစ်ခုဟု နားလည်နေကြသည်။ ထေရဝါဒနှင့် မဟာယာန ဖြစ်သည်။ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓ၏ သာသနာတော်ကို တိုင်းတာရာ၌ သိက္ခာသာသနာအဖြစ် သီလ သမာဓိ ပညာ ၃မျိုး ရှိသည်။ ထိုသိက္ခာသုံးရပ် အပြည့်အစုံမှာ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာတော်တွင်သာ ရှိပါသည်။ မဟာယာနသာသနာတော်တွင် မရှိတော့ပါ။ အထူးသဖြင့် ဝိနည်းသီလ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ မဟာယာနတွင်ကွယ်ခဲ့ပါပြီ။ ဝိနယောနာမသာသနဿအာယု - ဝိနည်းတော်သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အသက်ဝိညာဉ်ဖြစ်သည် ဟူသော စကားတော်အရ ဗုဒ္ဓသာသနာ၏အသက်မှာ ထေရဝါဒတွင်သာ ရှိပါတော့သဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာဟု ဆိုလျှင် ထေရဝါဒသာ ဖြစ်ပါတော့သည်။

ပရိယတ္တိသာသနာ၊ ပဋိပတ္တိသာသနာ၊ ပဋိဝေဒသာသနာဟုသာသနာတော် သုံးရပ်ခွဲလျှင် ပရိယတ္တိသာသနာ စာပေပိဋကအရ ဝိနယပိဋကသာသနာနှင့် စာပေသည် မဟာယာနတွင် ကွယ်ခဲ့ပါပြီ။ သို့ဖြစ်၍ ပိဋကစာပေအားဖြင့်လည်း ဗုဒ္ဓဓမ္မ အပြည့်အစုံပါသည့် သာသနာအနေဖြင့် ကြည့်လျှင်လည်း ထေရဝါဒသာလျှင် ဗုဒ္ဓသာသနာအစစ်ဖြစ်ပါတော့သည်။

သို့ဖြစ်၍ အနောက်တိုင်းသားများ ကြည်ညိုသော ဗုဒ္ဓသာသနာမှာ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလခေါ် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်များအတိုင်း ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်နေသော ထေရဝါဒသံဃာတော်တို့သာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ထိုသူတို့ ကြည်ညိုသော သံဃာတော်တို့သာ သူတို့ဒေသတွင် ပွားများစေချင်ကြပါလိမ့် မည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာ သံဃာတော်အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ထူထောင် တော့မည်ဆိုလျှင် ထေရဝါဒ(၅)နိုင်ငံမှ သံဃာတော်တို့တွင် အဓိကတာဝန်ရှိ လာပါသည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာနှင့် သီဟိုဠ်၊ ထိုင်းတို့သည် ရှေ့တန်းက တာဝန်ရှိနေပါသည်။ ဥရောပသာသနာအတွက် ဥရောပသားတို့သည် သူတို့ ကိုးကွယ်သော ခရစ်ယာန်ဘာသာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ရဲဝံ့စွာ ရင်ဆိုင်ပြီး မိဘ ဆွေမျိုးတို့၏ စွန့်ပစ်ကြဉ်ဖယ်မှုကို ခံယူကာ စစ်မှန်သော ကိုးကွယ်ရာကို ရှာခဲ့ ကြပါသည်။ ဗုဒ္ဓစာပေ အခက်အခဲများကို ကျားကုတ်ကျားခဲ သင်ယူခဲ့ကြပြီး ဗုဒ္ဓပိဋကတ်အဆီအနှစ်အရသာများကို ဥရောပဘာသာသို့ ပြန်ဆိုကာ ဖြန့်ဝေ ခဲ့ကြပါပြီ။ တစ်ဦးချင်းမှ အဖွဲ့ဖွဲ့၍ အားထုတ်ခဲ့ကြပါပြီ။ ယခုအခါ အဖွဲ့ချင်း ပေါင်းဆုံကာ ဥရောပဗုဒ္ဓဘာသာ သမဂ္ဂကြီးထိ နိုင်ငံပေါင်းစုံ ဗုဒ္ဓဘာသာအဖွဲ့ ကြီး ဖြစ်အောင် ကြိုးစားခဲ့ကြပါပြီ။ ဤအဆင့်အထိမှ ဥရောပသားတို့ စွမ်းအား သက်သက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ကြသည်ဟု ချီးမွမ်း၍ရပါပြီ။ ခက်သည်မှာ နောက်ဆုံးအဆင့် ကမ္ဘာ့သံဃာအဖွဲ့ကြီး ဖွဲ့စည်းရေးတာဝန် ဖြစ်ပါသည်။

ဤတာဝန်မှာ ပညာအား၊ ငွေအား၊ ရာထူးအာဏာ၊ အကျင့်စာရိတ္တ ပြည့်ဝရုံမျှနှင့် မလုံလောက်တော့ပါ။ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာ ထွန်းကားနေပြီး ဖြစ်သော ရဟန်းတော်များ၏ ကူညီမှု၊ သံဃာ့ကံဆောင်မှု၊ အားရှိကျော်ကြား သော ဆရာတော်ကြီးများ၏ ဦးဆောင်မှု၊ တပည့်ဒကာ ဒကာမများ၏ ပံ့ပိုးမှုတို့ အရေးပါလာပါသည်။ ဥရောပသားတို့ ကြိုးပမ်းမှုကို လေ့လာကြပါစို့။

ကမ္ဘာကြီးတွင် သာသနာ တိုးတက်အောင် ဖြန့်တော့မည်ဆိုလျှင် အနောက်ကမ္ဘာသည်အရေးပါပါသည်။ ဥရောပနှင့် အမေရိကသည် သာသနာ့ ဗဟိုချက်ဖြစ်ရပါမည်။ ဥရောပ၌ သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းရှိမှ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် သည် ဤကမ္ဘာတွင် အခြေတည်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤအယူအဆသည် မြန်မာ

နိုင်ငံသား ဆရာတော်ဦးသေဋ္ဌိလ၏ ပင်မအတွေး ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်သည် သူနှင့်နီးစပ်သူများ၏ ဦးနှောက်အတွင်းသို့ရောက်အောင် ဟောပြောပြောပြသွင်းပေးပါသည်။ အနောက်နိုင်ငံသားများ ဗုဒ္ဓသံဃာအဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် သာသနာ့ဘောင်သို့ ဝင်ရောက်နိုင်ရန်လည်း ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပါသည်။

အနာဂါရိကဓမ္မပါလ ပို့လိုက်သော ဗုဒ္ဓဝိဟာရ သီဟိုဠ်ရဟန်းတော်သုံးပါး ရောက်လာပါသည်။ သို့သော်လည်း ဆရာတော် ဦးသေဋ္ဌိလထံတွင် တစ်ပါးသာ ကျန်ခဲ့သဖြင့် ထိုတစ်ပါးတည်းနှင့် သာသနာပြုရန် သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း ပေါ်ပေါက်ရန် မလွယ်ကူကြောင်း သိတော်မူပါသည်။ အနောက်နိုင်ငံသားများကိုယ်တိုင် ရဟန်းဖြစ်မှ ဗုဒ္ဓသာသနာ တည်တံ့နိုင်မည်ဟု ကြံစည်၍ အားထုတ်ခဲ့ပါသည်။

တစ်နေ့တွင် ဆရာတော်ဦးသေဋ္ဌိလထံ ဗုဒ္ဓဘာသာခံယူပြီး သာမဏေ ဝတ်လာသော ရှင်ဓမ္မနန္ဒသည် ပေါ်လာပါသည်။ ၁၉၅၄ - တွင် ဆရာတော်၏ ညွှန်ကြားချက်အရ ထိုင်းသို့ ပညာသင်သွားခဲ့ပါသည်။ ထိုင်းတွင် ရဟန်းခံပါသည်။ ဘိက္ခု ကပ္ပိလဝါဒေါ အမည်မှည့်ခေါ်ပါသည်။ ဘန်ကောက်ရှိ ဝပ်ပါနမ် Wat Paknam ကျောင်း၌ ၂ နှစ် ပညာသင်ပြီးနောက် အင်္ဂလန်သို့ ပြန်လာပါသည်။ အင်္ဂလန်ပြန်ရောက်သောအခါ ဆရာတော်၏ သြဝါဒအတိုင်း ထိုင်းရဟန်းတော်များနှင့် ပူးပေါင်းပြီး အင်္ဂလိပ်သံဃာအဖွဲ့ English Sangha Trust ကို လန်ဒန်တွင် ဖွဲ့ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့မှာ သံဃာတိုးပွားရေး သာသနာရေးထက် သံဃာတော်များကိုထောက်ပံ့သည့် အဖွဲ့သဘောမျှသာ ဖြစ်နေပါသည်။ ၁၉၅၇ - တွင် ကျန်းမာရေးမကောင်းသဖြင့် ဘိက္ခု ကပ္ပိလ ဝါဒေါ လူထွက်ခဲ့ရပါသည်။ သူ့နေရာတွင် ဘိက္ခုပညာဝါရော ဆက်ခံပါသည်။ ယိုးဒယား၌ ကပ္ပိလ ဝါဒေါနှင့်အတူ ပညာသင်ခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။ ဘိက္ခုဓမ္မိကဝါရောဆိုသော ရဟန်းတစ်ပါးလည်း ရှိနေချိန် ဖြစ်ပါသည်။ ဘိက္ခုပညာဝါရောသည် အနောက်နိုင်ငံသားများ သာသနာ့ဘောင်ဝင်ရောက်လာရေးနှင့် အင်္ဂလန်၌ သံဃာဦးရေတိုးပွားရေး၊ သာသနာတော်တည်တံ့ရေး အထူးကြိုးစားပါသည်။ ယိုးဒယားသို့ အကူအညီတောင်းရန် သွားခဲ့သည်။ ထိုင်းမှ ပြန်ရောက်လာပြီးနောက် ၁၉၆၂ တွင် အင်္ဂလိပ်သံဃာဂေါပကအဖွဲ့ကို ထပ်မံဖွဲ့ပြန်ပါသည်။

ကပ္ပိလဝါဒေါ၏ ကျန်းမာရေးမှာ အခြေအနေ ကောင်းလာပြန်သဖြင့် ယိုးဒယားသို့ပြန်သွားပြီးသင်္ကန်းပြန်ဝတ်ပြီးပညာဝါရောနှင့်တွဲ၍သာသနာပြု ပြန်ပါသည်။ ကပ္ပိလဝါဒေါမှာ ခေါင်းဆောင်ပြန်ဖြစ်လာပြီး အောင်မြင်မှု အတော်အတန် ရလာခဲ့သည်။ သူတို့တည်ထောင်သောကျောင်းကို ဓမ္မပဒီပ ဝိဟာရဟု အမည်မှည့်ပြီး ယိုးဒယား သံဃာဇာတိကိုယ်တိုင် ဖွင့်ပေးခဲ့သည်။ ၁၉၇၀ တွင် ကပ္ပိလဝါဒေါကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

၁၉၇၆ တွင် အင်္ဂလိပ် သံဃာအဖွဲ့ဂေါပကအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ မစ္စတာ ဂျော့ချ်ရှပ် Mr. George Sharp သည် ပျက်မလိုဖြစ်နေသော အဖွဲ့အစည်းကို ပြန်လည် ထူထောင်ရန် ထိုင်းသို့သွားပြီး ဝပ်ပါပေါင်း Wat Pa Pong တောရကျောင်း ဆရာတော် အာကွန်ချာထံ ချဉ်းကပ်အကြံတောင်းခဲ့သည်။ ၁၉၇၇၊ မေလတွင် ဆရာတော် အင်္ဂလန်သို့ လိုက်လာပြီး တပည့်ဖြစ်သူ အမေရိကန်နိုင်ငံသား အရှင်သုမေဓာ ဦးဆောင်ပြီး အမေရိကန်နိုင်ငံသားနှစ်ပါး၊ ကနေဒါနိုင်ငံသား နှစ်ပါးထားပြီး ဆက်လက်ကြိုးစားခဲ့ရာ အောင်မြင်မှု ရလာပြန်သည်။

ဓမ္မပဒီပဝိဟာရ ပေါ်ပြီးနောက် တစ်နှစ်အကြာတွင် ရဟန်းတော်များ သည် ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ သင်္ကန်းရုံ၊ စက္ခုဇ္ဈေချ၊ ဖိနပ်မစီးဘဲ ညီညာစွာ သပိတ်ပိုက်၍ ဆွမ်းခံထွက်လာစဉ် နံနက်စောစော လမ်းလျှောက်ထွက်လာ သော ဆက်ဆက်ကံဆ် Sussex ဆိုသူက ထူးဆန်းသော သံဃာတော်များ၏ အသွင်အပြင် အမူအရာကို တွေ့မြင်ရ၍ စိတ်ဝင်စားကာ သိလိုသောအချက် အလက်များ မေးမြန်းပြီး သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုသွားသဖြင့် သူပိုင်မြေ ၁၀၈ - ဧကကို လှူဒါန်းလေသည်။

တရားဖြန့်ဖြူးရန်နှင့် တရားကျင့်ရန်အတွက် လန်ဒန်မြို့ပေါ်၌ မလွယ် ကူသဖြင့် သူ၏ ဘိုးဘွားများ တည်ဆောက်ခဲ့သော တိုက်နှင့်တကွ မြေများကို ကျောင်းတိုက်အဖြစ် ၁၉၇၈ - ခုနှစ် မေလတွင် လှူဒါန်းခဲ့သည်။

ယင်းကျောင်းတိုက်မှာ chat hurst forest village မှာတည်ရှိသည်။ ပျက်စီးနေ၍ လူနေမရပေ။ ပထမဆုံး သီတင်းသုံးမည့် သံဃာ ၄ ပါးနှင့် ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင် ဖြစ်လာသူများက ၂ နှစ်ကြာအောင် ပြုပြင်မွမ်းမံခဲ့ရသည်။ အပေါ်

ထပ်ကို သံဃာ ၁၀ ပါးစာ သီတင်းသုံးနိုင်ရန်နှင့် မြင်းထားရာနေရာကို ဆွမ်းစားဆောင်အဖြစ် ပြုပြင်ကြသည်။ ၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် ကျောင်းဖွင့်ပွဲ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ Chat Hurst ရွာကို အမှီပြုပြီး ဖြစ်လာသောကျောင်းဖြစ်၍ Chat Hurst Forest Monastery ဟု အမည်ပေးခဲ့သည်။

ထို့ပြင်အခြားတစ်နေရာ၌ Devan Vihara နှင့် Amaravati Buddhist Centre ကို တည်ထောင်ပြီး ဗုဒ္ဓသာသနာကို ပြုကြသည်။ တရားဟောခြင်း၊ တရားထိုင်ခြင်း၊ ဗုဒ္ဓတရားတော်များ သင်ကြားပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုဌာနသည် ဘုန်းကြီးဝတ်ချင်သူများအတွက် လေ့ကျင့်ပေးရာ ဌာနဖြစ်သည့်အပြင် သီလရှင်ဝတ်ပေးရာ ဗဟိုဌာနလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုစင်တာတွင် သောကြာနေ့တိုင်း ဟောပြောပွဲများ၊ သင်တန်းများ ပြုလုပ်ပေးသည်။ ရက်တိုရက်ရှည်တရားအားထုတ်လိုသူများအတွက် အဆင်ပြေအောင် စီမံပေးထားသည်။ လူငယ်လူရွယ်များအတွက် ဘာသာရေးအသိဉာဏ် ရရှိရန်အတွက် နွေရာသီ ကျောင်းပိတ်ရက်တွင် ကျောင်းသားများကို သင်တန်းပေးသည်။ ဆရာတော် ဦးသေဋ္ဌိလ ရန်ကုန်သို့ ပြန်ကြွပြီးနောက် မြောင်းမြ ဆရာတော် ဦးဉာဏိက.က ပညာရေးတာဝန်ယူပြီး ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။

ယခုအခါ ဆရာတော်ဦးဉာဏိကလည်း ပျံလွန်တော်မူသွားသဖြင့် ဆရာတော်၏ တပည့်တို့က ဆက်လက်ကြိုးစားနေကြလိမ့်မည်ဟု ထင်ပါသည်။ အနောက်နိုင်ငံများ၌ ထေရဝါဒ သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း အမြဲထားဝရ တည်တံ့ပြီးတိုးပွားနေရေးအတွက် မြန်မာ၊ ထိုင်း၊ သီရိလင်္ကာ၊ ထေရဝါဒ ရဟန်းတော်များ အားထုတ်ရန် အချိန်ရောက်လာပြီ ဖြစ်၏။

အထူးသဖြင့် မြန်မာရဟန်းတော်တို့သည် ယခုအခါ နိုင်ငံရပ်ခြားထွက်၍ ဒေါက်တာဘွဲ့ စသည်တို့ကို အားထုတ်နေချိန်ဖြစ်၏။ ပြည်တွင်းရှိ နိုင်ငံတော် ပရိယတ္တိ သာသနာ့တက္ကသိုလ် ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေး၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာပြုတက္ကသိုလ်၊ သီတဂူကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ် စသည်ဖြင့် ကျောင်းတိုက် တက္ကသိုလ်ကြီးများကို တည်ထောင်ပြီး သီရိလင်္ကာ၊ ထိုင်း၊ အိန္ဒိယ၊ အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန်နိုင်ငံများသို့ ပညာသင် သွားရောက်နေကြကုန်

၏။ ထိုသံဃာတော်တို့မှာ ဘာသာခြားစကားများနှင့် ပါဠိဘာသာပိဋက ကျမ်းစာများကို တတ်မြောက်ကြပြီး တစ်ကမ္ဘာလုံး ဖြန့်ကျက်၍ ထေရဝါဒ သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းကြီးများကို တည်ထောင်ရန် လိုအပ်လာပါသည်။

ကမ္ဘာလူထုကြီးကလည်း ဗုဒ္ဓစာပေ၊ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မ၊ ဗုဒ္ဓဝိပဿနာများကို လိုလား တောင့်တနေကြပါသည်။ ရှေ့ပိုင်းက လမ်းပြသွားကြကုန်သော ဥရောပသား နိုင်ငံခြားသား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များကို နမူနာယူကြပြီး ကမ္ဘာအနှံ့ ခြေဆန့်ပြီး ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာကြီးကို ပြုစုပျိုးထောင် ပေးတော်မူကြပါရန် သာသနာ့အာဇာနည်များကို တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

အီတလီဘုန်းတော်ကြီး ဦးလောကနာထ၏ သာသနာပြု ဘဝခရီး

ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အစစ်မှန်ဆုံး အကောင်းဆုံး ဘာသာ ဖြစ်သည်။ သိပ္ပံနည်းကျတာကိုမှ လက်ခံလိုကြတဲ့ သူတွေအတွက် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဟာ သိပ္ပံနည်းကျတဲ့ သိပ္ပံနှင့် အစစ်ဆေးခံနိုင်တဲ့ ဘာသာဖြစ်လို့ပါ။

ဥရောပဗုဒ္ဓဘာသာသမိုင်းတွင် ရဲရဲတောက် ဦးဆောင်ခဲ့သူ တစ်ဦးမှာ အီတလီနိုင်ငံသား ဘုန်းတော်ကြီး ဦးလောကနာထဖြစ်သည်။ သူ့ကို အီတလီ နိုင်ငံ မီလန်မြို့၌ ၁၈၉၇ ခုနှစ်က မွေးဖွားခဲ့သည်။ အမည်မှာ ဆာဗာတိုရေစီတိုဖီ (Salvatore Ciffi) ဖြစ်သည်။ ဓာတုဗေဒဘာသာ ဂုဏ်ထူးနှင့် B.Sc ဘွဲ့ ရသည်။ အမေရိကန်ပြည် နယူးယောက်မှာ အလုပ်လုပ်သည်။ သိပ္ပံပညာနှင့် မိမိကိုးကွယ်သော ရိုမန်ကက်သလစ်ဘာသာတို့ကို သုံးသပ်ကြည့်သောအခါ ပုံပြင်ဆန်၍ ဒဏ္ဍာရီစကားတွေနှင့် ပြည့်နှက်နေသော သူ၏ ဘာသာရေးကို စိတ်ပျက်လာသည်။ မကြာခင်မှာပင် သိပ္ပံပညာဖြင့် ဆန်းစစ်၍မရသော ခရစ် ယာန်ဘာသာကို ကျောခိုင်းရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့သည်။ သူ့ဘဝတွင် ခရစ် ယာန်နှင့် သိပ္ပံယှဉ်ပြိုင်ရာ သိပ္ပံပညာက အပေါ်စီးရသွားပြီး ခရစ်ယာန်ဘာသာ က အရေးနိမ့်ထွက်ခွာသွားရသည်ဟု သူ့ကိုယ်တိုင် ထုတ်ဖော်ခဲ့သည်။

အသက် ၂၅ နှစ် ရောက်သော အခါ မိတ်ဆွေမာတုပေဒဆရာတစ်ဦးက ပါမောက္ခ မက်စ်မူလာ ဘာသာပြန်ထားသော ဓမ္မပဒစာအုပ်နှင့် ဂေါတမဗုဒ္ဓ၏ ဗုဒ္ဓဝင်နှစ်အုပ်ကို ဖတ်ရန်ပေးခဲ့သည်။ သိပ္ပံနည်းကျ သဘာဝကျသည့် ဘာသာ ကိုရှာဖွေနေသောသူသည် ဓမ္မပဒကို ဖတ်ရှုလိုက်သောအခါ အလွန်ရေဆာနေသော သဲကန္တရခရီးသည်တစ်ဦးသည် ကြည်လင်အေးမြသည့် ကြာရေကန်ကို တွေ့လိုက်ရသကဲ့သို့ ခံစားမိသွားသည်။ ထို့နောက် ဗုဒ္ဓစာပေများကို ရှာဖွေ ဖတ်ရှုတော့သည်။ သူ၏အကိုမှာ ဗရင်ဂျီဘုန်းကြီးဖြစ်နေ၍ တိတ်တဆိတ် လေ့လာရသည်။ အခြားအိမ်မှာ သွားဖတ်ရသည်။ မိဘဆွေမျိုးများက သဘော မတူ၍ ကိုလံဘီယာတက္ကသိုလ်၏ ဆိတ်ငြိမ်ခန်းမှာ တစ်ယောက်တည်း သွားပြီး ဗုဒ္ဓစာပေများကို အားရပါးရ ဖတ်ရှုလေ့လာတော့သည်။ ၃ နှစ်တိတိ လေ့လာပြီးနောက် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် သံသရာလွတ်မြောက်ရေး သန္တိသုခ ချမ်းသာ အစစ်အမှန်ကို ပေးအပ်နိုင်သော ဘာသာစစ် ဘာသာမှန် ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ပြန့်ပွားရေး ဥရောပအပါအဝင် တစ်ကမ္ဘာလုံး လူသားထု တစ်ရပ်လုံး အမှန်တရား ကိုးကွယ်နိုင်ရေးအတွက် လူ့ဘဝကို စွန့်ပြီး ရဟန်းဘဝနှင့် လွတ်လွတ်လပ်လပ် အားထုတ်တော့မည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။

မိဘများမှာ ခွင့်ပြုကြမည်မဟုတ်ဟု ကြိုတင်သိသဖြင့် မိဘတို့ထံ ခွင့်မပန်တော့ဘဲ ဥပဒေသက်သေခံ စာအရှည်ကြီးကို ရေးသားခဲ့ပြီး ဇာတိမြေမှ ခွာကာ အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာကို မော်ရီတေးရီယန် ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောဖြင့် ၅-ရက်ကြာ ဖြတ်ခဲ့ရာ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ ဆောက်သမ်ပတန်မြို့သို့ ရောက်၏။ ထိုမှတစ်ဆင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဘုံဘောသို့ ရောက်၏။ ဘုံဘောမှတစ်ဖန် ရထားစီးပြီး ဗုဒ္ဓဂါယာ မဟာဗောဓိအောင်မြေသို့ ရောက်ရှိပြီး ဘုရားရှင် ပွင့်ရာဌာနများကို အားရပါးရဖူးမြော်သည်။ ထိုမှတစ်ဖန် သီဟိုဠ်သို့ရောက်ခဲ့သည်။ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာစစ်စစ်မှန်မှန် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ထွန်းကားရာဒေသဖြစ်သည့် မြန်မာပြည်သို့ အရောက်သွားမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ ထွက်ခွာခဲ့သည်။ မြန်မာပြည်သို့ ရောက်သောအခါ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်တစ်ပါးအဖြစ် လူ့ဘောင်ကို စွန့်၍ ရဟန်းတော်ဘဝ ခံယူလိုက်သည်။ ဘွဲ့တော်မှာ ဦးလောကနာထ ဖြစ်

သည်။ ရဟန်းခံပြီးနောက် သီဟိုဠ်သို့ တစ်ခေါက်ပြန်သွားသည်။ ၆-လကြာ နေထိုင်စဉ် ဝမ်းကိုက်ရောဂါရလာသဖြင့် အီတလီသို့ ခေတ္တပြန်သည်။ မိဘတို့ မှာ အမေရိကန်သို့ ရောက်နေသဖြင့် ဦးလေးအိမ်မှာ တည်းခိုရသည်။ ဦးလေး နှင့် ဆွေမျိုးများက လက်မခံ ဖမ်းချုပ်ပြီး အမေရိကရှိ မိဘတို့ထံပို့ရန် စီမံသော် လည်း ၅-ရက်လုံးလုံး အစာငတ်ခံ ဆန္ဒပြမှ ဦးလေးက စိုးရိမ်လာပြီး သူ့အိမ်မှာ တော့ နေလို့မဖြစ်ဘူးဟု ငြင်းဆိုကာ အိန္ဒိယသို့ သွားရန် ပတ်စ်ပို့ပြုလုပ်ပေး သည်။ ခရီးစရိတ်ကို မည်သူမျှ မပေးကြသဖြင့် ဗုဒ္ဓ၏ ခြေကျင်ကြွသည့် ခရီးစဉ် ကို အတုယူ အားကျပြီး အိန္ဒိယသို့ ခြေကျင်ကြွရန် သတ္တိရှိရှိ ဆုံးဖြတ်လိုက် သည်။

ထို့နောက် ဦးလောကနာထသည် သင်္ကန်းသုံးထည် သပိတ်တစ်လုံး ဖြင့်ပင် ပြင်သစ်ပြည်တောင်ပိုင်း မာဆေးမြို့မှ ခြေကျင်ခရီး စတင်ထွက်ခွာခဲ့ သည်။ ပြင်သစ်၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ သြစတြီးယား၊ ယူဂိုဆလဝ်ဗီးယား၊ ဆားဗီးယား၊ ဘူလဂေးရီးယား၊ တူရကီ၊ ဆီးရီးယား၊ ပါလက်စတိုင်းမှ ဆက်၍ ၈-လ ကြာ ကြာ ခြေကျင်ခရီးထွက်ခဲ့ရာ အီရတ်နိုင်ငံ ယူဖရေးတီးမြစ်သို့ ရောက်ခဲ့သည်။ လမ်းတွင် ကြုံသလို ဆွမ်းခံစားပြီး ခရီးဆက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ငွေ လုံးဝမကိုင် ပေ။ တူရကီပြည်တောင်ပိုင်း တိုးရပ်စ်တောင်တန်းကို ခြေကျင်ခရီးကြမ်း ဖြတ် သန်းစဉ်တူရကီလူဆိုးဓားပြများက ဖမ်းဆီးပြီး သတ်ရန် စီမံကြသည်။ ဦးလော ကနာထသည် သေမည့်ဘေးကို မကြောက်မရွံ့ဘဲ ဘုရားဟော မေတ္တာသုတ် ကို အခေါက်များစွာရွတ်၍ မေတ္တာစစ်ပို့လွှတ်ကာ တစ်ဦးတည်းသော သားကို ချစ်သော မိခင်၏ မေတ္တာစိတ်မျိုးဖြင့် ဓားပြများကို မေတ္တာပို့သခဲ့ရာ နောက်ဆုံး တွင် ဓားပြတို့သည် အလွယ်တကူပင် ပြန်လွှတ်ပေးလိုက်သည်။ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓ ၏ ဒေသနာတော်နှင့် မေတ္တာဝါဒကို ပို၍အားကိုးလာသည်။ ထိုမှ နောက် အိန္ဒိယသို့ ရောက်ပြီး အိန္ဒိယမှတစ်ဆင့် မြန်မာပြည်သို့ ဝင်လာခဲ့သည်။ မြန်မာ ပြည်တွင် ဒုတိယအကြိမ် သိမ်ထင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် အိန္ဒိယသို့ ပြန်သွားပြီး ဟိမဝန္တာတောကြီးထဲတွင် ၇-နှစ်တိတိ ဧကစာရီကျင့်ခဲ့သည်။

ဦးလောကနာထသည် အရှေ့မှ အနောက်သို့ ခြေကျင်လျှောက်၍

ကမ္ဘာသို့ ပထမဦးဆုံး ဓမ္မဒူတလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်၍ သာသနာပြုရန် သန္နိဋ္ဌာန်ချ လိုက်သည်။ အိန္ဒိယမှ တိဘက်သို့ကူးရာ ဝင်ခွင့်မရ၍ မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လာခဲ့ သည်။

၁၉၃၃ ခု၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ရဟန်းသာမဏေ အပါး ၈၀ ကို စည်းရုံးပြီး ရွှေတိဂုံစေတီတော်မြတ်တွင် စုရပ်ထား သောဆုပြီး ရန်ကုန်မှ ပြည်၊ ပြည်မှ တောင်ကုတ်၊ ထိုမှ ရခိုင်ရိုးမကို ကျော်ဖြတ်ပြီး အနောက်ဘက်သို့ ဓမ္မဒူတခရီး စတင်ခဲ့သည်။ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များက အားပါးတရ ချီးကျူး ပူဇော်ကြ ထောက်ပံ့လှူဒါန်းကြသည်။ ရခိုင်ရိုးမကို ၈-ရက် ကျော်ဖြတ်ရသည်။ ကျား ခြင်္သေ့၊ ဆင်ကြီးများနှင့် ရင်ဆိုင်တွေ့ရသော်လည်း ရန်မပြု အန္တရာယ်မဖြစ်ခဲ့ ပေ။ အဖွဲ့ဝင်များသည် ဗုဒ္ဓဂယာသို့ ရောက်ရှိကြပြီး ဘုရားဖူးကြရသည်။

၁၉၃၄ ခုတွင် ရဟန်းတော် ၁၅၀ ကို စည်းရုံးပြီး အရှေ့ရိုးမ ဒေါနတောင် တန်းကြီးကို ဖြတ်ကျော်ကာ ရွှေတိဂုံအရောက်လာခဲ့ကြပြီး ရွှေတိဂုံဆံတော် ရှင်ကိုဖူးမြော်အဓိဋ္ဌာန်ပြုသည်။

ရန်ကုန်မှ ထွက်ခဲ့ကာ အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်း ဟိမဝန္တာတောင်ထိပ်ထိ လမ်းလျှောက်ခဲ့ကြသည်။ တပည့်ကြီးတစ်ပါးကို ခေါင်းဆောင်ထားပြီး ပြန် လာခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ ခုတွင် သီဟိုဠ်မှ ရဟန်းပျို ၃၅ပါးကို ဦးဆောင်ခဲ့ပြီး အိန္ဒိယ တောင်ပိုင်းမှာ စခန်းချခဲ့၍ လက်တွေ့ကိုမှ လက်ခံကြသော သိပ္ပံပညာတတ် များအဖို့ ဗုဒ္ဓဝါဒကိုသာ လေ့လာရလျှင် ဧကန်ပင် လက်ခံလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည် သော မြန်မာ၊ ထိုင်း၊ သီဟိုဠ် ရဟန်းတော်များကို ကမ္ဘာသို့ သာသနာပြုနိုင်ရန် အထူးသဖြင့် သိပ္ပံပညာ ထွန်းကားနေသော ဥရောပနှင့် အမေရိကသို့ သာသ နာပြု စေလွှတ်ရန် ရည်ရွယ်ပြီး ဗုဒ္ဓဂါယာ၌ အင်္ဂလိပ်စာနှင့် သာသနာပြု သင် တန်း ၃-နှစ် သင်ပေးရန် စီမံသင်တန်းပေးခဲ့သည်။ အနာဂါရိက ဓမ္မပါလ က လည်း ကူညီပေးခဲ့သည်။ အနာဂါရိက ဓမ္မပါလနှင့် ပူးပေါင်းပြီး အိန္ဒိယတွင် သာသနာပြုခဲ့ရာ လူဦးရေ ၂-သိန်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ၁၉၃၉-ခုနှစ်တွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားလာ၍ သာသနာပြုသင်တန်း ပျက်သွားရသည်။

၁၉၄၅-ခုနှစ် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးသောအခါ ဦးလောကနာထ သည် မိမိ၏ ဟောပြောမှုကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်လာသော ဒေါက်တာဆိုနီ၏ အကူအညီဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခြေစိုက် နိုင်ငံခြား သာသနာပြုအဖွဲ့ကြီးကို ဖွဲ့စည်းပြီး ကမ္ဘာ့သာသနာပြုလုပ်ငန်းများကို စတင်ရန် တာစူခဲ့ပြန်သည်။ ဤ အတောအတွင်း မိဘဆွေမျိုးများထံ စာမရေးခဲ့ချေ။ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင် မိဘဆွေမျိုးများက ဦးလောကနာထ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်သွားသည်ကို ဝိုင်း ပယ်ထားကြသည်။ မိဘနှစ်ပါး ကွယ်လွန်သွားသောအခါမှ နောင်တကြီးစွာ ရ ခဲ့သည်။ ကျေးဇူးရှင် မိဘနှစ်ပါး မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘဝနှင့် ကွယ်လွန်သွားခြင်းအတွက် စိတ်မချမ်းမြေ့စွာ ခံစားရသည်။ ဓမ္မအစစ်အမှန် ဗုဒ္ဓဘာသာကို သိလာရမှ ဘာသာခြား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘဝဖြစ်ရသည်မှာ နစ်နာလှသည်။ လူ့အဖြစ် ရှုံးခြင်းကြီး ရှုံးရလေခြင်းဟု ရင်ထုမနာ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ မိစ္ဆာဝါဒ ဘာသာခြား များစွာတို့ကို သနားမိခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ရဟန္တာဟု မိမိယုံကြည်ထားသော မြင်းခြံဆရာတော် ဦးကဝိထံ သွားရောက်ပြီး မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘဝဖြင့် ကွယ်လွန်ခဲ့ရသော မိဘနှစ်ပါးအား ရည်စူး၍ အလှူအတန်းပြုပြီး အမျှပေးဝေခဲ့သည်။ ထိုအခါကျမှ စိတ်အနည်း ငယ် သက်သာမှုရခဲ့သည်ဟု ဆရာတော်က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။

ဦးလောကနာထသည် မိမိ၏ မိဘနှစ်ပါးအကယ်၍ လူ့ဘဝပြန်ရောက် ခဲ့သော် သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်အောင် ပြုလုပ်မည်၊ ယခုလူ့ဘဝကို ပြန်ဝင်စားမည်ဆိုက အသိပညာရလောက်သော အရွယ်ရောက်ပြီဟု စဉ်းစားမိပြီး ကမ္ဘာပတ်၍ တရားဟောမည်။ သာသနာကို ဖြန့်မည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်များကို ကြား နာရလျှင် ယနေ့ခေတ် လူငယ်များတွင် မိမိ၏ မိဘဟောင်းများ ပါဝင်ကောင်း ပါဝင်မည်။ သူ၏ တရားတော်ကို နာရလျှင် အမြင်မှန် အသိမှန်ကို ရလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျေးဇူးရှင် မိဘနှစ်ပါးကို ကျေးဇူးဆပ်သောအနေဖြင့် ကမ္ဘာကို ပတ်၍ တရားဟောရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်သည်။ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချပြီး နောက် အမေရိကန်ကို ဦးစွာ သာသနာပြုရန် ထပ်မံ ဆုံးဖြတ်သည်။

အမေရိကန်ကို ဦးစွာ သာသနာပြုလုပ်ငန်းလုပ်ရန် စီမံခြင်းမှာ -

- (က) အမေရိကန်တို့သည် ပထမကမ္ဘာစစ်၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကို တွေ့ကြုံလာပြီးဖြစ်၍ ဆင်းရဲဒုက္ခ - ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာကို ကိုယ်တွေ့သိလာကြသူများဖြစ်သည်။
- (ခ) အမေရိကန်တို့သည် သိပ္ပံပညာတတ်များ ဖြစ်သဖြင့် သိပ္ပံပညာကို စိတ်ဝင်စားပြီး သိပ္ပံနည်းကျသော ဗုဒ္ဓဘာသာကို ဟောပြောပါက သူတို့လက်ခံနိုင်သော အခြေအနေရှိသည်။
- (ဂ) အမေရိကန်တို့သည် လှုပ်ရှားတက်ကြွနေသည်။ စီးပွားရေး၊ စစ်ဗက်ရေးရာတွင်လည်း အင်အားတောင့်တင်း တက်ကြွနေသော နိုင်ငံဖြစ်နေသည်။
- (ဃ) အမေရိကန်တို့သည် အသစ်အသစ်ကိုလိုလားကြ၍ အဟောင်းကို ငြီးငွေ့နေကြသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော်များ ပေါ်လာသည်မှာ ကြာပြီ ဖြစ်သော်လည်း အမြဲတမ်း လန်းဆန်း နပျို၍ သစ်ဆန်းနေသည်။ အခြေခံ သစ္စာလေးပါး ပရမတ္ထတရားတို့နှင့် ကမ္မဝါဒ၊ ဝိပဿနာဒေသနာတော်တို့သည် ဟောင်းနွမ်းခြင်းမရှိ၊ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိ၊ ပွင့်သစ်စ ပန်း၊ ဆန်းသစ်စ လ၊ တက်သစ်စ နေ ပမာထာဝရ တင့်တယ် နပျိုနေသည်။ ကာလ သိန်း သောင်း ကြာညောင်းသော်လည်း ဓမ္မစစ်မှန်သဖြင့် အမြဲတမ်း မှန်ကန်နေသည်။ အိုမင်းရင့်ရော်ခြင်း မရှိ၊ ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန် မမှန်ကန် ပြောင်းလဲခြင်းမရှိသော တရားဖြစ်သည်။ ထိုတရားများကို သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာနိုင်သည်။ သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာလေလေ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဒေသနာတော်၏ မှန်ကန်မှုက ခိုင်မာလေလေ ဖြစ်သည်။
- (င) အမေရိကန်တို့ကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရတနာသုံးပါးဂုဏ် လွှမ်းခြုံထားသော သရဏဂုံ၊ ငါးပါးသီလ တည်စေပြီးလျှင် ထိုသူတို့မှ တစ်ဆင့် ကမ္ဘာကို ဆက်လက်သာသနာပြုနိုင်စွမ်းရှိသော သူများဖြစ်ကြ၍ သူတို့ကို သာသနာပြုလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်စေ

မည်။ အမေရိကန်မှာ တောင့်တင်းသော အဖွဲ့အစည်းနှင့် အင်အားအရပ်ရပ်ပြည့်စုံသည်။ ငွေကြေးနေကြွယ်ဝပေါများပြည့်စုံသည်။ သူတို့သည် ကမ္ဘာကို ကြော်ငြာလုပ်ငန်းလုပ်ရာတွင် တစ်နံပါတ်က ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် အမေရိကန်သားများ ဗုဒ္ဓဘာသာကို စိတ်ဝင်စားလာလျှင် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံး ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်များ ပျံ့နှံ့မည်။

- (၈) မိမိ၏မိဘများသည် အမေရိကတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့၍ လူပြန်ဖြစ်သော် မိမိ၏တရားကို နာရပြီး အကျွတ်တရားရမည်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်မည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာများ ဖြစ်လာကြမည်။

ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ပြီး အမေရိကန်သို့ ဦးစွာ သာသနာပြုရန် စီမံသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန် သာသနာပြုရန်အတွက် အရှေ့ဘက် ပီနန်၊ ကွာလာလမ်ပူ၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ မနီလာမြို့၊ စင်္ကာပူနိုင်ငံ၊ ဟောင်ကောင် ရှန်ဟဲတို့သို့ လှည့်လည်၍ သာသနာပြုစတင်ခဲ့သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် အမေရိကသို့ ရောက်သည်။ အမေရိကန်တွင် ဖယ်လီကွန်လိုင်ယာ (ရှပ်ရှင်မင်းသား ဗလင်တီနိုက်) ၏ အိမ်တွင် ဘာဗီလီတောင်ကုန်း ကယ်လီဖိုးနီးယားပြည်နယ် မှာ ဌာနချုပ် စတင် အခြေစိုက်ပြီး သာသနာပြုလုပ်ငန်းကို လုပ်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် လော့စ်အိန်ဂျလိစ်မြို့၌ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုကောလိပ်ကို တည်ထောင်သည်။ အမေရိကန်သားအချို့နှင့် ဓမ္မဒူတအချို့ကို ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ အင်္ဂလိပ်စာ သင်ပေးရန် စီမံခဲ့သည်။ ထိုမြို့မှနေပြီး အမေရိကန်ဒေသအနှံ့ သာသနာပြု ကြွရောက်ပြီး တရားဟောပြော သာသနာပြုသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဌာန ကလေးများတရားရိပ်သာများကို အမေရိကန်တပည့်များ၏ အကူအညီဖြင့် ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓစာပေဖြန့်ချိရေး စာပေတိုက်များ ဖွင့်လှစ်ရန်နှင့် ပါဠိတော် ဘာသာပြန် စာအုပ်များကို ဘာသာပေါင်းစုံ ဘာသာပြန် ဖြန့်ချိရန် စီမံကိန်းချ၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဦးလောကနာထသည် သာသနာပြုရင်းနှင့် တစ်ပြိုင်နက်ပင် တတိယကမ္ဘာစစ် တားဆီးရေးကိုလည်း အစာငတ်ခံ အဓိဋ္ဌာန်ဝင်ပြီး ဆန္ဒပြုခဲ့သည်။ သက်သတ်လွတ်စားပြီး မေတ္တာဓာတ်ဖြင့် တစ်ကမ္ဘာလုံးလွှမ်းခြုံမေတ္တာပို့ခဲ့သည်။

ကမ္ဘာပေါ်တွင် ကျက်သရေမဲ့စွာ ဒေါသ အာယာတဖြင့် နှိပ်စက် အနိုင် ယူခဲ့သည့် အလက်ဇန္ဒား၊ ဆီဇာ၊ နပိုလီယံ၊ ဟစ်တလာစသော စစ်သွေးဆာနေ သော စစ်ဘုရင်ကြီးများသည် ဘယ်လောက်ပင် အာဏာပါဝါရာထူးကြွယ်ဝမှု ရှိခဲ့သော်လည်း မမြဲသောအနိစ္စသဘောတရားအရ ယခုအခါ သေဆုံးပျောက် ကွယ်ခဲ့ကြပြီဖြစ်၍ အားကျအတုယူစရာမရှိ။ စက်ဆုပ်ဖွယ်အတိသာဖြစ်ကြ သည်။ မေတ္တာအားဖြင့် အောင်မြင်တော်မူသော ရှင်တော်ဗုဒ္ဓသည်သာလျှင် ယနေ့အထိ အောင်မြင်ရှင်သန်နေဆဲ။ အောင်ပွဲရ ချီးကျူး ပူဇော်နေကြရ ကြောင်း နှိုင်းယှဉ်၍ ဟောတတ်သည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံး မေတ္တာဝါဒ ကျင့်သုံးရန် တိုက်တွန်းတော်မူသည်။

ဝိနည်းစာပေတွင်ပါရှိသော စာထဲက ရဟန်းတော်အတိုင်း ဘုရား စကားလိုက်နာပွား၍နေရန် ဆုံးဖြတ်ကာ မြို့ထဲရွာထဲသွားလျှင် အမြဲသင်္ကန်းရုံ သွားသည်။ ဖိနပ်မစီး၊ ထီးမဆောင်း ရောက်ရာအရပ်တွင် ဆွမ်းခံ၍သာ ဘုဉ်း ပေးသည်။ သက်သတ်လွတ် ဧကသနီကံဓုတင် ဆောင်၍ တစ်ချိန်တည်း တစ်ထပ်တည်းသာ ဆွမ်းစားသည်။ ရသတဏှာ အလိုလိုက်မှု မရှိ။ နေသဇ္ဇိက ဓုတင်ဆောင်၍ မတ်တတ်ရပ် ခြင်ထောင်ဖြင့် ညအခါမလျောင်းမအိပ်ဘဲ အမြဲ နေသည်။ ဒီဘဝအတွက် အာရုံခံစားမှုကို မငဲ့ဘဲ သာသနာတော် ပြန့်ပွားရေး အတွက်သာ အာရုံစိုက်ထားသည်။ ကမ္ဘာသားတို့ ဗုဒ္ဓတရား အစစ်အမှန်ကို လိုက်နာကျင့်သုံး ကိုးကွယ်နိုင်ကြပြီး မိစ္ဆာဘာသာဝါဒများ ရန်မှ လွတ်မြောက် ကာ သစ္စာဆိုက်စေလိုသောဆန္ဒ ထာဝရနလုံးသွင်းထားသည်။ အမေရိကကို အဓိကထား သာသနာပြုခဲ့သည်။ မိမိအမြဲတမ်း ရပ်တည်ရာ နေရာနိုင်ငံ အဖြစ် မှ မြန်မာနိုင်ငံကိုသာ သတ်မှတ်ထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည်သာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ၏ ဓမ္မဝိနယ အစစ်အမှန်တည်ရှိရာ နိုင်ငံဖြစ်သည်ဟု လေးစားခဲ့သည်။ မြန်မာ ပြည်သားများကလည်း ဦးလောကနာထ၏ သာသနာပြုလုပ်ငန်းများကို ရဟန်းရော ရှင်လူပါ အထူးအားပေးခဲ့သည်။ တောင်ငူဒေသမှ ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင် ကရင်လူမျိုးများကို ဦးလောကနာထ သွားရောက် တရားဟောပြ ရာ ကရင်လူမျိုး ၈၀၀၀ ကျော် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်လာသည်။ ဒေါက်တာဆိုနီနှင့်

တွဲ၍ သာသနာပြုပြန်ရာ အိန္ဒိယတွင် ဇာတ်နိမ့် ဟိန္ဒူဘာသာဝင်များ သန်းနှင့်ချီ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဦးလောကနာထသည် ဗုဒ္ဓဘာသာအတွက် အာဇာနည်လူစွမ်းကောင်းကြီးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ဘာသာခြား လူမျိုးခြားမှ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ကူးဝင်လာသူဖြစ်၍ သူ၏ ဟောပြောချက်များသည် ထိမိလှသည်။ အားလုံးက ယုံကြည်လက်ခံခဲ့ကြသည်။

သာသနာပြု လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နေစဉ်မှာပင် ၁၉၆၆ ခု မေလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် သက်တော် ၆၇ နှစ်အရွယ်၌ ဆရာတော် ဦးလောကနာထသည် မေမြို့တွင် ပျံလွန်တော်မူခဲ့သည်။

ဓာတုဗေဒ ဂုဏ်ထူးရှင် ခရစ်ယာန်ဓမ္မဆရာ အသိုင်းအဝန်းမှ အီတလီနိုင်ငံသားကြီးသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့ကို သုတေသနပြု ဓာတ်ခွဲစမ်းသပ်အားထုတ်ကာ သိပ္ပံနည်းကျဘာသာအဖြစ် ကမ္ဘာသို့ကြေညာပြီး မိမိ၏ ဘဝတစ်ခုလုံးကို ပြောင်းလဲပုံအပ်ကာ ဘဝသစ္စာကို ဖော်ထုတ်ခဲ့လေသည်။

[အခန်း - ၄]

ဥရောပ၌ သာသနာ့အလင်းရောင်
ထွန်းညှိခဲ့ကြသူများ

ရဟန်းတော်များ

ဘိက္ခု အာသောက (မစ္စတာ ဂေါဒန်ဒူးဘလက်)

ဥရောပ၌ အင်္ဂလန်မှစ၍ အင်္ဂလိပ်ရဟန်းတော် စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ၁၈၉၉တွင် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး မစ္စတာ ဂေါဒန်ဒူးဘလက်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်ကို လေ့လာပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာအဖြစ် ခံယူလိုက်သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကျယ်ပြန့်စွာ လေ့လာနိုင်ရန် သီဟိုဠ်သို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေများ သီဟိုဠ်၌ လေ့လာရင်း ရဟန်းဝတ်လိုသောဆန္ဒ ပြင်းပြလာသဖြင့် ကိုလံဘိုမြို့ ဇယဆေကာရာမကျောင်း၌ ရဟန်းပြုခဲ့သည်။ ဘွဲ့တော်မှာ အရှင် အာသောကဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓစာပေများကို ဆက်လက် သင်ကြားရန် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ကြွလာသောအခါ စစ်တွေမြို့သို့ ရောက်သည်။ ထိုအခါ ကျန်းမာရေး ဆိုးဝါးလာသဖြင့် ၁၉၀၅ ခုနှစ်၌ စစ်တွေမြို့တွင်ပင် ပျံလွန်လေသည်။

ဘိက္ခု အာနန္ဒမေတ္တေယျ

(Charles Henry Allan Bennett)

ချားလ်စ်ဟင်နရီအယ်လ်ဘင်နက်ကို ၁၈၇၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင် လန်ဒန်မြို့၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ ဖခင်မှာ မစ္စတာဘင်နက်ဖြစ်သည်။ မိခင်ကား ဗရင်ဂျီဘာသာဝင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဖခင်မှာ သူ ငယ်စဉ်ကပင် ကွယ်လွန်သွားသဖြင့် ဦးလေး မစ္စတာမက္ကရီကာက မွေးစားခဲ့သည်။ ငယ်စဉ်ကပင် ကျန်းမာရေး ချူချာခဲ့သည်။ ပန်းနာရောဂါ နှိပ်စက်ခံနေရသဖြင့် ဘတ်သ်မြို့၌ ကျောင်းထားရ၏။ သူသည် ကျန်းမာရေး နံချာသော်လည်း အသိဉာဏ်မှာ ထူးချွန် ထက်မြက်လှသည်။ သိပ္ပံပညာရပ်တွင် ထူးချွန်သူဖြစ်သည်။ ကျောင်းထွက်၍ ရူပဗေဒဓာတ်ခွဲဆရာအဖြစ် အလုပ်လုပ်ခဲ့သည်။ သူ အသက် ၁၈ နှစ် ရောက်သောအခါ အာရှအလင်းရောင်စာအုပ်ကို ဖတ်ကြည့်သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်ကို စိတ်ဝင်စားလာသည်။ ဗုဒ္ဓစာပေများကို ရှာဖွေဖတ်ရှုပြီး နောက်ဆုံးတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ် ကူးပြောင်းကိုးကွယ်လိုက်၏။

ပန်းနာရောဂါမှာ သက်သာသည် မရှိသဖြင့် အသက် ၂၆ နှစ်တွင် ဆေးခွင့်ယူကာ သီဟိုဠ်သို့ လာခဲ့သည်။ ပါဠိစာပေနှင့် ဗုဒ္ဓစာပေကို ဆက်လက် သင်ယူသည်။ ဆရာတော် အရှင်ရေဝတထံတွင် သင်ယူသည်။ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကြိုးစားသဖြင့် ပါဠိစာပေကို တတ်မြောက်သွားသည်။ အသက် ၂၉ နှစ်တွင် ၁၉၀၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ၌ ကိုလံဘိုမြို့ရှိ သီအိုဆိုဖီအသင်းတိုက်၌ သစ္စာလေးပါးတရားကို စတင် ဟောကြားသည်။

ရဟန်းဝတ်လိုစိတ် ပြင်းပြလာသဖြင့် ဓာတ်ခွဲဆရာအလုပ်မှ နုတ်ထွက်ပြီး ၁၉၀၁ ခုနှစ်တွင် သီဟိုဠ်မှ မြန်မာပြည်သို့ လာခဲ့သည်။ မြန်မာပြည် စစ်တွေမြို့၌ ၁၉၀၁ ခု၊ ဒီဇင်ဘာ ၈ ရက်တွင် ရှင်သာမဏေဝတ်လိုက်သည်။ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာမှာ စစ်တွေမြို့ရွှေပြားဆရာတော်ဖြစ်သည်။ အာနန္ဒာမေတရိယဟု မှည့်ခေါ်ခဲ့သော်လည်း ပါဠိနှင့် ညီစေရန် အာနန္ဒာမေတ္တေယျဟု ပြောင်းခဲ့သည်။ ၁၉၀၂ ခု၊ မေလ ၂ ရက် (ကဆုန်လပြည့်နေ့) တွင် စစ်တွေမြို့မှ ဆရာဝန် ဒေါက်တာသာနုမှ ပစ္စည်းလေးပါး ဒါယကာခံ၍ ရဟန်းဘဝသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုနှစ်

မှာပင် မန္တလေးမြို့ ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ သြဝါဒခံရန် ရောက်လာသည်။ ရွှေကျီးမြင် ဘုရားဝင်းရှိ ဇရပ်တွင် သီတင်းသုံးပြီး ဝိသုဒ္ဓါရုံ အနောက်တိုက်ဆရာတော်ဦးဝိစာရထံဝိနည်းစာပေကိုဘာသာပြန်ဖြင့်သင်ယူခဲ့သည်။ မန္တလေးမှ ဦးကျော်ရန်၊ ဦးကာ၊ ဦးရင်ကလေးနှင့် ရန်ကုန်မှ ဦးရွှေဖုံအောင်၊ မင်းကြီးကတော် ဒေါ်မြမေတို့က ထောက်ပံ့ကြသည်။

အင်္ဂလန်တွင် သာသနာပြုနိုင်ရန်အတွက် ဗုဒ္ဓသာသန သမာဂမ ခေါ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းကို တည်ထောင်သည်။ ထိုအသင်းမှ ဗုဒ္ဓဝါဒစာစောင်ကို သူ ဦးဆောင်၍ထုတ်သည်။ အမေရိကန်နှင့် အနောက်ဥရောပရှိစာကြည့်တိုက်၈၀၀သို့အခမဲ့ပေးပို့သည်။ တစ်လတစ်ကြိမ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုစာစောင်ကို ဖတ်ပြီး ဂျေအက်စ်မက္ကနီသည် ဗုဒ္ဓဘာသာအဖြစ် ခံယူခဲ့ပြီး ရန်ကုန်သို့လာ၍ စာစောင်ကို ကူညီသည်။ အလယ်တောရ ဦးပြားကျောင်းတွင် သီတင်းသုံးပြီး အာနန္ဒမေတ္တေယျ ဗုဒ္ဓဘာသာကို သိပ္ပံနည်းကျ ဖော်ထုတ်၍ ဥရောပသို့ဖြန့်ရန် ဓာတ်ခွဲခန်း တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ သူ၏ သာသနာအကျိုး သယ်ပိုးဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ရွှေကျင်နိကာယ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်၏ လမ်းညွှန်ချက်ဖြင့် “နာနာရဋ္ဌ နိယျာနိက ဗုဒ္ဓသာသနာဟိတဝဓန အာနန္ဒာ မေတ္တေယျမဟာဇနဂုရု” ဘွဲ့ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

၁၉၀၈တွင် ဒေါ်မြမေမိသားစုနှင့်အတူ အင်္ဂလန်ပြန်ကြွခဲ့သည်။ ဝိနည်းနှင့်အညီ သီတင်းသုံးရန် အိမ်တစ်လုံး သီးသန့်ငှားပြီး သီတင်းသုံးခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတစ်ပါးကို ဦးစွာ ဖူးတွေ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။ မစ္စတာ J.K ဆန်တို့နှင့် တွဲ၍ အင်္ဂလန်တွင် ဗုဒ္ဓသာသနာ ပြုခဲ့သည်။ အသက် ၃၆ နှစ်သာ ရှိသေးသော်လည်း ကျန်းမာရေးမကောင်းသဖြင့် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်ခဲ့ရသည်။ ၁၉၁၃ တွင် သည်းခြေကျောက်ကပ် ခွဲခဲ့ရသည်။ ကျန်းမာရေး ဆိုးဝါးလာသဖြင့် အမေရိကန် ကာလီဖိုးနီးယားသို့ ကြွရန်စီမံသည်။ ၁၉၁၃၊ မေလတွင် အင်္ဂလန်သို့ သင်္ဘောဖြင့် ပြန်ခဲ့ရာ လီဗာပူးတွင် အစ်မနှင့် တွေ့သည်။ အင်္ဂလန်တွင် ရဟန်းဝတ်နှင့် နေရန် ခက်ခဲသဖြင့် လူဝတ်လဲခဲ့ရသည်။ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်လာသောအခါ အင်္ဂလန်ရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းများ အခြေအနေ

မကောင်းဖြစ်လာသည်။ သူသည်ကျန်းမာရေးမကောင်းနိုင်ငံရေးအခြေအနေ
မကောင်းသည့်ကြားကပင် လူဝတ်နှင့် အသင်းအတွက် ကြိုးစားနေသည်။ ဗုဒ္ဓ
ဘာသာ ရီဗျူးဂျာနယ်ကို အယ်ဒီတာလုပ်ကိုင် ထုတ်ဝေနေသည်။ ရောဂါ
အခြေအနေ ဆိုးဝါးလာသဖြင့် အရိယာတို့၏ ပညာ ဟူသော ကဗျာကို နောက်
ဆုံးရေးဖွဲ့ပြီး ၁၉၂၃ ခု၊ မေလ ၉ ရက်၊ အသက် ၅၁ နှစ် အရွယ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့
သည်။ ရဟန်းဘဝဖြင့် အသက် ၄၀ မှ ၅၀ ထိ နေကာ သာသနာပြုနိုင်ခဲ့လေ
သည်။

ဘိက္ခုနုဉာဏတိလောက (၁၈၇၈-၁၉၅၇)

Anton Walter florus Gueth

သူ့ကို ၁၈၇၈ ခုတွင် ဂျာမနီပြည် wies banden ဝိစ်ဘောဒင်မြို့၌ မွေး
ခဲ့သည်။ ထိုမြို့ရှိ အထက်တန်းကျောင်းအုပ်ကြီး အေဂုသ်မှာ ဖခင်ဖြစ်သည်။
အန်တွန် ဝေါလတာ ဖလိုရပ် ဂုသ်မှာ ငယ်နာမည်ဖြစ်သည်။ ဖရင့်ဖတ်မြို့၌
ဂီတသိပ္ပံ၊ ပဲရစ်မြို့အနုပညာတက္ကသိုလ်တို့မှ ဂီတစန္ဒယား သီချင်းစပ်ပညာရပ်
၌ ထူးချွန်တတ်မြောက်ခဲ့သည်။ အနယ်နယ်သို့ ဂီတပညာ လှည့်လည်ဖျော်ဖြေ
ရန် ဂျာမနီနိုင်ငံ ဖရန်ဖတ် Frank Furt မြို့သို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုမြို့၌ ပြတိုက်
ကြီး တစ်ခုရှိသည်။ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ အနုပညာပစ္စည်းများကို ပြသထားသည်။
ပြတိုက်ထဲတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ စာပေ၊ ပုရပိုက်များ၊ ဗုဒ္ဓသာသနိက ပစ္စည်းများကို
ပြထားသည်။ ထိုအထဲတွင် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူသည် အလွန်ကြည်ညိုဖွယ်
ကောင်းလှပြီး အနုပညာမျက်စိဖြင့် ကြည့်ရှုရင်း ရုပ်တုကို စိတ်ဝင်စားသွားမိ
သည်။

မူလက ထိုရုပ်တုကို ဘုရင်တစ်ပါး၏ ရုပ်တုဟူ၍ မှတ်ထင်ခဲ့သည်။
ပြတိုက်တာဝန်ခံကို မေးကြည့်မှ မြန်မာ၊ အိန္ဒိယမှ ရောက်လာသည့် ကျောက်
ဆင်းတု ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ထိုဆင်းတုတော်ကို စိတ်ဝင်စားရာမှ ဗုဒ္ဓ
ဘာသာကို ကြည်ညိုလာခဲ့ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်လာခဲ့ရသည်။ ဂုသ်သည် ဗုဒ္ဓ
ဘာသာဖြစ်လာခဲ့ပြီးနောက် လောကီမှုများကို စွန့်လွှတ်ပြီး ဂရိ၊ တူရကီ၊ ဆီးရီး
ယား၊ အီဂျစ်ပြည်များကို ဖြတ်ပြီး သီဟိုဠ်သို့ ရောက်လာခဲ့သည်။

၁၉၀၃ ခုတွင် သီဟိုဠ်၌ ကိုရင်ဝတ်ပြီး မြန်မာပြည်သို့ ရောက်လာခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှာ အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ရဟန်းတော် အာနန္ဒမေတ္တယျသည် အလယ်တောရကျောင်းတိုက်၌ ရဟန်းဝတ်နှင့် ရှိနေခဲ့သည်။ မင်းကြီးကတော် ဒေါ်မြမေ၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်ရောက်လာခဲ့သည်။ ဘွဲ့အမည်မှာ အရှင်ဉာဏတိလောကဖြစ်သည်။ ၁၉၀၅ မှာ သီဟိုဠ်သို့တဖန် ပြန်သွားပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေများ သင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၀၆ ခုနှစ်တွင် The word of the Buddha အမည်ရှိ စာအုပ်ကို ဂျာမန်ဘာသာဖြင့် ရေးခဲ့သည်။ နောင်တွင် ဂျာမန်၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာတို့ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ထုတ်ဝေခဲ့ရသည်။ ထိုစာအုပ်ထဲတွင် ဘုရားရှင်၏ သစ္စာလေးပါး၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊ ဓမ္မစကြာတရား၊ အနတ္တတရားတို့ကို ရေးသားခဲ့သည်။

၁၉၀၉ တွင် ဂျာမန်နှင့် အီတလီ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ အရှင်ဉာဏတိလောက ကို ခေါင်းဆောင်ထားပြီး အီတလီနယ်စပ် ဆွစ်ဇာလန်မြောက်ပိုင်း၌ ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်း တစ်ကျောင်းဆောက်ရန် အဖွဲ့ဖွဲ့သည်။ ၁၉၁၀ တွင် ဆွစ်ဇာလန်သို့ကြွပြီး လူဂါနီမြို့အာလာပတောင်ပေါ်၌ အီတာလျံ ဗိုလ်ကြီးဂယ်ရီဘော်ဒီ၏ မိတ်ဆွေ သတင်းစာဆရာဘစ်ဂ်၏ အကူအညီဖြင့် ကျောင်းဆောက်သီတင်းသုံး သာသနာပြုခဲ့သည်။ ထို့နောက် အာဖရိကမြောက်ပိုင်းသို့ ကြွပြီး သီတင်းသုံး သာသနာပြုခဲ့သည်။ ပြင်သစ်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဂီယာ၏ ပင့်ဖိတ်မှုအရ ဆွစ်ဇာလန် လောဆန်းမြို့ရှိ စာရိတကျောင်းတိုက်သို့ကြွကာ သီတင်းသုံး သာသနာပြုခဲ့သည်။

၁၉၁၁ တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းခံလိုသော ဥရောပတိုက်သားအချို့ကို သီဟိုဠ်သို့ ခေါ်ဆောင်လာခဲ့သည်။ မိမိကိုယ်တိုင်မှာ ကန္ဒီမြို့အနီး ဒိုဒန်ဒူဝ ရေအိုင် အလယ်ရှိ ကျွန်းငယ်တစ်ခုတွင် တည်ထောင်ထားသော ကျွန်းသာယာရိပ်သာ Island Hermin Lage ကို တည်ထောင်ပြီး တစ်ပါးတည်း တရားကျင့်နေခဲ့သည်။ ဂျာမန်၊ အင်္ဂလန်မှ သူများကို ထိုရိပ်သာသို့ လာရောက်ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာအဖြစ် ကူးပြောင်းသည်ကို ကူညီ သာသနာပြုခဲ့သည်။

ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်လာသောအခါအင်္ဂလိပ်အစိုးရကဂျာမန်လူမျိုး အရှင်ဉာဏတိလောကကို ဖမ်းဆီးပြီး အကျဉ်းချထားခဲ့သည်။ ၁၉၁၅ တွင် ဂျာမန်များကို သြစတြီးယားသို့ပို့ရာ သူလည်း အပို့ခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၁၆ ခုနှစ် တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံ ဟိုနိုလူလူသို့ သွားခွင့်ရခဲ့သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ခေတ် သစ် ဝိသာခါဟု ခေါ်ခံရလောက်အောင် သဒ္ဒါထက်သန်လှသည့် အမေရိကန် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဒါယကာမကြီး မစ္စက်ဖော့စတာ၏ အကူအညီဖြင့် တရုတ်ပြည် ရှန်ဟိုင်းသို့ ကြွခွင့်ရခဲ့သည်။ ယူနန်နယ် အနောက်တောင်ပိုင်းရှိ ထေရဝါဒ ဂိုဏ်းဝင် ကျောင်းတစ်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးရန်အသွား ၁၉၁၇ ခုနှစ်တွင် ချုံကင်းမြို့၌ အဖမ်းခံရပြီး ဟောင်ကောင်၌ အကျဉ်းချခံရသည်။ ၁၉၁၉ တွင် ဂျာမနီသို့ ပြန်ပို့ခံခဲ့ရသည်။ ဟန်ဘတ်မြို့ အနီး အစ်ကိုအိမ်၌ နေရသည်။ ထို နောက် ဂျာမနီတောင်ပိုင်း သစ်တောနယ်ထဲ၌ ဖရောလိုင်းဘုရ်ဟောလ်ပ် အမည်ရှိ အမျိုးသမီးတစ်ဦး ဆောက်ထားသော အဆောက်အဦ၌ သီတင်းသုံး နေသည်။ သူမသည် ဂီတပညာရှင်ဖြစ်၍ ဂီတအကြောင်း ဆွေးနွေးရင်း ဗုဒ္ဓဓမ္မ ကိုပါ ဆွေးနွေးရာမှ သူမ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

၁၉၂၀ တွင် ဂျာမနီမှ သီဟိုဠ်သို့ လာခဲ့ရာ ဆင်းခွင့်မရသဖြင့် ဂျပန်သို့ ဆက်လက်လာခဲ့ပြီး တိုကျိုမြို့ ကိုမဝဇာတက္ကသိုလ်၌ ပါဠိပါမောက္ခအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၆ မှ သီဟိုဠ်သို့ ကြွခွင့်ရ၍ ကြွခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာ သမာဂမ” အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းပြီး ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ဒေါက်တာတဂိုး၏ ဆန်တိနိကာတန် တက္ကသိုလ်၌ ကထိက လုပ်ခဲ့ဖူးသူ တပည့်ရင်း ဟောဖ်မင်းနှင့်အတူ မြန်မာပြည်သို့ ကြွလာ ပြီးရန်ကုန်၊ မန္တလေး၊ စစ်ကိုင်းတို့၌ “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဗုဒ္ဓဘာသာသမာဂမ” အဖွဲ့ခွဲများကို ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။

ဂျာမန်ဘာသာဖြင့် သူသည် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ မိလိန္ဒပဉ္စ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်တို့ကဲ့သို့ အရေးပါသည့် ဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းဂန်များကို ပြန်ဆိုခဲ့ သည်။ ဥရောပနှင့် ဂျာမန် ဗုဒ္ဓဘာသာလောကတွင် ထင်ရှားသော ကိုယ်တိုင် ရေး ကျမ်းစာများကိုလည်း ရေးသားထုတ်ဝေ သာသနာပြုခဲ့သည်။

1. The word of the Buddha- ဗုဒ္ဓ၏စကားတော်များ
2. The Guide Through the Abhidhamma Pitaka- အဘိဓမ္မာ ပိဋကလမ်းညွှန်
3. Buddhist Dictionary- ဗုဒ္ဓဘာသာအဘိဓာန်
4. The path of Deliverance- နိဗ္ဗာန်သို့သွားရာလမ်းဝိသုဒ္ဓိမဂ်
5. Fundamental of Buddhism- ဗုဒ္ဓဘာသာ၏အခြေခံ တရားများ

အရှင်ဉာဏတိလောက၏ ကျမ်းစာ ရေးသားဖြန့်ဝေ သာသနာပြုမှု၊ ဥရောပတစ်ခွင် လှည့်လည် ဟောပြော သာသနာပြုမှုကြောင့် အနောက်နိုင်ငံ သား တစ်ရာကျော်မျှ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ပြောင်းလဲ ကိုးကွယ်လာခဲ့ကြသည်။ ထို သူများထဲမှဗုဒ္ဓသာသနာကိုစွမ်းစွမ်းတမံသာသနာဆက်လက်ပြုနိုင်၍အကျိုး များသော တပည့်များလည်း များစွာပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။ သူ၏တပည့်များမှာ ဂျာမနီ၊ ဂျူး၊ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ အမေရိကန်၊ ရုမေးနီးယား၊ ဟန်ဂေရီ၊ ဩစတြီးယား၊ တိဘက်၊ ဣန္ဒိယ စသည်အားဖြင့် နိုင်ငံစုံမှ လူမျိုးစုံ ပါဝင်လေသည်။ အထူးချွန်ဆုံး ဗုဒ္ဓသာသနာအတွက် ကျေးဇူးအပြုဆုံး တပည့် ၂ ပါးမှာ အရှင် ဉာဏပုဏ္ဏိကနှင့် အရှင်ဉာဏမောဠိတို့ဖြစ်ကြလေသည်။

၁၉၅၅တွင် မြန်မာပြည် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ပွဲကြီးသို့ ဖွင့်ပွဲအမီ တပည့် အရှင်ဉာဏပုဏ္ဏိကနှင့်အတူ ကြွလာခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ နှင့် ဆုံတွေ့ပြီးဂျာမနီတွင် ဗုဒ္ဓသာသနာ ထွန်းကားရေးအတွက် အစီအစဉ်များ ကို အကူအညီတောင်းခံခဲ့သဖြင့် ဂျာမနီသာသနာ ပြန့်ပွားအောင် ပြုလုပ်ရန် နည်းလမ်းများကိုလမ်းညွှန်ပေးခဲ့သည်။

၁၉၅၇၊ မေလ ၂၇ ရက်တွင် အရှင်ဉာဏတိလောကမထေရ် ပျံလွန် တော်မူခဲ့သည်။ သက်တော် ၈၀ နီးပါးထိ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်အကျိုးကို မနေ မနား နိုင်ငံစုံ လှည့်လည် ကြွသွားပြီး လူမျိုးစုံနှင့် တွေ့ဆုံ ဟောပြော ခုက္ခမျိုးစုံ ကို သည်းခံ၍ သာသနာတော် ပြုသွားခဲ့သော မထေရ်မြတ်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။ မထေရ်ကြီးပျံလွန်တော်မူသောအခါသီဟိုဠ်အစိုးရကသူ့ကိုသီဟိုဠ်နိုင်ငံသား

အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပြီး ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ အန္တိမ သာဓု ကိဋ္ဌန သဘင် ကျင်းပ ပူဇော်ခဲ့သည်။ မထေရ်ကလည်း သီဟိုဠ်ကို သံယောဇဉ် ရှိခဲ့သည်။ သီဟိုဠ်တွင်လူပြန်ဖြစ်ပြီးသီဟိုဠ်မှာဘုန်းကြီးဘဝနှင့်သာသနာပြုနိုင်ရပါလိ၏ ဟု ဆုတောင်းသွားခဲ့သည်။

၁၉၅၅၊ ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက်တွင် ဂျာမနီ အရှေ့တိုင်းဆိုင်ရာ အသင်းကြီး က အရှင်ဉာဏတိလောကကို ဂုဏ်ထူးဆောင် အသင်းဝင်အဖြစ် သတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ကာ ဂုဏ်ပြုပြီး အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

“သူ့ကို ဂုဏ်ထူးဆောင်အသင်းဝင်အဖြစ် ရွေးကောက် တင်မြှောက် ခြင်းအားဖြင့် အသင်းကြီးသည် အရှေ့နှင့်အနောက် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ချစ် ကြည်ရေးကို ဖော်ပြလိုက်သည်။ သီဟိုဠ်နိုင်ငံသားများ ထေရဝါဒတိုင်းသူ ပြည်သားများနှင့် ကျွန်ုပ်တို့ နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားများအကြားတွင်ရှိသော ချစ် ကြည်မှုကို ခိုင်မာအောင် တစ်သက်လုံး ကြိုးစားသည့် ပါရမီရှင် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီး ကို ဂုဏ်ပြု ချီးကျူးလိုက်ပါသည်”

အရှင်ဉာဏမောဠိ Nanamoli

သူသည် အောက်စ်ဖို့တက္ကသိုလ်ကြီးမှ ဘာသာများစွာ သင်ယူတတ် မြောက်ခဲ့သူ ပညာတတ်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက အီတလီစစ်မျက်နှာ၌ စစ်ဗိုလ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ် စစ်ပွဲကြီး၌ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ရန်ငြိုးရန်စ မရှိဘဲ လူသားအချင်းချင်း အပြင်းအထန် တိုက်ခိုက် သတ်ဖြတ် နေရသည်ကို သံဝေဂ ဆင်ခြင်မိသည်။

ဤသို့ဖြင့် တစ်နေ့သောအခါ အီတလီ ဘာသာဖြင့် ရေးထားသော “သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏အရင်း” ဟူသောစာအုပ်ကို ဘာသာစုံတတ်သူဖြစ်၍ ဖတ်မိသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကို စိတ်ဝင်စားသွားသည်။ အခြား ဗုဒ္ဓစာပေများကို ဖတ်ရှုလေ့လာပြီးနောက် ဗုဒ္ဓဘာသာအဖြစ် ခံယူခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ တွင် သီဟိုဠ် သို့လာပြီး ဂျာမန်ရဟန်းတော် အရှင်ဉာဏတိလောကထံတွင် ကိုရင်ဝတ် သည်။ နောက်တစ်နှစ် ရဟန်းခံသည်။

ဗုဒ္ဓစာပေများကို လေ့လာခဲ့ပြီး နေတ္တိကျမ်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ ပေဋကောပဒေသ ကျမ်းတို့ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ အခြား နိကာယ်များထဲမှ ကျမ်းစာများကိုလည်း ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် ပျံလွန်တော်မူခဲ့သည်။

အရှင်ဉာဏပုဏ္ဏိက (၁၉၀၁-၁၉၉၄)

သူ့ကို ၁၉၀၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဂျာမနီပြည် ဖရင်းဖတ်မြို့ Frank Furt ဟန်နော Hunnu အရပ်၌ ဂျူးဇနီးမောင်နှံဖြစ်သည့် အိဆက် Isaak နှင့် ဆိုဖီဖင်နီဂျော Sophee Fer ger တို့မှ မွေးဖွားခဲ့သည့် တစ်ဦးတည်းသော သားဖြစ်သည်။ နာမည်မှာ ဆီဂမန် Siegmund ဖြစ်သည်။ ၆ နှစ်အရွယ်တွင် ကိုနင်ရှုတီ Konigshutte အမည်ရှိ စီလီစီယာ Sielsia ဒေသအထက်ပိုင်းစက်မှုမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ပြီး ဖခင်က ဖိနပ်ဆိုင်ဖွင့်ခဲ့သည်။ ကိုနင်ရှုတီရှိ ကျောင်းတွင် လက်တင် ဂရိ ပြင်သစ်ဘာသာများကို သင်ယူခဲ့သည်။ မိဘများမှာ ဂျူးဘာသာဝင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဆီဂမန်သည် ဘာသာရေး စာပေများကို စိတ်ဝင်တစား ဖတ်ရှုသည်။ ဟီးဘရူးဘာသာဖြင့် ရေးထားသော ဘာသာရေးသင်ခန်းစာများကို သင်ယူခဲ့သည်။ အသက် ၁၆ နှစ်တွင် စာအုပ်အရောင်းဆိုင်၌ အလုပ်ရသည်။ တက္ကသိုလ်ပညာ ဆက်မသင်နိုင်သော်လည်း ဂန္ထဝင်စာအုပ်မျိုးစုံနှင့် ဒဿနစာပေမျိုးစုံကို ဖတ်ရှုလေ့လာခဲ့ရသည်။

စာစုံဖတ်မိလာသောအခါ မိမိတို့ ကိုးကွယ်သော ဂျူးဘာသာအပေါ် သံသယဝင်လာသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းစာများကို များစွာ ဖတ်လာပြီး ပါဠိစာပေကျမ်းစာများကို စိတ်ဝင်စားလာသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကို အထူး စိတ်ဝင်စားလာသည်။

သူသည် ဥရောပတွင် ထုတ်ဝေခဲ့သော ဘာသာရေး၊ သိပ္ပံ၊ ဒဿနစာအုပ်မျိုးစုံကို စနစ်တကျ ရွေးထုတ်ပြီး သုံးသပ်ဖတ်ရှုသည်။ ဗုဒ္ဓစာပေများမှ လွဲ၍ အခြားဘာသာရေးစာအုပ်များမှာ ရှာရတာလွယ်လှသည်။ စုံလည်းစုံလှသည်။ ထိုဘာသာရေးစာပေတို့ကို ဘာသာကြီးတစ်ခုပြီးတစ်ခု စုဆောင်းကာ

ဖတ်ရှုလေ့လာပြီး သိပ္ပံပညာ၊ ဒဿနအမြင်များဖြင့် ဆန်းစစ်ခဲ့သည်။ မိမိ ကိုးကွယ်သော ဂျူးဘာသာမှာ အခြားဘာသာများနှင့် ဆက်နွှယ်နေသဖြင့် သုံးသပ်ရတာပို၍လွယ်လေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေများကိုဖတ်သည်။ အဘိဓမ္မာနှင့် ဝိပဿနာတွင် ခက်ခဲနက်နဲသော်လည်း ပညာရှင် ဆရာတော်များနှင့် အရှင်ဉာဏတိလောကတို့၏ အကူအညီဖြင့် ကျေလယ်အောင် သိရှိလာသည်။ ဟိန္ဒူ၊ ခရစ်ယာန်၊ အစ္စလာမ်နှင့် ဂျူးဘာသာတို့အပြင် ဂျိန်းဘာသာ၊ ဇင်ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ကွန်ဖြူးရှပ်ဝါဒ၊ တာအိုဝါဒ၊ ရှင်တိုဝါဒ၊ ဆစ်ဝါဒ၊ ဖာရစ်တိုပါမကျန် အားလုံး လေ့လာသုံးသပ် နောက် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာကို ကူးပြောင်းကိုးကွယ်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာသည် ဝေဖန်ရေး အသိဉာဏ် တောင်းဆိုမှုနှင့် စိတ်နှလုံးက တောင်းဆိုသော ဘာသာတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း သိမြင်လာ၍ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ဒုက္ခ၏အခြေခံနှင့် ပတ်သက်သော သံသယများကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည်။ သံသရာမှ ထွက်မြောက်ရေး လမ်းစဉ်ကြီး၏ လျှောက်လှမ်းရမည့် လမ်းကြောင်းများကိုလည်း သဘာဝကျကျ သိပ္ပံနည်းကျ တိကျခိုင်လုံ မှန်ကန်စွာ ပြောပြနိုင်သည်။ လူသားသတ္တဝါအားလုံး၏ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်သို့ရောက်အောင် လမ်းညွှန်ပေးနိုင်သည်ဟု ပြတ်သားစွာ ယုံကြည်သွားသည်။

ဆီဂမန်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ကူးပြောင်းရေး၌ အနီးကပ် သွန်သင် ဆွဲဆောင်နေသည့် ဆရာ သို့မဟုတ် မိတ်ဆွေသင်္ဂဟ မရှိပါ။ မိမိဘာသာ ဗုဒ္ဓစာပေ ကျမ်းဂန်များကို လေ့လာကာ ဗုဒ္ဓဘာသာတရားကို နှစ်ခြိုက်သွား၍ အသက် ၂၀ အရွယ်မှာပင် သူ့ကိုယ်သူ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ယောက် ဖြစ်သည်ဟု ခံယူလိုက်လေသည်။ ၁၉၂၂ တွင် သူတို့မိသားစု ဘာလင်သို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သည်။ ဘာလင်ရောက်သောအခါ သူသည် အခြားဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များနှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ရလေသည်။ အထူးသဖြင့် ဂျာမန်ရဟန်းတော်အရှင်ဉာဏတိလောကနှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ရသည်။ အရှင်ဉာဏတိလောက ရေးသားထားသော ဗုဒ္ဓ၏ တရားဒေသနာတော် စာအုပ်များကို ဖတ်ရသောအခါ အသိအမြင် တိုးပွားလာသည်။

၁၉၂၄ တွင် ရုရှားအရှေ့ဘက် ကိုနစ်ဘာမြို့သို့ ပြောင်းသည်။ ထိုမြို့၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ဦးနှင့် ထပ်မံတွေ့ဆုံခွင့်ရခဲ့သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်က သူ့ကို အခြားဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များနှင့် မိတ်ဆက်ပေးသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း ကျယ်ပြန့်စွာ ဆွေးနွေးကြသည်။ သူ့ဖခင်၏ဆိုင်မှာပင် ဗုဒ္ဓစာပေ စာကြည့် တိုက်ကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၂ တွင် သူ၏ဖခင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဇွန်လ ၄ ရက်နေ့တွင် ဆီဂမန်သည် ဓမ္မပဒီပရိပ်သာ၌ ရှင်သာမဏေပြုခဲ့ သည်။ ရှင်ဉာဏပုဏ္ဏိကဘွဲ့ပေးခဲ့သည်။ ၁၉၃၇ ခု၊ ဇွန်လ ၂၉ ရက်တွင် ရဟန်းခံ ခဲ့သည်။ အရှင်ဉာဏတိလောကမထေရ်ထံတွင်ပင် ပါဠိဘာသာကို ထပ်မံသင် ယူသည်။ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို ထပ်မံလေ့လာခဲ့သည်။

ထို့နောက် သံယုတ္တနိကာယ် ကောက်နှုတ်ချက်ကို ပါဠိဘာသာမှ ဂျာမန်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ သတိပဋ္ဌာန်သုတ်အဖွင့်ကို ဂျာမန်ဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ နောင်အခါ သောမ မထေရ်က ယင်းကျမ်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။

အရှင်ဉာဏပုဏ္ဏိက၏ ဘာသာရေးများကို သုံးသပ် ဟောပြောမှု ကြောင့်မိခင်ကြီးသည်လည်းဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ဦးဖြစ်လာသည်။ ငါးပါးသီလ အမြဲစောင့်ထိန်းပြီး ဥပုသ်နေ့တိုင်း ရှစ်ပါးသီလ စောင့်ထိန်းခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ် နှင့် ဂျာမနီတို့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်သောအခါ အရှင်ဉာဏတိလောကနှင့်အတူ သီဟိုဠ်ရောက်နေ၍ ဆရာနှင့်အတူ အဖမ်းခံပြီး ၁၉၃၉ ခုမှစ၍ ၁၉၄၄ ထိ ၅ နှစ် အကျဉ်းစခန်း၌ နေခဲ့ရသည်။ အကျဉ်းစခန်း၌ နေရသော်လည်း သူသည် အလုပ်မပျက်လုပ်နေခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓစာပေများကိုရေးသားခြင်း၊ ဘာသာပြန်ခြင်း အလုပ် ဆက်လုပ်နေခဲ့သည်။ ဒီဃတလာဝ အကျဉ်းစခန်းဝင်နေစဉ် သုတ္တ နိပါတ်ကို ဂျာမန်ဘာသာသို့ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ မှတ်ချက်များကိုလည်း ထည့်နိုင်ခဲ့ သည်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက သီဟိုဠ်မှ အိန္ဒိယထောင်သို့ ဆရာတပည့်နှစ်ဦးကို ပြောင်းပို့သောအခါ စာအုပ်ပေါင်းများစွာကို သယ်ယူသွားပြီး ဟိုရောက်သော အခါ၌လည်း ဗုဒ္ဓကျမ်းစာ လေ့လာရေးသားမှု ဘာသာပြန်ဆိုမှု ဆက်လုပ်ခဲ့ကြ သည်။

အပြင်လောကတွင် ပြင်းထန်စွာ စစ်ပွဲကြီးများ ဖြစ်နေသော်လည်း အရှင်ဉာဏပုဏ္ဏိကသည် ဒါဟာရာဒုန်း အကျဉ်းစခန်း၌ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်း၏ အဦးဆုံးကျမ်းဖြစ်သော ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်းနှင့် အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာတို့ကို ဂျာမန်ဘာသာပြန်ခဲ့သည်။ အဘိဓမ္မာနှင့် ပတ်သက်သော မှတ်စုများကိုလည်း ရေးခဲ့သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် ဆရာတပည့် နှစ်ဦးစလုံး ထောင်မှလွတ်သည်။ သီဟိုဠ်ပြန်ကာ ဓမ္မဒီပရိပ်သာ၌နေ၍ အဘိဓမ္မာ လေ့လာသင်ကြားချက် အမည်ရှိစာအုပ်ကိုရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ ၁၉၅၁ခုတွင်ဆရာတပည့်နှစ်ဦးစလုံး သီဟိုဠ်သားအဖြစ် ခံယူကြသည်။ ၁၉၅၂ ခု၊ ဇန်နဝါရီလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဖွင့်ပွဲသို့ ဆရာတပည့်နှစ်ဦး လာတက်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့က ဥရောပနိုင်ငံများ၌ ဗုဒ္ဓသာသနာပြန့်ပွားအောင် ဆောင်ရွက်ရန် ကိစ္စ အကြံဉာဏ် အကူအညီပေးခဲ့သည်။ ပိဋကတ်ကျမ်းစာများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုရန် နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့က မေတ္တာရပ်ခံတာဝန်ပေးရာ အရှင်ဉာဏတိလောကက တပည့်ဖြစ်သူ ဉာဏပုဏ္ဏိကကို တာဝန်ပေးပြီး သီဟိုဠ်သို့ ပြန်သွားသည်။ ဉာဏပုဏ္ဏိကသည် မဟာစည်ဆရာတော်ထံ တရားအားထုတ်ရင်း ဝိပဿနာအကျိုးစာအုပ် ရေးခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်က သူရေးခဲ့သည့် သတိပဋ္ဌာန်စာအုပ်နှင့် မဟာစည်ဆရာတော်ထံ လက်တွေ့တရားအားထုတ်ခဲ့ရသော အတွေ့အကြုံကို ပေါင်းစပ်ပြီး ဗုဒ္ဓဝိပဿနာ၏အနှစ်သာရ The Heart of Buddhist Meditation အမည်ရှိ စာအုပ်ရေးခဲ့သည်။ ၁၉၅၄ နှင့် ၁၉၆၂ တို့တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဖြည့်စွက်ချက်ပါ စာအုပ်ကို အင်္ဂလန်၌ ပုံနှိပ်ခဲ့သည်။ ဘာသာပေါင်း ၇ ဘာသာ ပြန်ဆိုပြီး ၃၃ နှစ်ကြာပြီးနောက် ခေတ်သစ် ဂန္ထဝင် ဗုဒ္ဓကျမ်းစာအဆင့်သို့ ရောက်ရှိထိန်းသိမ်းနိုင်ခဲ့သည်။ ယင်းစာအုပ်သည် သတိပဋ္ဌာန ဝိပဿနာနှင့်ပတ်သက်၍ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်တို့တွင် အကောင်းဆုံးစာအုပ်ဟု အသိအမှတ်ပြုခံရသည်။

အရှင်ဉာဏပုဏ္ဏိကသည် ၁၉၅၄ ခုနှစ် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဖွင့်ပွဲ၌ မိမိဆရာအရှင်ဉာဏတိလောက၏ သဝဏ်လ္လှာကို ဖတ်ကြားခဲ့သည်။ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာကာလတွင် မြန်မာပြည်၌ သူသည် အချိန်ကြာမြင့်စွာ နေခဲ့သည်။ သီဟိုဠ်

မြန်မာ သွားချည်လာချည် ပြုခဲ့သည်။ သူ့ဆရာ ကျန်းမာရေး မကောင်းဖြစ်လာ၍ ၁၉၅၉ ခု သင်္ဂါယနာပွဲတွင် ဉာဏပုဏ္ဏိက တစ်ပါးတည်းသာ ကြွရောက်နိုင်သည်။ သူ၏ ဆရာသည် သက်တော် ၇၉ နှစ်အရွယ် ၁၉၇၅ ခုတွင် ပျံလွန်တော်မူသည်။ ဆရာကို ကျေးဇူးဆပ်သည့်အနေဖြင့် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် (၅) တွဲကို ဂျာမန်ဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ အကွရာအညွန့်ပါ ထည့်ပေးခဲ့သည်။

၁၉၅၈ ခုတွင် ကနီမြို့၌ ဗုဒ္ဓဘာသာစာအုပ် ထုတ်ဝေရေးအသင်း Buddhist Publication Society (B.P.S) ကို တည်ထောင်ကာ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကမ္ဘာအနှံ့ပြန့်အောင် ဆောင်ရွက်မည်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာစာအုပ်များ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ စာအုပ်များကို လူအများ လွယ်လင့်တကူ သက်သက်သာသာ ဖတ်ရှုနိုင်ရန် ဈေးအနည်းငယ်ဖြင့်သာ ရောင်းချခဲ့သည်။ ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် ဂျာမန် အရှေ့တိုင်းဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အသင်းကြီးက အရှင်ဉာဏပုဏ္ဏိကအား ဂုဏ်ထူးဆောင်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။ ၁၉၈၇ တွင် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ပါဠိတက္ကသိုလ်က ဒီလစ်ဘွဲ့ ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၀ ခုတွင် ပေရာဒနိယတက္ကသိုလ်က စာပေပါရဂူဘွဲ့ အပ်နှင်းခဲ့သည်။ ၁၉၉၃ တွင် သီဟိုဠ် အမရပူရဂိုဏ်း အမရပူရ မဟာ မဟောပါချာယ သာသန သောဘဏဘွဲ့ကို ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

အရှင်ဉာဏပုဏ္ဏိကသည် သာသနာပြန့်ပွားရေးကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့ပြီး ၁၉၉၄ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၉ ရက်နေ့ သက်တော် ၉၃ နှစ်တွင် ပျံလွန်တော်မူသည်။

ဤအရှင်မြတ်သည် ဘာသာဝါဒအားလုံးကို အပြည့်အစုံ ဖတ်ရှု သုံးသပ်ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပြီးမှ သဘာဝတရားနှင့်လည်း တစ်ထပ်တည်းကျပြီး သိပ္ပံနည်းထက်ပင် ပြည့်စုံ ခိုင်လုံသော သတ္တဝါဝေနေယျ အားလုံးအတွက် ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ရာအမှန် မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို ပို့ဆောင်နိုင်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မစာပေများကို မိမိ သိရှိကိုးကွယ်ခဲ့သလို အများပြည်သူတို့ အထူးသဖြင့် ဖန်ဆင်းရှင်ဝါဒ လောင်းရိပ်မိနေသော အနောက်ကမ္ဘာနှင့် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းမှ ပြည်သူတို့ လေ့လာသိရှိ လမ်းမှန်ရောက်ပါစေရန် ရည်သန်၍ သာသနာပြု မီးရှူးတန်ဆောင်ကြီးကို ထွန်းညှိခဲ့သူ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီး ဖြစ်ပေသည်။

ကမ္ဘာသို့ ဗုဒ္ဓ၏ဓမ္မအလင်းရောင်ထွန်းညှိခဲ့သူ ကဗျာဆရာကြီး အာနိ:

ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ တရားဓမ္မများကို အသောကမင်းတရားကြီးလက်ထက်အထိ စနစ်တကျ လေ့လာခဲ့ကြသော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် ဟိန္ဒူဝါဒ၏ အတွင်းကျကျ ပူးသတ်မှုကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အနှစ်သာရတို့သည် လျော့ပါးလာခဲ့သည်။ နောင်အခါတွင် ဟိန္ဒူဝါဒတို့၏ စိမ့်ဝင်မှုကြောင့် အပြင်ပန်းက ဗုဒ္ဓဝါဒ၊ အတွင်းပိုင်းက ဟိန္ဒူဝါဒ ဖုံးအုပ်ထားသော မဟာယာနဗုဒ္ဓဝါဒ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ မဟာယာနတို့သည် လူအင်အား ငွေအင်အားအာဏာအင်အားတို့ကိုသုံးပြီး ဟိန္ဒူဝါဒနှင့် ပူးပေါင်းကာ ထေရဝါဒကို တိုက်ခိုက်လာကြသဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ အနှစ်သာရတို့သည် အိန္ဒိယမြေမှ ကွယ်ပျောက်ခဲ့ကြသည်။ မဟာယာနဗုဒ္ဓဘာသာသည် အာရှတစ်တိုက်လုံးနီးပါး ကျယ်ပြန့်လာသည်။ ဥရောပတိုက်တွင်မူ ခရစ်ယာန်ဝါဒက ကြီးစိုးနေသည်။ ဥရောပသားတို့သည် အမှောင်ခေတ်ကို ဖြတ်ကျော်ကာ သိပ္ပံပညာကို လက်တွေ့လေ့လာ လာကြသည်။ သိပ္ပံပညာမှာ အရှိကို အရှိအတိုင်း လက်ခံသော ပညာရပ်ဖြစ်သည်။ အမှောင်ခေတ်ကြီးတစ်ခေတ်လုံးအတွင်း ဥရောပသားတို့သည် ကျောင်းတော်၏ အရိပ်အောက်တွင် ကြီးပြင်းခဲ့ရသည်။ အမှား အမှန် ဆန်းစစ်ခွင့် မရှိ၊ ကျောင်းတော်၏သွန်သင်မှုသည် ထာဝရအမှန်ဖြစ်သည်ဟု ဇွတ်အတင်း ယုံကြည်နေရသည်။ လက်တွေ့ကျင့်စရာ မရှိ။ God ၏ ဖန်ဆင်းရေးဝါဒကို ဆန်းစစ်၍ မရ၊ မျက်ကန်းယုံကြည်မှုဖြင့် ယုံကြည်နေရသည်။ ဝတ်ပြုမှု၊ ဆုတောင်းမှု၊ ပူဇော်မှုတို့ကိုသာ အချိန်ပြည့် လိုက်နာနေရသည်။ ကမ္ဘာနှင့် လူသားသည် ဘုရားသခင်၏ အစေအပါးသာ ဖြစ်သည်။ ဥရောပသား ပညာတတ်တို့သည် အမှောင်ခေတ်ကို တော်လှန်နိုင်သောအခါ သိပ္ပံပညာခေတ်သစ်ကို လျှောက်လှမ်းကြသည်။ သိပ္ပံပညာ၏ မျက်စိဖွင့်ပေးမှုကြောင့် ဥရောပသား ပညာရှင်တို့သည် လွတ်လပ်စွာ ဝေဖန် ဆန်းစစ် သုံးသပ် သုတေသနပြု တီထွင် ဆန်းသစ်လာကြသည်။ သူတို့သည် သူတို့အပေါ်လွှမ်းမိုးလွန်းအားကြီးသော ကိုးကွယ်မှုကိုပါ ဆန်းစစ်လာကြသည်။ ဖန်ဆင်းရှင်ဝါဒ ဖြစ်သော ခရစ်ယာန်ဝါဒကို သိပ္ပံနည်းကျ ဆန်းစစ်သောအခါ အားမရစရာ၊ စဉ်းစား

စရာ၊ ပယ်နှုတ်စရာ၊ မယုံကြည်နိုင်စရာပေါင်း မြောက်မြားစွာ တွေ့လာရသည်။ လူသားတို့ သိချင်သော လူသားတို့အကြောင်း၊ ကမ္ဘာအကြောင်းတို့ကို အဖြေတောင်းသောအခါ ကျေနပ်အားရလောက်သည့် အဖြေကို မရကြသဖြင့် ဥရောပသိပ္ပံပညာရှင်တို့ ဘဝင်မကျ ဖြစ်လာကြသည်။ ထိုသို့သော ပညာရှင်တို့ထဲတွင် အာနီးတစ်ယောက်လည်း ပါဝင်လေသည်။ အာနီးသည် အမှန်တရားကို တောင့်တပြီး ကိုးကွယ်ရာ စစ်မှန်သည့် ဘာသာဝါဒ အယူအဆ တစ်ရပ်ကို ရှာဖွေနေသည်။

ထိုအချိန်မှာပင် အာနီးတစ်ယောက် ဗုဒ္ဓဝါဒ ထွန်းပေါက်ရာ အိန္ဒိယမြေသို့ တာဝန်ဖြင့် ရောက်ခဲ့သည်။ ရေခြားမြေခြား ကမ္ဘာခြားတွင် မိမိကိုးကွယ်သော ဘာသာနှင့်မတူသည့် ထူးဆန်းသည့် ဗုဒ္ဓဝါဒကို တွေ့လာသည်။ အာနီးသည် ဗုဒ္ဓဓမ္မများကို လေ့လာသုံးသပ်ကြည့်သောအခါ သဘာဝတရားနှင့် ကိုက်ညီပြီး လူသားတိုင်း မိမိကံကြမ္မာ မိမိဖန်တီးနိုင်သည့် ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဝါဒကို တွေ့ရသည်။ သတ္တဝါတို့သည် မိမိပြုလုပ်မှုကြောင့် သံသရာလည်ရသည်။ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကြောင့် သံသရာမှ ထွက်မြောက်နိုင်သည်ဟူသော သံသရာလည်လမ်း၊ သံသရာထွက်လမ်းကို သိလာရသည်။ ထို့ကြောင့် အာနီးသည် ဗုဒ္ဓဝါဒကို ကောင်းစွာ လေ့လာတော့သည်။ လူသား သတ္တဝါတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်တွင်းတွင် ကိန်းအောင်းနေသော အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာကြောင့် သံသရာလည်ကြရသည်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘ အမြင်မှန် ရောက်အောင် ရှုဖွားသဖြင့် အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာ ချုပ်ကာ ဘဝဇာတ်သိမ်း၍ သံသရာမှ ထွက်မြောက်နိုင်သည်ဟု တွေ့ရသောအခါ မည်သည့် တန်ခိုးရှင် ဘုရားသခင်ကိုမှ အားကိုးစရာမလိုဘဲ မိမိဘဝ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် မိမိကိုယ်ကိုသာ အားကိုးကြိုးစား အားထုတ်ရမည်ဟူသော ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး ဝါဒကို သဘောအကျဆုံးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူသားတို့ ကိုးကွယ်မမှားစေရန်၊ လမ်းမမှားစေရန်၊ အလုပ်မမှားစေရန် The Light of Asia ကဗျာကြီးကို ရေးသားပြီး ကမ္ဘာသို့ တင်ပြလိုက်လေသည်။ အပြင်ပန်း ဝတ်ပြု ကိုးကွယ် ပူဇော်မှုတို့နှင့် ရောင့်ရဲမနေဘဲ အတ္တအကျဉ်းထောင်တွင် အတ္တအကျဉ်းသား

အဖြစ်မှ လွတ်မြောက်အောင် ရုန်းထွက်ကြပါဟု နှိုးဆော် တပ်လှန်လိုက်လေသည်။

The Light of Asia ကဗျာကြီးသည်ကား ဥရောပသားတို့၏ အိပ်မောကျနေသည့် ဘဝဆိုးကြီးကို မီးမောင်းထိုးပြခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုးကွယ်ကြသော်လည်း အတ္တအကျဉ်းထောင်မှ လွတ်အောင် မရုန်းကြဘဲ သံသရာရှည်ရေးအတွက် အပေါ်ယံ ဒါနလောက်နှင့် ကျေနပ်နေကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာအမည်ခံများကိုလည်း သံသရာဝဋ် လွတ်မြောက်ရန် မီးမောင်းထိုး ပြခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ မဟုတ်ကြသည့် ဘာသာခြားများကိုလည်း အမှန်တရား လက်လွတ်မခံကြဘဲ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ ဓမ္မစစ်စစ်ကို ကိုးကွယ်ကြပြီး အတ္တအကျဉ်းထောင်မှ လွတ်အောင်ရုန်းရန် နှိုးဆော်ခဲ့သည်။

ဆာအက်ဒွင်အာနီး (Sir Edwin Arnol) ကို ၁၈၃၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် လန်ဒန်နှင့် မဝေးလှသော ဂရေးဗက်ဆင်း၌ မွေးခဲ့သည်။ ရောဘတ်ကိုလ်စင်အာနီး၏ သားဖြစ်သည်။ ရောချက်စတားရှိ ဘုရင့်စာသင်ကျောင်း၊ လန်ဒန်ဘုရင်ကောလိပ်၊ အောက်စ်ဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်တို့တွင် ပညာသင်ခဲ့သည်။ ၁၈၅၄ တွင် အောက်စ်ဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်မှ ဂုဏ်ထူးနှင့် ဘွဲ့ရခဲ့သည်။ ဘာမင်ဂန်ရှိ ဘုရင်အက်ဒဝပ်ဆဋ္ဌမစာသင်ကျောင်း၌ လက်ထောက်ကျောင်းအုပ်လုပ်ခဲ့သည်။ အိန္ဒိယသို့ ရောက်ရှိခဲ့ပြီး ပူးနာမြို့အစိုးရသက္ကတကောလိပ်၌ ကျောင်းအုပ်လုပ်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှာ အိန္ဒိယ၌ အင်္ဂလိပ် ချုပ်ချယ်မှုကို တော်လှန်နေချိန် ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယတွင်နေစဉ် ဟိန္ဒူ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့ကို လေ့လာခွင့် ရခဲ့သည်။ ၁၈၆၁ တွင် ဒေလီတယ်လီဂရပ် သတင်းစာတွင် အယ်ဒီတာ လုပ်ခဲ့သည်။ နှစ်ပေါင်း ၄၀ ကြာ အယ်ဒီတာ လုပ်ခဲ့သည်။

ဟိတောပဒေသစသော စာအုပ်များစွာကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ သက္ကတဘာသာဖြင့် ရေးထားသော အဿယောသ၏ ဗုဒ္ဓစရိတကို The Light of Asia အမည်ဖြင့် ကဗျာဖွဲ့ဆိုခဲ့ရာ ကမ္ဘာကျော်ခဲ့သည်။ ၁၈၇၉ ခုနှစ်တွင် ထွက်ခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်ကြောင့် အမေရိက၊ ဂျာမနီ၊ ရုရှ၊ အင်္ဂလန် စသော ဥရောပတစ်လွှားတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို စိတ်ဝင်စားသူများ၊ လေ့လာသူ

များ များစွာ ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်ကို အင်္ဂလန်၌ အကြိမ် ၆၀၊ အမေရိကန်၌ အကြိမ် ၈၀ ရိုက်နှိပ်ခဲ့ပြီး နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း သန်းနှင့်ချီ ရောင်းချခဲ့ရသည်။

ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များက ဝိုင်းဝန်း အပြစ်တင်ပြီး တောင်းဆိုမှုကြောင့် “ကမ္ဘာ့အလင်းရောင်” ဟူသော ခရစ်တော်အကြောင်း ဖွဲ့ဆိုပြီး ထုတ်ဝေခဲ့သော်လည်း အာရှအလင်းရောင်လောက် ကျော်ကြားမှု မရှိခဲ့ပေ။ အာနီးသည် နောင်အခါတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ဦးဖြစ်လာပြီး အိန္ဒိယရှိ ဗုဒ္ဓဂယာကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့လက်ထဲအပ်ရေးကို အိန္ဒိယနှင့် ဗြိတိသျှအစိုးရထံ တိုက်တွန်း နှိုးဆော်ခဲ့သည်။ နောင်အခါတွင် အနာဂါရိက ဓမ္မပါလသည် အာနီး၏ နှိုးဆော်မှုကို အကြောင်းပြုပြီး ကြိုးပမ်းခဲ့သဖြင့် ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဂယာသည် ဗုဒ္ဓဘာသာတို့လက်ထဲရောက်ခဲ့ရသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းကြီးတွင် ဂုဏ်ထူးဆောင်အသင်းသားအဖြစ် ပါဝင်ခဲ့ပြီး Buddhism စာစောင်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း ရေးခဲ့သည်။ ဂျပန်၌လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ ထွန်းကားအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သူသည် ရွှေတိဂုံဘုရားဖွဲ့ကဗျာကိုလည်း ရေးခဲ့သည်။ အာရှအလင်းရောင် စာအုပ်ကြောင့် ၁၈၈၈ တွင် K.C.I.E ဆာဘွဲ့ရခဲ့၍ ၁၉၀၄၊ မေလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

Light of Asia

Sir Edwin Arnold

Pray not! The darkness will not brighten! Ask Nought from the silence, for it cannot speak! Vex not your mouthful minds with Pious pain! Ah! Brothers, sisters seek.

Nought from the helpless gods by the gift and Hymn.

Not bribe with blood, nor feed with fruit and cakes, within your selves deliverence must be sough.

Each man has prison makes.

ဆုမတောင်းလင့်၊ (သင့်) အမှောင်ထုက လင်းလာလိမ့်မည် မဟုတ်၊
ဆိတ်ငြိမ်ထုမှလည်း ဆုမတောင်းလင့်၊ ဆိတ်ငြိမ်ထုကား စကားမပြောနိုင်။
သင်တို့၏ ငြိုငြင် ပင်ပန်းနေသည့် စိတ်ဓာတ်တို့ကို ဘုရား တရားကို ကြည်ညို
သည့် ဒုက္ခဆင်းရဲတို့ဖြင့် အနှောက်အယှက် မပြုပါလင့်။

အိုညီတော် နောင်တော် နမတော်တို့၊ အားကိုးရာမဲ့ နတ် သိကြားတို့ထံ
တွင် ပူဇော်ခြင်း၊ ဓမ္မဂီတ သီဆိုခြင်းတို့ဖြင့် မခိုကိုးကြပါလင့်။

ယဇ်နတ် ပူဇော်ခြင်း၊ သစ်သီး မုန့်ပဲ သရေစာတို့ဖြင့် ပူဇော်ပသခြင်း
အမှုတို့ကိုလည်း မပြုကြပါလင့်။

လွတ်မြောက်မှုကို အသင်တို့ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်းမှာပင် ရှာဖွေကြပါကုန်
လော့။

လူတိုင်းလူတိုင်းကိုယ့်အကျဉ်းထောင်ကို ကိုယ်ဆောက်တည်နေခြင်း
သာ ဖြစ်ပါသည်။

[အခန်း - ၅]

ကံကောင်းလှသည့် သာသနာပြုကြသူများ

ဂျော့တန်းနား

George Tunour (1799-1843)

သူသည် ပထမ အာလ်အော့ဖ်ဝင်ဘာတန်၏သား ဂုဏ်သရေရှိ ဂျော့တန်းနား၏ အကြီးဆုံးသား ဖြစ်သည်။ မိခင်မှာ ကာဒင်နယ် ဒုတိယအက်စ်တူမ အိမိုင်းလီ ဖြစ်သည်။ သူ့ကို ၁၇၉၉ တွင် သီဟိုဠ်၌ မွေးခဲ့သည်။ သီဟိုဠ်ဘုရင်ခံ ဆာသောမတ်စ်မေတ်လင်း၏ အုပ်ထိန်းမှုအောက်တွင် သူသည် အင်္ဂလန်၌ ပညာသင်ခဲ့ရသည်။ ၁၈၁၈ တွင် သူသည် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်း ဖြစ်လာပြီး နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်း အမြင့်ဆုံး ရာထူးအထိ တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်း ခံရသည်။ သီဟိုဠ်၌ တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ် သီဟိုဠ်စကားနှင့် ပါဠိဘာသာတို့ကို ကျွမ်းကျင် တတ်မြောက်အောင် သင်ယူခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ပါဠိဘာသာကို ဘုန်းကြီးများ လောက်သာ တတ်သည်။ ပါဠိအဘိဓာန်များလည်း မရှိသေးသဖြင့် ပါဠိကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ရန် အခက်တွေ့ရသည်။ အရှေ့တိုင်းစာပေ လေ့လာလိုသော ဆန္ဒနှင့် ကြိုးစားအားထုတ်ရာမှာ အလွန်ခက်ခဲသဖြင့် ဇွဲကောင်းသူတို့သာ ပြုလုပ်နိုင်သည်။ သီဟိုဠ်ဘုန်းကြီးများထံ ချဉ်းကပ်ပြီး ပါဠိဘာသာကို

သင်ယူခဲ့သည်။ ပါဠိစကားကို တတ်ကျွမ်းသောအခါ ဦးစွာပထမ “မဟာဝံသ” ကို အင်္ဂလိပ်လို စတင်ပြန်ဆိုသည်။ ၅၄၃ ဘီစီမှ ၃၀၄ အေဒီအထိ ပါဝင်သော မဟာဝံသ (၃၈) ကဏ္ဍကို အင်္ဂလိပ်ပြန်ဆိုပြီး ကိုလံဘိုမြို့၌ ၁၈၃၇ တွင် ပုံနှိပ်ခဲ့သည်။ မဟာဝံသ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ထွက်လာသောအခါ အရှေ့တိုင်းစာပေကို လေ့လာလိုက်စားနေသော ဥရောပပညာရှင်များ အကြီးအကျယ် အံ့သြခဲ့ရသည်။ သူ့ကိုလည်း ဝမ်းသာအားရ ချီးကျူးခဲ့ကြသည်။

မဟာဝံသ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် ထွက်လာသဖြင့် တိဘက်နှင့် နီပေါရှိ ဗုဒ္ဓစာပေမှတ်တမ်းများကို လေ့လာနေသူများသည် ထိုစာအုပ်၏ ကျေးဇူးကြောင့် မှန်ဝါးထွေပြားနေသော အချက်အလက်များ ရှင်းလင်းသွားသည်။ ပါဠိဘာသာ လေ့လာသင်ကြားမှု အားလုံး၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ပါပဲ ဟု ရိုက်ဒေးဗစ်က ဆိုခဲ့သည်။ ဝက်မင်စတာရှိ ကိုလိုနီရုံးတွင်လည်း ဂယက်ရိုက်ခဲ့သည်။ သီဟိုဠ်ရှိ ရှေးဟောင်း အဆောက်အအုံပျက်များ၊ ရှေးဟောင်း မြို့ပျက်များ တူးဖော်ရန် စိတ်ဝင်စားလာကြသည်။

၁၈၆၈ တွင် သီဟိုဠ်ကျွန်းဘုရင်မ ဆာဂျူလ်စ်ရှိဘင်ဆင်သည် ပြည်တွင်းရှိ ကျောက်စာအားလုံးကို မှတ်တမ်းတင်ရန် ကော်မရှင်များ ဖွဲ့ပေးသည်။ သီဟိုဠ် ရှေးဟောင်းဘုရားစေတီပုထိုးများနှင့် ရှေးဟောင်းသံဃရာဇာများကို တိတိကျကျ အမည်နာမ သိရှိရသည်မှာ ထိုကမ္ဘာကြီးကျောက်စာဌာနအဖွဲ့ကြီး၏ ကြိုးပမ်းမှုပင် ဖြစ်သည်။ တန်းနားသည် ပါဠိကျမ်းဂန် သီဟိုဠ်ကျမ်းဂန် အကူအညီဖြင့် သီဟိုဠ်နိုင်ငံ သမိုင်းအကျဉ်းချုပ်ကို ပြုစုနိုင်ခဲ့သည်။ မင်းဆက်ခုနစ်များကို အတိအကျ ဖော်ပြထားသည်။

ဗင်္ဂေါအေရှတန်ဆိုဆိုက်တီး Bengal Asiatic Society အသင်း၏ ဂျာနယ်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာသမိုင်းနှင့် အိန္ဒိယသမိုင်း၊ အခြား အာရှတိုက်ဆိုင်ရာများကို တန်းနားသည် ဆောင်းပါးအဖြစ် ရေးခဲ့သည်။ တန်းနားသည် ဗုဒ္ဓပါဠိ ပိဋကတ်အားလုံးကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ရန် ကြိုးစားနေဆဲ အသက် ၄၄ နှစ်အရွယ် ၁၈၄၃ တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

မဟာဝံသအင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်စာအုပ်သည်အနောက်တိုင်းနိုင်ငံများ ရှိပညာရှင်များအား သိဟိုဠ်သမိုင်းနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ အကြောင်းကို ပထမဦးဆုံး မိတ်ဆက်ပေးလိုက်သကဲ့သို့ ရှိလေသည်။

ပညာရှင် မက်မူလာ

Friendrich Max Muller (1823-1900)

မက်မူလာသည် ဗြိတိသျှနိုင်ငံသားအဖြစ် ခံယူထားသော ဂျာမန်လူမျိုး ဖြစ်သည်။ သူ့ကို ၁၈၂၃ ခုဒီဇင်ဘာလ (၆) ရက်နေ့တွင် ဘင်္ဂလာဒေ့ရှ် ဆုဒ်ဒုချီ An halt Dessan ၌ မွေးသည်။ ထိုစဉ်က နာမည်ကျော် ကဗျာဆရာ ဝီလဟင် မူလာ Villhen Muller မှာ သူ၏ဖခင် ဖြစ်သည်။ သူ အသက် ၂၈ နှစ်အရွယ် တွင် ဂန္ထဝင်ဘာသာဗေဒပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်လာသည်။ ဂရိဗျာကျောင်းအုပ် လည်း ဖြစ်သည်။ သူတို့မြို့ရှိ မင်းပိုင်စိုးပိုင် စာကြည့်တိုက်၏ ဒါရိုက်တာလည်း ဖြစ်လာသည်။

ဝီလဟင်သည် သူ့သား၏ နာမည်ကို သူတို့အိမ်သို့ မကြာခဏ လာ ရောက် လည်ပတ်သော မိတ်ဆွေတစ်ဦးဖြစ်သည့် အင်ဟောဒက်ဆု မျူးမတ် မျိုးရိုးဖြစ်သော ဖရီဒရစ်လီပို Friendrich Leapold အမည်ကို ယူ၍ မှည့်ထား သည်။

မူလာ ၄ နှစ်အရွယ်တွင် ဖခင်ဆုံးခဲ့သည်။ ဖခင်၏မိတ်ဆွေ ဒေါက်တာ ကာရက သူ့အား လိပ်လစ်ရှိသူ၏အိမ်သို့ ခေါ်သွားပြီး ကျောင်းထားပေးခဲ့သည်။ ဒေါက်တာ၏အိမ်မှာ ကဗျာဆရာ၊ အနုပညာရှင်၊ ဂီတပညာရှင်၊ စာပေပညာရှင် တို့၏ ဆုံရာဖြစ်သည်။ ထိုပညာရှင်များက မူလာကို အလားအလာရှိသူဟု မြင် လာကြသည်။ မက်မူလာသည် ဂီတပညာကိုလည်း ဆည်းပူးသည်။ ဖိလစ်မင် ဒယ်ဆိုဟင်က မက်အား ဂီတပညာရှင်အဖြစ် အသက်မမွေးရန် အကြံပေး သည်။ ထို့ကြောင့် မက်သည် ဘာသာဗေဒပညာကို သင်ယူရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ သည်။ မူလာသည် ၁၇ နှစ်တွင် လိပ်လစ်တက္ကသိုလ်တွင် ပညာသင်ခဲ့ပြီး ၁၈၄၃ တွင် အသက် ၂၀ နှင့် ဘာသာဗေဒပညာရှင်အဖြစ် ဒေါက်တာဘွဲ့ ရခဲ့သည်။

အိန္ဒိယကဗျာ သုတေသီပညာရှင်တို့နှင့် ရင်းနှီးသဖြင့် အိန္ဒိယ အတွေးအခေါ် ခက်ခဲသော ပြဿနာများကို မက်သည် ရှိပင်ဟောင်ဝါ Schopenhaver နှင့် ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ မက်၏ ပထမဆုံးကြိုးပမ်းမှုမှာ သက္ကတဂန္ထဝင် ဟိတော ပဒေသကို ဂျာမန်ဘာသာ ပြန်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၈၄၄ တွင် ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေ သည်။

မက်မူလာသည် ဘာလင်သို့ သွားခဲ့သည်။ ဘာသာပြန်ဆိုမှု အတတ် ပညာကို သင်ယူခဲ့သည်။ ၁၈၄၆ တွင် ပါရီသို့ သွားခဲ့သည်။ ဘာနေ့၌ အကူ အညီဖြင့် ဗုဒ္ဓစာပေ တတ်မြောက်လာခဲ့သည်။ ဓမ္မပဒကို အင်္ဂလိပ်လို ပြန်ခဲ့ သည်။ နောင်တွင် ဗုဒ္ဓစာပေ ကျမ်းဂန်များနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ အကြောင်းအရာ မျိုးစုံနှင့်ပတ်သက်သောစာအုပ်များရေးခဲ့သည်။ ၁၉၀၀ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ သည်။

သောမတ်စ် ဝီလျံ ရိုင်းဒေးဗစ် (၁၈၄၃-၁၉၂၂)

Thomas Willion Rhys David

သူ့ကို ၁၈၄၃ ခု၊ မေလ ၁၂ ရက်တွင် ကိုလ်ချက်စတာ၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ ဖခင်မှာ နာမည်ကျော် ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီး ရယ်ဗရင့် တီဒဗလျူ ဒေးဗစ် ဖြစ် သည်။ ဗရိုက်တန်၌ အထက်တန်းကျောင်း တက်ပြီးသောအခါ ဂျာမနီ ဘရက် စလော တက္ကသိုလ်၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ထိုတက္ကသိုလ် ပါမောက္ခ စတင် ဇလာထံ၌ သက္ကတဘာသာကို သင်ယူပြီး Ph.D ဘွဲ့ရရှိခဲ့သည်။ ၁၈၆၄ တွင် သီဟိုဠ်၌ ဗြိတိသျှအစိုးရ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်း အမှုထမ်းခဲ့သည်။ သီဟိုဠ်၌ တရားသူ ကြီးအဖြစ် အမှုထမ်းစဉ် အမှုတစ်ခု စစ်ဆေးရသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီး ကျောင်းတစ်ကျောင်းနှင့် ပတ်သက်သော အမှုတစ်ခုတွင် သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြသော မှတ်တမ်းမှာ ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးထားသော စာဖြစ်၍ မည်သူမျှ မဖတ်နိုင်ပေ။ ထိုသက်သေခံမှတ်တမ်းမှာလည်း အမှုအတွက် အရေးပါသော ဝိနည်းပိဋကတ်လာ ပါဠိဘာသာ မှတ်တမ်းဖြစ်နေသည်။ ထိုမှတ်တမ်းကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ သူကိုယ်တိုင် သိနိုင်ရန် သူသည် ပါဠိဘာသာကို သင်ယူရန် ဆုံး

ဖြတ်ခဲ့သည်။ သူ့ကို ယတရ မူလေ ခုန့်ဆေ ဟူသော ရဟန်းတော်တစ်ပါးက အကူအညီပေးခဲ့သည်။ သူသည် ဗုဒ္ဓဘာသာသမိုင်းနှင့် ပါဠိဘာသာကို ပိုင်နိုင်စွာ တတ်မြောက်အောင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အချိန်ယူ၍ သင်ခဲ့သည်။

၁၈၇၂ တွင် အထက်အရာရှိတစ်ဦးနှင့် သဘောကွဲလွဲသဖြင့် ရာထူးမှ ထွက်ပြီး အင်္ဂလန်ပြန်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလန်တွင် ဥပဒေပညာသင်ပြီး ဝတ်လုံလိုက်သည်။ သူနှင့် အဆင်မပြေပေ။ သို့အတွက် စိတ်ဝင်စားနေသော ပါဠိကျမ်းစာများကို ပြန်လှန်ဖတ်ရှုပြီး အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုရန် စတင်လုပ်ကိုင်တော့သည်။

ငယ်စဉ်က သူသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို စိတ်မဝင်စားပေ။ သူ၏အဖေမှာ ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီးဖြစ်သဖြင့် ခရစ်ယာန်ဝါဒသာလျှင် ကိုးကွယ်ထိုက်သော အကောင်းဆုံးဘာသာဖြစ်သည်ဟု ချေပနိုင်ရန် ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း အတွင်းကျကျသိမှ ခရစ်ယာန်ဘာသာအတွက် အကွက်ကျကျ ချေပနိုင်မည် ဟူသော ရည်ရွယ်ချက် ထားရှိခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေများကို ထဲထဲဝင်ဝင် လေ့လာမိသောအခါ သူ၏ ပင်မရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာကို ခရစ်ယာန်ဘာသာနှင့် နှိုင်းယှဉ်ဝေဖန် ပုတ်ခတ်ရန်ဟူသော အယူအဆ ပျောက်ကွယ်သွားပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ လေးနက်မှန်ကန်မှု၊ လူသားတွေအတွက် အကျိုးများ၍ တန်ဖိုးရှိမှုတို့ကို စိုက်လိုက်မတ်တပ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ နောင်အခါတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အနှစ်သာရများကို ရွေးထုတ်၍ ဘာသာကြီးများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကာဟောပြောမှုရေးသားမှုတို့ကိုပြုလုပ်ခဲ့သဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာအတွက် အဖိုးတန်လှသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ မြင့်မြတ်မှန်ကန် အကျိုးရှိမှု တန်ဖိုးသည် ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီး၏သား ခရစ်ယာန်ဘာသာအကြောင်း နောကျေအောင် သိကျွမ်းပြီး ကိုယ်တိုင်လည်း ခရစ်ယာန်ဘာသာ ပြန့်ပွားရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သူတစ်ဦး၏ အမြင်အယူအဆများဖြစ်၍ ငြင်းနိုင်သူ မရှိတော့ပေ။ ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေများကို ကမ္ဘာ့စင်မြင့်ပေါ်ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ခဲ့သူတစ်ဦး အဖြစ် ကမ္ဘာ့ပညာရှင်တို့က တန်ဖိုးထား လေးစားရသူ ဖြစ်လေသည်။

ဥပဒေပညာဖြင့် အသက်မွေးမှု မအောင်မြင်ခဲ့သဖြင့် သူသည် ဗုဒ္ဓစာပေများ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် လုပ်ငန်းကို ဇောက်ချ လုပ်ကိုင်သည်။ တော်ဝင် အာရှအသင်းဂျာနယ်တွင် ရေးသားခဲ့သော သီဟိုဠ်ရှေးဟောင်း ကျောက်စာများနှင့် ပတ်သက်သော ဆောင်းပါး စာတမ်းများကြောင့် သူ၏ နာမည်သည် ပညာရှင်လောကတွင် ကျော်ကြားစ ပြုလာခဲ့သည်။

ရိုင်းဒေးဗစ်၏ ပထမဦးဆုံးစာအုပ်မှာ "ရှေးဟောင်းဒဂါးများနှင့် သီဟိုဠ် အတိုင်းအတာ" စာအုပ်ဖြစ်သည်။ ၁၈၇၇ တွင် ထုတ်ဝေသည်။ နောက်တစ်နှစ် ရောက်သောအခါ "ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲ" စာအုပ်ကို ခရစ်ယာန်သုတ ပြန့်ပွားရေးအသင်းက ခရစ်ယာန်ဘာသာ မဟုတ်သော အခြားဘာသာတရားဆိုင်ရာ စာစဉ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ လူများ စိတ်ဝင်စားသဖြင့် ၂၃ ကြိမ်တိုင် ပုံနှိပ်ခဲ့ရသည်။ ထိုစာအုပ်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ နိဗ္ဗာန်တရားကို သဘာဝကျကျ ဖော်ပြခဲ့သည်။ နိဗ္ဗာန်သည် လူအများ ထင်မှတ်ထားသကဲ့သို့ ပျက်စီးပျောက်ကွယ်သွားခြင်း မဟုတ်ဘဲ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ယခုပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ပင် ရရှိနိုင်သော စာရိတ္တနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေ ဖြစ်သည်။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟချုပ်သွားခြင်း၊ ငြိမ်းသွားခြင်းသာ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်သည်ဟု ဖွင့်ဆိုထားခဲ့သည်။ ဘာသာခြား လူမျိုးခြားတို့က ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ နောက်ဆုံးပန်းတိုင် နိဗ္ဗာန်ဆိုသည်မှာ အားလုံးပျောက်ကွယ်သွားပြီး ဘာမှ မရှိ၊ ဘယ်သူမှ မရှိ၊ ဘယ်သူမှ မရောက်နိုင်သည့် စိတ်ကူးယဉ်ပန်းတိုင်ဖြစ်သည်ဟူသော အဆိုကို ချေပထားပြီး နိဗ္ဗာန်ဟူသည်မှာ လူသားသတ္တဝါ အားလုံးတို့၏ အတွင်းသန္တာန်၌ ကိန်းအောင်းနေပြီး ထိုထိုသတ္တဝါတို့ကို ပူလောင်ပြင်းပြ ဒုက္ခခံစားရအောင် ဖြစ်ပေါ်နေသည့် အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာစသော ကိလေသာ အာသဝ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ ယခုခန္ဓာမှာပင် ချုပ်သွားအောင် ကျင့်ဆောင်ရသည့် ဝိပဿနာ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် သိမြင် မျက်မှောက်ပြုနိုင်သော တရား ဖြစ်သည်။ နိဗ္ဗာန်မှာ နိ + ဝါန - တဏှာချုပ်ခြင်းဖြစ်၍ ကိလေသာ တဏှာ အပူကင်းစင်သွားလျှင် ဒီခန္ဓာမှာလည်း အေးသွားသည်။ ဘဝခန္ဓာသစ်ကို ပျိုးထောင်ပေးနေသော တဏှာကင်းသွားသဖြင့် သံသရာလည်း ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောသာ

ဖြစ်သည်။ ဘုံဘဝဌာန သီးခြားမဟုတ်၊ ပရမတ္ထသဘာဝတရားသာ ဖြစ်သည် ဟုရှင်းပြနိုင်ခဲ့သည်။

သူသည် ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓစာပေ သုတေသနလောကတွင် ကျော်ကြားသွားပြီး နိုင်ငံတကာမှ ပညာရှင်များနှင့် အဆက်သွယ် ပိုမိုရရှိသည်။ ဗုဒ္ဓစာပေ ပြန့်ပွားရေးနှင့် ပိဋကတ်ဘာသာပြန်ဆိုရေးအတွက် ထိုသူတို့၏ အားပေးမှုများ ရရှိလာသည်။

၁၈၈၀ တွင် ဇာတကနိဒါနကထာကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ပါမောက္ခ မက်မူလာ တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေထားသည့် “ဗုဒ္ဓစာပေစဉ်၏ အလေးထားအပ်သော ကျမ်းဂန်များ” အမည်ရှိ စာစဉ်အတွက် ပါဠိပိဋကတ်မှ သုတ္တန်များကို ဘာသာပြန်ပေးသည့် ကိစ္စကို သူသည် နောက်တစ်နှစ်တွင် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

၁၈၈၁ ခုတွင် အိုလ်ဒင်ဘာသ်နှင့် ပူးတွဲ ဘာသာပြန်ပြီး ဝိနည်း ပိဋကတ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၈၉၀ - ၉၄ တွင် မိလိန္ဒ ပညာကို ဘာသာပြန်ပြီး အမေရိကန်မှာ ရိုက်နှိပ်ခဲ့သည်။

၁၈၈၁ တွင် အမေရိကန် ဟစ်ဘတ်ဂေါ့ပကအဖွဲ့က ကြီးမှူး၍ ရိုင်းဒေးဗစ်၏ ဟောပြောပွဲ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ သူသည် ဟောပြောချက် ၆ မျိုး ဟောခဲ့သည်။ အထူးထင်ရှားသည့် ပါဠိကျမ်းစာအသင်း တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းကြောင်း ကြေငြာပေးခဲ့သည်။ ပါဠိအသင်း၏ ပထမဦးဆုံး ကော်မတီမှာ ဗစ်ဂိုဇော့စဘော၊ ဟာမင်အိုလ်ဒင်ဘာဂ်၊ အီမိုင်စီးနာ့ထ်၊ ရစ်ချတ်မောရစ်တို့ဖြစ်ကြသည်။ ရိုင်းဒေးဗစ်က ဥက္ကဋ္ဌတာဝန် ထမ်းဆောင်သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းထံမှလည်းကောင်း၊ တက္ကသိုလ်ကြီးများမှလည်းကောင်း၊ အဖွဲ့အစည်းများမှလည်းကောင်း အသင်းကြီးအား အကူအညီ အထောက်အပံ့ပေးကြသည်။ နိုင်ငံအသီးသီး၊ လူမျိုးအသီးသီးမှ ပါဠိစာပေပညာရှင်များကလည်း ပါဠိစာပေများကို အခမဲ့ တည်းဖြတ်ရန် ဘာသာပြန်ရန်အတွက် ကမ်းလှမ်းခဲ့ကြသည်။ ပါဠိအသင်းသည် ပါဠိပိဋကများ၊ အဋ္ဌကထာများ၊ ဋီကာများကို ရောမအက္ခရာဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။ ပါဠိစာပေဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးစာတမ်းများကိုလည်း

အသင်းမှ ထုတ်ဝေသည်။ ၁၈၉၄ အထိ ပါဠိကျမ်းစာအသင်းကြီး ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် ရိုင်းဒေးဗစ်တစ်ဦးတည်းလိုလိုပင် ဦးစီးဆောင်ရွက်လာခဲ့ရသည်။ ၁၈၉၄ တွင် ကာရိုလိုင်းအောက်စတာဖိုလီ (မစ္စက်ရိုင်းဒေးဗစ်) နှင့် လက်ထပ်ပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင် ဇနီးဖြစ်သူက အစစအရာရာ ကူညီပေးပြီး လင်ယောက်ျားနှင့် ဒိုးတူဘောင်ဘက် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခဲ့၍ အသင်းမှာ တိုးတက်လာခဲ့သည်။

ရိုင်းဒေးဗစ်မှာ ဆက်ဆံရေးပြေပြစ်သည်။ ဥရောပအသိုင်းအဝိုင်းတွင် ဩဇာရှိသည်။ အရှိန်အဝါကလည်း စူးရှထက်မြက် လွှမ်းမိုးနိုင်သူဖြစ်သည်။ အသင်းကြီးအတွက် ရန်ပုံငွေစုဆောင်းခြင်း၊ ရန်ပုံငွေကို တိကျစွာ သုံးစွဲခြင်း၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းများကို စီမံခန့်ခွဲရာ၌ အောင်မြင်မှုရရှိခဲ့သည်။

ဗုဒ္ဓစာပေ၏ အလေးထားအပ်သော ကျမ်းဂန်များ စာအုပ်စဉ်၏ ပထမတွဲစာအုပ် ၂ အုပ်ကို ၁၈၉၅ နှင့် ၁၈၉၉ တွင် ထိုင်းဘုရင် ဧဠလင်္ကာရ၏ ထောက်ပံ့ငွေဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ တတိယ၊ စတုတ္ထ စာအုပ်များကို ထိုဘုရင်အား ဆက်ခံသော နောက်ဘုရင်များ၏ ထောက်ပံ့ငွေဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ရိုင်းဒေးဗစ်သည် ဒေါက်တာဝီလျံစတက်နှင့်အတူ ပါဠိ-အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ကို ပြုစုရန် စီမံခဲ့သည်။ ရှေးက ချိုင်းလ်ဒါး၏ ပါဠိအင်္ဂလိပ်အဘိဓာန် ရှိခဲ့သော်လည်း ပြည့်စုံမှုမရှိ၍ ထပ်မံပြုစုရန် စီမံခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်လာသဖြင့် ခေတ္တရပ်ဆိုင်းထားရသည်။ သူ ကွယ်လွန်သော ၁၉၂၂ အထိ ပထမသုံးပိုင်းသာ ပြီးစီးခဲ့သည်။ ၁၉၂၅ ကျမှ ဒေါက်တာဝီလျံ စတက်က အပြီးသတ်ခဲ့ရသည်။

ရိုင်းဒေးဗစ်သည် ၁၈၈၂ တွင် လန်ဒန်ယူနီဗာစီတီ၌ ပါဠိပါမောက္ခ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၈၈၅ - ၁၉၀၄ ထိ တော်ဝင် အာရှအသင်း၏ အတွင်းရေးမှူး အဖြစ်လည်းကောင်း၊ စာကြည့်တိုက်မှူးအဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး အသင်းကြီးကြီးပွားတိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ပြိတီသျှအကယ်ဒမီ နှင့် အရှေ့တိုင်းစာပေ၊ အာဖရိကစာပေသင်ကြားလေ့လာမှုလန်ဒန်ကျောင်းကို လည်း စတင် တည်ထောင်ခဲ့သူ ဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၈၈၄ ခုတွင် ရိုင်းဒေးဗစ် တည်းဖြတ်သော အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟကျမ်းကို ပါဠိကျမ်းစာအသင်းဂျာနယ်၌ ဖော်ပြခဲ့သည်။ ၁၈၈၆ တွင် မိတ်ဆွေဖြစ်သူ ပါမောက္ခ ဂျေအီးကာပင်တာနှင့် ပူးပေါင်းပြီး တည်းဖြတ်သော သုမင်္ဂလဝိလာသိနီ ပထမစာအုပ် ထွက်လာသည်။ သူတို့နှစ်ဦးပင် တည်းဖြတ်ဘာသာပြန်သော ဒီယနိကာယ် ပထမအုပ်၊ ဒုတိယအုပ်တို့သည် လည်း ၁၈၉၀ - ၁၉၁၁ ခုနှစ်တို့တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၈၉၄ ခုတွင် ဇနီးနှင့်အတူ အမေရိကန်သို့သွားပြီး ကော်နဲတက္ကသိုလ်၌ ဟောပြောပို့ချခဲ့သည်။ ထိုပို့ချချက်ကို “ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ယင်း၏သမိုင်းနှင့် စာပေ” ဟူသော အမည်ဖြင့် ၁၈၉၆ ခုနှစ်တွင် နယူးယောက်မြို့၌ စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၈၉၉ - ၁၉၀၈ တွင် အိန္ဒိယသို့ သွားရောက်ပြီး ဗုဒ္ဓဂယာနှင့် ဗုဒ္ဓဝင်ဆိုင်ရာများကို လေ့လာခဲ့သည်။ ထိုခရီး၏ရလဒ်မှာ “ဗုဒ္ဓခေတ်အိန္ဒိယ” အမည်ရှိ စာအုပ်ကို ၁၉၀၃ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓခေတ် အိန္ဒိယ၏ နိုင်ငံရေး၊ ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး အခြေအနေများကို သုံးသပ်ဖော်ပြထားသည်။ ထိုစာအုပ်မှာ အကြိမ်ကြိမ် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေရသည်။ ၁၉၀၄ တွင် မန်ချက်စတာရှိ ဝိတိုရိယတက္ကသိုလ်၌ “ဘာသာတရား နှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှု ဘာသာရပ်” အတွက် ပါမောက္ခအဖြစ် ခန့်အပ်ခံခဲ့ရသည်။ ထိုရာထူးမှာ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၌ ထိုဘာသာရပ်အတွက် ပထမဆုံး ဖန်တီးသော ရာထူးဖြစ်သည်။ သူ့ဇနီး၏ ကူညီမှုဖြင့် ၁၉၁၀ နှင့် ၁၉၂၁ တွင် “ဗုဒ္ဓ၏ဒိုင်ယာလော့” အမည်ဖြင့် ဒီယနိကာယ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။

ဖွဲ့စည်းပြီးထားသော အိန္ဒိယအသင်းက ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရိုင်းဒေးဗစ်ကို ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ကြသည်။ ထိုအသင်းနှင့် ဗြိတိသျှ အကယ်ဒမီအသင်း အစည်းအဝေးတက်ရောက်ရန် မန်ချက်စတာမှ လာရသည်မှာ အခက်အခဲဖြစ်၍ မန်ချက်စတာမှ ပြောင်းရွှေ့ပြီး ချစ်ပ်စတက်၌ နေထိုင်ခဲ့သည်။

၁၉၂၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ပညာရှင်ကြီး ရိုင်းဒေးဗစ် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်သည်အထိနှစ်ပေါင်း ၄၀ ကာလပတ်လုံး လန်ဒန် ပါဠိကျမ်းစာအသင်း၏ အကျိုးကို ကိုယ်ဖိရင်ဖိ သယ်ပိုးဆောင်ရွက်သွားခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

သူ ကွယ်လွန်သော သတင်းကို ကြားရသောအခါ တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ ပညာရှင်တို့ ဝမ်းနည်းခဲ့ရသည်။ သူသည် ဖန်ဆင်းရှင်ဝါဒ အမှောင်ထုအတွင်း သို့ ကျရောက်နေကြသော ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားတို့အား မိမိကိုယ်တိုင် လွတ်မြောက် ရုန်းထွက်ခဲ့ပြီးနောက် ဖန်ဆင်းရှင်ဝါဒအမှားကို ဆက်လက်ကိုးကွယ်နေကြလျှင် အလွန်ကြီးကျယ်သော ဒုက္ခဘုံများသို့ ကျရောက်ကြမည့် မိစ္ဆာဝါဒ အန္တရာယ်ကို မီးမောင်းထိုးပြကာ လောကချမ်းသာ အစစ်ကို ပို့ဆောင်နိုင်မည့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို စုဆောင်းဖော်ထုတ် တင်ပြ ကယ်တင်ခဲ့သည်။ သူ ကွယ်လွန်သဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာများအတွက် အစားထိုးမရသော ဆုံးရှုံးမှုဟူ၍ ပညာရှင်တို့ ဆိုခဲ့ကြသည်မှာ မှန်ကန်လှပေသည်။

မစ္စက်ကာရိုလိုင်ဂတ်စတာပိုလီ (မစ္စက် ရိုင်းဒေးဗစ်)

သူမသည် ရိုင်းဒေးဗစ်၏ ဇနီးဖြစ်သည်။ မစ္စတာ ရိုင်းဒေးဗစ်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓစာပေအကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာသမိုင်းအကြောင်း ပါဠိစာပေများနှင့်ပတ်သက်၍ တစ်ဦးတည်းလှုပ်ရှားနေရာမှ လွန်စွာအတွဲညီသော ပါရမီဖြည့်ဖက် ပညာရှင် ဇနီးတစ်ယောက်ကို ရခဲ့သည်။ မွန်မြတ်သော သာသနာပြုလုပ်ငန်းများကို စိတ်တူသဘောတူ စိတ်ရောက်ရှိပါ လင်မယားနှစ်ဦး လက်တွဲညီညီ ဆောင်ရွက်ပြီး အများဆုံး အကူအညီ ပေးခဲ့သူဖြစ်သည်။

သူမသည် ပါဠိစာပေကို နှံ့စပ် ကျွမ်းကျင်စွာ တတ်သူဖြစ်သဖြင့် ဒေးဗစ်၏ ပါဠိကျမ်းစာအသင်းလုပ်ငန်း၊ ပါဠိကျမ်းစာ ဘာသာပြန်လုပ်ငန်း၊ ရေးသားပြုစုခြင်းထုတ်ဝေဖြန့်ချိခြင်းလုပ်ငန်းတို့ကို တက်ကြွစွာ ပါဝင်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ခင်ပွန်းကွယ်လွန်သောအခါ၌လည်း ထိုလုပ်ငန်းများကို ဦးစီးဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။

သူမသည် ၁၈၅၈ တွင် လန်ဒန်ယူနီဗာစီတီမှ မဟာဝိဇ္ဇာနှင့် ဒီလစ်ဘွဲ့ ရခဲ့သည်။ အရှေ့တိုင်းနှင့် အာဖရိက စာပေ သင်ကြားမှု လန်ဒန်ကျောင်း၌ အချိန်ကြာမြင့်စွာပါဠိကထိကလုပ်ခဲ့သည်။ မန်ချက်စတာတက္ကသိုလ်၌လည်း အိန္ဒိယဒဿနဗေဒ အချိန်ပိုင်း ကထိကအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အသက် ၃၆ နှစ်မှာ မစ္စတာရိုင်းဒေးဗစ်နှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ သူမသည် ဝေဖန်သုံးသပ် ပြီးမှ လက်ခံတတ်သူဖြစ်သည်။ ပါဠိပိဋကတ်စာပေများကို အချက်အလက် တစ်ခုချင်း သုံးသပ်ဝေဖန်ပြီးမှ လက်ခံသည်။ ထိုပါဠိစာပေများကို တည်းဖြတ် သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုသည်။ သူမသည် မိမိ၏စာအုပ်တွင် လည်း ကောင်း၊ သူတစ်ပါးစာအုပ်တွင်လည်းကောင်း မိတ်ဆက်နှိဒါန်းစာ အမြဲရေး ပေးသည်။ အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်ကို အင်္ဂလိပ်စာပေလောကထဲသို့ စတင်သွင်း ပေးသူမှာ သူမပင်ဖြစ်သည်။ အဘိဓမ္မာပိဋကထဲမှ အလွန်နက်နဲသော ဝိဘင်း ကျမ်းကို ၁၉၀၄ တွင်လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးကို ၁၉၂၀ တွင်လည်း ကောင်း၊ ယမိုက်ကျမ်းကို ၁၉၂၁ တွင်လည်းကောင်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းကို ၁၉၂၀ တွင်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်းကို ၁၉၂၂ တွင်လည်းကောင်း၊ အဘိ ဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းကို ၁၉၁၅ တွင်လည်းကောင်း၊ ထေရဂါထာထေရီဂါထာနှင့် သဂါထာဝဂ် သံယုတ်တို့ကို ၁၉၁၇ တွင်လည်းကောင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆို တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟကျမ်းနှင့် ကထာဝတ္ထု ကျမ်းတို့ကိုမူ မြန်မာပြည်မှ ဦးရွှေလံအောင်နှင့် ပူးပေါင်း၍ ဘာသာပြန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကိုယ်တိုင်ရေးစာအုပ်အဖြစ် သကျ သို့မဟုတ် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မူလမျိုး နွယ်များ (၁၉၃၁)၊ ဗုဒ္ဓ၏ စိတ္တဗေဒ (၁၉၁၄)၊ မဟာလူသား ဂေါတမ စာအုပ် တို့ကိုလည်းကောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ ပြဿနာ အမျိုးမျိုးနှင့် ပတ်သက်၍ ရေးသား ထားသော ဆောင်းပါးများကို စုပေါင်း၍ “ခရီးသည်၏ပြောပြချက်” အမည်ဖြင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့် ပတ်သက်သော သူ၏ အမြင်အချိုးကို ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံများရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အတော်များများက လက်မခံ ခဲ့ကြပေ။

မြန်မာ သက္ကရာဇ် ၁၂၇၃ ခုနှစ်တွင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး မန္တလေး၌ သီတင်းသုံးနေခိုက် မစ္စက်ရိုင်းဒေးဗစ်သည် ယမိုက်ကျမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ မေးခွန်း ၅-ခု မေးလျှောက်ခဲ့သည်။ လယ်တီဆရာတော်က ပါဠိဘာသာဖြင့် အဖြေရေးပေးခဲ့သည်။ သူမ အလွန်သဘောကျသွား၍ လယ်တီဆရာတော်ထံသို့ အဘိဓမ္မာနှင့်ပတ်သက်၍ အားကိုးအားထား ပြုပါကြောင်း ပြန်လျှောက်ထားခဲ့သည်။ လယ်တီဆရာတော်၏ ယမိုက်အဖြေကို ရောမအက္ခရာဖြင့် ထုတ်ဝေသော ယမိုက်ကျမ်း၌ နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားခဲ့သည်။ လယ်တီဆရာတော်က သူမကို “ပါဠိဒေဝီ” ဟူ၍ အမည်ပေးချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

သူမသည် ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ သူတို့ဇနီးမောင်နှံသည် ပါဠိစာပေနှင့် ဗုဒ္ဓစာပေများ ဥရောပသို့ ပျံ့နှံ့ရေး၊ ကမ္ဘာသို့ ပျံ့နှံ့ရေးအတွက် များစွာ ကျေးဇူးပြုခဲ့ကြသည်။ စစ်မှန်တိကျသော ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံခြားသားများ လေ့လာခွင့်ရခဲ့ကြသည်မှာ သူတို့ဇနီးမောင်နှံ၏ ကျေးဇူးပြုအားထုတ်မှုကြောင့်ဟု ချီးကျူးဂုဏ်ပြုကြပါသည်။

ဒေါက်တာအီးအာရ်ရော့စ်

Dr. E.R Rost (1872-1930)

ဒေါက်တာရော့စ်သည် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဆရာဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းရင်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ လူမှုရေးနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာထွန်းကားပြန့်ပွားရေးကြိုးပမ်းခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

သူ့ကို ၁၈၇၂ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ အီလင်မြို့၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ သူ၏ဖခင်မှာ ရိုက်အဟောလ်ရှိ အိန္ဒိယရုံးမှာ နာမည်ကျော် ဘာသာဗေဒပညာရှင် စာကြည့်တိုက်မှူးချုပ် ဒေါက်တာ အာရ်ရော့စ် ဖြစ်သည်။ ရော့စ်၏ ဖခင် ဒေါက်တာအာရ်ရော့စ်မှာ အင်္ဂလန်၌ ပထမဦးဆုံးပေါ်ထွက်ခဲ့သော ချိုင့်လဒါးစ် ပါဠိအဘိဓာန် ရေးသားခဲ့သူ၊ ချိုင့်လဒါးစ်အား သီဟိုဠ်သို့သွားရန် စေလွှတ်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ထိုအဘိဓာန်ကြီး ထွက်ပေါ်လာရေးကိုလည်း အဘက်ဘက်မှ ဝိုင်းဝန်းအားပေးကူညီခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

ရော့စ် ငယ်စဉ်က ဟိုက်အိတ်စကူးလ်၌ ပညာသင်ကြားပြီးနောက် ပက်ဒင်တန် စိန်မေရီဆေးရုံ၌ ဆေးကျောင်းသား ဖြစ်ခဲ့သည်။ လန်ဒန်မြို့ရှိ ခွဲစိတ်ဆရာဝန်နှင့် သမားတော် အတတ်သင်တော်ဝင်ကောလိပ်မှ အမ်အာရ် စီပီ M.R.C.P (အင်္ဂလန်) နှင့် အယ်လ်အာရ်စီပီ L.R.C.P (လန်ဒန်) ဘွဲ့များကို ရရှိခဲ့သည်။

အသက် ၂၂ နှစ်တွင် အိန္ဒိယ ဆေးဝန်ထမ်းတစ်ဦးဖြစ်လာပြီး ဆရာဝန် အဖြစ် အမှုထမ်းရန် မြန်မာနိုင်ငံသို့ စေလွှတ်ခံရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်သောအခါ မြန်မာလူမျိုးတို့ အသက်တမျှ အလေးအနက် တန်ဖိုးထားသော ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကြားသိရသည်။ ရိုးရိုးကုပ်ကုပ်နှင့် ခြိုးခြံစွာ ကျင့်ကြံနေထိုင်သော ရဟန်း သံဃာတော်များကို ဖူးတွေ့ရသောအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာအပေါ်၌ သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်များကို လေ့လာကာ မိမိကိုးကွယ်ခဲ့သော ခရစ်ယာန်ဘာသာထက် ပို၍ သဘာဝကျပြီး သိပ္ပံနည်းပညာနှင့် ဆက်စပ်သုံးသပ်ခံနိုင်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဘဝကို ပြောင်းလဲခံယူလိုက်သည်။

ဆေးသိပ္ပံသဘောအရ လူသားတစ်ဦး ဖြစ်ပေါ်လာအောင် မည်သည့် ဖန်ဆင်းရှင် ဖန်ဆင်း၍မှ ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း မဟုတ်ပါ။ ဖန်ဆင်းရှင်များသည် ပြင်ပရှိ အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို လူ၏ ခန္ဓာကိုယ်တွင်း သွတ်သွင်း၍ ဖန်ဆင်းသည် ဟူသည်မှာ ဆေးသိပ္ပံသဘောအရ လုံးဝ မဖြစ်နိုင်ပါ။ ကာလလရေကြည် သန္ဓေတည်စ သတ္တဝါတစ်ဦး၏ ရုပ်ခန္ဓာမှာ မမြင်နိုင်လောက်အောင် လွန်စွာ သေးငယ်လှသဖြင့် ပြင်ပကမ္ဘာမှ မည်သည့်အရာဝတ္ထုမျိုးကိုမှ လက်ခံနိုင်လောက်သည့် ရုပ်ခန္ဓာ မဖြစ်သေးပါ။ အမှန်တကယ်မှာမူ သန့်ရှင်းသော မိခင်၏သန္ဓေအိမ်ထဲသို့ အမိအဘ သန္ဓေဥနှင့် သုက်သွေးတို့ ပေါင်းဆုံရာမှ ကာလလရေကြည် စခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ စတင်ရုံနှင့် သန္ဓေသားလောင်း အသက်ရှင် မရှင် မသေချာသေးပါ။ ထိုသို့ မိဘတို့၏ သွေးများပေါင်းဆုံသော်လည်း အသက်မဝင်သော သန္ဓေသားတို့ အနန္တ ရှိပါသေးသည်။ တချို့ဆိုလျှင် လင်မယားနှစ်ယောက် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ နီးနှော၍ မိဘနှစ်ဦးတို့၏ သွေး

များ အခါခါ ပေါင်းဆုံကြသော်လည်း အသက်ဝင်၍ အောင်မြင်သော သတ္တဝါလေး ဖြစ်ပေါ်လာမည့် သန္ဓေသားလောင်းဘဝ မရောက်ဘဲ ပျက်စီးရသော အဆင့်မှာ များလှကြောင်း ဆေးပညာရှင် ရှောင်တစ်ယောက် သိခဲ့ရပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာက အဖြေပေးထားသော အတိတ်ကံကြောင့်သာ အသက်ဝင်ရသော သန္ဓေသားလောင်းမှသာ ဆက်လက် ကြီးထွားနိုင်သည် ဟူသော အဖြေသာလျှင် သိပ္ပံနည်းကျပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဖန်ဆင်းရှင်ဝါဒီတို့၏ ယုတ္တိ ယုတ္တာကင်းမဲ့သော ကိုးကွယ်မှုကို ဖယ်ရှားလိုက်ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်မှုကို စတင် ကျင့်ဆောင်လိုက်လေသည်။

ဒေါက်တာရော့စ်သည် မျက်စိကွယ်နေသော ရဟန်းတစ်ပါးကို ခွဲစိတ်ကုသရာ အောင်မြင်သွား၍ သူ၏ဂုဏ်သတင်းသည် ကျော်ကြားလာခဲ့သည်။ ထိုခေတ်က လူများသည် ခွဲစိတ်ကုသမှုကို လုံးဝ သဘောမပေါက်သေးသော အချိန်ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီး၌ ၁၇ နှစ်တိတိ ခွဲစိတ်ဆရာဝန်ကြီးအဖြစ် အထူးအောင်မြင်ခဲ့သည်။ ပုဂ္ဂလိက ဆေးကုသမှုအနေဖြင့်လည်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆေးဝါးကုသမှု ပြုခဲ့သည်။

ဒေါက်တာရော့စ်သည် ရန်ကုန်မြို့တွင် ပိုးမွှားဓာတ်ခွဲခန်းကို စတင် တည်ထောင်သည်။ ဆေးကျောင်း စတင်သူတို့တွင် ပါဝင်သည်။ ဆေးကျောင်း၌ နှစ်ပေါင်းများစွာ ဆရာလုပ်ခဲ့သည်။ အနာကြီးရောဂါသည်များကို ဆေးကုသပြီး ကြည့်မြင်တိုင် အနာကြီးရောဂါ ဆေးဝါးကုသမှုဌာနကို ဦးဆောင်မှု ပေးခဲ့သည်။ ကလေးသူငယ်များ စောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ကိုလည်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဒေါက်တာရော့စ်သည် ဆေးဝါးကုသမှုနှင့် လူမှုဝန်ထမ်းအလုပ်တို့ဖြင့် မြန်မာလူမျိုးတို့၏အကျိုးကို သယ်ပိုးဆောင်ရွက်သကဲ့သို့ပင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ပြန့်ပွားထွန်းကားရေး၊ ခေတ်ပညာတတ်များ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ရေး၊ မြန်မာလူမျိုးတို့သည် ကံကောင်းလှသဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်များကို မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအဖြစ်ကျင့်သုံးနိုင်ပုံတို့ကို အခွင့်ကြုံတိုင်း ဟောပြောပြသည်။ ဖန်ဆင်းရှင်ဘာသာဝါဒများနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝါဒတရားများ၏ ကွာခြားမှု၊ ဗုဒ္ဓ၏ တရားအစစ်အမှန်များကို ကိုးကွယ်ရသဖြင့် မြန်မာလူမျိုးတို့၏

ကံကောင်းလှပုံ၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုစိတ်ဓာတ် ပျက်ပြားမသွားစေရန် ထာဝရ ထိန်းသိမ်းထားရန် လူ့ဘဝ ပျော်ပျော်ပါးပါး သားသမီး မိသားစုနှင့် နေထိုင်ရင်း နိဗ္ဗာန်ပန်းတိုင်သို့ တစ်လှမ်းချင်း တစ်လှမ်းချင်း၊ တစ်ဘဝပြီး တစ်ဘဝ မြင့်မြင့်သွားပြီး နောက်ဆုံး နိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်သော အဖြစ်မျိုးဖြစ်၍ ဘဝပေါင်း များစွာ ကံကောင်းလှသဖြင့် တွေ့ကြုံရသည့် မြန်မာ့ဘဝ၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု၊ မြန်မာတို့၏ ဗုဒ္ဓဘာသာကို အမြဲမပြတ် ထိန်းသိမ်းရန် သွန်သင်လေ့ရှိသည်။ ဒေါက်တာနှင့် တွေ့သည့်သူတိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ မြင့်မြတ်မှု၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အဖိုးတန်မှု၊ မြန်မာတို့၏ဘဝသည် ကံကောင်းလှမှုတို့ကို ကြားနာရသဖြင့် အားဆေးတစ်ခွက် သောက်ရသည်နှင့် တူနေသည်။ ထိုခေတ်လူများက ဒေါက်တာရောင်ထံ သွားရင် ဆေးထိုးခံရ၍ ရောဂါပျောက် ချမ်းသာသွားသလို စိတ်ဓာတ်ကျေနပ် ချမ်းသာမှု ကိုပါ ခံစားရသည်ဟု ချီးမွမ်းကြသည်။

ထိုအချိန်မှာ ခရစ်ယာန် သာသနာပြုအဖွဲ့များသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပညာရေးကို ဗန်းပြပြီး သာသနာပြုကျောင်းများ အပြိုင်တည်ကာ မြန်မာ့ လူငယ်တို့၏ စိတ်ဓာတ်ကို ဖြိုဖျက်နေချိန်ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်စာ၊ ရူပဗေဒ၊ ဓာတုဗေဒ၊ သင်္ချာဘာသာရပ်တို့ကို အဓိကထားသဖြင့် ကျောင်းသားမိဘများ က သာသနာပြုကျောင်းများကို အားကိုးနေချိန် ဖြစ်သည်။ သာသနာပြု ကျောင်းများဖြစ်သော မက်သဒစ်၊ စိန်ပေါ စသော ကျောင်းများတွင် ထားမှ ခေတ်မီသည်ဟု ထင်နေသောအချိန် ဖြစ်သည်။ ထိုသာသနာပြုကျောင်းများ သည် နယ်ချဲ့တို့၏ ဘုန်းမီးနေလ တောက်ပမှု၊ ခရစ်ယာန်သာသနာ၏ မြင့်မြတ် မှုတို့ကို လူငယ်ထုကျောင်းသားတို့၏ စိတ်ထဲ ရိုက်သွင်းပြီး မြန်မာ့ခေါင်းဆောင် များ၊ မြန်မာဘုရင်များ၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုကို အရင်းကစ၍ တူးဖော်နေချိန် ဖြစ် သည်။

ဒေါက်တာရောင်သည် အုပ်စိုးသူ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတစ်ဦး ဖြစ်သော် လည်း မြန်မာလူမျိုးချစ်စိတ်၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် မြန်မာ့ကိုးကွယ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်မြတ် မှေးမှိန်မသွားရေးအတွက် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက် ချက်များကို ကိုယ်ဖိရင်ဖိ အားပေးကူညီခဲ့သည်။

ထိုအချိန်က ခရစ်ယာန် သာသနာပြုကျောင်းများနှင့်အပြိုင် ဗုဒ္ဓဘာသာ စာသင်ကျောင်းများ ဖွင့်လှစ်ရန် ကြိုးစားသော မင်းကြီးကတော် ဒေါ်မြမေ (မစ္စက်လှအောင်)က ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းမှ လွဲ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ စာသင်ကျောင်းဟူ၍ တစ်ကျောင်းတစ်လေမှ မရှိသောအချိန်တွင် ဝိတိုရိယ ဗုဒ္ဓဘာသာယောကျ်ားလေးကျောင်း၊ ဝိတိုရိယ ဗုဒ္ဓဘာသာမိန်းကလေးကျောင်းဟူ၍ ကျောင်း နှစ်ကျောင်းဖြစ်အောင် ထူထောင်ခဲ့သည်။ ဒေါက်တာရောင်သည် ထိုကျောင်းများဖြစ်မြောက်ရေးကို အထူးအားပေး ကူညီခဲ့သည်။

အင်္ဂလိပ်ရဟန်းတော်အာနန္ဒမေတ္တေယျနှင့် မင်းကြီးကတော်ဒေါ်မြမေတို့သည် ဗုဒ္ဓသာသနာသမာဂမအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းသောအခါ ဒေါက်တာရောင်က အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၀၇တွင် ဒေါက်တာရောင် အင်္ဂလန်သို့ပြန်သွားခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူနှင့် ဗုဒ္ဓကျမ်းစာများကို ပင့်ဆောင် ယူဆောင်သွားခဲ့သည်။ အင်္ဂလန်သို့ ရောက်သောအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာကို စိတ်ဝင်စားသော အခြားအင်္ဂလိပ်လူမျိုးနှစ်ဦးနှင့် ပူးပေါင်းကာ ဗြိတိသျှ မြူစီယံအနီးရှိ ဘာရီလမ်း၌ စာအုပ်ဆိုင်တစ်ဆိုင် ဖွင့်ခဲ့သည်။ ဆိုင်ခန်းအတွင်း၌လည်းကောင်း၊ အခြားသင့်တော်သည့်နေရာများ၌ လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာတရားပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့လေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာသမာဂမအဖွဲ့ကြီးက အင်္ဂလန်နိုင်ငံသို့ သာသနာပြုအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ စေလွှတ်ရန်စီမံပြီး ၁၉၀၇ ခုတွင် အာနန္ဒမေတ္တေယျနှင့် မင်းကြီးကတော် ဒေါ်မြမေ သားနှင့် ချွေးမတို့ ပါဝင်သောအဖွဲ့အင်္ဂလန်သို့ သွားကြသောအခါ အင်္ဂလန်တွင် ကြိုတင်ရောက်ရှိနေသော ဗုဒ္ဓသာသနာသမာဂမအဖွဲ့ အတွင်းရေးမှူး ဒေါက်တာရောင်က ထိုအဖွဲ့အင်္ဂလန်၌ အစစအရာရာ အဆင်ပြေစေရန် စီမံဆောင်ရွက် ကူညီပေးခဲ့သည်။ ဘိက္ခုအာနန္ဒမေတ္တေယျ မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လာသောအခါ ဒေါက်တာရောင် ပြန်ပါလာခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဆရာဝန်တာဝန်ကို ပြန်လည်ထမ်းဆောင်၍ ဆက်လက် သာသနာပြုပြန်သည်။ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်လာသောအခါဒေါက်တာရောင်

သည် ၁၉၁၄ မှ ၁၉၁၈ ထိ အိန္ဒိယအနောက်မြောက်ဘက် နယ်စပ်နှင့် တန်ဂညီ ကာတို့၌ သွားရောက်အမှုထမ်းရသည်။

အင်္ဂလိပ် အာဖဂန်စစ်ပွဲအတွင်း၌ စစ်မြေပြင်တွင် စွမ်းစွမ်းတမံ အမှု ထမ်းသောကြောင့် စစ်ပွဲ၌ အထူး ထင်ပေါ်ကျော်ကြားခဲ့ပြီး ဒုဗိုလ်မှူးကြီး ဖြစ် လာခဲ့သည်။ O.B.E.K.I.H စသော ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများရခဲ့သည်။ ၁၉၂၀ တွင် ဆရာဝန်ကြီးအဖြစ် မြန်မာနိုင်ငံ မန္တလေး၌ တာဝန်ကျပြန်သည်။ မန္တလေး ရာသီဥတုနှင့် မတည့်သဖြင့် အချိန်ကြာကြာ မနေနိုင်ခဲ့ပေ။ စစ်အတွင်းကပင် ပင်ပန်းလာခဲ့သည့်အတွက် ကျန်းမာရေး ချို့ယွင်းလာခဲ့သည်။

၁၉၂၄ တွင် အလုပ်မှ အနားယူပြီး အင်္ဂလန်သို့ ပြန်သွားခဲ့သည်။ အလုပ်မှ အနားယူပြီးနောက် ရှိသမျှအချိန်ကို လု၍ အင်္ဂလန်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ပြန့်ပွားထွန်းကားရေးနှင့် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ သင်ကြားလေ့လာရေးနှင့် ပြန့်ပွားရေး ကိုသာ အသုံးပြုတော့သည်။ ဒေါက်တာရော့စ်သည် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့် ပတ် သက်၍ “The Nature of Consciousness” စာအုပ်ကိုရေးပြီး ၁၉၃၀ နှစ်၌ ပုံနှိပ်ခဲ့သည်။ အသက် ၆၀ နီးသော်လည်း လူငယ်တစ်ဦးကဲ့သို့ တက်ကြွစွာဖြင့် သီယိုဆိုဖီအသင်း၏ ဗုဒ္ဓစံလော့ဂျစ်နှင့် ဗြိတိသျှ မဟာဗောဓိအသင်းတို့၏ လှုပ်ရှားမှုများတွင် ကိုယ်ဖိရင်ဖိ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး အနောက်နိုင်ငံ ဗုဒ္ဓ ဘာသာ ပြန့်ပွားထွန်းကားရေးကို မနားမနေ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သူသည် အနောက်နိုင်ငံ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာပြန့်ပွားရေးကို အထူးကြိုးစားရင်း ၁၉၃၀ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ သူ၏ စာအုပ်သည်လည်း ဥရောပ အဘိဓမ္မစာပေလောက၌ နက်နဲခက်ခဲသော စာအုပ်အဖြစ် ထင်ရှားကျော်ကြား ခဲ့သည်။

ဒေါက်တာရော့စ် ကွယ်လွန်သဖြင့် အင်္ဂလန်ဗုဒ္ဓဘာသာ အသင်းများ နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များကပါ အထူးနမြောတသ ဝမ်းနည်းခဲ့ကြရသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ အတွက် အမာခံသာသနာပြုကြီးတစ်ဦး ဆုံးရှုံးရသဖြင့် ယူကြုံးမရ နစ်နာလှ ပေသည်။ ဒေါက်တာသည် မြန်မာလူမျိုးများကို အထူးချစ်ခင်သည်။ မြန်မာ လူမျိုးတို့သည် ကမ္ဘာတွင် ကံအကောင်းဆုံးလူသားများ ဖြစ်သည်ဟု ချီးမွမ်း

ခဲ့ကာ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု တိုးတက်ရေး အားပေးခဲ့သည်။ နှောင်းလူငယ်တို့ အခြားယဉ်ကျေးမှုများကို မှားယွင်းစွာ မလိုက်ကြဘဲ ဗုဒ္ဓဘာသာအပေါ် အခြေခံထားတည်ဆောက်ထားသော မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုများ ပစ္စက္ခတမလွန် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ယဉ်ကျေးမှုဖြစ်၍ ကံကောင်းလှသဖြင့် ရရှိခဲ့သော ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုကို ထိန်းသိမ်းကြရန် အမြဲထာဝရထိန်းသိမ်းကြရန် စိတ်ဓာတ်မြှင့်တင်ပေးခဲ့သော သူတော်စင်ကြီး ဖြစ်လေသည်။

ဒေါက်တာပေါလ်ဒါလ်ကေး

Dr. Parl Dakhlike

ဒေါက်တာပေါလ်ကို ၁၈၆၈ ခုနှစ်တွင် ဂျာမနီနိုင်ငံ ဖရန်ရှားနယ် အော်စတာရီးမြို့၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ဖခင်မှာ အစိုးရအမှုထမ်း ဖြစ်သည်။ ပွေးမြို့၌ မူလတန်းပညာသင်ယူခဲ့ပြီး ဖရင့်ဖတ်မြို့ အထက်တန်းကျောင်းတွင် ပညာဆက်လက်သင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၈ နှစ် ၁၀ တန်းအောင်သောအခါ ဆရာဝန် ဖြစ်လိုသဖြင့် ဆေးပညာဆက်သင်သည်။ သူ ဆရာဝန်ဖြစ်လာသောအခါ ဆင်းရဲသားများထံမှ ဆေးဖိုးဝါးခ မယူပေ။ ၁၉၁၄ ခုနှစ် သီဟိုဠ်သို့ ကူးချည်သန်းချည် သွားလာနေသည်။ အိန္ဒိယနှင့် မြန်မာနိုင်ငံများသို့ ဆက်လက်သွားပြီး ဗုဒ္ဓစာပေများကို လေ့လာသင်ယူခဲ့သည်။

၁၉၂၀ ခုတွင် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာထဲရှိ တဟီးဟီးကျွန်းသို့ သွားပြီး ဖတ်ဖူးသင်ယူခဲ့ဖူးသော ပိဋကတ်စာပေများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီးနောက် သေချာစွာ ဝေဖန်သုံးသပ်ပြီး အခြားဘာသာများနှင့် နှိုင်းယှဉ် သုံးသပ်ခဲ့သည်။ မိမိကိုးကွယ်သော ခရစ်ယာန်ဘာသာနှင့် တစ်လုံးချင်း ယှဉ်တွဲသုံးသပ်ပြီးနောက် အကောင်းဆုံး အမှန်ဆုံး သဘာဝအကျဆုံး အကျိုးရှိဆုံးမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ကူးပြောင်း ကိုးကွယ်လိုက်တော့သည်။

သီဟိုဠ်၌ နေတစ်ဆူ လတစ်စင်းပမာ ထင်ရှားကျော်ကြားသည့် ဆရာတော် ဦးသုမင်္ဂလ၏ တပည့်အဖြစ် ခံယူလိုက်သည်။ ဆရာတော် ဦးညာကိ

သမ္မာရ၊ ရဟန်းတော် ဦးသူရိယ၊ မေဒါဒသုမင်္ဂလ၊ ပဏ္ဍိတ ဝါဝစ္စဝရ တို့ထံ၌ ဗုဒ္ဓစာပေများကို သင်ယူခဲ့သည်။ ရဟန်းဘဝ သာမဏေဘဝသို့ မရောက်ခဲ့ပါ။ သီဟိုဠ်တွင် အခြေချပြီး သီဟိုဠ်နှင့် ဂျာမနီ ကူးလူးဆက်ဆံကာ သွားလာလှုပ်ရှားပြီး ဂျာမနီ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်အကြောင်း ဟောပြောပွဲများ စတင်ပြုလုပ်သည်။ ၁၉၀၅ တွင် ဂျာမနီပြည်၌ ဂျာမန်ဘာသာဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာမဂ္ဂဇင်း စတင်ထုတ်ဝေသည်။ ၁၉၁၄ တွင် ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားလာသဖြင့် သီဟိုဠ်သို့ မသွားတော့ဘဲ ဂျာမနီမှာပင်နေပြီး ဆရာဝန်အလုပ်ကို ဆက်လုပ်ရင်း ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်များကို အခွင့်ရတိုင်း သာသနာပြုနေခဲ့သည်။ သူသည် ဂီတကို အလွန်ဝါသနာပါခဲ့သော်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုးကွယ်သည့်အချိန်မှစ၍ ဂီတကိုပါ စွန့်လွှတ်လိုက်သည်။ အတီးအမှုတ် အကအခုန် အပျော်ကျူးမှုသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ ညောင့်များသဖွယ်ဖြစ်သည် ဟူသော အဆုံးအမကို လက်ခံသည်။ အပါယ်ခရီးအတွက် တံခါးပေါက်များ ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကာ ထိုကိစ္စအတွက် သုံးရမည့်အချိန်ကို ဗုဒ္ဓသာသနာအတွက် တိုး၍သုံးခဲ့သည်။

သူသည် ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသားတို့အတွက် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ငြိမ်းချမ်းစေရန် ဥရောပသား ဗုဒ္ဓဘာသာ လေ့လာရေးသမားတို့အတွက် ဗုဒ္ဓဘာသာအဆောက်အဦးတစ်ခု ဆောက်လုပ်ရန် ငွေစုဆောင်းခဲ့သည်။ ကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီးတွင် ဂျာမန်ငွေမှာ တန်ဖိုးများစွာ ကျသွားသဖြင့် ထိုငွေများသည် အသုံးမဝင်ဖြစ်ကာ လူမွဲဘဝ ရောက်ခဲ့ရသည်။ ငွေစက္ကူမှာ “၁” ဂဏန်းနောက် “၀” သုည များစွာ ထိုးရသည်။ ငွေစက္ကူတစ်ချင်း ဆွဲသွားပါက ပေါင်မုန့်သေးသေးလုံး တစ်လုံးသာ အိတ်ကပ်ထဲ ထည့်ရသည်အထိ တန်ဖိုးကျခဲ့သည်။ သူစုဆောင်းထားသော ငွေတွေလည်း အလကားဖြစ်ခဲ့ရသည်။

သို့သော်လည်း ဆန္ဒပြင်းပြလွန်းသဖြင့် ဆက်လက်ကြိုးစားခဲ့ရာ ၁၉၂၄ တွင် ဘာလင်မြို့ဆင်ခြေဖုံး မဲရီနောအရပ်ရှိ တိုက်ဂါးဥယျာဉ်ကြီးထဲ၌ ၁၂ ဧကကျယ်သောမြေကိုဝယ်ယူပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာအဆောက်အအုံကို သီဟိုဠ်၊ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ဗိသုကာနည်းများကို ရောနှော၍ ဆောက်လုပ်ခဲ့သည်။ မိဂဒါဝုန် သား

မျိုးစုံသည့် ဘုရားလက်ထက်က ဘေးမဲ့တောကို အတုယူကာ ကျောင်းဝင်းကို ထင်းရှူးပင်များစိုက်ပြီး သမင် ယုန် ရှဉ့်များ မွေးထားသည်။

ထိုကျောင်း၌ ဗုဒ္ဓဘာသာကို လေ့လာလိုသူများ၊ တရားဝိပဿနာ ပွားများ လိုသူများအတွက် ဓမ္မာရုံသဖွယ် သဘောထားပြီး လာရောက်တည်းခို တရားကျင့်နိုင်ရန် စီစဉ်ထားသည်။ ဒေါက်တာ၏ ဓမ္မာရုံမှာ စည်းကမ်း ကောင်းလှသည်။ တကယ့် ဗုဒ္ဓဘာသာ စည်းကမ်းချက်များ ဖြစ်သည်။

သတ္တဝါတို့၏ အသက်ကို မသတ်ရ၊ စောင့်စည်းနိုင်ရန် စိတ်ထားခိုင်မာရမည်။ မိမိအား မပေးသောအရာကို မယူရ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ အရာမအတွင်းရှိ အရာများနှင့် တောတောင် မြေယာ ပေါက်နေသော အပင်အခက် ဝါးပင် အသီးအပွင့် ဆေးဝါးပင်များကို သုံးနိုင်သည်။ အဗြဟ္မစရိယ သိက္ခာပုဒ်ကို ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ ကံသုံးပါးလုံးဖြင့် ရှောင်ကြဉ်ရမည်။ ဇနီးနှင့် ခင်ပွန်းတို့ တစ်ခန်းတည်း၌ အတူမနေရ၊ မုသား မပြောရ၊ ဆေးဝါးမှတစ်ပါး မူးယစ်စေတတ်သော သေရည်သေရက် မသောက်ရ၊ ဆဲဆိုခြင်း ရိုင်းစိုင်း ကြမ်းတမ်းသော စကား ပြောဆိုခြင်း ရှောင်ရမည်၊ သည်းခံခြင်း စိတ်ကောင်း မွေးမြူခြင်း ပြုရမည်၊ ပွဲလမ်းသဘင် တီးမှုတ် ကခုန်ခြင်းတို့ကို မပြုရ၊ အပြင်ဘက်၌ပင် ရှောင်ရမည်၊ အမွှေးနံ့သာ မသုံးရ၊ ဆေးလိပ်မသောက်ရ၊ ကစားခြင်း အကျိုးမရှိစာပေ ဖတ်ခြင်း မပြုရ၊ တစ်ယောက်အခန်း တစ်ယောက်သွားပြီး နိုင်ငံရေး၊ အပျင်းပြေ စကားမပြောရ၊ အများနှင့် ဆိုင်သော မီးဖိုခန်းထဲတွင် နှစ်သက်သော အစားအစာ ချက်စားနိုင်သည်၊ သင့်တင့်သော အဝတ်ကို ဝတ်ရမည်၊ ခန္ဓကိုယ်နှင့် အခန်း သန့်ရှင်းစေရမည်၊ လေကောင်းစွာ ဝင်စေရမည်၊ ကိုယ်ကာယနှင့် အဝတ်အထည်မှာ ပိုးမွှားကင်းစေရမည်၊ သမ္မာအာဇီဝ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုကို ဆောင်ရွက်နိုင်သည်၊ ခွေး ကြောင် ကြက် ငှက် မမွေးရ၊ နွားမနှင့် ဆိတ်မွေးလျှင် သားသတ်သမားကို မပေးရ၊ မလဲရ၊ မရောင်းရ၊ စည်းကမ်းမဖောက်ဘဲ အရာမပိုင်မြေကို အသုံးပြုနိုင်သည်။ ဝိပဿနာကို တစ်ဦးတည်း ဖြစ်စေ၊ စုပေါင်း၍ဖြစ်စေ တရားကို လေ့လာရမည်၊ လပြည့် လကွယ်နေ့များ၌ ဥပုသ်သီတင်း ဆောက်တည်ရမည်၊ အချိန်သတ်မှတ်၍ နေ့စဉ် ဝိပဿနာ

ပွားများရမည်၊ သူတစ်ပါးအခန်းကို အသိပေးပြီးမှ ဝင်ရမည်၊ မွေးနေ့ပွဲ နှုတ်ဆက်ခြင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်း အလေ့အထ မပြုရ စသည့်အချက် ၂၃ ချက် ပါရှိသည်။ အဓိကအားဖြင့် သီလ သမာဓိ ပညာ ထူထောင်ရန် ဖြစ်သည်။ သူ၏ ဗုဒ္ဓဘာသာ အဆောက်အဦးကို ဥရောပတိုက် ဘာသာယဉ်ကျေးမှု၏ ဗဟို အချက်ချာနေရာဖြစ်ရန် ဆန္ဒရှိခဲ့သည်။ သူဌေးများကလည်း အားပေးကူညီ ခဲ့သည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်ကို လွယ်ကူစွာ လေ့လာနိုင်ရန် “ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်နှင့် ညွှန်ပေါင်း” ဟူသော ဗုဒ္ဓဘာသာမဂ္ဂဇင်း နှစ်စောင် ထုတ်ဝေ သာသနာပြုခဲ့သည်။ ဂျာမန်ဘာသာဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် သိပ္ပံပညာ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာစစ်တမ်းများ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝတ္ထုများ၊ လူတို့၏ နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာဘဝ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာအရေးပါ အရာရောက်ပုံ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ ဗုဒ္ဓ၏နယ်ပယ်မှ ပရမတ်တရား၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသကျမ်း စသည်တို့ ဖြစ်၏။ ထိုစာအုပ်များကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ ဒတ်ချ်ဘာသာ၊ ဂျပန်ဘာသာ ပြန်ဆိုကြ၏။ စကော့တလန်ပြည်သား ခေါင်းဆောင် မယ်ကယ်နီသည် ဒေါက်တာကေး၏ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် သိပ္ပံပညာ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာစစ်တမ်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝတ္ထု လူတို့၏ နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာဘဝ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ အရေးပါ အရာရောက်ပုံ ကျမ်းများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။

ဒေါက်တာကေးသည် ဆက်လက်၍ ဓမ္မပဒ၊ ဒီယနိကာယ် မဇ္ဈိမနိကာယ်မှ အချို့အစိတ်အပိုင်းများကို ဂျာမန်ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ထူးထူးခြားခြားအနေဖြင့် ဒေါက်တာကေးသည် ဗုဒ္ဓစာပေနှင့် ကိုက်ညီသော ဆေးကျမ်းတစ်ကျမ်းကိုလည်း ပြုစုခဲ့သည်။ သူ၏ အရေးအသား အတွေးအခေါ် ရင့်ကျက်မှုတို့ကို သုံးသပ်၍ ဒေါက်တာကေးသည် ဂျာမန်တွေးခေါ်ပညာရှင်ကြီး ရှိပင်ဟောင်ဝါနောက်ထပ်တစ်ယောက် သို့မဟုတ် ရှိပင်ဟောင်ဝါနောက် ပေါ်ပေါက်လာသော ဂျာမန်အတွေးအခေါ် ပညာရှင်များအနက် ထိပ်တန်းနေရာ ရထိုက်သော ပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

ဒေါက်တာသည် ဂျာမနီနှင့် ဥရောပ ဗုဒ္ဓဘာသာလောကကို ထွန်းကား ပြန့်ပွားအောင်ဆောင်ရွက်ရင်း ၁၉၂၈ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ဒေါက်တာ ကေးကို ဂျာမနီဗုဒ္ဓဘာသာ၏ ဖခင်ဟု ခေါ်ဆိုကြသလို ဥရောပဗုဒ္ဓဘာသာ လောကကို စတင်ပျိုးထောင် မျိုးစေ့ချပေးခဲ့သူ ဥရောပ ဗုဒ္ဓဘာသာ သူရဲ ကောင်းဟု သတ်မှတ်ထားကြသည်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝါဒကို စနစ်တကျ လေ့လာသုံးသပ်ပြီးမှ ဗုဒ္ဓဝါဒကိုပါ တိကျသေချာစွာ နှိုင်းယှဉ် သုံးသပ်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ မိမိကိုယ်တိုင် စနစ်တကျ သုံးသပ်ပြီးမှ၊ ခိုင်မာပြီ မှန်ပြီဆိုမှ ဗုဒ္ဓ ဘာသာအဖြစ် ခံယူခဲ့သူဖြစ်၍ စံပြုထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်ပေသည်။

ဝိုင်းလ်ဟမ်ဂျီဂျာ

Wilhetn Geiger 1856-1943

သူသည် Indology စသော ဘာသာရပ်ဖြင့် ပါရဂူဘွဲ့ ရခဲ့သည်။ အသက် ၃၀ ကျော် ၄၀ လောက်ရောက်မှ ၁၈၅၃ ခုတွင် ပါဠိစာပေသင်ယူရန် အိန္ဒိယပြည်သို့ ထွက်ခွာသွားခဲ့သည်။ အိန္ဒိယမှတစ်ဆင့် သီဟိုဠ်သို့ ကူးကာ ထင်ရှားသော ဆရာတော်ကြီးများထံမှ ပါဠိဘာသာကို သင်ယူခဲ့သည်။ မဟာ ဝံသကျမ်း၊ ဒီပဝံသကျမ်းတို့ကို သမိုင်းအထောက်အထားနှင့်တကွ လေ့လာပြီး ဂျာမနီဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ဂျီဂျာသည် ပါဠိစာပေကို သင်ယူရာ၌ ပါဠိ သဒ္ဒါ၊ ဆန်းလင်္ကာကျမ်းများကိုပါ တတ်မြောက်အောင် သင်ယူခဲ့သည်။ ပါဠိ စာပေများကို လိုက်စားသော ပညာရှင်များအနက် ဂျီဂျာသည် ထင်ရှားကျော် ကြားတတ်ကျွမ်းလှသည်။

၁၉၁၆ တွင် Pali literature and language ဟူသော စာအုပ်ကို ရေးခဲ့သည်။ ကာလကတ္တားတက္ကသိုလ်မှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုပြီး ထုတ်ဝေ ခဲ့သည်။ ပါဠိသင်လိုသူများအတွက် အားအထားရဆုံး စာအုပ်ဖြစ်သည်။

ဂျီဂျာသည် သံယုတ္တနိကာယ် နှစ်အုပ်ကိုလည်း ဘာသာပြန်ခဲ့သည်။ နိကာယ်ပိဋကတ်များကိုလည်း အနောက်နိုင်ငံများမှ ဘာသာပြန်ဆိုမှုများ အနက် ဤစာအုပ်သည် ရှေးအကျဆုံးဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာကျော် သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး အိုင်စတိုင်း၏ မိန့်ဆိုချက်

ဗုဒ္ဓဝါဒသည် အရှေ့မှာသာ ထွန်းတောက်နေရာမှ အနောက်တိုင်း ပညာရှင်တို့၏ ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် အနောက်တိုင်း ဥရောပတစ်ခွင်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ဥရောပသည် ခရစ်ယာန်ဝါဒကိုသာ အလေးပေး လေ့လာနေချိန်ဖြစ်သည်။ ပညာရှင်တချို့၏ အားထုတ်မှုကြောင့် ဟိန္ဒူဝါဒ ဟိန္ဒူဒဿနတို့လည်း ရောက်ရှိနေကြသည်။ ဟိန္ဒူဝါဒလာ အယူအဆတို့ကို သာမန်လူတို့ အထင်ကြီး လေးစားတန်ဖိုးထားကြသော်လည်း သိပ္ပံသဘောတရားတို့နှင့် ညှိနှိုင်းတိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးကြည့်သော် ဣဿရိယနိမ္မာနဝါဒ ခေါ် ဖန်ဆင်းရှင် ဝါဒကိုပင် အသက်သွင်းထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ မဟာဗြဟ္မာကြီးသည် သတ္တလောက သတ္တဝါမျိုးစုံနှင့် ဩကာသလောက တောတောင် ရေမြေ စကြဝဠာ ကမ္ဘာမြေပြင် လူနတ်ဗြဟ္မာ ဘုံဗိမာန်များကို ဖန်ဆင်းထားကြောင်း တွေ့ရသဖြင့် သဘာဝတရား၏ လျှို့ဝှက်ချက်အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း သိရှိနိုင်အောင် ဖော်ထုတ်ရှာဖွေနေသည့် သိပ္ပံပညာရှင်တို့အဖို့ ထောက်ခံရန် ဝန်လေးနေကြသည်။ ငြင်းဆိုရန်မှာလည်း ကမ္ဘာသိ ဘာသာကြီးတစ်ခုဖြစ်၍ မျက်နှာနာ အားနာနေကြသည်။ ကျေနပ်အားရ သဘောကျသည်ဟုမူ မည်သည့်သိပ္ပံပညာရှင်ကမှ မှတ်ချက် မချခဲ့ကြပေ။

ဥရောပသို့ နေရာရှာ ဝင်လာသော ဘာသာဝါဒတစ်ရပ်မှာ မွတ်စလင်တို့၏ အစ္စလာမ်ဝါဒ ဖြစ်သည်။ ခရစ်ယာန်ဝါဒပေါ်ပြီး အနှစ် ၅၀၀ ကျော် ၆၀၀ လောက်မှ ပေါ်ထွက်လာသော အာရပ်တို့၏ ဘာသာဝါဒဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာနှင့် စကြဝဠာကြီးကို အလွှာအရှင်မြတ်က ဖန်ဆင်းခဲ့သည်ဟု သွန်သင်ထားသော ဝါဒ ဖြစ်သဖြင့် သာမန်လူတို့ကပင် စဉ်းစားချင့်ချိန်ရသောအချိန် ဖြစ်သည်။ သိပ္ပံပညာရှင်တို့ကမူ ဘာစကားမှမပြော၊ ရေငုံနှုတ်ပိတ်ဥပေက္ခာပြုလျစ်လျူရှုနေကြသည်။ ဖန်ဆင်းရှင်ဝါဒမျိုးသာဖြစ်ပြီး သဘာဝတရားနှင့် မနီးစပ်ဟုသာ မှတ်ယူထားကြသည်။ ဥရောပပညာရှင်တို့ရင်ဆိုင်နေရသော ဘာသာဝါဒများမှာ ဖန်ဆင်းရှင်ဝါဒများသာ ဖြစ်နေသည်။ သိပ္ပံပညာရှင်တို့ အဖို့ကလည်း လက်တွေ့စမ်းသပ်အဖြေမှန်ထုတ်နိုင်မှ အမှန်သစ္စာဟု လက်ခံထားကြသူများ

ဖြစ်၍ ထိုဘာသာဝါဒတို့ကို သိပ္ပံနည်းကျ အဖြေရှာမရဟူ၍သာ ဆိုခဲ့သည်။

ထိုခေတ် ထိုအချိန်မှာ သိပ္ပံပညာ ရှေ့တန်းသို့ ရောက်နေချိန် ဖြစ်သည်။ သိပ္ပံပညာရပ်၏ ကျေးဇူးကြောင့် စားဝတ်နေရေး လုပ်ငန်းအဝဝတို့ အစစ အရာရာ တိုးတက်နေချိန် ဖြစ်သည်။ လယ်ထွန် ကောက်စိုက် စသောလုပ်ငန်း အရပ်ရပ်တို့သည် သိပ္ပံပညာစက်မှုလက်မှုပညာတို့ကြောင့် လုပ်ငန်းသက်သာ မူရပြီးလူတို့ချမ်းသာသုခတိုးတက်ခဲ့ကြသည်။ သွားလာဆက်သွယ်ရေးမှအစ စစ်လက်နက် ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းအထိ လုပ်ငန်းစုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာ သည်။ ကမ္ဘာလူထုကြီးသည် သိပ္ပံပညာရပ်များကို နှစ်ခြိုက်စွာ လေ့လာကြပြီး သိပ္ပံပညာရှင်များကို အားထားလာကြသည်။ သိပ္ပံပညာရှင်တို့၏ အဆိုအမိန့် များကို လိုက်နာလာကြပြီး မိမိတို့ ရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံနေရသော နေ့စဉ်ဘဝ ပြဿနာများကို သိပ္ပံနည်းကျ ဖြေရှင်းကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် သိပ္ပံပညာနှင့် သိပ္ပံ ပညာရှင်တို့၏ အယူအဆတို့သည် ဘာသာရေး နိုင်ငံရေး လူမှုရေး နယ်ပယ် အထိ လွှမ်းမိုးလာသည်။ အစစအရာရာ သိပ္ပံပေတံဖြင့် တိုင်း၍ အဖြေရှာလာ ကြသည်။ ထိုခေတ် ထိုအချိန်က လူတို့၏ ဆောင်ပုဒ်မှာ -

The Religion without science is blance, The science without Religion is blind. သိပ္ပံနှင့် မကိုက်ညီသော ဘာသာရေးသည် အကျိုးနှင့် တူပြီး ဘာသာရေးနှင့် မကိုက်ညီသော သိပ္ပံသည် အကန်းနှင့်တူသည်ဟု ဖြစ် လေသည်။ သိပ္ပံနှင့် ဘာသာဝါဒသည် တစ်ထပ်တည်းကျ အဖြေ ရှာရမှသာ မှန်ကန်သည်။ လက်တွေ့အကျိုးရှိသည်ဟူသော အယူအဆသည် တစ်ကမ္ဘာ လုံးအတိုင်းအတာထိ ကျယ်ပြန့်နေသည်။

ထိုအချိန်မှာပင် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် အနောက်ဥရောပသို့ ရောက်လာ သည်။ အသစ်ရောက်ရှိလာသော ဗုဒ္ဓဘာသာကို ဥရောပ ပညာရှင်တို့ စိတ်ဝင် တစား လေ့လာကြသည်။ ပညာရှင် အသီးသီးတို့သည် ဗုဒ္ဓဝါဒကို လေ့လာပြီး နောက် မိမိတို့၏ အမြင်များကိုလည်း ဖော်ထုတ်လာကြသည်။ သိပ္ပံပညာရှင် တို့သည် ဗုဒ္ဓဝါဒကို စနစ်တကျ လေ့လာကြသောအခါ ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အချိုးအဆစ် ပြေပြစ်မှုများကို တွေ့ရှိလာကြသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အနှစ်သာရဖြစ်သော ကမ္မဝါဒ

ကို သဘောကျလာကြသည်။ မိမိပြုလုပ်မှု၏ အကျိုးရလဒ်ကို မိမိသာ ခံစားရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ဘဝသံသရာသည် ဤတစ်ဘဝနှင့်သာ ပြီးပြတ်သွားခြင်း မဟုတ်ဘဲ မိမိတို့ ပြုလုပ်မှုကံအလျောက် သတ္တဝါမျိုးစုံ ဘဝမျိုးစုံ ချမ်းသာ ဆင်းရဲမှု မျိုးစုံကို တွေ့ကြုံခံစားသိ သံသရာလည်ကြရပါကြောင်း၊ သံသရာမှ လွတ်မြောက်လိုလျှင် ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်ကြရပြီး မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ် ဉာဏ်အလျောက် သံသရာလည်စေမည့် မျိုးစေ့များ ကုန်ဆုံးကာ သံသရာ စက်မှ လွတ်မြောက်ကြပြီး နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာအစစ်ကို ခံစားရကြောင်း စသော အကြောင်းကြောင့် အကျိုးဖြစ်ပေါ်လာရသည့် ဓမ္မသဘာဝတို့ကို လေ့လာရသောအခါ ပညာရှင်တို့ မျှော်လင့်နေသော ဘာသာဝါဒတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း တွေ့လာကြသည်။

ထိုခေတ် ထိုအခါက သိပ္ပံပညာရှင်လောကတွင် ထိပ်တန်းသို့ ရောက်နေသော ပညာရှင်ကြီးမှာ ဒေါက်တာအယ်လ်ဘတ်အိုင်စတိုင်းဖြစ်သည်။ အိုင်စတိုင်း၏ ရီလေးတစ်ဖတီး သီဝရီသည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်နှင့် ကိုက်ညီနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ သဘာဝဓမ္မသည် ရုပ်တရားနှင့် နာမ်တရားကို တွဲစပ်ထားသဖြင့် ထိုရုပ်နာမ် ဓမ္မတို့၏ သဘာဝကို တိကျသေချာစွာ ဟောပြထားတော်မူသော ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို သဘောကျလှသည်။ ဖန်ဆင်းရှင်မရှိဘဲ မိမိ၏ ကိုယ်နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်မှုကြောင့် ဘဝသံသရာဖြစ်လာရသည်ဟူသော ဓမ္မနိယာမကို ကျေနပ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် အိုင်စတိုင်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို လေ့လာခဲ့သည်။ အိုင်စတိုင်း၏ ဗုဒ္ဓဘာသာ အပေါ်အမြင်ကို ပညာရှင်တို့ သိလိုလာကြသည်။ သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးဒေါက်တာ အဲလ်ဘတ်အိုင်စတိုင်းသည် သိပ္ပံပညာရှင်ပီသသောသူ ဖြစ်သည်။ လူမျိုးစွဲ ဘာသာစွဲ တိုင်းပြည်စွဲတို့ကို တတ်နိုင်သလောက် ဖယ်ခွာ၍ အမှန်တရားကို သာလက်ခံသူ ဖြစ်သည်။ ဆရာကြီးနေထိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်သည် ခရစ်ယာန်ဘာသာ လွှမ်းမိုးရာ အနောက်ကမ္ဘာ ဖြစ်သည်။ နေ့စဉ် ထိတွေ့ဆက်ဆံနေရသော လူများနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်မှာလည်း ခရစ်ယာန် လူ့အသိုင်းအဝိုင်း ခရစ်ယာန် လောကသာ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဆရာကြီးသည် ဘာသာရေး မျက်နှာ

လိုက်မှုကို မလိုလားပေ။ အမှားကို အမှားဟု လက်ခံသလို အမှန်ကိုလည်း အမှန်ဟု ပြောရမှာ ဝန်မလေးသူ ဖြစ်သည်။ ဘာသာစွဲကို ပယ်ဖျောက်ပြီး အမှန်သစ္စာကိုသာ မြတ်နိုးသူ ဖြစ်သည်။ ယခုမူ ဆရာကြီးသည် သစ္စာကို ဦးထိပ်ပန်ဆင်၍ ရဲဝံ့တည်ကြည်စွာ အဖြေပေးရမည့်အချိန်သို့ ရောက်လာသည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် မေ ၁၉ ရက်နေ့တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နယူးဂျာစီ ပြည်နယ် ပရင်စတန်တက္ကသိုလ်တွင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများနှင့် ပညာတတ်များ သိပ္ပံပညာရှင်များအား မိန့်ခွန်းပြောရန်ရှိသည်။ ထိုဟောပြောပွဲတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာကြီး၏ အမြင်ကို အဖြေပေးပါရန် တောင်းပန်လာသည်။ ထိုအခါ ဒေါက်တာ အဲလ်ဘတ်အိုင်စတိုင်းသည် ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားတို့ သိလိုလှသောအဖြေကို မိမိ၏ဆင်ခြင်ဉာဏ် မိမိ၏လေ့လာထားရှိမှုတို့ကို ရှေ့ထား၍ ခရစ်ယာန်ကမ္ဘာ ခရစ်ယာန်လောကအလယ်တွင် ခရစ်ယာန်တို့ မျှော်လင့်မထားသော သစ္စာစကားကို အောက်ပါအတိုင်း မိန့်ပြောခဲ့သည်။

Cosmic Religion စကြဝဠာ ကိုးကွယ်မှု ဘာသာ

The religion of the future will be a cosmic religion. It should transcend and a persoral GOD and avoid dogmas and theology.

Covering both the natural and the Spirilual; It should be based an a religious sense arising from the experience of all things, natural and spiritual and a meaning full unity.

Buddhism ansurers this be scription. It there is any religion that would cope with modern scientific needs it would be Buddhism.

Albert Einstein

နောင်တစ်ချိန်မှာ စကြဝဠာတစ်ခုလုံး ကိုးကွယ်ကြတဲ့ ဘာသာတရားတစ်ခုဖြစ်ပေါ်လာလိမ့်မယ်။ အဲဒီဘာသာတရားဟာ ထာဝရဘုရားအယူအဆ

ကို လွှမ်းမိုးသွားလိမ့်မယ်။ တစ်ယူသန်ဝါဒ တရားသေဝါဒတွေကိုလည်း ရှောင်လွှဲနိုင်လိမ့်မယ်။ သဘာဝတရားဟာ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို ကိုယ်တွေ့ခံစား သိမြင်မှုနှင့်အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝတဲ့ပေါင်းစည်းညီညွတ်မှုပေါ်မှာအခြေခံလိမ့်မယ်။ ဒီအချက် အလက်တွေကို ဗုဒ္ဓဘာသာက အဖြေထုတ်ပေးလိမ့်မယ်။ တကယ် လို့ ခေတ်သစ် သိပ္ပံနည်းကျ လိုအပ်ချက်များကို အဖြေထုတ် ဖြည့်ဆည်းပေး နိုင်တဲ့ ဘာသာတရားတစ်ခု ရှိလာမယ်ဆိုလျှင် အဲဒီဘာသာတရားဟာ ဗုဒ္ဓ ဘာသာပဲ ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ကမ္ဘာကျော် သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး အယ်လ်ဘတ်အိုင် စတိုင်းက ပြောခဲ့တယ်။ အဲဒီစကားကို သြစတြေးလျမှ ပညာရှင်တစ်ဦးက Good question, Good Answer ဆိုပြီးစာအုပ်ရေးကာထုတ်ဖော်ပြခဲ့တယ်။ အဲဒီ စာအုပ်ကိုတော့ ကမ္ဘာလှည့်ပြီး ဗုဒ္ဓဓမ္မ ဝိပဿနာဒေသနာတော်တွေကို ဟောပြတော်မူနေတဲ့ ချမ်းမြေ့ဓမ္မရိပ်သာ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဘဒ္ဒန္တဇနက က မြန်မာပြန်ပေးတော်မူထားတာ ဖြစ်တယ်။ ပညာရှင်တို့ ဆက်လက် လေ့လာနိုင်ပါတယ်။

[အခန်း - ၆]

ဂျာမနီ ပြင်သစ် ရုရှားပညာရှင်များလည်း
ဗုဒ္ဓဘာသာကို စိတ်ဝင်စားကြ

အလက်ဇန္ဒရားဒေးဗစ်နီးလ်

Alexandra Davidneed (1860-1969)

သူမကို ၁၈၆၀ တွင် ပါရီမြို့တွင် စဉ်မွန်းဒေးအရပ်၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။
ဖခင်မှာ နပိုလီယံက နယ်နှင်ခဲ့သော သတင်းစာဆရာတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ မိခင်
မှာ လူးဗန်မြို့တော်ဝန်၏နမ ဖြစ်သည်။ အရွယ်ရောက်သောအခါ ကိုလံဘိုသို့
ပထမဆုံးခရီး ထွက်ခဲ့သည်။ အရှေ့အနောက် အစုံရောက်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ
သို့လည်းရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၄ တွင် တိဘက်ပြည်လာဆာသို့စွန့်စွန့်စားစား
သွား၍ ၁၄ နှစ်ကြာနေခဲ့သည်။ တိဘက်တို့၏ ဓလေ့စရိုက်ကိုလေ့လာခဲ့သည်။
တိဘက်နှင့် ပတ်သက်သော စာအုပ်တစ်အုပ်ပြီး တစ်အုပ် ရေးခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓ
ဘာသာ၊ ဗုဒ္ဓတရား၊ ဗုဒ္ဓနည်းနိဿရည်း စာအုပ်များသည် အလွန် ထင်ရှား
သည်။

သူမသည် ပြင်သစ်သို့ ပြန်ရောက်သောအခါ ရသေ့ ရဟန်းမ အသွင်
ဖြင့် နေခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း တရားများ ဟောပြောသည်။ စာများစွာ

ရေးသားပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာတရား ပြင်သစ်၌ ပေါ်ထွန်းလာရေးကို ကြိုးစား ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ် စာရေးဆရာ ခရစ်စပတ်ဟန်ဖရေးက သူ၏ ဗုဒ္ဓဝါဒစာအုပ်တွင် နာမည်အကျော်ကြားဆုံး ပြင်သစ်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မှာ ဒေးဗစ်နီးလ် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ချက်ရေးကာ ဂုဏ်ပြုခဲ့သည်။ သူမကို အခြား ပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း လေးစားဂုဏ်ပြုကြသည်။ တက္ကသိုလ်များမှ ပေးအပ်သော ဆုများ၊ ပြင်သစ်ပြည် နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ပေးသည့် အကြီးဆုံး ဘွဲ့တံဆိပ်၊ တရုတ်ပြည်၏ ကြယ်တံဆိပ်တို့ကို ရရှိခဲ့သည်။ အသက် ၁၀၃ နှစ်အရွယ် ၁၉၆၉ စက်တင်ဘာလ ၃ ရက်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

ဂျာမနီ

ဘာသာရှိပင်နား

Brthur Sehopanhaner

ဂျာမနီနိုင်ငံသို့ ဗုဒ္ဓစာပေများ မရောက်မီကပင် သူသည် The world as will as and repretation စိတ်ဆန္ဒအလျောက် ဖြစ်ပျက်နေသော ကမ္ဘာဟူသောစာအုပ်ကို ရေးခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်တွင် ကမ္ဘာလောကကြီးသည် လောဘတဏှာ အခြေခံ၍ ဖြစ်ပျက်နေပုံ၊ ကမ္ဘာလောကကြီးသည် လောဘတဏှာဖြင့် တည်ဆောက်ထားပုံတို့ကို သူ၏ အတွေးအခေါ်ဖြင့် ရေးသားခဲ့သည်။ သူသည် လောကီအဘိဓမ္မာ ဖိလော်ဆော်ဖီတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ စာဖတ်ပရိသတ်များနှင့် သူ၏တပည့်များက သူ့ကို လေးစားကြသည်။

ထိုအချိန်တွင် တက္ကသိုလ်ဆရာများသည် အရှေ့တိုင်း ပညာရပ်များကို လေ့လာကြ စာအုပ်ရေးထုတ်ကြသည်။ အရှေ့တိုင်း ပညာရှင်တစ်ယောက် ရေးသားသော ဗုဒ္ဓအကြောင်းနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒအယူအဆစာအုပ်ကို သူ ဖတ်ရသောအခါ သူ၏ အတွေးအခေါ် ယူဆချက်များနှင့် ကိုက်ညီနေသည်ကို အံ့သြစွာ တွေ့ရှိရသည်။ သူ၏စာအုပ်ကို ဒုတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေသောအခါ သူက “ဗုဒ္ဓအကြောင်းကို ဖတ်ရတော့ ကျွန်ုပ် သိပ်အံ့သြသွားမိပါတယ်၊ ကျွန်ုပ်၏ အတွေးအခေါ်များနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ တစ်ထပ်တည်း ကိုက်ညီနေတာကို တွေ့ရတော့ ပိုပြီး အံ့သြမိတယ်ဗျာဟု အမှာစာ ရေးခဲ့သည်။

သူသည် ထိုနောက် ဗုဒ္ဓအကြောင်းနှင့် ဗုဒ္ဓစာပေများကို စိတ်ဝင်စားလာပြီး လေ့လာတော့သည်။ ဗုဒ္ဓအကြောင်းကိုလည်း ဟောပြောခဲ့သည်။ ထင်ရှားသော ဖိလော်ဆော်ဖီ အဘိဓမ္မာပညာရှင်တစ်ဦး၏ ဟောပြောချက်များဖြစ်၍ ဂျာမနီပြည်သားတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ပို၍ လေ့လာလာကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဂျာမနီနိုင်ငံ၌ ပါဠိစာပေပညာရှင်များ အများအပြား ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓစာပေကို လေးလေးနက်နက် လေ့လာကြသဖြင့် ဂျာမနီ နိုင်ငံသားတို့သည် အင်္ဂလန်နိုင်ငံသားတို့ထက် ပို၍ အဆင့်မြင့်ခဲ့သည်ဟု ဆိုကြလေသည်။

ဟာမင်အိုဒင်ဘတ်ချ်

Hermann Olden Berg

ဂျာမန် စာဖတ်ပရိသတ်သည် ရိုပင်နား၏စာအုပ်ကို ဖတ်ရှုရသဖြင့် စိတ်ဝင်စားနေချိန်တွင် ပြင်သစ်စာရေးဆရာတစ်ဦးက ဗုဒ္ဓဖြစ်ခဲ့သည် ဆိုသည်မှာ ဒဏ္ဍာရီသာဖြစ်သည်ဟု ရေးသားလာသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဟာမင်အိုဒင်ဘတ်ချ်သည် Buddha his Life, his doctrine, his order. (ဗုဒ္ဓ၏ဘဝဖြစ်စဉ်၊ ဟောကြားသည့် တရား၊ တပည့် သံဃာ) ဟူသော စာအုပ်ကို ရေးသားခဲ့သည်။ သူသည် ဤစာအုပ်ကို ရေးသားရာ၌ စိတ်ကူးဖြင့် ရေးသားခဲ့ခြင်း မဟုတ်ဘဲ ပိဋကတ်တော်များမှ အထောက်အထားများဖြင့် ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။ သူ၏ ဤစာအုပ်ကို ဂျာမန်ဘာသာဖြင့် ၁၄ ကြိမ် ရိုက်နှိပ်ခဲ့ပြီး အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်လည်း အကြိမ်ကြိမ် ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိခဲ့ရသည်။

သူသည် ပါဠိပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ လန်ဒန် P.T.S အသင်းကြီးနှင့် အဆက်အသွယ် ရှိခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓနှင့် ပတ်သက်၍ သူ၏ ပြန်လည်ချေပ ရေးသားတင်ပြချက်များကို ပါဠိစာပေ အထောက်အထားများနှင့် သက်သေပြ၍ ဗုဒ္ဓပွင့်ထွန်းရာ ဒေသ၊ ဟောပြောခဲ့သော တရားဓမ္မ၊ တပည့်သာဝက ဥပါသကာ ဥပါသိကာများစွာနှင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး ကျယ်ပြန့်ထွန်းကားခဲ့ပုံ အချက်

အလက် ဆောင်ရွက်ချက်များကို တန်ဖိုးထားချင်လောက်အောင် ဤစာအုပ်ကို ရေးသားခဲ့ကြောင်း သူက ဆိုထားသည်။

ထို့နောက် ဟာမင်းသည် ၁၈၇၉ ခုမှ ၁၈၈၃ ခုထိ လေးနှစ်တာ ကာလအတွင်း လန်ဒန် P.T.S အသင်းကြီးမှ ရိုင်းဒေးဗစ်နှင့် တွဲဖက်၍ ဝိနည်း ငါးကျမ်းကို ရောမအက္ခရာဖြင့် ရေးသားခဲ့သည်။ ထေရာထေရီဂါထာများကိုလည်း ရေးသားခဲ့သည်။ ပါတိမောက်ကျမ်းကို ဂျာမန်ဘာသာအားဖြင့် ပြန်ဆို ရေးသားခဲ့သည်။

၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် ဟာမင်းသည် နိကာယကျမ်းများမှ ကောင်းနိုးရာရာများကို ရွေးချယ်၍ ဗုဒ္ဓဒေသနာ ညွှန်ပေါင်းကျမ်းဟူ၍ ရေးသားခဲ့လေသည်။ သူ၏ ဗုဒ္ဓစာပေ အရေးအသားများကြောင့် ဥရောပ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် ဗုဒ္ဓစာပေလေ့လာမှု၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်မှု၊ ဗုဒ္ဓဘာသာပြန့်ပွားမှုတို့ များစွာ ဖြစ်ထွန်းလာလေသည်။ သူသည် သီဟိုဠ် ဘာသာစကား၏ သဒ္ဒါ သမိုင်းကြောင်းရင်း ဖော်ပြစသည်တို့ကို စနစ်တကျ လေ့လာကာ ကျမ်းပြုစုခဲ့သဖြင့် သီဟိုဠ်အစိုးရက ကျေးဇူးတင်၍ သူ့ကို သီဟိုဠ်အစိုးရက သီဟိုဠ်စာပေ သမိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အကြံပေးအရာရှိအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေပြန့်ပွားအောင် ဆောင်ရွက်မှုထက် ပါဠိစာပေ ပညာရှင်အဖြစ် ကမ္ဘာက အသိအမှတ်ပြုခံရသူ ဖြစ်သည်။

ကားလ်ဆိုင်ဒင်စတူကာ

Karl Seiden Stucker (1846-1936)

သူသည် အရှေ့တိုင်းပညာရပ် အိုဒီယာစတာဒီ၊ အင်ဒိုလော်ဂျီ စသည့် ဘာသာရပ်များကို သင်ကြား၍ ပါဠိဘာသာကို အထူးလေ့လာခဲ့သည်။ ပါဠိစာပေများကို ဖတ်ရှုလေ့လာပြီးနောက် ခရစ်ယာန်ဘာသာကို စွန့်လွှတ်ကာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ် ကူးပြောင်းလာခဲ့သည်။

၁၉၁၃ ခုတွင် ဥဒါနဟူသော ကျမ်းဖြင့် Ph.D. ပါရဂူဘွဲ့ရခဲ့သည်။ ဥဒါန၊ ခုဒ္ဒကကျမ်းများကို ဂျာမန်ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ၁၉၁၆ တွင် ပါဠိ သဒ္ဒါကို

အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးခဲ့သည်။ သူ ရေးသော စာအုပ်များအနက် အထင်ရှားဆုံးစာအုပ်မှာ ပါဠိဗုဒ္ဓဘာသာညွှန့်ပေါင်းကျမ်းဖြစ်သည်။

သူသည် ဂျာမနီ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းကို ထူထောင်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ မဂ္ဂဇင်း ဂျာနယ်တို့ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၃၃ တွင် ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် Leipzig Society for Buddhist Mission in Germany ဟူသော အသင်းကို ထူထောင်သည်။ အသင်းမှ စာစောင်များ မဂ္ဂဇင်းများ ထုတ်ဝေသောသနာပြုခဲ့သည်။ ဂျာမနီ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ အခြေချမိအောင် ရှေ့တန်းမှ ပါဝင်ခဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်လေသည်။

ဂျော့ဂရင်း

Geoge Grimm

၁၈၆၈ တွင် ဂျာမနီနိုင်ငံ၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ သူ့မိဘများက ဂျော့ကို ကက်သလစ်ဘုန်းကြီး ဖြစ်စေလိုသဖြင့် ကက်သလစ်ဂိုဏ်း၌ ပညာသင်ကြားပေးခဲ့ကြသည်။ ကက်သလစ်ဂိုဏ်း၌ ကိုရင်အဖြစ် ဝင်ရောက်စေခဲ့သည်။ ကိုရင်ဘဝဖြင့် ခရစ်ယာန်စာပေများကို နှံ့စပ်အောင် သင်ကြားခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်ပညာရပ်များကို ဆက်လက်သင်လိုသဖြင့်လည်းကောင်း၊ ခရစ်ယာန်စာပေများအပေါ်သံသယရှိလာသဖြင့်လည်းကောင်း မိဘများကို ခွင့်ပန်ပြီး ကက်သလစ် ကိုရင်ဘဝမှ ထွက်ကာ တက္ကသိုလ်ဆက်တက်ပြီး ဥပဒေပညာကို သင်ယူခဲ့သည်။ ကျောင်းမှထွက်သောအခါ ဂျာမနီ တရားခံရေးရာ လွှတ်တော်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် အမှုထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ထင်ရှား ကျော်ကြားသူ ဖြစ်သည်။ သူသည် ထိုအချိန်ထိ ဂျာမနီတွင် ထင်ရှားသော ခရစ်ယာန်ဘာသာဝါဒအကြောင်းတစ်ခုတည်းကိုသာ နားလည်သေးသည်။

ဂျာမနီ ဖီလော်ဆိုဖီ အဘိဓမ္မာဆရာကြီး အာသာရီပင်နား Arthur Schopenhaver ရေးသားထားသော စာအုပ်များထဲတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ချီးကျူးထောမနာ ဂုဏ်ပြုရေးသားတင်ပြချက်များကို တွေ့ရှိရဖန် များလာသောအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာကို စိတ်ဝင်စားလာခဲ့သည်။

Nevmann ရေးသားထားသော မဇ္ဈိမနိကာယ် ဘာသာပြန် စာအုပ်ကို ဖတ်ရသောအခါမှာမူ မရှင်းမလင်း နားမလည်သော အချက်များကို တွေ့ရ ပြန်သဖြင့် အဓိပ္ပာယ်သိလိုစိတ် ပြင်းပြခဲ့သည်။ မိမိမေးမြန်းရမည့်သူကို မတွေ့ ရ၍ မူရင်းအဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်နိုင်ရန် ပါဠိဘာသာစာပေများကို ကိုယ်တိုင် သင်ယူပြီး ကိုယ်တိုင်ဖတ်ရှုရန် ပါဠိဘာသာကို ကြိုးစားသင်ယူခဲ့သည်။ အချိန် တိုအတွင်းမှာပင် တတ်မြောက်ခဲ့သည်။

ပါဠိစာပေ တတ်သောအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာ စာပေကျမ်းဂန်များကို မနေ မနား ဖတ်တော့သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကို အထူးစိတ်ဝင်စားလာသဖြင့် ဂျာမနီ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှ စောစောစီးစီး နုတ်ထွက်ပြီး ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်၏ တရားဓမ္မများကို လက်တွေ့ကျင့်ကြံ အားထုတ်တော့သည်။ ပါဠိစာပေများကို အစဉ်တစိုက် ဖတ်၍ ဟောပြောပွဲများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မများ ကျယ်ပြန့်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မြူးနစ်တက္ကသိုလ်၌လည်း ဗုဒ္ဓ ဘာသာဆိုင်ရာ ဟောပြောပွဲများကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်ပေါင်းများစွာ သို့ သွားရောက်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ပတ်သက်သော ဟောပြောပွဲများ ပြုလုပ်ခဲ့ သည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ကျယ်ပြန့် ထွန်းကားအောင် အားထုတ်ခဲ့သည်။ သူသည် ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာတို့ကို မတွေ့ရဘဲနှင့် ဗုဒ္ဓဓမ္မအပေါ် သက်ဝင်ယုံကြည်မှု ပြင်းပြစွာဖြင့် ယုံကြည်လက်ခံခဲ့သည်။ လွန်စွာ အံ့ဩဖွယ် ကောင်းလှသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ စာအုပ်ရှစ်အုပ် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သူ၏ စာအုပ်များကို ဘိက္ခုသီလာစာရ၊ အရှင်အာနန္ဒမေတ္တေယျတို့နှင့် အင်္ဂလန်တွင် သာသနာပြုနေသော စကော့တလန်ဘုန်းကြီးတို့က အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆို ခဲ့ကြသည်။ ဥရောပ ဗုဒ္ဓဘာသာ တိုးတက်ရေးတွင် အထောက်အကူပြုခဲ့သော ပါဠိပညာရှင်ကြီး ဖြစ်လေသည်။

မာယာဂီလာဂရင်း

Maya Keller Grumm

မာယာ၏ဖခင်မှာ ဂျော်ချီဂရင်း ဖြစ်သည်။ သူမ ၁၀ နှစ်အရွယ် ရောက်သောအခါ တစ်နေ့တွင် သူမမိဘများ၏ မိတ်ဆွေဖြစ်ပြီး အိန္ဒိယစာပေကို လေ့လာလိုက်စားသူပါမောက္ခဒွိုင်ဆင်တို့ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်းကိုအိမ်တွင် ဆွေးနွေးနေကြသည်ကို နားထောင်ခဲ့သည်။ ဆွေးနွေးချက်များကို စိတ်ဝင်စားလာသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဘုရားဟော သုတ်တော်များကို ဖတ်ရှုတော့သည်။ ဒွိုင်ဆင်တို့ ဘာသာပြန်ထားသော သုတ်တော်များကိုလည်း ဖတ်ခွင့်ရခဲ့သည်။ သူမသည် သုတ်တော်များကို ဖတ်ရှုသောအခါ တစ်သုတ်လုံးကို တိုက်ရိုက်မဖတ်ဘဲ သုတ်ထဲတွင် ပါသော အကြောင်းအရာများကို လက်တွေ့ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ အနက်အဓိပ္ပာယ်တို့ကိုလည်း ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ သစ္စာလေးပါး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ၊ နိဗ္ဗာန် တထာဂတ စသော အကြောင်းအရာ စကားလုံးတို့၏အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်မှု၊ သုတ်တွင်ပါဝင်သော အကြောင်းအရာများကို သူမ၏အဖေက ရှင်းပြခဲ့သည်။ သူမက အထူးစိတ်ဝင်စားပြီး နားထောင်လေ့ရှိသည်။

သူမ၏ဖခင်သည် သုတ္တန်ပိဋကတ်တွင် ပါရှိသော အကြောင်းအရာများ၊ ဝတ္ထုကြောင်းများ၊ ထိုဝတ္ထုတွင် ပါရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များ မထေရ်များ၊ တပည့်သာဝကများ စသည်တို့ကိုလည်း ရှင်းပြသည်။ သူမသည် ဘုရားရှင်၏ တပည့်သာဝကတို့တွင် အဂ္ဂသာဝကအစုံဖြစ်သော သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မောဂ္ဂလာန် မထေရ်တို့၏အကြောင်းကို အထူးစိတ်ဝင်စားသည်။ ထေရီထေရာ အပဒါန် ဝတ္ထုများ၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်လာ မထေရ်တို့၏ ပါရမီဖြည့်ရာ ဘဝဖြစ်စဉ်များ ဗုဒ္ဓဝင် ဖြစ်တော်စဉ်များကို ပို၍ နှစ်သက်သည်။

သူမသည် မဟာပဏ္ဍိတဂေါတမီ ဘုရားရှင်၏ မိထွေးတော် ဂေါတမီထေရီကို အားကျခဲ့သည်။ မဟာပရိနိဗ္ဗာန်သုတ်တော်ကို ဖတ်ရသောအခါ မျက်ရည်အမြိုင်မြိုင် ကျခဲ့ရသည်အထိ အသည်းစွဲခဲ့သည်။ နောင်အခါတွင် အဘိဓမ္မာကို သင်ယူပြန်သဖြင့် ပါမောက္ခဒွိုင်ဆင်က သူမကို အဘိဓမ္မာဆရာမလေးဟု တလေးတစား ခေါ်ခဲ့သည်။

ဆုပြည့်စုံထွန်းစာပေ

သူမသည် ဟိန္ဒူယဉ်ကျေးမှု စွန့်လွှတ်ပြီး ပို၍သဘာဝကျပြီး ပို၍ လေးနက်မှန်ကန်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ဦးအဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ငါးပါး သီလကို အမြဲစောင့်ထိန်းသည်။ နေ့ နံနက်နှင့် ညပိုင်းတို့တွင် ဝိပဿနာ ဘာဝနာရှုကာ တရားထိုင်သည်။ သူမအသက်ရှည်ရှည်အနာကင်းကင်းနေရ သည်မှာ ကျမ်းမာချမ်းသာ ဝမ်းသာရွှင်ပြ အေးချမ်းစွာ နေရသည်မှာ ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏ ဝိပဿနာရှုပွား တရားထိုင်မှုကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု စွဲမြဲ စွာ ယုံကြည်သည်။ မိဘများက အိမ်ထောင်ချပေးခဲ့သော်လည်း ငြီးငွေ့ကာ ခင်ပွန်းဖြစ်သူကို ခွင့်ပန်၍ သူမ၏ဖခင် တည်ထောင်ခဲ့သော ဗုဒ္ဓဘာသာ လူအိုရုံမှာပင် နေထိုင်ခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အိမ်ထောင်ကို အပြီးတိုင် စွန့် လွှတ်ပြီးအသက်အရွယ်ကြီးသည့်တိုင်အောင် လူအိုများကို ပြုစုစောင့်ရှောက် ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်များကို ဟောပြောပြသ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဘဝကို ခံယူသူ များဖြစ်အောင် စည်းရုံးခဲ့သည်။ သူမ ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်သော အချိန်မှစ၍ ဖခင်ကြီးဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သော ဗုဒ္ဓဘာသာလူအိုများအဖွဲ့ Old Buddhist Com- munity ကို ကျယ်ပြန့်စွာ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော် များကို ဖြန့်ဖြူး သာသနာပြုခဲ့လေသည်။

ဂလက်ဆင်နက်

Von Glosenarpp (1891-1963)

သူသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ တက္ကသိုလ် များတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်းကို လေ့လာပို့ချခဲ့သည်။ ကူဗင်တန် တက္ကသိုလ်တွင် ပါမောက္ခတစ်ဦးအဖြစ် အလုပ်လုပ်ခဲ့သည်။ အလုပ်နှင့် ဆက် စပ်နေသဖြင့် တန္တရ မန္တရ မဟာယာန ထေရဝါဒ ဘာသာများကို လေ့လာခဲ့ သည်။ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာကို အထူးစိတ်ဝင်စား လေ့လာခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာတစ်ဦးအဖြစ် ခိုင်မြဲစွာ သက်ဝင်ယုံကြည်လာသည်။

သူသည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဘာသာပြန်ပြီး အနတ္တသဘောကို ရှင်းလင်း တင်ပြခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓ၏ အနတ္တသဘောနှင့် ပတ်သက်၍ Geoge Genmm

ဂျော့ဂရင်း၏ အယူအဆကို ပြန်လည်ချေပခဲ့သည်။ သူသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို အချိန်များစွာ ဆောင်ရွက်မပေးနိုင်ခဲ့သော်လည်း သူ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ သည် ထိရောက်သဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာအတွက် အားဆေးတစ်ခွက် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဂျော့ဂရင်းမှာ တရားဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို အလွတ်သဘော လေ့လာပြီး စာအုပ်ရေးခဲ့သော်လည်း ဂလက်ဆင်းနက်မှာမူ သက္ကတ စာပေ ပါဠိစာပေတို့ကို ပါမောက္ခတစ်ဦးအဖြစ် လေ့လာလိုက်စားပြီး စာပေပညာရှင် အဖြစ် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဂိုဏ်းပေါင်းစုံကို လေ့လာခဲ့သူဖြစ်သည်။ မိမိ၏ စိတ်ကိုင်း ကျ လေ့လာသုတေသနပြု သုံးသပ်ပြီးမှ လက်တွေ့ပါ အသုံးချ ရှုမှတ်ပွားများ ကြည့်သောအခါ ထေရဝါဒသည်သာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ အဆုံးအမ ဗုဒ္ဓ သာသနာ အစစ်အမှန်ဖြစ်ကြောင်း လက်တွေ့ ချိန်ဆကြည့်ပြီးမှ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာစစ်စစ်အဖြစ် လက်ခံယုံကြည်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ သူသည် ပါဠိ ဘာသာစာပေများကို ပညာရှင်အဆင့်ရောက်အောင် လေ့လာပြောဟောပို့ချ ဖြန့်ဖြူးခဲ့သဖြင့် ပါဠိပညာရှင်အဖြစ် ကျော်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် ကားတိုက်ခံရပြီးကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ အဖိုးတန်ပညာရှင်တစ်ဦးဆုံးရှုံးခဲ့ရသဖြင့် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာအတွက် လွန်စွာ နစ်နာခဲ့သည်။

ယူရျင်နယူးမင်း

Eugen New Mamm (1805-1915)

ဂျာမန်လူမျိုး ပါဠိပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ဒီဃနိကာယ် မဇ္ဈိမ နိကာယ်၊ ဓမ္မပဒ၊ သုတ္တနိပါတ၊ ထေရထေရီဂါထာများကို ဂျာမနီဘာသာပြန်ဆို ခဲ့သည်။ ကဗျာဆန်ဆန် အနုပညာမြောက်အောင် ပြန်ဆိုနိုင်ခဲ့သည်ဟု အချို့ ပညာရှင်များက ချီးမွမ်းကြသော်လည်း တချို့ကမူ သဘာဝမကျသော ဘာသာ ပြန်ဆိုချက်များဟု ဆိုကြသည်။ သူ၏ ဘာသာပြန်ဆိုမှုသည် အနောက်နိုင်ငံမှ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိခဲ့၍ အချို့ အလွတ်ကျက် သည်အထိ နှစ်သက်ကြသည်။ ဓမ္မပဒမှာ မကြာခဏ ပုံနှိပ်ရသည်။

၇၇

အီဗန်ပါပလော့ခ်မိနာယေဗ်

Ivan Povelouch Minayev (1840-1890)

မိနာယေဗ်သည် ရုရှအမျိုးသားတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ၁၈၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရုရှနိုင်ငံ တဗွော့ပိမြို့၌ အလယ်အလတ်တန်းစား မိဘများမှ မွေးဖွားခဲ့သည်။ ကျောင်းသားဘဝကပင် ဂျာမန်ဘာသာ၊ ပြင်သစ်ဘာသာများကို အတော်အတန် လေ့လာခဲ့သည်။ အထက်တန်းပညာသင်ရန် စိန့်ပီတာစပတ် တက္ကသိုလ်သို့ သွားခဲ့သည်။

ထိုတက္ကသိုလ်တွင် သူသည် ရုရှားလူမျိုး နာမည်ကျော် ဗုဒ္ဓဘာသာ စာပေပညာရှင် ပါမောက္ခဗာဆီလ်ယေဗ်နှင့် တွေ့သောအခါ ဗုဒ္ဓစာပေအပေါ် အထုံဝါသနာပါသွားသည်။ ထို့နောက် ဗုဒ္ဓဘာသာကို စိတ်ဝင်စားစွာ လေ့လာခဲ့သည်။ ပါမောက္ခဗာဆီယေဗ်ထံ၌ အရှေ့တိုင်းရှေးဟောင်းဘာသာစာပေများ ဖြစ်သော သက္ကတပါဠိနှင့် ပြကရိဘာသာတို့ကို သင်ယူခဲ့သည်။ ယခင်က ရုရှားဗုဒ္ဓစာပေ ပညာရှင်တို့သည် မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်သည့် မဟာယန ဝါဒကိုသာ ဦးစားပေးလေ့လာခဲ့ပြီး ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာကိုမူ အနည်းငယ်မျှသာ လေ့လာခဲ့ကြသည်။ မိနာယေဗ်သည် တောင်ပိုင်းထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာကို အထူးအလေးပေး လေ့လာခဲ့သည်။

စိန့်ပီတာစပတ်မြို့၌ ပညာသင်ပြီးသောအခါ ထိုတက္ကသိုလ်၌ပင် အရှေ့တိုင်းစာပေဌာန၌ သုတေသန လက်ထောက်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံခဲ့ရသည်။ ၁၈၆၂ ခုနှစ် အသက် ၂၂ နှစ် အရွယ်တွင် အနောက်နိုင်ငံ ဗုဒ္ဓစာပေ ပညာရှင်များ၏ ဗုဒ္ဓစာပေအပေါ် လေ့လာတွေ့ရှိချက်များကို သုတေသနပြုရန် ဥရောပနိုင်ငံများသို့ ခရီးထွက်ခဲ့သည်။ ဂျာမနီသို့ ရောက်သောအခါ ဂျာမန်ဗုဒ္ဓဘာသာ ပညာရှင်များဖြစ်ကြသော ဝေဘာနှင့် ပင်ဖေတို့၏ အထံ၌ သက္ကတ စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ခက်ခဲနက်နဲသည်များကို လေ့လာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံ ပါရီသို့ ရောက်သောအခါ ပါရီပြတိုက်၌ အိန္ဒိယ ရှေးဟောင်းစာပေနှင့် ပါဠိစာပေများကို လေ့လာဆည်းပူးသည်။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ ဗြိတိသျှပြတိုက်၌လည်း သက္ကတပါဠိစာပေတို့ကို လေ့လာခဲ့သည်။

ဥရောပ၌ ငါးနှစ်ကြာမျှ ဗုဒ္ဓစာပေနှင့် ပတ်သက်သော သုတေသနများ ကို ပြုလုပ်ပြီးနောက် ကျေနပ်မှု ရရှိသဖြင့် ၁၈၈၇ တွင် ရုရှားသို့ ပြန်ခဲ့သည်။ နောက်တစ်နှစ်တွင် သူသည် ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေဖြစ်သည့် ပါတိမောက္ခကို ဘာသာပြန် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ပညာရှင်များက လက်ခံခဲ့ကြသည်။ နောက်တစ်နှစ်တွင် စိန့်ပီတာဘတ်တက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓစာပေသမိုင်းနှင့် ဗုဒ္ဓဒဿနကို သူသည် အထူးပြု သုတေသနလုပ်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဓမ္မသုတေသနပြုချက်နှင့် အထောက်အထားများ စာအုပ်သည် မိနာယေဗ်၏ ဗုဒ္ဓစာပေနှင့်ပတ်သက်သောအထူးကြိုးပမ်းထားမှုဖြစ်သည်။ ပါဠိသဒ္ဒါစာအုပ်ကိုလည်း ရေးခဲ့၍ ဥရောပ၌ ၁၀ စုနှစ်ပေါင်းများစွာ အားကိုးပြုရသည့် သဒ္ဒါကျမ်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်ဘာသာသို့လည်း ထိုသဒ္ဒါကျမ်းကို ပြန်ဆိုခဲ့ကြသည်။

၁၈၇၄ တွင် သီဟိုဠ်သို့ ရောက်ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှုများကို အနံ့အပြား လိုက်လံလေ့လာခဲ့သည်။ ၁၈၇၅ တွင် အိန္ဒိယသို့ ကူးပြီး အိန္ဒိယရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှုများကို လေ့လာခဲ့သည်။ ၁၈၈၅ ခုတွင် အာရှနိုင်ငံများသို့ တတိယအကြိမ် ခရီးထွက်ရာ မြန်မာပြည်သို့ ရောက်လာသည်။ မြန်မာပြည်မှာ အင်္ဂလိပ်လက်အောက်ရောက်စ လပိုင်းလောက်သာ ရှိသေးသည်။ မန္တလေးမြို့သို့ သွားခဲ့ပြီး မန္တလေးရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းစာများကို ကူးဝယ် စုဆောင်းခဲ့သည်။ သူသည် အာရှခရီးစဉ်မှတ်တမ်းစာအုပ် ရေးခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ် ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးစနစ် မတရားပုံ၊ တရားမရှိ တရားမဲ့ပုံကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

အာရှ ဥရောပမှ ပြန်လာပြီးနောက် စိန့်ပီတာဘတ်တက္ကသိုလ် အရှေ့တိုင်းစာပေဌာနတွင် ပါမောက္ခအဖြစ် ဆက်လက်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ သူသည် အိမ်ထောင်မပြုဘဲ လူပျိုကြီးဘဝဖြင့် အေးချမ်းလွတ်လပ်စွာ ဗုဒ္ဓစာပေသုတေသနအလုပ်ကို သူ၏တပည့်များဖြစ်ကြသော အိုလာဒင်ဗတ်ချ်ရှိ ရဲဗတ်စကီးတို့နှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်ခဲ့သဖြင့် သူတပည့်တို့သည် သူပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့သော ဗုဒ္ဓစာပေ သုတေသနအလုပ်ကို ကြီးထွားလာအောင် ဆက်လက်အားထုတ်ခဲ့ကြသည်။

သူသည် ဗုဒ္ဓစာပေနှင့် ပတ်သက်သော စာတမ်း ၁၃၀ ကျော်ကို ရေးသားခဲ့ပြီး အသက် ၅၀ အရွယ် ၁၈၉၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ သူ ကွယ်လွန်ပြီးနောက် သူ၏တပည့်များက “ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ပတ်သက်သော အချက်အလက်များနှင့် မှတ်စုများ” ဟူသော အမည်ဖြင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေခဲ့ သည်။

ရှဲရဗတ်စကီး

Stcherbatsky (1866- 1942)

သိပ္ပံပညာစွမ်းဖြင့် အနောက်တိုင်းသည် စက်မှုထွန်းကားပြီး နယ်ချဲ့ လက်နက်နိုင်ငံများဖြစ်လာသည်။ အနောက်နိုင်ငံသားတို့သည်အတွေးအခေါ် ဝိဇ္ဇာပညာရပ်တွင် အရှေ့တိုင်းသားတို့ကို မမီပေ။ ယခုမူ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့သူများ အဖြစ်အရှေ့တိုင်းသို့ရောက်လာကြသည်။ စစ်နိုင်သူအောင်ပွဲခံရသူများအဖြစ် အနောက်တိုင်းသို့ ရွှေငွေ ဘဏ္ဍာ ရတနာမျိုးစုံ၊ ပစ္စည်းမျိုးစုံ သက်ရှိသက်မဲ့ အပင်အခက် အကောင်အလောင် မျိုးစေ့ပါမကျန် သယ်ယူကြသည်။ ထိုသို့ သယ်ယူရာတွင် အရှေ့တိုင်းမှ အနောက်တိုင်းသို့ ပေးအပ်လိုက်သော အကောင်းဆုံး လက်ဆောင်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေ ယဉ်ကျေးမှု၊ ကိုယ်ကျင့် တရား ဘာသာရေးများ ဖြစ်လေသည်။ ထိုဗုဒ္ဓဘာသာ တရားလက်ဆောင် မွန်ကို အနောက်တိုင်းသား ပညာရှင်များသည် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ လေ့လာ ပြီးမှ သယ်ဆောင်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံအသီးသီး၊ ပညာရှင် အမျိုးမျိုးတို့ သယ်ဆောင် လေ့လာကြရာတွင် ရုရှလူမျိုး ရှဲရဗတ်စကီးသည်လည်း တစ်ဦး အပါအဝင် ဖြစ်သည်။

၁၈၆၆ စက်တင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် သူ့ကို ပိုလန်နိုင်ငံ လေလဆဲ မြို့၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ဖခင်မှာ အစိုးရ အထက်တန်းအရာရှိတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ မိခင်မှာ ဂရိလူမျိုးအနွယ်မှ အမျိုးသမီးဖြစ်သည်။ သူတို့မိသားစုသည် ပညာကို ရှာဖွေစုဆောင်း မြတ်နိုးတန်ဖိုးထားသော မိသားစု ဖြစ်သည်။ ပညာ ဥစ္စာ ကြွယ်ဝသော ဂုဏ်သရေရှိ အိမ်ထောင်စု ဖြစ်သည်။ မြေယာ အများအပြား

ပိုင်ဆိုင်သည်။ ရှေးဟောင်းဘွဲ့တံဆိပ် အမျိုးမျိုးကို လက်ခံ ရရှိထားသည်။ မင်းမျိုးမင်းနွယ်အိမ်ထောင်စုလည်းဖြစ်သည်။

သူသည် ငယ်စဉ်ကပင် အမိဘာသာဖြစ်သော ခရစ်ယာန်ဘာသာ အပြင်အထိန်းတော်များထံမှဂျာမန်ပြင်သစ်အင်္ဂလိပ်ဘာသာတို့ကိုသင်ကြား တတ်မြောက်ခဲ့သည်။ ဇာစကိုဆေလိုရှိ လုလင်ငယ်သွေးကျောင်း (ရုပနာ ဆီယာ)၌ ပညာသင်ကြားပြီးနောက် ၁၈၄၄ တွင် ရဲရဲပတ်စကီးသည် စိန့်ပီတာ စပတ် (လီနင်ဂရက်) တက္ကသိုလ် ဘာသာဗေဒဌာနတွင် တက်ရောက် ပညာ သင်ကြားခဲ့သည်။ သူသည် ဘာသာဗေဒကို အထူးစိတ်ဝင်စားပြီး ပါမောက္ခ မိနာယေဗ်ထံမှ သက္ကတနှင့် ဥရောပ ရှေးဟောင်းဘာသာများကို လေ့လာ ခဲ့သည်။ သူ အထူးစိတ်ဝင်စားသည်မှာ သက္ကတဘာသာပင် ဖြစ်သည်။

၁၈၈၉ တွင် တက္ကသိုလ်စာမေးပွဲကို ထိပ်တန်းက အောင်မြင်ပြီးနောက် သူသည် ဒေါက်တာဘွဲ့အတွက် လေ့လာပြန်သည်။ ဉာဏ်ပညာ ထက်မြက် သည်ကို ဆရာများက သိပြီး ဗီနာသို့ ပညာသင်ရန် စေလွှတ်သည်။ ဗီနာ၌ ဒေါက်တာဗျူလာထံမှ သက္ကတကဗျာနှင့် ရှေးဟောင်းအက္ခရာများ၊ သျှတ္တရ ကျမ်း၊ ပါကဂီနီ ဗျာကရုဏ်းကျမ်းများကို လေ့လာခဲ့သည်။ ဆလမ်ဘာသာ၊ ရောမဘာသာ၊ ဝေးလံဘာသာများကိုလည်း သင်ယူခဲ့သည်။ ၁၈၉၃ ခုနှစ် ပညာသင်ယူမှု ပြီးသောအခါမိဘရပ်ထံပြန်ခဲ့သည်။

အရပ်သို့ရောက်သောအခါမိမိပိုင်လယ်ယာများကိုကြီးကြပ်လုပ်ကိုင် နေရသည်။ လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင် အပင်များစိမ်းလန်းလာသောအခါတော၌ နေရခြင်း၏အရသာကို နှစ်သက်လာသည်။ စာကိုမူ နံနက်စောစောလေးနာရီ ထပြီး ခုနစ်နာရီရှစ်နာရီထိ ဖတ်ရှုသည်။ ၁၈၉၉ တွင် ရောမ၌ အရှေ့တိုင်းပညာ ကွန်ဂရက် ကျင်းပသောအခါ သူသည် အရှေ့တိုင်းပညာ သင်ကြားရေးကို ပို စိတ်ဝင်စားလာသည်။ အိန္ဒိယဒဿနပညာကို စိတ်ဝင်စားလာပြီး ဂျာမနီရှိ ပါမောက္ခ ယာကိုဗီထံသို့ သွားပြီး အိန္ဒိယဒဿနကို သင်ယူခဲ့သည်။

၁၉၀၀ ပြည့်၌ ရုရှသို့ ပြန်ရောက်လာပြီး စိန့်ပီတာစပတ် တက္ကသိုလ်၌ သက္ကတဘာသာကထိကအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ သူသည် စာပေပို့ချရင်းပင်

သုတေသနအလုပ်ကို ဆက်လုပ်ခဲ့သည်။ ဟိန္ဒူဒဿနကို ထိရောက်စွာ လေ့လာပြီးသောအခါ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာထဲမှ ဆွဲယူထားသော ဒဿနတို့ကို တွေ့ရသဖြင့် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို ဆက်လက်လေ့လာရန် စိတ်ဝင်စားလာခဲ့သည်။ ထိုနှစ်ထဲမှာပင် မွန်ဂိုလီးယားသို့ခရီးထွက်လာခဲ့သည်။ မွန်ဂိုလီးယားပညာရှင်လားမား ဘုန်းတော်ကြီးတစ်ပါးထံမှ တိဘက်ဘာသာနှင့် ဗုဒ္ဓစာပေ သက္ကတဗေဒကျမ်း ဉာယမိန္ဒူကို သင်ကြားခဲ့ရသည်။ ယင်းကျမ်းကို သင်ကြားပြီးသောအခါ ယင်းကျမ်းငယ်တစ်စောင်ကို ကိုယ်တိုင်ပြုစုခဲ့သည်။

၁၉၀၂တွင် သူ၏ပထမဆုံးစာအုပ်ထွက်လာသည်။ အိန္ဒိယဒဿနနှင့် သက္ကတဗေဒသည် အိန္ဒိယမြေပေါ်၌သာ စတင်ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ အိန္ဒိယအမျိုးသားတို့၏ ကြိုးပမ်းမှုဖြစ်သည်ဟု သူက သုံးသပ်ဝေဖန်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ဥရောပရှိ အရှေ့တိုင်း ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ ပညာရှင်များက အိန္ဒိယရှိ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာသည် အိန္ဒိယ၏ မူပိုင်ဒဿန မဟုတ်၊ ဂရိဒဿနမှ ကူးယူထားသည်ဟု ယုံကြည်နေကြချိန်ဖြစ်သည်။

ထိုအယူအဆကို ပယ်ဖျက်နိုင်၍ ထိုစာအုပ်သည် ပညာရှင်လောကတွင် အတော်ဂယက်ရိုက်ခဲ့ပြီး ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို စိတ်ဝင်စားသူတို့ များစွာပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ နောက်ဒုတိယစာအုပ်မှာ “နောင်းခေတ်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၏ ကျမ်းဂန်များမှ အဘိဓမ္မာနှင့် သက္ကတဗေဒ သဘောတရား” ဟူသော စာအုပ်ဖြစ်သည်။ ၁၉၀၉ ခုနှစ်တွင် ထိုစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ တက္ကဗေဒ သဘောတရားနှင့် သမိုင်းကို စနစ်တကျ ရေးသားဖော်ပြထားသည်။ ယင်းစာအုပ် နှစ်အုပ်တွဲကို ဂျာမန် ပြင်သစ် အင်္ဂလိပ်နှင့် အခြားဘာသာများဖြင့်လည်း ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ၁၉၁၀ ပြည့်တွင် ရဲရဗက်စကီးသည် ရှုပညာရှင် အကယ်ဒမီ (အမြင့်ဆုံး ပညာရှင်များအဖွဲ့) ၌ အရန်ပညာရှင်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။ ထိုနှစ်မှာပင် သူသည် အိန္ဒိယသို့သွားပြီး ဗုဒ္ဓစာပေများကို လေ့လာခဲ့သည်။ ဗာရာဏသီ၌ လအတန်ကြာနေပြီး ပဏ္ဍိတ်ကြီးတစ်ဦးထံမှ အိန္ဒိယ ရှေးဟောင်း သုတ္တရကျမ်းများကို သင်ကြားခဲ့သည်။

၁၉၁၇ ခု ဖော်ဝါရီလတွင် ဇာဘုရင် ပြုတ်ကျသည်။ နိုဝင်ဘာ ၇ ရက်နေ့တွင် ရုရှားတော်လှန်ရေးကြီးသည် မြေရှင် အရင်းရှင်တို့ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့သဖြင့် သူသည်လည်း မြေယာမဲ့ဘဝ ရောက်သွားသည်။ ဆိုဗီယက် ပြည်သူ့အာဏာရရှိလာသောအခါ သူသည် ဇာဘုရင်လက်ထက်တော်ကပင် ပို၍ချီးမြှောက်အားပေးမှု ခံရသည်။ ၁၉၁၈ ခု နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် သူ့အား ရုရှားပညာအကယ်ဒမီအသင်းကြီး၏ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ရွေးကောက်ခံရသည်။ ထိုအဆင့်မှာ ရုရှား ပညာရှင်တို့၏ အမြင့်ဆုံးအဆင့် ဂုဏ်ထူးဖြစ်သည်။

သူသည် သူ၏ ဆရာတစ်ဦးဖြစ်သော ရုရှပညာရှင် ဆာရီအိုလဒင်ဗုဂ်ဦးဆောင်ပြုစုသော “ဗုဒ္ဓဘာသာ စွယ်စုံပညာရှင်ကျမ်း” ပြုစုရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထိုကျမ်းကို ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နာမည်ကျော် ဗုဒ္ဓစာပေပညာရှင် အများအပြား ပါဝင်ပြုစုခဲ့သည်။ သက္ကနှင့် တိဘက်ဘာသာ နှစ်စပ်ခဲ့သော ရှဲရဗတ်စကီး၏ ဘာသာပြန် ရေးသားထားချက်များမှာ အများဆုံး ပါဝင်သည်။ ၁၉၃၀ တွင် အရှေ့တိုင်း ရှေးဟောင်း ဘာသာစာပေများကို ရုရှားဘာသာ ပြန်ဆိုသည်။ ဆိုဗီယက်ဘာသာပေဒ ပညာရှင်များအဖွဲ့ကို ရှဲရဗတ်စကီးက ဦးဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၂၃ တွင် “ဗုဒ္ဓဘာသာ၏မူလသဘောတရားများနှင့်ဓမ္မစကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်” အမည်ရှိ လက်ရာကောင်းတစ်အုပ် ထွက်ခဲ့သည်။ ပြင်သစ် ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေပညာရှင် ပုဆင်၏ “နိဗ္ဗာန်” အမည်ရှိ စာအုပ်ကို စိစစ်ဝေဖန်၍ “ဗုဒ္ဓဘာသာ၏နိဗ္ဗာန်အယူအဆ” စာအုပ်ကို ရေးသားခဲ့သည်။

အိန္ဒိယ ဆိုရှယ်လစ်ခေါင်းဆောင် ဘာဂျာရယနရိန္ဒရဒေဝ ရေးသော ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ စာအုပ်၌ သူ၏နိဗ္ဗာန်အယူအဆကို ထောက်ခံရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ သူ၏နိဗ္ဗာန်အယူအဆ စာအုပ်သည် ကမ္ဘာ့ပညာရှင်များကပါ အကိုးအကားပြုရသည်။ သူ၏ အခြားထင်ရှားသော ကျမ်းမှာ “ဗုဒ္ဓဘာသာ တက္ကဗေဒ” အမည်ရှိ ကျမ်းနှစ်တွဲ ဖြစ်သည်။ သက္ကတဘာသာ တိဘက်ဘာသာ စာအုပ်ပေါင်း ၅၀၀ ကျော်ကို ကိုးကားရေးသားထားသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ တက္ကဗေဒကျမ်းကြီးသည် ခမ်းနားကြီးကျယ်သောကျမ်း၊ အဘိ

ဓမ္မ၏ လှိုင့်ဝှက်ရတနာများကို ကမ္ဘာအား ဖော်ထုတ်ပြသသောကျမ်း ဟူ၍ ပညာရှင်တို့က ချီးကျူးကြသည်။

သူ၏ အားထုတ်မှုကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် လန်ဒန်တော်ဝင် အာရှ အသင်း၊ ဘာလင် အရှေ့တိုင်း ဘာသာအသင်း၊ ပါရီအာရှအသင်းတို့က သူ့ကို ဂုဏ်ထူးဆောင်အသင်းသားအဖြစ် ဂုဏ်ပြုခဲ့ကြသည်။ အခြား နိုင်ငံများစွာမှ အသင်းအဖွဲ့အမျိုးမျိုးကလည်း သူ့ကို အသိအမှတ်ပြုကြသည်။

သူသည် စိတ်နှလုံး နူးညံ့သူ ဖြစ်သည်။ မိခင် ဆုံးမချက်ကို အမြဲ ဦးထိပ် ရွက် ပန်ဆင်သူဖြစ်သည်။ သူ့အသက် ၆၃ နှစ် ရောက်သောအခါ သူ့မိခင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ သူသည် တပည့်များကို သွေးသားရင်းချာပမာ ချစ်ခင်သူ ဖြစ်သည်။ သူ့တွင် သားသမီး မရပေ။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း ဂျာမန် တပ်မတော် လီနင်ဂရက် (စိန့်ပီတာစဘတ်) မြို့သို့ ချီတက်လာသောအခါ အဖိုးတန်ပစ္စည်းများကို လေယာဉ် ကားတို့ဖြင့် အရှေ့သို့ သယ်ယူခဲ့သည်။ သူချစ်သော ဤမြို့သို့ ပြန်လာရဦးမည်ဟု ထင်မှတ်ခဲ့သော်လည်း မပြန်လာနိုင် တော့ပေ။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ၁၉၄၂ တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ သူ၏ ကြိုးစား အားထုတ်မှုကြောင့် ကမ္ဘာတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်းနှင့် အဘိဓမ္မာ အကြောင်းများကို အခြားနိုင်ငံများစွာက စိတ်ဝင်စားကြပြီး လေ့လာကြ သုတေသနပြုကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အဖြစ် ခံယူကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်။

သူကွယ်လွန်ပြီးနောက်မှ သူ လေ့လာခဲ့သော အိန္ဒိယ အဘိဓမ္မာ၏ အဖြစ်မှန်ကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။ အိန္ဒိယ အဘိဓမ္မာသည် အတ္တဝါဒသဘော တရားများသာဖြစ်၍ လေးစားထိုက်သော လောကုတ္တရာ တရားများ မပါဝင် ပေ။ အတ္တ ဇီဝ သရီရ ဝိညာဏတို့ ရှိကြောင်း နည်းမျိုးစုံ သက်သေပြမှုသာ ဖြစ်သည်။ အေဒီ ၈ ရာစုတွင် လောကတွင် ဗြဟ္မဏလူမျိုး တစ်ယောက် ဗုဒ္ဓ ဘာသာ ရဟန်းဝတ်လာပြီး ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို သင်ယူတတ်မြောက်သောအခါ အနှစ်ကို ထုတ်၍ အိန္ဒိယအဘိဓမ္မ ဟူသော အမည်ကို သုံးလိုက်သည်။ နှောင်းလူတို့က အိန္ဒိယ အဘိဓမ္မာသည် လေးနက်လှသည်ဟု ထင်ခဲ့သည်။

နောင်အခါ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို လေ့လာသောအခါမှာမှ အနတ္တ အနိစ္စ ဒုက္ခ သဘာဝဓမ္မသည်သာ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာဟု သိလာကြပြီး အတ္တဝါဒကို မဏ္ဍိုင်ပြုထားသည့် အိန္ဒိယ အဘိဓမ္မာသည် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ မဟုတ်ကြောင်း သိလာကြသည်။ အိန္ဒိယ အဘိဓမ္မာအစစ်မှာ အတ္တဝါဒဖြစ်ပြီး ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာအစစ်မှာ အနတ္တဝါဒ ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယ အဘိဓမ္မာ၏ ဝေါဟာရ အချို့မှာ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာထံမှ ကူးယူထားသော စကားလုံးများ ဖြစ်ကြသည်။ တချို့က အိန္ဒိယအဘိဓမ္မာသည် ဂရိတို့၏အဘိဓမ္မာမှ ကူးယူထားသည်ဟု မှတ်ထင်ခဲ့ကြသည်။

သို့ဖြစ်၍ ပရမတ္ထအစစ်အမှန် ဖော်ပြနိုင်သည်မှာ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာသာ ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယအဘိဓမ္မာဟု ရှေးက မှတ်ထင်ခဲ့သော လေးနက်သည့် အဘိဓမ္မာ သဘောတရားများမှာ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာလာ ဝေါဟာရများသာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဥရောပ ပညာရှင်တို့ လေ့လာခဲ့သော အဘိဓမ္မာမှာ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာဖြစ်၍ လေ့လာသင်ယူသူတို့အတွက် လေးနက်သော သဘာဝဓမ္မများ ဖြစ်သွားသောကြောင့် အံ့သြမဆုံး ဖြစ်ရလေသည်။

နင့်အတွက် လူ့ဘဝရခိုက် မမိုက်ကြရန် လယ်တီဆရာတော်၏ ဆုံးမစာ

ဆိုလိမ့်ဟုတ်ရာ စဉ်းစားပါလော့ ခန္ဓာဘာရ သမူဟကား ယုယခင်မင် စိန်ရွှေဆင်၍ ပြုပြင်ပိုက်ထွေး နင်ကျွေးမွေးလည်း အရေးမရောက် သဲရေ မှောက်သို့ နင့်နောက်မပါ နင်လိုရာကို ဘယ်ခါမလိုက် နင့်အကြိုက်နှင့် တိုက်ရိုက်ဖီလာ ဆန့်ကျင်ပါခဲ့ ရုပ်ဝါနနယ် ရှုစဖွယ်နှင့် တင့်တယ်ရွှန်းစို နင်လှလိုလည်း အအိုစာရင်း သူက သွင်း၏။

ဘေးကင်းရန်ကွာ လွန်ချမ်းသာ၍ မနာရလို တောင်းဆုဆိုလည်း နင့်ကိုမညှာ ဘေးရောဂါနှင့် ခါခါမတဲ မိတ်ဆွေဖွဲ့၏။ နင်နှင့်တူညီ ချစ်ကြီး သီသား ပလီပလာ အပြစ်ကွာသည့် ချစ်စွာမယား သမီးသားနှင့် စီးပွားဥစ္စာ ဉာဏ်ကို ဘယ်ခါမခွဲ အတူတွဲ၍ အမြဲပြီးချီ နေရလို့လည်း နင့်ကိုမထောက် နင့်နောက်မလိုက် အပူတိုက်၍ နင်ဟိုက်နင်ခွေ နင့်ကိုသေအောင် ကျားမြွေ ခံတွင်း အစာသွင်းသို့ သေမင်းသူလက် ပဏ္ဏာဆက်၏။

လ ရက် နှစ်တွေ အသင်္ချေနှင့် လွန်လေဘဝ အနန္တက ဆုံးစမပိုင် ယခု တိုင်အောင် နိုင်နိုင်နင်းနင်း ဉာဏ်မသွင်း၍ သေမင်းသူလျှို ခန္ဓာကိုယ်ကို မငြိုငြင်ရက် စွဲလမ်းချက်ဖြင့် မြိုင်နက်စုံဖျား တောသစ်ကျားကို မယ်ဖွားမိခင် နွားငယ်ထင်သို့ အမြင်မဖြောင့် ဝိပွလ်မှောင့်၍ ကြောင့်ကြောင့်ကြကြ ပြုခဲ့ လှပြီ။

ဘုရားသာသနာ ခုအခါ၌ ပညာစက္ခု ဉာဏ်ဖြင့်ရှုလော့ ဥတုဂိမှန် အချိန်တန်သော် သူရကန်ဝေ အပူငွေကြောင့် ရေသွေခန်းငြား အိုင်ပက် ကားဝယ် ကျက်စားနေရ ငါး မစ္ဆတို့ ရေကလည်းနည်း သိန်းစွန်ဝဲ၍ ပျော်ပွဲ မြူးကြွ ရှာမရဘဲ သေကြဖို့ရာ နီးကပ်လာသို့ သူငါကစ ရှိသမျှလည်း နေ့ည မလပ် အစင်စပ်လျက် ဥပါဒ် ဌီဘင် မပြတ်နှင့်၍ ပျော်ရွှင်စရာ မရှိပါဘဲ ဖျားနာ ကိုက်ခဲ ရောဂါစွဲလျက် သေပွဲသေတမ်း သေစခန်းနှင့် သေလမ်းသို့သာ နီးကပ် လာ၏။ ငါငါတက်ကြွမာန်မာနနှင့်လောဘဒေါသာအစဖြာသားယုတ်မာစွာလှ အဓမ္မကို ဝေးကမလာ ကင်းစင်ကွာအောင် ခါခါမပွား အပျင်းများမှု လေးပါး ပါယ်ရွာ နှင့်အိမ်သာဟု စိတ်မှာစွဲကပ် သတိချပ်လော့။

လူရပ် နတ်ရွာ ထက်ပြဟွာနှင့် မဟာသုခ နိဗ္ဗာနသို့ ရှစ်ဝမဂ္ဂင် သင်္ဘော ယာဉ်ဖြင့် ဆောလျှင်ကပ်ခို ရောက်ရလိုမှု ထိုထိုပုည ကုသလကို နေ့ညမှတ်စွဲ လုံ့လသဲလော့ ကြုံခဲ့လှစွာ သာသနာနှင့် နင့်မှာမရွေ့ ယခုတွေ့ပြီ မေ့မေ့မှူးမှူး နှင်မရှူးနှင့် ဆီဦးထောပတ် ရသာဓာတ်ကို အမြတ်တစ်ခု မှတ်မရှုဘဲ ရွာသူ ဝက်မိုက် မစင်ကြိုက်သို့ အမြိုက်တရား နှင်ရှောင်ရှား၍ ငါးပါးအာရုံ မစင်ပုံကို စုံစုံမက်မက် မနှစ်သက်နှင့် ထက်မြက်အဖျား သင်တုံးသွားဝယ် ပျားသဖွယ်ဟု ဉာဏ်ကျယ်သလောက် အပြစ်ကောက်၍ တောင်ချောက်မြိုင်ဖျား သမင်များ ကို သစ်ကျားပုံးအောင်း အရချောင်းသို့ တောင်စောင်းရိပ်မှောင် ရိပ်သာချောင် ဝယ်တိမ်းရှောင်တကိုယ် လက္ခဏာကို တောတောဆို၍ မင်ဖိုလ်မနှောင်း အရ ချောင်းမှ အပေါင်းဒုက္ခ ကင်းလွတ်ရဟု ဗုဒ္ဓရွှေနှုတ် ကြာခမုန်က လှစ်ထုတ် မြွတ်ကြား မိန့်တော်ထားသည် နှင်ကား နှင့်တွက် ကျင့်တော့တည်း။

ကမ္ဘာ့အကောင်းဆုံးဘာသာ

ဦးလှသိန်းထွဋ်

မွေးစဉ်၊ B.A, H.G.P